

OČIMA ESTĚBÁKA

aneb

**JAK JSEM
ŠKODIL LIDU**

- ★ můžete o nás pochybovat,
- ★ můžete nám věřit,
- ★ můžete se nám smát,
- ★ můžete nás nenávidět,
- ★ můžete nás brát jako normální lidi...

...záleží jen na vás

Vladimír Peták

STOPROCENTNĚ

*to už pochopitelně nevím, ale první mlhavé obrysy tohoto literárního vele-
dila se formovaly v mé makovici podle všeho hned v tom slavném Velkém
Sametovém Listopadu – už v prvních dnech celé taškařice, v době, kdy
obě hlavní zúčastněné strany jen zmateně zíraly na ty točky, které celá zá-
ležitost nabrala, prostý lid se ještě radoval v ulicích a zkušený už v hloubi
svých studoven a pracoven zvažovali, který kabát si (ne)natáhnou, co na
koho (ne)vytáhnou, který notes (ne)zahodí a který (ne)otevrou...*

*Fyzicky přítomen na svém pracovišti jako vždy, ale po bezmála deseti
letech jistého stereotypu vyvržen proudem událostí z koryta obvyklé
pracovní náplně a dočasně tudíž odsouzen k nečinnosti, měl jsem dost
času na pozorování a na úvahy. Obvyklou nazelenale komisní atmosféru
důvěrně známých chodeb najednou doplňoval zvláštní odér nejistoty,
směsice očekávání a obav, dychtivosti i apatie, cynismu i strachu... a
charaktery jednotlivých postav se před očima měnily jak v nějaké potrhlé
upoutávce na morphingovou aplikaci. Před masivní branou sídla naší
zlotřilé organizace postávali a podupávali dobrovolníci ze studentských
hlídek, ve svatém nadšení a víře ve svou rozhodující roli při obnově
demokracie klepali statečně kosu, nudu a chlad zaháněli čtáním do
tenisáků a plechovek a při každém zaskřípění veřejí sledovali ostřížím
zrakem, zda nebudou vyváženy mrtvolý umučených nebo alespoň tajné
spisy psané azbukou. Nemělo cenu jim vysvětlovat, že na našich spisech
není z hlediska zápasu demokratů s hrůzovládou zhora nic zajímavého
a že se v našich sklepních prostorách i chciplá myš vyskytne jen velmi
zřídka – nevěřili by nám; vždyť i naše přátelské upozornění, že je na
bránu vidět z oken hospody na rohu, takže lze plnit občanskou povinnost
celkem v pohodlí a bez rizika nachlazení či nedejbože zápalu plic, brali
za zvlášť rafinovaný útok nepřátel lidu na vlastní bdělost a ostražitost...*

*Koukal jsem na ty kluky (žádnou dívku jsem mezi nimi neviděl, holky
asi opravdu rychleji dospívají), vzpomínal na Otčenášskova „Kulhavého
Orfea“ a na své vlastní mladické představy o záchraně a spáse nemocného
světa – a patrně právě tehdy mne poprvé napadlo, že by možná nebylo
zcela beze smyslu ukázat celé P.T. **Za Pravou Demokracii Bojující A O
Ni Usilující Veřejnosti** některé věci nezakreslené, bez chemických barviv,
jedů a sladidel, v normálním bílém světle, bez záhad, konspirací a závoji*

tajemství... prostě hned v zárodku rozprášit další kolo produkce té nezdravé choroboplodné atmosféry tyjící z jednoduché, leč surově pravdivé poučky, že se lidstvo nejvíc straší i rajcuje svými vlastními představami.

Od myšlenky k činu je někdy ovšem zatraceně dlouhá cesta.

Prvotní nápad na návštěvu rodné fakulty a vážně pojatou besedu se studenty mi ruče vymluvil můj někdejší spolužák a tehdejší odborný asistent tamtéž. Podle všeho měl pravdu, asi by to fakt nefungovalo. Ve druhém přiblížení jsem tedy nahradil slovo mluvené slovem psaným – již tehdy s úmyslem poukázat spíš na humorné stránky věci. Jenže na nějaké legrácky bylo téma příliš vážné, doba příliš živá, potenciální čtenáři příliš citliví... následně se pro změnu doslova roztrhl pytel s názory, vynořily se různé seznamy, oprášila se darebáctví skutečná i smyšlená, k problematice se vyjadřovali ti, kdož věděli málo nebo nevěděli vůbec nic... a mně se prostě nechtělo připojovat do téhle názorové laviny nějaké další položiči ještě méně jasno... a pak zas byly jiné starosti, nebo nebyla nálada psát, nebo bylo příliš kluzko na fotbal a málo kluzko na hokej a tak dále a ještě dále a nejde dále... a na celý projekt zvolna sedal stejný prach, který pokrýl i Cimrmanovu mamutí sedmihodinovou operu Panama.

*

I teď, když ten prach sfoukávám a rozvazuji tkanice pomyslného šanonu, lehce pochybuji, zda má celá věc vůbec nějaký smysl. Doba je zajisté vhodná: od Sametu uplyne kulatých dvacet let a před národem leží zas nějaké ty volby – nastává tedy situace, kdy se v Kotlince opět vytáhne strašidlo s bolševikem a začne se mohutně dělat bububu... první zdatné náznaky a příznaky jsou k vidění již dávno, různé ty abecedy hrůzovlády a podobné seriály, v nichž lze ať úmyslně či nechtěně pěkně smíchat realitu s fikcí... jenže problém leží trochu jinde: budou dnes paměti nějakého řadového policajtika někoho zajímat? Má cenu vytahovat, řečeno s Kiplingem, vybělené kosti dvacet let staré? Když se řadový občan spíš zajímá o to, jestli bude co dělat a co do úst? Mám s tím himlsakra vylézt před laskavýho čtenáře nebo se na to mám radši vykvajznout?

Jestliže nyní čtete tento úvodní pochybovačný traktát, lze míti za prokázané, že jsem s „tím“ tedy přece jen před laskavého čtenáře vylezl.

Když už si tak pěkně povídáme o okolnostech vzniku, možná nebude od věci zastavit se trochu i u obsahu. Patrně by nebylo moc chytré probírat v předmluvě, oč v knize jde – na druhou stranu ale považuju za celkem rozumné (a vůči laskavému čtenáři taktéž slušné) zmínit se o tom, co v knize určitě není.

Především zde není žádná uslzená nostalgie či dokonce obhajoba Éry Předsametové. Pravda, pyšním se sice tím správným třídním původem a vhodně směřovanou výchovou, ale počítám, že bych ve zmíněném duchu nedokázal psát, i kdyby mi někdejší mladická naivita vydržela až do dnešních dní. Nejsem holt ten správný model na přivírání očí, pštroší politiku a obhajobu svinstev, byť konaných v zájmu nejušlechtlejším.

V kontextu předchozího odstavce je ovšem celkem logické, že se v textu nevyskytne ani druhý extrém, tedy zuřivé odsuzování nebo kající výsyp obsahu všech dostupných popelníků na vlastní olýsalou lebku. Jakkoliv bych patrně úspěšně prošel (se svým živnostničením a soustavným využíváním různých produktů zahrňvajících imperialismu, emeryckou baskytarou počínaje, rozežranými emeryckými automobily pokračuje a západními - tedy alespoň co do prapůvodu - nástroji k praktickému provozování kybernetiky – té buržoasní pavědy – konče) libovolným konkursem na obraceče kabátů, počítám, že bych ani v tomto duchu nedokázal psát. Nejsem ten správný model na kopání do mrtvol a popírání vlastní minulosti.

Dále zde laskavý čtenář bohužel nezakopne o žádné příběhy hrdinného odboje proti hrůzovládě... cožpak o to, určitě by se mi líbilo, kdybych se mohl pochlubit tím, jak jsem samojediný rozvrátil celou StB a nakonec si pro mne na Lipno přijela ponorka té správné, ryze demokratické moci... ponorka, na jejíž palubě mne uvítal sám šéf ryze demokratické výzvědné služby s napřáženou pravicí, širokým cheese úsměvem a výkřikem „yeah, Vladyk, you brought it off, you bloody old bastard!“... jojo, krásné by to bylo... jenže tak vysoko našinec - drobné kolečko velkého stroje a šedá myška - ani nemyslí, prostě jsem tam nedosáhl. Nejsem na to ten správný model, no.

Ani o žádné utajované skutečnosti se v knize nepíše – i když už jsem tu

součást někdejšího jídášského platu, které se mile eufemicky říkávalo „držhubné“, dávno prohnal zažívacím traktem, cítím se být stále vázán jistým stupněm mlčenlivosti. Nikoliv kvůli sobě, ale kvůli této republice. Na rozdíl od mnoha zdejších občanů (a bohužel i některých prominentů) zastávám názor, že vyhradit byt i **Příteli Nejprůtelovatějšímu Ted' Už Je To Konečně Ten Pravej** cokoliv ze svého tajného špajzu jest nebetyčná pitomost. A naprosto souhlasím s jedním starým a protřelým agentem, který dobře fungující tajnou službu přirovnal k dobře udělané prkenné podlaze: koberce se méně každou chvílí, parkety se někdy vytrhávají – ale solidní prkna obvykle zůstanou na svém místě, maximálně se občas trochu přebrousej – a sloužej dál... ten agent sice žil pouze na stránkách jakéhosi druhořadého špionážního románu, ale řekl to i za mě.

A ještě jedno upozornění – předkládaný text rozhodně nelze, opakuji, skutečně nelze pojímat jako literaturu faktu... na konkrétních datech nezáleží a proto je uvádím pouze v případech, kdy mají pro popisovanou událost opravdu význam. A vyhýbám se důsledně použití pravých jmen a identifikačních znaků mých někdejších kolegů. Nejde jen o to, že tam se mnou byli lidi, kteří mne učili (a mnohému i naučili) a kterým nehodlám komplikovat zbytky života, protože si jich dodnes vážím – pochopitelně by se našlo i pár pěkných pitomců, jako ostatně všude. Ale i ti pitomci mají právo sami rozhodnout, zda se svou temnou minulostí vyjedou na světlo boží či nikoliv – není každéj takovej kaskadér jako já.

Máte pocit, že tím pádem v knize vůbec nic nezbuďte? „Já myslím, že ne, poslyšte“, řekl by asi jistý Felix H. ...

...každopádně spoléhám na to, že když už tu knihu držíte (otevřenou), ještě pár stránčiček přelousknete. Smíříte se s mým neotřelým literárním stylem, který je možná rozsochatý, rozvláčný a z globálního úhlu pohledu nestandardní až blbý, ale je cele můj. A nad některou větou či odstavcem se možná zamyslíte, zasmějete nebo zanádváte. A uvíznete drápkem a... prostě – soudím, že jistou šanci mám. A kdo se bojí... znáte to, ne?

(vladyk Xjr, kpt. StB v.v.)

Praha/Rumburk, jaro 2009

„Jaký vlastně byl typický estébák? Obvykle nadprůměrně inteligentní, ale zároveň i nevýslovně zbabělý...“

(výňatek z ondyno donekonečna omílané
ČeTiVi upoutávky na veřejnoprávní
dokument o zločinech StB)

ESTÉBÁK SE RODÍ

aneb

KONCENTROVANÉ KURIKULUM JEDNOHO JEDINÁČKA

V ONU DUBNOVOU STŘEDU

roku devatenáctistého osmdesátého nebyly slyšet žádné fanfáry, lidé se neshlukovali v ulicích nad běžný rámec a nad Petřínem neproletěla žádná kometa; nikde ni nejmenšího náznaku, že československá Státní bezpečnost právě nabírá někoho, kdo konečně natrhne prdel tomu nafrněnému Bondovi, Jamesi Bondovi.

Popravdě řečeno – ono to tak nějak nepřišlo ani mně samotnému.

Vynořil jsem se z podchodu od stanice metra a silně pochybuju, že jsem vypadal jako filmovej hrdina.

Spíš jako pěkný pako.

Ten den byl v inkriminovaném roce jeden z prvních (možná dokonce vůbec první), kdy pořádně svítilo slunce – a vděční lidičkové v ulicích naší milované Matičky z toho měli nefalšovanou a ryzí radost. Jestliže jsem byl výjimkou, nebyla to ani vina slunce, ani známka mé zavilé a protispolečenské povahy.

Mohla za to ČSLA, naše lidová armáda, nedílná součást pevné a nerozborné hráze míru a socialismu.

Vycházkový stejnokroj vzor 63 pro vojáky základní služby byl sice nesrovnatelně lepší, než legendární kopřiváky „v létě tě zahřejí, v zimě zchladí“, ale že by se v něm jednomu vegetilo v parném dopoledni nějak extra skvěle, to by se tedy tvrdit rozhodně nedalo – dokonce i kdyby ten „jeden“ nebyl shodou okolností nepatrně ujetej týpek, kterej dostával z tesilu a podobnejch moderních textilních produktů kopřivku a ekzémy a pomáhal si sice do tenka sepraným, ale přece jen teplým a dlouhým spodním prádlem. Krom toho se tenhle týpek rozhodně neřadil k uniformovaným manekýnům a apaticky nosil, co mu armáda přidělila, takže nohavice kalhot byly poněkud delší, zatímco rukávy saka pro změnu o něco kratší. Celkový umělecký dojem pak završil neoblíbený „klobouk“ v provedení „Felix Edmundovič“, který ve vycházkovém kompletu nedávno nahradil mnohem praktičtější lodičku a který se v tomto případě vyskytoval ve verzi určené hlavě nepatrně menší, než byla ta týpkova. Souhrnný výsledek jednotlivých prvků překonával veškerá očekávání.

Stál jsem na kraji podchodu od stanice metra, nevraživě mžoural do slunce a pochmurně uvažoval, za jak dlouho se asi má ostříhaná makovice zpotí natolik, že se na ní ta nablblá čepice prostě neudrží – zvláště, když se budu muset sakra čiperně a soustavně rozhlížet, nejlépe v úhlu celých třistašedesáti stupňů... vyskytoval jsem se totiž v městské části prošpikované armádními institucemi nejvyššího kalibru a tudíž s enormně zvýšeným nebezpečím setkání s nějakou vyšší šarží. A bylo dost pravděpodobné, že se mezi všemi těmi hlavouny v uniformě se zlatou ohrádkou na výložkách vyskytne nějakej ten přímej potomek obersta Krause von Zillergut, kterej si nenechá ujít příležitost pořádně zpérovat chudáka četaře – absolventa, jehož vzhled si o to zpérování přímo koledoval... věru nadějně vyhlídky, že.

A přitom jsem akorát potřeboval ujít pár set metrů k bráně zcela jiné instituce, jejíž role při obraně míru a socialismu tu armádní jasně převyšovala.

Po několikaměsíčních námluvách jsem se totiž konečně přišel osobně dohodnout s ministerstvem vnitra na budoucí pevné a oboustranně výhodné spolupráci.

Moje zpocená hlava dokončila kontrolní okruh s uspokojivým výsledkem – žádná zelená guma v dohledu. Rázným vojenským krokem (přesně dle řádu Zákl 1-1) jsem přešel malé náměstíčko a s úlevou přivítal stín letitých kaštanů. Nemusel jsem chvátat, přijel jsem se značnou rezervou, do stanoveného času zbývalo pár desítek minut. Zabočil jsem do vedlejší ulice, opřel se o vratké zábradlí a v myšlenkách zabrousil do dávné minulosti, k samým začátkům celé té namlouvaví historie.

*

POKUD BY NĚKDO

hledal vzorového mladého budovatele socialismu s kádrovými předpoklady a nahlédl do mých materiálů, vypíslk by nadšením a všechna další lejstra by ruče vrátil příslušným orgánům a složkám.

Narodil jsem se v ideově řádně vykované rodině – soudruh tatínek (vyučení soustružník) poznal soudružku maminku (jen základně vzdělanou úřednici, úřadující pouze z nedostatku jiné, s dělnickou třídou pevněji spjaté pracpříležitosti v mateřském národním podniku) ve svazáckém souboru a teprve po několika letech budovatelských písni a tanců pod portréty Klémy a Ušatýho Toníka se z tohoto pevného a politicky správně orientovaného kolektivu, v němž byli oba pro svou srdečnou a kamarádskou povahu oblíbeni, oddělili a takříkajíc udělali sami pro sebe. Ani předchozí generace můj správný původ nijak neposkvrnila – v jedné větvi kočí a uklízečka, ve druhé traťový dělník a žena v domácnosti... pravda, tahle babička by mi sice bývala teoreticky zavařit mohla, pocházela totiž z poměrů trochu majetnějších, ale naštěstí nevěřila antisocialistickým pomluvám o tom, že bude měna, ergo majzlík v době mého narození už ani jedné rodině mých prarodičů vážně nebylo co závidět. To platilo i

o široce rozvětveném příbuzenstvu, které tvořili zhruba stejným dílem chudí horalé pošumavští a chudí podhoralé z Vysočiny. Tvrzení o tom, že z našeho rodu pocházel i proslulý chicagský starosta Čermák, nelze mít za prokázané, jedinou černou ovčí z kádrového hlediska byl tudíž jeden z pradědečků, ve své době velkoobchodník s uhlím... ten ovšem svůj majetek ještě za svého života prochlastal a prodíval, takže mé budovatelské kariéře nestálo z genealogického pohledu nic v cestě.

Nevím a nikdy se už nedozvím (pokud tedy nefunguje nějaké to převtělování), zda mí rodiče věřili v Bude To Prima A Už Nikdy Jinak doopravdy či jen naoko, ale prakticky až do Sametového Listopadu stoupali po složitě krumplovaném žebříčku stranických a společenských funkcí a jejich jediného potomka tato plodná, srdečně soudružská domácí atmosféra nemohla nepoznamenat. Již v předškolním věku jsem se těšil na lampionové průvody, jimiž se v listopadu oslavovala Velká Říjnová, a o něco později - coby jiskra - v rámci celostátní bojové hry „Signál P20“ po nocích oblepoval kandelábry vlastnoručně vyrobenými letáčky s nápisem „Se Sovětským svazem na věčné časy“ (mmch co a komu měl ten signál vlastně signalizovat, to jsem nějak nezachytil, ale to už je dnes jedno, že). Ledva jsem dosáhl potřebného věku, juž jsem byl pionýrem a červeně ošátkován slavnostně sliboval nad hrobem Neznámého vojína, aniž bych si při té přísaze nějak lámal hlavu s tím, kdo všechno co kdy sliboval jaké vlajce či symbolu a jak přitom držel zvednutou ruku. V hodinách k tomu určených i ve volných chvílích jsem pilně kreslival propracované, barevné a dráhami střel prošpikované obrázky, na nichž letadla s rudými hvězdami sestřelovala letadla s černými kříži a jeden jediný panáček v brigádýrce leninského typu likvidoval celé tlupy panáčků v typicky vykousnutých blembácích (několik takto koncipovaných scén jsem dokonce rozpohyboval, použiv v dnešní počítači prolezlé době již patrně neznámou technologii „tlustej blok a palec“). Významného kariéerního postupu jsem se ovšem na celém prvním stupni základní školy nedočkal, naopak, dostalo se mi jen ústrků a ponížení; když se například spolužačka s vyšším funkcionářským potenciálem nemohla zúčastnit zasedání celoškolské pionýrské rady, jíž byla členkou, nadšeně jsem se tam vydal místo ní, leč nezadařilo se - byv zmíněnou radou shledán nezpůsobilým a z jednání vykázan, hořce jsem plakal na chlapeckém záchodku...

Na stupni druhém se bohužel můj budovatelský profil – dosud křesťálově čistý – začal poněkud zakalovat. Způsobily to vnější vlivy, nevhodná četba i filmy a především politicky nesprávně orientované kolektivy – a mladý člověk se tak rád druží...

První atak na mou politickou bezúhonnost se odehrál za asistence filmového plátna a podnikli jej dva muži – Vinnetou a Old Shatterhand. Podlehl jsem sice jen nakrátko, leč úplně a zcela. Nepatrnou omluvou mi může být snad jen fakt, že tehdejší „Vinnetoumania“ byla všeobjímající. Fotky obou superhrdinů sbírali všichni, poptávka po stříbrných puškách vedla k totálnímu nedostatku napínáčků, od tlučení do fiktivních (někdy pohříchu i skutečných) spánků měli všichni odřený klouby a krev z naříznutých zápěstí stvrzovala stovky a tisíce přátelství, která – ač deklarována jako doživotní – obvykle nepřežila první zimu. Filmový Vinnetou padl rukou padouchovou, v kinech se plakalo o sto šest a mánie vyšuměla do ztracena.

Film tedy selhal a nastoupily knihy, ty nenahraditelné buditelky fantazie. Úvodní pokus z této strany podnikla hned čtveřice – totiž tři mušketýři a d'Artagnan. Nutno podotknout, že tahle parta v souvislosti se mnou prožila jen život jepičí, přestože nástup měla impozantní... přihodila se však ta nemilá příhoda, že se právě v okamžiku, kdy jsem si s třemi podobně potrefenými rozdělil role hrdinů (na mne vyšel Athos), zjevil panem Dumasem méně zpracovaný a fyzicky mnohem lépe vybavený spolužák, který nás s výkřikem „Za kardinála!“ všechny zmlátil na jednu hromadu... za těchto podmínek nebylo dost dobře možné pokračovat v hrdinské epopeji a rekové Alexandra D. následovali své filmové předchůdce zpět do krabice s nálepkou „pěkné, zajímavé, pro praktický život nevhodné“.

Cizáci zklamali, našinec uspěl.

*

Ve druhé polovině let šedesátých se děla v Kotlince spousta zajímavých věcí – a jednou z nich byl i obrovský boom slušných hochů z pera Jaroslava Foglara. V závanech osvěžujícího větríku možných společenských změn se poněkud zavlhnily těžké závěsy zakázaných výklenků; pro dospěláky se tak poodkryla ožehavá témata Babic, Milady Horákové a

Jana Masaryka – a pro dychtivé juniory se otevřel svět dobrodružství, nefalšovaného kamarádství a příjemně mrazivého tajuplna, svět o to přitažlivější, že ležel na dosah a nevyžadoval žádné zvláštní pomůcky a sebeobětování... tedy pokud se dychtivý junior ovládal a nepoužíval hrubých či dokonce neslušných slov.

Nechci a nemohu se pouštět do nějakých hlubokomyslných celospolečenských analýz, ale mám za to, že ten Jestřábův ideální chlapecký svět neměl nikdy předtím ani potom tak dokonalé podmínky a živnou půdu pro bujný růst a košatění. Standardní kotlinkový občan už byl poněkud unaven věčným soudruhováním a plněním pětiletých plánů za čtyři roky a potřeboval si od toho budování trochu odfouknout, i kdyby se všichni spojaři celého světa proletovali až za hranice možného. Přitroublé agitky se začaly stahovat z prvního sledu na všech frontách – i na té mládežnické (zaplat' Příroda... když takovej Pepíček z „Plaveckého mariáše“ plánuje demonstrace, svolává pionýrský potěr na brigádu a věří, že přijde i učitel - „dyť je to svazák, dědo!“ - musí normálního diváka přejít smích a zamrazit v zádech). Tuzemskému naturelu budou vždy mnohem bližší Rychlé šípky než Timur a jeho parta – a nosná myšlenka kolektivu pracujících pro dobro lidstva přitom zůstává zachována a plnění bobříků nijak zásadně neohrožuje finální zalití nenasytých imperialistických chřtánů naší mírovou ocelí...

Zkrátka a dobře – několik podděděných, pečlivě uchovávaných, poněkud ohmataných knih z doby předbudovatelské náhle dostalo houf mladších sestřiček ještě vonících tiskařskou černí, zájem o reedici prvních čtyř sešitů klasických kreslených Rychlých šípů lámal rekordy, bobříci se lovili i na oficiálních školních akcích, na černobílých obrazovkách se seriál o záhadě hlavolamu přetahoval o diváky s ováleckovanými kamarády... a pro chvatně obnovované či nově vznikající junácké oddíly skoro nebylo kam plivnout. Není divu, že se do této nové vlny romanticky založený hošík, toužící prospět kolektivu a dychtící po přátelství nějakého takového Vilíka, Jirky, Pavla či Ludvy (když už to tedy nemůže být hrabě de la Fère nebo aspoň Belmondo), plně a zcela zapojil...

...a tak jsem sliboval lásku a věrnost republice Československé (a jak si teď vzpomínám, o socialismu se při tom nemluvilo) znovu, tentokrát ve

žlutohnědém kroji a s hnědým šátkem – a nesděloval jsem to Neznámému vojínu před pamětní deskou v městské aglomeraci, ale státní vlajce přehozené přes kamennou mohylu kdesi ve skalách. A o něco starší pionýrské vedoucí nahradili o něco starší rádcové, místo soudruhování se bratřovalo či sestřilo - a pobíhání po lese s pravými samopaly, zapůjčenými od družicích se lidových vojáků z blízké posádky, nahradilo pobíhání po jiném lese, se sekerkou v ruce a s krabičkou poslední záchrany v kapse. Absolvoval jsem mnohé výpravy a jeden celý skautský tábor. A vyzkoušel jsem si i kariéerní vzestupy a pády, lstivě se vlisav do přízně spolubratrů i oddílového vedení, po odchodu rádce vlastní družiny Tygrů byv zvolen či jmenován na jeho místo... a po prvním tvrdém nárazu na rozpor mezi teorií (podle níž ideální lidé za všech okolností ideálně konají) a praxí (v níž o ideálního jedince nějak ne a ne zakopnout a o konání lépe nemluvit) té dvojčkové hodnoty opět zbaven. Mezitím svěží vítr doval (neb nám sem větší brácha s kámošema přišel dočasně říct, jak to máme vlastně dělat a že jsme zvolili dobře), v měřítku celospolečenském nahradilo rozhodování mezi Losnou a Mažňákem rozhodování těžšího kalibru (lecko z dospělých chvatně sháněl lodičku a ženskou, protože se u stranického pohovoru dozvěděl, že stojí na druhém břehu a nemá žádné poměr) a takéž privátní hodnoty se našemu romantickému hošíkovi poněkud posouvaly... takže i ta ušlechtilá skautská myšlenka nakonec doputovala do již dříve zmíněné krabice „pro praktický život nevhodné“.

*

KDYŽ SE TAK S Odstupem let

ohlížím za závěrečnými roky svého předobčankového jinošství, musím konstatovat, že tato hektická doba již sice nepatrně, ale přece jen odchýlila mou životní lodičku z původně nastaveného kursu. Ten nový sice ještě také neochvějně mířil ke světlým beztřídním zítřkům, ale přitom už zahájil ono (jediním páralovským hrdinou celkem trefně pojmenované) „vstávání z těch růžovejch sraček“. A bratři junáci s bratry ve zbrani se o to zasloužili rukou společnou a nerozdílnou.

Mé junáctví neskončilo nijak dramaticky. Náš oddíl nerozehnal jednotka Lidových milicí. Nebyl jsem pro své levicové názory vyštván nenávisnými pravičáky, kteří pod pláštíkem skautské myšlenky kuli své reakční rejdy. Nějak to prostě dokapalo, vybledlo a vyšumělo... a pokud si vzpomínám,

celý oddíl se vlastně jaksí rozplízl, vytratil, přetavil v tyglíku doby. Možná i proto, že ten Jestřábův ideální svět mohl skutečně fungovat jen s chlapci v relativně úzkém věkovém rozmezí a ještě užším sociálním rozpoložením. Sám autor nechává své dospívající hrdiny podléhat blíže nespecifikovanému volání, které je převelí jinam; podrobnější průzkum zvenčí pak jasně odhalí slabiny toho jeho silně kaširovaného světa. Hrdinové jsou apolitičtí, což je pro ně výhoda – jenže zcela stejně neslaní nemastní jsou prakticky ve všem, co se nedá vyčíst ze stop v lese a nacpat na nástěnku do klubovny. Debatovali snad někdy o literatuře? O divadle? O teorii relativity? A co třeba muzika? Pravda, občas někdo loudí na Zvučící dřevo nějakou tu tajuplnou píseň, ale zapařil někdy nějaký skautík třeba na saxofon pořádně džez? A jak to prokristapána měli s holkama? Pokud se u Jestřába nějaké ty dívky vyskytnou, jdou se akorát poradit s Rychlejma šípama, jak založit oddíl nebo kde sehnat klubovnu... a co u Bobří řeky? Jak to tam sakra vypadalo? Ty noci ve stanech bych teda chtěl vidět... přece se - jak později na vojenské katedře říkával major Cibulička – to těm docela už velkejmu klukům nepotilo čelem? A jak to řešil Rikitan? Nevodil táborníky náhodou po jednom v noci do lesa z jinýho důvodu, než skrz bobříka odvahy? Eh oh uh... no nic.

Hlavní ovšem je, že v průměrné populaci kotlinkového typu připadá na jednoho Mirka Dušína osm Bohoušů, čtyři Štětináci a půltřetího Dlouhýho Bidla. A Rikitana nakonec zhaftnou pro zpronevěru táborový pokladničky. Tak to prostě v běžném, non-Jestřábím životě je a asi ještě dlouho bude. A mladýmu idealistovi z toho všeho vysněného nakonec zůstane akorát napůl vyplněná tabulka „Modrýho života“ a poloprázdná KáPéZetka někde v dolním šupletu.

Aspoň u mne to tenkrát takhle nějak dopadlo.

Ale nebyl důvod k lítosti. Zájem se prostě přesunul jinam. Holky se začínaly zajímavě odlišovat, najmě v hrudních partiích. A existovala taky muzika. Věčně opakovaná „Ferdinanda Bayera škola hry klavírní“ sice nepřinášela to pravé potěšení, ale záhy se zjistilo, že se dá hrát i bez not. A v akordech. A že na to člověk opravdu má nějaký ty buňky navíc. A že brilantně odehraná etuda nikoho moc nenadchne, zatímco sprostě odeřvaná „Želva“ ano. A že třeba na takový „Je t'aime“, momentální

hit, při kterém holkám vlhly nejen oči, lze občas některou zkusit nalákat i domů – a to v době, kdy se rodiče ještě nevrátili z práce. A že kytara má oproti piánu výhodu v tom, že se holky nemusej tahat k ní, ale dá se s ní jít za holkama. A že „Náhrobní kámen“ zabírá ještě víc, než ta „Želva“. A... prostě a tak vůbec.

Čestně přiznávám, že nasazení piána ani té kytary mou tehdejší nesympaticky nízkou úspěšnost u druhého pohlaví nijak zásadně nezvýšilo. Ale pootevřel jsem si dveře do nového světa - a v něm už zůstal. Doživotně.

*

BRATRSKÁ INTERNACIONÁLNÍ POMOC

proti vnitřnímu plíživému nepříteli mne ovlivnila trochu jinak.

Bylo mi dvanáct a kousek. Mé rodné město leželo přímo v trase transportních letadel valících se na Ruzyň, takže jsem se onu osudnou noc moc nevyspal. Byly ovšem prázdniny a tak jsem to mohl ráno bez potíží dohánět. Vstal jsem zhruba v deset. Na kuchyňském stole ležel kromě obvyklého chleba s medem i lístek „Přijď za mnou do práce – něco se stalo“. Nechtěl jsem si kazit volný den. V jedenáct řinčel telefon. Matčin hlas nesl stopy hysterie. Kde sakra jsem, když nás obsadily spojenecké vojska. Zavěsil jsem a přešel k oknu. Na hlavní silnici stála kolona tanků. Barevné obrázky, na nichž to rudá hvězda natírala černému kříži, jsem už léta nemaloval a v tancích se nevyznal. Pruhy, čísla a hvězdy na vozidlech byly bílé. Pil jsem čaj, ukusoval chleba s medem a dumal, co tady sakra chtějí Američani. Pustil jsem zelený plastický tranzistorák. Pochopil jsem, že Američani nepřijeli a že ti hodní Rusové nejsou najednou zas až tak hodní. Prak jsem nenašel (matka mi ho ráno před odchodem prozíravě zabavila), takže jsem se nestal hrdinou – a taky jsem nepřišel k úrazu. Večer jsme na televizoru Rekord sledovali zprávy místo původně avizovaného filmu, na který jsem se docela těšil. Den na houby.

*V mém rodném městě nedošlo k žádným excesům, o kterých bych se do-
slechl. Barikády se nekonaly. Nevím o žádné oběti či zranění. O víkendu
jsme rodinným populárem jeli jako obvykle se stanem v kufru k jednomu
jihočeskému rybníku. Kaplička u silnice byla poněkud pobořená a pod
díru kdosi - patrně zbytečně – napsal azbukou a vápnem „Éto váše*

diélo“. Kousek od rybníka byla vojenská posádka. Nepřekvapilo tedy, že se kromě obvyklé party stanařů vyskytovalo v blízkém lese i několik obrněnců. Vojáci se koupali na naší oblíbené plážičce, ve vodě řvali a lezli nám na nervy. Matka uměla celkem slušně rusky – za ta léta od svazáckého souboru večerně odmaturovala na pajdáku a působila ve školství – a ostatní ji hecovali, ať s vojáky promluví a vysvětlí jim, že jsou tady špatně. Moc se jí nechtělo, ale nakonec šla a oslovila přihlížejícího poručíka. Chyba. Poručík zalezl do štábáku, obratem zas vylezl s náručí novin Pravda a jal se všechny přesvědčovat, že se kontrarevoluce přestala plížit, natáhla se po moci a musela tedy být rozdrvena. Po hodině už to nikoho nebavilo. Všichni si šli po svých, jen matka nemohla, neb poručík byl velmi zaujatý. Přesně v intencích non-foglarovského světa měli všichni vztek, že se s ním baví, zapomínajíce, že to byl vlastně jejich nápad. Nekonal se ani obvyklý táborák, protože bylo jasné, že by k němu dorazili i bratři v uniformách a že by se tím pádem pokračovalo v ideovém zápolení. Víkend na houby.

Začátek školního roku. Hymny v drátáku. Poprvé v životě jsem slyšel, jak Slováci ožili a a nenásledoval je Sajúz něrušímyj. Nálada pod psa. První dny se učilo tak nějak na levačku. Měli jsme napsat sloh na téma „co mám rád/ráda“. Napsal jsem podle všeho na dobu a věk dost vydařenou satirku, v níž jsem se vyznal, jak mám rád Sovětský svaz, který nás zase jednou osvobodil, i když to tentokrát nebylo potřeba. Učitelka měla rozum, strach nebo předtuchu – a můj sloh zlikvidovala beze stopy. Nestal jsem se disidentem – a taky jsem si nenamydlil schody do budoucna. Podivná doba. Školní rok na houby.

Gustáv Husák pak začal dávat Kotlinku do pořádku. Lidi si postupně zvykali. V mém bezprostředním okolí si zvykali bez problémů. Rodiče setrvali v zaměstnání i ve straně s velkým S. Žádný kantor nebyl. Ředitel školy se nezměnil. Do žádný kotelny jsem neviděl, takže případné personální změny u topeniště nemohu komentovat. Vše plynulo líně. Nikdo mne znovu nenutil do pionýra, nikdo mi nepřipomínal junáckou etapu. Všichni se tvářili, jako že se prostě jen vracíme z vandru domů, jak by řekl Miloš Zeman. Ještě pořád jsem věřil ve spravedlivou a beztrádnou budoucnost... ale už jsem nikdy nekreslil vítězíci panáčky s brigadýrkou.

ODLEPIL JSEM SE OD ZÁBRADLÍ,

na okamžik sundal nenáviděnou, leč povinnou pokrývku hlavy a otřel si čelo kapesníkem. Krátké rukávy saka měly i drobné výhody – například jsem viděl na hodinky bez nějakých zbytečných prostocviků. Půl jedenácté. Ještě patnáct minut do stanovené doby.

Přes zahrady okolních vil a zelené koruny kaštanů jsem majestátní komplex budov svého budoucího zaměstnavatele viděl jen obtížně, ale viděl. Strohá šedá fasáda. Řada přísně působících oken. Vysoká zeď kolem. Autorita. Neopatrně mi zahlodalo v útrobách. Za pár minut tam vlezu a zahájím novou životní kapitolu. Nějak podobně jsem si připadal, když jsem stál před lety v jednom z parků ve svém rodišti a chystal se poprvé otevřít těžké dvoukřídlé dveře místního gymnasia.

*

GYMPL JAKOŽTO DALŠÍ ETAPA

životní i studijní přišel tak nějak samozřejmě – v podstatě to byl rozumný kompromis a jediná možná varianta. Sice jsem byl ještě pořád fackován pubertou a netušil tedy, která bije, ale přece jen jsem už jakžtakž chápal, že si jako cíl své životní pouti nemohu klást ani profesi popeláře (cca do osmi let věku jsem na ně každé ráno doma koukal z okna, ty popelnice kouleli fakt perfektně), ani posunovače (koukal jsem na ně ještě pořád každou volnou chvíli z okna u babičky, závěs na stupátku a mávání praporkem bylo fakt boží). Taktéž se nezdálo pravděpodobné, že bych mohl zajíždět a testovat nová auta (jeden takovej s námi jezdil pod ten stan a občas přijel s nějakým parádním fárem, díky němu jsem dokonce seděl i v onom nakonec nerealizovaném škodováckém patnáctistovkovém kupé). Ručičky jsem měl povětšinou levý a kroutily se dost dozadu. Sportovní talent nulovej. V brnkání na klapy i na dráty jsem sice docela vynikal, ale na konzervatoř to teda rozhodně nebylo, ostatně kdo by si kazil náladu nějakou teorií nebo prstovejma cvičeníma... Vojenskou školu mi – stejně jako většině ostatních, nábořem okouzlených – rodiče včas vymluvili, dokonce bez násilí. Průmyslovka znamenala nějaké to nářadí a hrozila bolestným stykem výše zmíněných levých ručiček s praxí. Naproti tomu byla

střední škola „všeobecně vzdělávací“, jak se jí tenkrát říkalo, sympaticky neutrální a k ničemu nezavazující a navíc ležela i v linii podporované klasickým rodičovským snem „ať je z kluka někdo“ – milovaná matka by měla pochopitelně ze synka ráda úspěšného lékaře, velkoryse ignorujíc nepodstatné prkotinky, například že pubertáka medicína absolutně netankuje a pohled na krev mu nedělá dobře...

Takže se na mé přihlášce ocitla ona magická zkratka SVVŠ. Přijímačky byly víceméně formalitou pro uchazeče se samými jedničkami na vysvědčení – v zájmu objektivity je ovšem třeba uvést, že za tu z tělocviku jsem vděčil jedině a pouze spolužákovi, předsedovi a nejmenovanému králi třídy, který měl zcela nepubertálně realistický pohled na svět a zašel za příslušným kantorem, jež by mi dobrovolně za jedna z kotrmelců určitě nedal. Skutečnost, že jsem za to dotyčnému spolužákovi tenkrát vlastně ani pořádně nepoděkoval, mi nijak neslouží ke cti - je ovšem další ilustrací non-foglarovského světa, v němž si puberták maluje všechny ty ušlechtilý Mirky Dušiny a přehlídne skutečného kamaráda... snad to ještě někdy dokážu napravit...

Samotné studium a jeho průběh není ve vztahu k hlavnímu námětu příliš relevantní a není tudíž třeba jej nějak zásadně rozebírat. Je celkem jisté, že jsem ve škamnách zažíval lokální vítězství, prohry, radosti i trapasy a přitom se postupně vyvíjel z vyplašeného trumbery krhounkovského typu do modelu poněkud flegmatictějšího – to vše však již milosrdně přikryl závoj zapomnění a v příslušných paměťových obvodech neuvázlo nic zvláštního – běžné hodiny, běžná zkoušení, běžné známky. Úhrnem tedy cimrmanovská nuda nuda, šed' šed'.

Pouze jeden se studiem související počin stojí za trochu pozornosti – samostatná ročníková práce, věnovaná dopravní signalizaci. Jde totiž o první prokazatelný kontakt s činností, která spadá do operačního zájmu Bezpečnosti – byť pouze té Veřejné... ale zatím je to kontakt jen velice vágní a bezvýznamný; budiž věcně podotknuto, že toto dílo vzniklo v posledním ročníku, a to výhradně a pouze na základě chladné kalkulace s využitím klasického, již soudruhům Leninem tolik kritizovaného oportunistu – v té době ony popisované signalizační systémy navrhoval jeden příbuzný a mladýmu vychcánkovi se zdálo, že by se podobným dílem

docela dobře šermovalo u přijímaček na vysokou. That's all folks...

Zajímavější oblastí středoškolské etapy je život společensko-politický.

Píše se rok tisíc devětset sedmdesát a prakticky všem už je jasné, jak to bude doopravdy s tou takzvanou dočasností. Druhé výročí přiskákání internacionální pomoci probíhá víceméně v klidu (loni touto dobou celá naše podniková výprava vylezla ze stanů v bulharském kempu s trikolórou na černém podkladě, ale několik pánů v civilních šatech nám to kombinací ruštiny a pantomimy dost rychle rozmluvilo, takže jsem se opět nestal ani hrdinou, ani disidentem). Projevy Gustáva Husáka přestávají vzbuzovat dojem, že se možná ještě dá něco dělat. Situace se normalizuje jedna radost. A mládež, ta naše mladá mládež pochopitelně nemůže stát stranou – především je potřeba ji zase zorganizovat, když ten její Československý svaz vloni zemřel na úbytě...

Socialistický svaz mládeže aneb SSM (lákově se nabízející polozkratka „es es mládeže“ sice byla občas používána také, ale používáč dostal obvykle záhy po čuni) do mého života vstoupil hladce a také jaksi samozřejmě. Žádná násilná kolektivizace, jen další změna související s přestupem od žactva ke studentstvu, něco mezi novými lístky ve větší školní jídelně a chmelovou brigádou. Prostě jsme jednoho dne zůstali o něco déle ve škole, přišel někdo z vyššího ročníku, něco málo nám řekl a rozdal přihlášky. Tou dobou už jsem byl na různé dotazníky onoho Wericho-Horníčkovského typu „kde jste byl, proč jste tam byl, jak to dopadlo, po kom to máte, kdyby se to nevešlo, připište to sem“ slušně zvyklý; taktéž jsem si již stačil povšimnout, že veškeré zmínky o junácké epizodě ze všech těch dokumentů pokaždé jaksi záhadně mizí, takže jsem se zmiňovat prostě přestal. K tíži mi to nikdo nepřičetl, nikdo mne neodhalil a odnikud nevyloučil, ve stanovený čas jsem si někde pohovořil se staršími soudruhy, jedním uchem přijal, následně odmemoroval a nakonec uchem druhým zas vypustil informaci o struktuře a jakémsi vysokanánském výboru vedeném jakýmsi soudruhem Varholíkem, Poledníkem nebo jiným –íkem ... a vrátil se do ustáleného režimu studenta všeobecně vzdělávaného. Politická činnost, která spočívala především v odebrání mládežnického tisku a placení svazácké známky, mne nijak neomezovala ani nesvazovala... a tak jsem tiše a nevzrušeně plul s hlavním proudem netuše, že si za pár let

zase vyzkouším kariérní vzestup a pád, tentokrát ovšem na půdě politicky výrazněji prohojené a s řádově vyšší amplitudou... leč nepředbíhejme.

Politickou aktivitu v té době jasně zastíňovala aktivita hudební. Přechod od Waldy a Jaromíra Mayera k Olympiku či George & Beatovens byl pouhou rozcvičkou – již na základce jsem pochopil, že na elektrický kytary hrajou i lidi odjinud a že hrajou dost dobře. Beatles jsem poprvé slyšel u otceva spolupracovníka, který měl dokonce i stereo, což byl tedy zážitek non plus futrál. Rodiče, kteří mi původně fandili (zakoupili mi novou španělku a dokonce i jeden z prvních za kačky dostupných kazeťáků, totiž National 203), poměrně záhy ve své podpoře ochladli, hlavně táta neměl ty vlasatce zrovna „rád ve voblibě“ – ale myslím, že kdyby tenkrát chudák jen maličko tušil, co se z mého půlpokojíku bude ozývat o necelý rok později, tak mi asi šel nějaký ty brouky radši osobně nachytat... v době mého nástupu na střední totiž zrovna nastupovali na hudební scénu Led Zeppelin, jejichž první dvě alba přepisovala dějiny bigboše, Deep Purple vydali legendární „In Rock“ - a já určitě nebyl jedinej český týnejdžr, kterej po večerech vysedával s pár podobnejma ve sklepní kóji dvouletkovyho baráku, popíjel tajně pronesenej metropol a se zavřenejma očima nábožně poslouchal „Child In Time“ nebo „Babe I‘m Gonna Leave You“, byť jen monofonně ze skřípavýho cívkáče.

Jedinej jsem sice určitě nebyl, ale těma Cepelínama hlouběji zasaže-nejch asi v Kotlince žádný zástupy neběhaly. Zmiňované první dvě desky jsem získal od o něco staršího spolustanaře při rodinné návštěvě dost kuriózním způsobem – můj kazetový nacional neměl zrovna pochopení pro standardní konektory typu DIN na zdrojovém cívkáči a tak jsme ty poklady přehrávali – k značnému obveselení dospěláků –venkem, totiž z reproduktoru přes mikrofon schovaný pod polštářem, aby se plkání staroušů trochu odfiltrovalo. O něco později jsem si od spolužačky, jejíž otec jezdil ven a tu a tam dotáhl nějaké to Bravo či podobnou zahrnívací tiskovinu, zapůjčil malou a nepříliš kvalitní fotografii svých miláčků, zakoupil kladívkovou čtvrtku formátu á nula a malířský uhel – a po několika dnech lezení po koberci s otačenými koleny vznikla monumentální freska, kterou jsem k pramalému nadšení P.T. rodičovstva umístil do výklenku za skříní, jehož další výzdoba, tj. rudý samet a bílá polystyrénová písmena odcizená ze školních nástěnkářských potřeb, proměnila tuto část

bytu v kombinaci mocně přezdobeného oltáře a rudého koutku...

Muzika výrazně ovlivnila můj středoškolský život hned od začátku, totiž od první chmelové brigády. Má první účast na této taškařici se časově kryla s posledním ručním česáním v příslušném jézetdě, takže jsem dostal příležitost užít si dosyta oné ušlechtilé zábavy, tak krásně zidealizované v prvním českém mjúziklu. Mám-li být upřímný, zas až taková selanka to nebyla – ani na chmelnici, kde jsem hned první den nahlédl naivitu představ ve stylu „dopoledne splním normu a pak se budu flákat“ (ony pouhé tři načesané větele za celý den měly do splnění normy dost daleko), ani večer ve společné noclehárně, kde se provozovala obvyklá „výchova bažantů mazáky“, což tenkrát všichni zúčastnění včetně P.T. kantorstva považovali za sice drsnou, leč v jádře neškodnou zábavu (kazašští ani jiní ministři pro lidská práva holt tenkrát ještě ve vládě nebyli). A byla to právě muzika, která mi ty tu a tam opravdu dost nepříjemné večery usnadnila – vybaven přezdívkou „Varga“ a žlutobíle pruhovanými bavlněnými rukavičkami, loudil jsem z otřískaného klimpru neotřelé variace právě na ty výše zmiňované Betlíze, Ceploše a Párploše, zatímco si mí méně hudební či zcela nehudební vrstevníci odírali lokty a kolena mezi kavalci, představující vozy formule jedna a uhánějící po trati nějaké té velké ceny, přičemž skupina mazáků pečlivě dohlížela, zda včas a správně akcelerují, řadí a brzdí a vydávají k tomu příslušné zvuky...

Všeliké zlo k něčemu dobré jest; elitním česáčem chmele jsem se sice nestal, ale byv vzat pány mazáky na milost, mohl jsem se po návratu z chmelnice do civilizace městského typu tu a tam někde zastavit a leccos si nahrát. Trochu jsem se pocvičil v propojování elektronických zařízení, takže se můj kazeťák už k cívkáčům ostatních jakžtakž přidrátovat dal a má fonotéka utěšeně rostla, byť stále jen v monofonním provedení (když jsem pak po letech poprvé slyšel milované Ceploše ve stereu, nestačil jsem se divit, kolik nástrojů a motivů mi dosud zůstávalo utajeno). A hlavně jsem v té venkovské tělocvičně dočasně překopané na noclehárnu potkal několik shodně smýšlejících jedinců, najmě jednoho, který mnohem později získal přezdívkou Dudlajdá a který se stal mým všeobecně vzděláným hudebním souputníkem, ba přímo blížencem (což lze brát téměř doslova, neb jsme se sešli v jedné třídě a lavici, oba zrozeni v tomto znamení a dokonce ve stejný den, což se zjistilo až na hodině an-

gličtiny, kde jsme měli písemně vyspellovat svá data narození a ctihodná paní profesorka nás mrzce nařkla z opisování). Jako většina podobných partiček oné doby jsme ruče založili kapelu, pomalovali si trička a začali shánět vybavení. Pokus zmocnit se aparatury z výbavy městského Domu pionýrů a mládeže byl velmi amatérský a logicky neuspěl, takže došlo na ty obvyklé snímače montované na akustické kytary natvrdo (šrouby) i naměkko (klipsem) a připojování takto zrobených elektrofonických nástrojů k rádiím (Dudlajdá měl starýho blaupunkta, který skvěle basoval) a magnetofonům (sonet duo parádně zkresloval). Zvláště těžce se rodila bicí souprava, dlouho tvořená jedním bubnem pionýrským, jedním hasičským a činelem značky Trowa, který se upevňoval mezi dvě matrace na obrácenou kvedlačku a který se po úderu nejprve tvářil jakoby nic a teprve dodatečně se úděsně rozburácel... zkoušelo se u Dudlajdá v rodinném domě jeho rodičů k pramalé radosti jeho babičky, neb komůrku ubohé stařenky oddělovala od zkušební místnosti jen tenká příčka, přes kterou se pravidelně po dohrání právě nacvičované pecky ozývalo její nařikavé „chlapci, je to moc pěkný, ale ten buben je hrozně nahlas a ty plechy taky“ ... krásná to doba...

V kontextu výše uvedeného nemůže nikoho překvapit, že moje první svazácké aktivity mířily do kultury. Stal jsem se členem zhruba patnáctičlenného kolektivu, který se jakýmsi záhadným způsobem dokázal jednou za čtrnáct dní zmocnit jednoho z největších městských společenských sálů a pořádat v něm svazácké kulturní podvečery. Nasbíral jsem zde spoustu cenných zkušeností a mimo jiné jsem se taktéž poprvé výrazněji setkal s problematikou národnostních menšin a specifických komunit. Protože to nebylo naposled a protože jde o téma, které se dnes považuje za citlivé a soustavně se přetřásá, zastavím se u něj a proberu je trochu podrobněji. A možná si i trošku zafilosofuju. Znuděný čtenář může přeskačovat.

*

JAK V SOUVISLOSTI S MUZIKOU,

tak v souvislosti s lidmi používám celý život pouze jediné hodnotící kritérium – dobře nebo špatně. Muziku nedělím podle žánrů či hlasitosti, lidi podle smýšlení nebo barvy pleti. Abych nepopudil, budu hovořit o lidech puntíkatých a čtverečkovaných – jako puntíkatý rozhodně nemám problém hovořit se čtverečkovaným a nikdy ode mne nikdo neuslyší, že

čtverečkováný sou pěkná verbež. Na druhé straně, pokud bude z desítky nás puntikátých devět slušňáků a jeden dacan a u čtverečkováných to bude třeba čtyři na šest, nebudu se tvářit, že je všechno oukej – holt se asi u těch čtverečkovanejších dělá něco blbě. Ale každého dalšího puntikátého i čtverečkováného budu hodnotit pořád stejně – dobrej nebo špatnej. Žádný další podšuplíčky se nevedou.

Naše puntikaté mládežnické podvečery měly z tohoto pohledu jednu dost nepěknou vlastnost – jakkoli se oficiálně naše mladá budující mládež neškatulkovala a bratrství, tedy pardon, soudružství šplíchalo v mohutných cákancích všude kolem, v tichosti interně platilo a usilovně se dodržovalo pravidlo, že čtverečkované nebrat. Opatření s rasistickým podtextem mělo celkem racionální jádro, protože mé rodné město žilo většinou z těžkého průmyslu a uhelných dolů a jeho obyvatelstvo bylo občas takové, no... řekněme razantnější... a kdo by chtěl mít na své akci nějaký problémy, že. Výskyt čtverečkováného publika hrozil nějakou kolizí, tak se prostě odfiltruje na vstupu a bude. Jednoduché, logické.

Jenže tu bylo takové drobné jenže.

Prvotní povinností pořadatelského kolektivu byla příprava programu. Povinností druhou pak zajistit pořádek u vchodu a vybrat vstupné. Program se připravoval kolektivně na schůzkách den před akcí, u fortny jsme se cyklicky střídali. Mladý, normálně orientovaný chlapec v této pozici stačil trhat lupeny a ještě koukat po příchozích slečnách a pochopitelně také koukal. A záhy se dobral zajímavého poznatku: zatímco puntikaté slečny, které byly dle interní doktríny vítány a měly být vpouštěny bez obstrukcí, přicházely ke dveřím sálu leckdy neupravené až špinavé, popřípadě upravené až moc, ale poněkud nežádoucím způsobem, slečny čtverečkované, jimž mělo být ve vstupu všemi dostupnými legálními prostředky zabráněno, se dostavovaly vymydlené a v zářivě bílých blůžičkách... to tedy nebyla zrovna situace, ve které by se snadno fitrovalo dle doporučení, ta zpropadená logika by to viděla spíš v opačném gardu... co teď? Šéf pořadatelské skupiny (později se stal známým diskžokejem) přišel na prostou, leč geniální myšlenku – kontrola svazáckých průkazů. Na příští akci se toto ochranné opatření vyhlásilo velkými hůlkovými písmeny na plakátě u vchodu, čtverečkované slečny i jinoši posmutněle odešli a zdálo

se, že je problém vyřešen... to jsme ale čtverečkované slečny safraportsky podcenili. Chtěly se bavit a naše akce pro ně byla příležitostí. A svazácké průkazky neměly fotky. A ty holky na to kápły do příštího termínu. A tipněte si, na koho ten den zrovna vyšla služba u vrat...

Když se k pořadatelskému stolku u vchodu blížila vesele halasící skupinka čtverečkovaných slečen, nepředpokládal jsem žádné zásadní problémy. Sice jsem pro jistotu odeslal svého spolufortnýře pro posily, ale předpokládal jsem, že hůlková písmena zafungují stejně spolehlivě jako při akci minulé.

Na čtyři předložené svazácké průkazy jsem zůstal zírat jak, kolega J.Š. Kubín promine, nejedlej na jelito.

A pak jsem se rozhodl – no a co, himlfix? Když nic jinýho, jsou tyhle holky aspoň umytý, na rozdíl od těch dvou vrávorajících puntíkatejch šmudlic, který přišly před pěti minutama. Odloupnul jsem z bločku čtyři lístky a otevřel dveře.

Slečen bylo ovšem pět.

Pátá slečna byla o něco starší, sedmnáct osmnáct, sakra pěkná, dlouhovlasá a s jiskřícíma očima – jenže bez průkazu. Její kámošky vypadaly, že jsou schopny ztropit pěkněj hluk, ale ona je prostě poslala napřed. Zůstali jsme sami a já se tiše modlil, aby už dorazily povolané posily.

„Fakt mě nepustíš?“ pravila slečna.

„Nemůžu, nezlob se. Nemáš průkazku.“

„Jen se kouknu, esli tam nejni ségra.“ Určitě tam nebyla, to bylo oběma účastníkům dialogu jasný, ale nekomentoval jsem to.

„A můžem si pak spolu zatancovat,“ pravila slečna a naklonila se přes úzký pořadatelský stolek.

Bylo mi šestnáct a to, co jsem přes ten stolek viděl, se opravdu vidět

dalo. Na chodbě se začalo dělat nějaký podezřelý teplo a někde v dáli se objevilo žlutý světlo a...

...zachránil mne dupot na schodech. Posily konečně dorazily. Jenže moje morálka už byla vepsí.

„Je tu nějaký problém? Tys někoho pouštěl?“ pravil šéf posily.

„Měly průkazky, co jsem měl podle tebe dělat?“

„Hm... a co tahle?“

„Jde jen něco předat ségře a hned se vrátí. Dojdu tam s ní,“ pravil jsem drsně, aniž bych se byť jen začervenal...

Za zatáčkou schodiště, mimo dohled ze sálu i od vchodu, se slečna zastavila a otočila se ke mně.

„Ty seš takovej hodnej trouba, vid’? Dej mi pusu...“

Hodnej trouba jsem byl, ale tu pusu jsem jí dal. Nejen jednu.

Jmenovala se Jolana, myla nádobí v bufáci na náměstí, byla hluboce věřící a na těch několika schůzkách, které jsme pak spolu měli, mne vždycky tahala do kostela. Náš vztah neměl žádnou perspektivu – vzít domů já ji, dostal jsem patrně pár facek, vzít domů ona mne, dostal jsem patrně nožem do chrbta – a tak dost brzo skončil. Ale kdykoliv, kdekoliv, komukoliv a k tomu i s jistou přiblblou hrdostí a pýchou přiznám:

Moje první přítelkyně toho označení hodná byla čtverečkovaná.

*

JAK PLYNULY

týdny a měsíce, posouval jsem se výš a výš ve studiu všeobecně vzdělávacím i ve svazácké hierarchii. Tentokrát jsem už po nocích nevylepoval plakátky o věčných časech, ani jsem se nevrhal na schůzky svazáckých orgánů místo zaneprázdněných spolužaček s vyšším funkcionářským potenciálem – ten postup přicházel jaksi samozřejmě. Nepřišlo mi to nijak

divné – jestliže se moje soudružka maminka i soudruh tatínek také tu a tam zjevovali ve vyšších stranických funkcích, proč by se měl soudruh synáček divit, že postupuje obdobně v SSM... Ve školním svazáckém životě přitom rozhodně nešlo o žádné činy otřásající světem. Nezaujatý pozorovatel by musel dojít k závěru, že jsme si my všichni svazáci akorát poněkud kazili mládí tím, že jsme představovali Pepičky v plaveckém mariáši obludných rozměrů, řešivše abstraktní, dávno zapomenuté pseudo-problémy (vzpomínám si na jednu jedinou užitečnou věc, totiž na jakousi stavební brigádu – hlavně proto, že se stala krásnou ilustrací vhodné motivace: skládaly se cihly, přičemž polovina brigádníků vozila kolečka a polovina rovnala, v poledne byla hotova sotva čtvrtina plánovaného objemu, nad čajem a chleby se salámem se jeden kolečkář pohádal s jedním rovnačem řka, že kdyby rovnač odvozil to, co on, kolečkář, tak to on, kolečkář, srovná za rovnače za polovinu doby, kterou to rovná rovnač, přidali se další diskutéři, slovo dalo slovo – a po dojedení chlebů se obě party prohodily, všichni makali jak čerti a celý plán byl splněn ještě před termínem...), ale nikomu to zas až tak nevadilo, prostě to patřilo ke hře. Rozhodně jsme nijak přehnaně nežili politikou a zcela určitě jsme neměli plné huby boje za světový mír – když jsme kupříkladu čekali ve špalíru a jarním dešti na hrdinnou Angelu Davisovou, aby viděla, jak za ní stojí celej socialistickéj tábor, a dotyčná dorazila o pár hodin později, nebyl v řadách čekajících mávátkářů asi nikdo, kdo by nevěřil, že ta pinda toho chlapa odpravdu odpráskla... A já jsem pomalu šplhal po žebříčku všech těch třídních a ročníkových výborů – bez vlastního přičinění a nejspíš jen proto, že se ostatním hodil nějaký ten hodnej trouba, kterej tu neobsazenou funkci vezme a oni můžou dělat něco rozumnějšího... a možná taky díky vlivu své matky.

Následujících pár odstavců může vyznít trochu surově a flagelantsky zároveň, ale, proforda, jestliže se valnou část života zaobírám systémovou analýzou, bylo by dost smutné, kdybych nedokázal objektivně zanalyzovat sám sebe a své nejbližší okolí...

Podle mýho je institut rodičovství dvojsečná a kurevsky nebezpečná zbraň; poměrně často zamindrákovanéj rodič vesele kazí svému dítěti budoucnost tím, že na něj věší ty svoje mindráky a tím mu zadělává na mindráky vlastní, zbrusu nový, dosud neznámý. Málokterej rodič si to uvědomí – a

když, tak zhusta natolik pozdě, že už škodám nelze zabránit. A pokažený potomek potom vesele kydá své mindráky na další generaci...

Moje milovaná máti byla v tomhle dost vzorovej příklad. Ve svém oboru začínala od naprosté nuly až mínus jedničky, ale vypracovala se až na vrchol. Jejím oborem byla předškolní výchova a dokázala v něm ujít dráhu od pomocné učitelky bez vzdělání až k proslulé „uši“, totiž ústřední školní inspektorce, což rozhodně není funkce, která by se dala utrhnout ze stromu v městském parku... nakolik v tom trháni hrály roli skutečné odborné kvality a nakolik politika, to nejsem schopen posoudit.

Jsem ale schopen odhadnout, že mindráků bylo dost.

A k nim se připojovala mateřská láska ve verzi silně hypertrofované. Každá matka patrně vidí své dítě v kraťasech s jednou kšandou v provedení „nazdar“ a trpí strachem, že se dítě nastydne, přehlížejíc, že je dítěti již pětatřicet, podruhé se rozvádí, kšandy dávno nenesí a nastuzení čelí už léta sexem a rumem. Jenže v očích mé mámy měly ty kraťasy ještě na zadku díru a kšanda se rozepínala a všichni kolem mi soustavně hodlali ubližovat a já z toho ještě neměl rozum a bylo tudíž potřeba mne chránit.... Sumasumárum, měl jsem parádně nalajnovanou dráhu rozmazleného jedináčka – a v prvních letech jsem po ní jel zcela natvrdo, jsa poněkud jurodivý, schopen trávit v rodinném bytě hodiny a hodiny sám, na koberci při cvrnkání kuličkového fotbalu vlastní koncepce či vymejšlením hypersložitých stolních her pro jednoho... a v přírodě u jihočeského rybníka pak stejnou porci času pročučet v lese u mraveniště (ale ti mravenci na tom rozhodně neprodělali, vymakaná síť dálnic z dlouhých tenkých listů orobince, kterou jsem vybavil jejich dopravní systém a soustavným přerušováním původních tras jim ji v plném rozsahu vnutil, výrazně zlepšila jejich zásobování a zrychlila přesuny vojsk pro řešení příhraničních konfliktů). Osobně si myslím, že mne od „růžovych sraček“ zachránila jen ta muzika, protože k rozmazlenému jedináčkovství rocková hudba a hraní po hospodách jaksi nepasuje. Ale i tak jsem byl do osmnácti naprosto beznadějněj případ, na vejšce se to začalo trochu rovnat, vojna tu růžovou měkkotu potáhla tvrdší krustou (žel, příliš tenkou – při prvních problémech v civilu zase rupla)... a definitivně jsem se zbytků toho vaječného potahu zbavil až někdy po třicítce a po prvním manželství.

Některý negativní rysy z jedináčkovské éry si sice nesu doted', ale snad jsem aspoň proboha nepokazil další generaci...

V popisované etapě mi ovšem teprve táhlo na osmnáct a měl jsem rok a kousek do maturity, soudružka maminka sice byla ještě na dolní půlce kariérního žebříčku, ale okresního formátu už dosáhla, školství je jedna divná parta... pokud můžu soudit, tak co do prospěchu nebyl nikdy žádný zásah třeba, ale jestli někde při hospitaci někdo někomu něco řekl, to fakt nemůžu vědět. Zásahy, o nichž jsem věděl, se týkaly mých pobytů ve špitále a ochrany mého zdraví vůbec a nikdy mi nepomohly, spíš naopak, takže jsem se nakonec už pěkně bouřil a úlevy si – stejně jako Milouš ze Saturnina – důrazně zakazoval.

Druhá věc je, jestli ty záказы někdo bral vážně.

*

TÁHLO MI NA OSMNÁCT,
měl jsem rok a kousek do maturity a seděl jsem v celoškolském výboru eses mládeže, když se ta Síla Tam Nahoře rozhodla, že si trochu zašpásuje s lidskými osudy. Do hlavních rolí obsadila celkem povedenej trojlístek – naivní jelito mne a dva unifikované typy, který jsem pak v životě potkal ještě několikrát (ona asi ta Síla Tam Nahoře nebere tu práci zas až tak vážně a poměrně nudný plácání člověků si holt usnadňuje opakovaným používáním konečného počtu šablon). Typ první reprezentoval nový okresní tajemník, jehož jméno i některé rysy obličeje evokovaly italský původ, i když to byl Ital asi jako sousedovic kočka: profesionální funkcionář, který je povolán k velkým věcem, na které nižší plebs nedosáhne a kterým ani nemůže rozumět; je neomylný, všude byl, všemu rozumí a od všeho má klíče. Typ druhý ztělesnil student nejvyššího ročníku, jehož jméno jsem již zapomněl a který měl v celoškoláku funkci jakéhosi politického komisaře: studený skoroalbín s vyzáblým obličejem a chladnýma očima za skly brýlí, naoko přátelský a plný porozumění, uvnitř promrzlá a nikomu nedůvěřující kalkulačka... ideální materiál pro posílení party Felixe Dzeržinskýho nebo Reinharda Heydricha.

Síla Shora se zachechtala a rozdala karty.

V prvním kole dostal za uši stávající předseda celoškoláku, můj vrstevník a celkem pohodovej kluk. Detaily si nepamatuju, ale co si tak vybavuju, dostal se do sporu s nějakou dámou, ze které se bohužel vyklubala dost vlivná soudružka. Soudruhovy argumenty či počínání se jí nějak nelíbily či co a dokázala řešit věci v souvislostech – zkrátka chudák soudruh stávající předseda dostal flastr shora a šel z funkce. A na jeho místo byl kooptován nadějný a bezproblémový soudruh Jelito První Já. Poctěn důvěrou kolektivu, ujal se Jelito Já funkce. Svolal poradou, nechal bývalého předsedu provést sebekritiku – a v tandemu se svým novým přítelem Polirukem zahájil obrodnou činnost v intencích svého nového přítele a nadřízeného Itala. První kolo odehráno, body zapsány.

Druhé kolo se odehrálo kolem kauzy Princezna.

Ročník nad námi se stal obětí experimentu, který se patrně nepovedl, protože se už nikdy neopakoval, pokud vím. Obsahoval totiž jednu třídu ryze pánskou a jednu ze samých slečen. Do té „pro slečny only“ chodila také Princezna, shodou okolností má kamarádka a spoluhráčka – byla totiž (a dosud je, jak si občas říkám nad plakáty) velmi dobrou zpěvačkou a hudebnicí vůbec, takže jsme se tu a tam potkávali na různých soutěžích (já se zúčastňoval, ona vyhrávala), kulturních akcích (ona jako hvězda, já jako plnidlo) a dokonce jsme spolu nějaký čas hráli za mrzký peníz v jedné kapele.

Princezna vyčnívala z davu a to nebylo dobře.

Svědectví z doslechu se nepřipouští a porota k němu tedy nepřihlédne, ale podle všeho se nešťastně zkombinovaly dvě věci. Za prvé se méně vyčnívající spolužačky cítily vyčníváním Princezny tak nějak jako kolektivně dotčeny, neřkuli zneuctěny. Za druhé si vyčnívající soudružky povšiml i tajemník Ital, leč vyčnívající soudružka jaksi nesouhlasila s tím, aby soudruh vyčníval jejím směrem... nebo tak něco. Skutečně příčiny již milosrdně zahalil čas, ale následek se nedal přehlédnout.

Třídní organizace SSM podala návrh na vyloučení Princezny ze svazáckých řad a okresní tajemník jej doporučil. Damoklův meč visel na vlásku a vlásek měla v ruce jediná osoba.

Kooptovaný předseda cééšvé Jelito Já.

Jelito Já seděl nad papíry k případu a učinil rozhodnutí, za které se stydím od Částečného neřkuli Úplného Prozření doted, občas se abstraktně plácám po hubě – a v dobách pooperačních depresí jsem si dokonce nějakou vrazil doopravdy.

Jelito Já usoudil, že zájem kolektivu převyšuje zájmy celku a že v takto závažném případě musí jít nějaký kamarádství z kapely stranou.

Jelito Já s návrhem na vyloučení souhlasil též.

Druhé kolo dohráno, body zapsány – kladný body to rozhodně nebyly.

Nikoliv omluvou (protože omluvit se to prostě nedá), ale jistým vysvětlením budiž fakt, že mi vůbec, ale ani v nejmenším nedocházelo, co může takovej flastr v období normalizace znamenat pro středoškoláka chystajícího se na vejšku – v Rudasu se o tom nepsalo a Ceploši o tom nezpívali (a kdyby zpívali, tak bych tomu nerozuměl...). Neměl jsem páru o skutečných pohnutkách spolužaček či páně Italových – v předložených papírech se mluvilo jen o neplnění povinností a bojkotu kolektivu. O závistivejch slepicích a zhrzeným neukojeným nafoukanci ni slabika, ni slovo.

Vysvětlení snad, omluva nikoliv.

Naštěstí se celá kauza Princezna nemohla vyřešit bez dalších dospělých – a ti měli rozum. Princeznin otec přišel do školy a v přítomnosti ředitele diskutoval se mnou i s Italem. Ještě pořád mi nedocházelo, co může takovej flastr atakdale... ale prostě už mi nepřípadalo to moje politicky pojaté jednání bez kazu. Postupně začal měknout i sám Ital. Vylučovací proces se pozastavil.

A zhnusená Síla Tam Nahoře si řekla, že je tomu váhavému jelitu potřeba trochu provětrat faldy.

O několik dní či týdnů později byl Jelito Já urgentně povolán do kanceláře tajemníka Itala. Věc nesnesla odkladu. Dostavil se tedy, doprovázen

dalším povoláním – jedním z chovanců téhož ústavu, studujícím o ročník výš. Tajemník nebyl přítomen. Měl důležitou poradu na stranické půdě. Mladší a nižší soudruzi necht' počkají v jeho kanceláři. Soudruzi čekali s nelibostí, neb čas plynul – a Jelito psal příští den kompozici. Po uplynutí druhé čekací hodiny se oba soudruzi rozhodli kancelář opustit.

Kdyby ji jen opustili, asi se zas až tak moc nestalo.

Hrdina Kunderova románu Žert dojde v padesátých letech na pohlednici, kterou vybavil textem „Optimismus je opiem lidstva, zdravý duch páchne blbostí. Ať žije Trockij!“.

V letech sedmdesátých dojel Jelito Já & Co na normální kancelářský papír bez hlavičky, na který spolužák, studující humanitní větev (později se stal uznávaným historikem a je i autorem několika historických románů) napsal „Soudruhu! Quo usque tandem, SOUDRUHU?!?“ a Jelito Já, studující větev přírodovědnou a latinou nevládnoucí, pod to připsal „Na rozdíl od tebe pracujeme!“

Druhý den bylo svoláno mimořádné zasedání cééešvé. Politruk shrnul případ – hrubé napadení a znevážení práce okresního tajemníka svazu - a navrhl důtku latiníkovi (byl funkcionářem nižším) a Jelitu Mně (funkcionáři vyššímu a tudíž s vyšší zodpovědností) odvolání z funkce – po vyloučení druhý nejvyšší svazácký trest.

Nikoliv omluvou, ale jistým dalším vysvětlením ke kauze Princezna budiž fakt, že mi ani teď nedošlo, co může tenhle flastr způsobit mně. Seděl jsem poklidně v oddělené lavici, přehrával si v duchu varhanní věci od Bacha a poslouchal probíhající rozpravu téměř nezúčastněně. Když se jedna o rok starší soudružka obrátila na svého spolužáka Politruka s otázkou „To chceš opravdu kvůli takový blbosti tomu klukovi zkazít život?“, věnoval jsem jí zdvořilý úsměv. Skutečnost, že jsem jí za to tenkrát nedokázal poděkovat pořádně, mi nijak neslouží ke cti a je ilustrací pokřiveného, non-foglarovského, svazáckého světa, v němž si postpuberták nedokáže uvědomit souvislosti a oslepen pochybnými ideály přehlídne skutečně rozumného člověka... snad to ještě někdy dokážu napravit...

Uvědomělost a bdělost zvítězila, znevážená práce okresního tajemníka byla očištěna, viníci flastr dostali.

A vyzubená Síla Tam Nahoře usoudila, že už se nasmála dost.

Po několika týdnech či měsících (přesně to nevím, válel jsem se tou dobou ve špitále a čekal, zda mi levá noha zůstane nebo o ni přijdu) byl náhle odvolán tajemník Ital. Detaily odvolání zůstaly přikryty na stranické půdě. Tresty jim iniciované a udělené se jaksi vypařily. Všichni zúčastnění se zvedali ze země a oprašovali si svršky. Do funkcí se pochopitelně vrátit nemohli, ale svazácký kolektiv jim jejich viny se soudružskou otevřeností odpustil.

Vlastně jsem na tom všem nakonec docela vydělal – celý poslední ročník jsem se jako svazák průserář v poklidu zašival ve „funkci“ výtvarníka a kreslil obálky školního časopisu (možná k tomu pomohl i onen v té době již silně profláknutý oltář s Cepelíny - skutečnost, že jsem vlastně vůbec neuměl malovat, nebyla na překážku). Udělený flastr se stal mou příruční, leč účinnou defenzivní zbraní pro příští léta – kdykoliv za mnou přišel někdo ze SSM s nabídkou nějaké zajímavé funkce, stačilo omluvně poukázat na obdržený trest – a dotčným odskočil jak od chřestýše. S Politrukem jsem od té doby nemluvil, nějak ho přestalo být vidět. Princeznu jsem potkal po letech – již v Ěře Částečného Prozření – a omluvil se. Nadšená nebyla, ale omluvu přijala. Dokonce to vypadalo, že spolu zas budeme hrát v kapele...

...takže se vlastně nic nestalo...

...ale mohlo. Mohlo se stát kurevsky hodně věcí. Zásluhou křišťálový blbosti. Mojí.

Tečku za mou všeobecně vzdělávací svazáckou érou udělal pár týdnů před maturitou jakýsi celostátní mejdan Strany a vlády, který se konal v některém z objektů parku Julia Fučíka u příležitosti třicátého výročí osvobození naší vlasti hrdinnou Rudou armádou. Nevím, jestli byla má nominace do školní delegace dodatkem k trestu nebo naopak součástí rehabilitačního procesu a vyjádřením důvěry, ale radost jsem z ní neměl.

V hale bylo horko a projevy nudné. Naši výpravu vedla mladá ruštinářka, skvělá baba od rány (čest její památce), která seděla za dvojicí vysokých sovětských důstojníků; o přestávce líčila, kterak oba při projevech sovětských potentátů nadávali na horko a na plácané blbosti, zatímco při projevech potentátů českých nadávali na horko a na to, že těm plácanejmblostem ani nerozuměj... V závěru humoresky povstalo v prvních řadách několik poněkud postarších mládežníků ve špatně padnoucích oblecích, kteří začali tleskat a skandovaně vyzývat Sovětský svaz k tomu, aby žil. Odezva v hale veškerá žádná. Po několika minutách marného boje paže i hlasivky skandujících umdlely, což elita na tribuně v čele se samotným soudruhem Gustávem Husákem sledovala se zjevnou nelibostí. Po chvilce šeptaných porad na pódiu přistoupil k mikrofonu jakýsi ustaraný soudruh a oslovil halu těmito vroucími slovy: „Soudružky a soudruzi, sešli jsme se zde, abychom oslavili vítězství nad fašismem. Je nepochybné, že hlavní zásluhu na tomto vítězství má Sovětský Svaz. Považuji za výraz úcty, když každý, kdo si toto uvědomuje a je našim sovětským soudruhům vděčný, vyjádří tuto vděčnost potleskem a zvoláním ‚Ať žije Sovětský Svaz!‘“. Chvilka trozpačitého ticha. Morálně posílená klaka poté začala skandovací druhé kolo... a projev zabral, roli Rudé armády jsme si uvědomovali všichni, povstali jsme tedy, tleskali a i na to volání došlo, byť odfláknuté či všelijak karikované (nějak jsem si přitom vzpomněl, kterak mí soudruzi rodičové vyprávěli o tom, jak se pod tribunou se soudruhem Zápotockým druhdy volávalo „ať žije ušatý torpédo“...)... večer jsem doma koukal na zprávy. Záběry z haly. Projevy. Nakonec mohutné a nekonečné skandování, doprovázené komentářem hlasatele: „účastníci setkání na závěr odměnili přítomné stranické a vládní činitele i milé sovětské hosty spontánním a dlouhotrvajícím potleskem...“

...ó, jak pravdivé a netendenční zpravodajství...

Ještě pořád jsem chtěl vybudovat beztrždní společnost, v níž bude každý pracovat podle svých možností a bude mu dáno podle jeho potřeb.

Ale už jsem nechtěl být v té celospolečenské bitvě ničím vyšším, než řadovým vojínem. A nějak jsem přestal věřit spontánnímu nadšení a přátelským funkcionářům. A televizi.

*

DO PROUDU VZPOMÍNEK

bylo nutno ponořit stavidlo. Dorazil jsem až k mohutné šedé bráně, k nultému bodu svého nového života.

Když jsem bral za kliku postranních dveří, vybavil se mi úryvek z válečného románu: výcvikové středisko německých rekrutů s dvorem plným kráterů, kterému vévodí stokrát vypálený tank T-34. Pohyb přes dvůr povolen pouze plížením nebo přískoky – dokonce i s menáží v ešusu. Tvrdí chlapi. Sadističtí uřvaní důstojníci...

...ach jo. Co mne čeká tady?

Stiskl jsem kliku, otevřel a...

...nic.

Fádní dvůr. Závora. Z protilehlé budovy vycházejí dva tucetoví úředníci v kravatách, jeden ohryzává housku čímsi plněnou. Strážnice jak u nás v kasinu. Znuděný voják v uniformě u vchodu. Svobodník. Nižší hodnost. Nijak ho to netankuje, moje krátké zasalutování přechází jak kukuřičný pole... na chvíli si představuju výjev, ve kterém ho seřvávám za porušení subordinace... asi by mi dal přes držku. Elita od vojsk ministerstva vnitra. Co čumíš na moje rukávy, troubo? My jsme totiž bojová jednotka, neválíme se v nažehlený třiadesátce v zázemí jako ty... předávám papír s pozvánkou. Líně mi ukazuje na lavici v rohu a vytáčí číslo. Přijdou si pro mne. Sám pochopitelně nikam. Všechno tajný – patrně i obsah tý housky. Svobodník se věnuje telefonu, přestávám pro něj existovat. Elektrický hodiny na stěně odcvakávají minuty.

*

byla rozumným kompromisem mezi přetrvávající touhou milující matky „ať je z kluka někdo“ a mou vlastní snahou oddálit nástup základní vojenské služby (levou nohu mi nakonec neuřízli a pro armádu jsem byl schopen bez vady, byť mne prakticky z odvodní místnosti odvezla houkačka se žloutenkou) a touhou nedělat nic a v klidu brnkat na kytaru. Že nepůjdu na medinu, to už konečně pochopila i milující matka. Na matfyz jsem neměl, krom toho mne ty integrály docela sraly. Ekonomku jsem považoval za školu pro děvčata – eufemicky řečeno. Práva mne nebavila. Obory filosofické jsem považoval za zbytečné an sich. Státní konzervatoř by byla krokem stranou a nebyl by to snadný počín: šance studovat samotnou kompozici veškerá žádná a baskytara se jako nástroj nevyučovala; způsob, jakým jsem hrál na klávesy, by konzervativním konzervatoristům patrně přivodil zápal brzlíku, takže bylo nutno najít jiný, relativně jednoduchý a nadějný (tj. studentstvem málo vyhledávaný) nástroj; v úvahu přicházela tuba nebo fagot – ten jsem si dokonce půjčil a párkrát na něj cvičně foukal přímo v budově konzervatoře v základní tamní společenské místnosti, to jest na záchodě... ale moc mne ta neohrabaná kláda nebrala a krom toho se prý při jejím delším používání blbne (později mi tuto teorii vehementně potvrzovala jistá dáma, jejíž manžel se hrou na fagot živil – obávám se ale, že nebyla zcela objektivní). Takže další vzdělávání v oborech takzvaně humanitních nepřipadalo v úvahu – ostatně jsem přece absolvoval větev přírodovědnou...

...jenže chemie mne přestala zajímat již po první hodině (nebyla řeč o výbušninách), biologii může těžko studovat někdo, kdo pozná akorát pampelišku a nechce se mu věřit, že se to žlutý ve skutečnosti jmenuje „smetanka lékařská“ - a k vědám zemědělským jsem choval vyložený odpor.

Co tedy zbývá? Technika. Architektura je prima, ale bavila mne pouze do třetí kapitoly knihy “Prahou deseti staletí“. Strojařina? Rýsovat ozubený kola? No to určitě... jaderná fyzika? To už jsme zase zpátky u těch integrálů... nebo snad vejška dopravní? Hutní? Báňská? Typický únikovky? Jsem snad upad' nebo co?

Takže tedy elektro... jedině elektro. Spousta výhod: před pár lety to vy-

studoval strýc, mám se tedy jít kam poradit, kdyby bylo nejhůř. Sepsal jsem ten elaborát o semaforech. S výsledky z gymplu je dost pravděpodobné, že ani nebudu dělat zkoušky. A připojil jsem si kazeťák k cívkáčům a hraju na elektrofonickou kytaru, dokonce i nějakej prapodivnej zkreslovač zvuku jsem si podle „amára“ uplácal, byť jsem si přitom páječkou málem vypíchnul oko... co by ještě chtěli? Typickej elektrikář... všech deset volbíznu... a když mne nevěmou, půjdu jezdit s nákladákem...

Přijímací pohovor připomínal nejvíc ze všeho přetlačovanou. Požadovaný obor „bionika“ (ústupek milující matce, která to s tou medinou ještě pořád nechťela úplně zabalit) mi předseda komise rovnou vyškrtl řka, že stejně nevím, co to je. Měl pravdu, takže jsem neprotestoval. Ve chvíli, kdy tam vepsal „silnoprúd“, jsem ale začal protestovat velmi vehementně, vytasiv zmíněné semaforey a elektrofonickou kytaru (později jsem zjistil, že tou se při pohovorech ohánělo asi tak pět uchazečů z osmi a komise už na to začínaly být trochu alergické). Po několikakolové licitaci jsme se nakonec shodli na „přenosu dat“ a já tak nevědomky udělal první ze tří kroků ke svému profesnímu osudu, celoživotnímu údělu a poslání. Vzápětí jsem komisi poněkud vyvedl z míry bezelstným prohlášením, že bych se po škole rád dostal k Bezpečnosti – je dost pravděpodobné, že toto prohlášení vyvolalo nějaké následné akce, jako například nějaké hlášení někomu někam nebo naopak obavy ze vši v kožiše, ale to jsem si ve své stále ještě bezbřehé naivitě neuvědomoval.

Hlavně jsem to ale s tou Bezpečností rozhodně nemyslel tak, jak to velmi pravděpodobně pochopili oni.

Pro dnešního čtenáře na současné úrovni poznání (a při kolektivní práci, jak by dodali Cimrmani) je to patrně neuvěřitelné, ale já jsem v té době, v roce sedmdesátém pátém, stále ještě netušil nic o bezpečnosti státní. „Bezpečnost“ pro mne představoval v první řadě šedovlasý praporčík, který v té době bravurně řídil dopravu na křižovatce u horního ústí letenského tunelu, a v řadě druhé pak kapitán Exner plus další podobní muži zákona, kteří „chytali vrahové, zločinci a jiné gauneři“ (jak říká pro změnu Zdeněk Izer hlasem Luďka Soboty). O ochraně státu a našeho lidumilného zřízení jsem měl informace pouze z těsně poválečné knihy K.M Fabiána „Záhada pěti domků“ (chlapecký román, kde žižkovští

uličníci odhalí s pomocí hodného důstojníka bezpečnosti sít' vyzvědačů a za to je nakonec možná i vezmou do Pionýra – perfektní agitka, vřele doporučuji) a několika děl knižních i filmových, kde zkrachovalé existence v žoldu německých revanšistů či amerických imperialistů přecházejí hranice a zapalují naše lidově demokratické stohy.

Jojo, blahodárné působení morálně pevné, komunistické myšlenky i Straně oddané funkcionářské rodiny...

...takže jsem při svém bezelstném výronu přemýšlel o tom, jak coby elektroinženýr vymyslím geniální systém pro řízení dopravy, nikoliv o tom, jak budu práskat na své spolužáky, že plivou směrem k Hradu potažmo k nábřeží Vltavy.

Nicméně nějaké to hlášení tenkrát patrně někam došlo. Tam i onam.

*

Historek ze života vysokoškoláků je za korunu kornout a tak se nebudu pouštět do žádných sáhodlouhých výkladů o posluchárnách, kolejích a menzách. Měl jsem štěstí na spolužáky – šest až osm se nás schází až dodneška a kdykoliv se potkáme u plzně v nějaké té vybrané hospodě, opakovaně žasnu, jak snadno z těch již připlešlých a mírně obtloustlých strejdů během pěti minut vykouknou ti tehdejší dychtiví recesisté. Měl jsem štěstí na anděla strážného, který mne tou školou protáhl, i když se přitom někdy asi pěkně potil... žili jsme klasickým studentským životem, kdy se zkoušky a zápočty skládají jaksi navíc ke všem těm zuřivým aktivitám mimo posluchárny, ve kterých jsme my „hoši, co spolu chodíme“ v prváku hráli piškvorky, ve druháku jezdili formuli na čtverečkovaném papíře a později se někde zašivali a hráli celé dlouhé hodiny bridž. Každý rok to vypadalo, že přes nějaký předmět nepřelezu, ale ten s křídly kdesi nade mnou to vždycky nějak zvládnul. Pro „eliminační“ matematickou analýzu v prváku mi přihrál spolužák z gymplu, který mi v bufetu prozradil řešení záluďné otázky – a já pak tutěž otázku dostal. Naprosto katastrofické elektronické obvody vyřešil ještě elegantněji – zkoušející si mne na základě nepřesných informací od svých asistentů spletl s premiantem (když jsem byl hned při vstupu do místnosti, kde probíhala písemná část, odveden stranou a byly mi předány speciální otázky s tím,

že je tak činěno na základě mých průběžných výsledků, říkal jsem si, že mi ta pětka a čtyři minus tentokrát asi opravdu vystavily definitivní stop; pak jsem jen zoufale třesl oči na naprosto nesrozumitelné zadání, napsal pár nesmyslných pokusů o vyřešení a čekal na svůj ortel; byv předvolán k Autoritě Nejvyšší, klepal jsem se zcela zřetelně; po vyslechnutí chmurným hlasem pronesené věty „dnes vám to nějak nevyšlo, hochu... berete za tři?“ jsem napřed nechápal a pak vydechl zdrcené „asi ano, pane profesore“, ačkoliv mé druhé já uvnitř řvalo „no jasně! jistě! už to tam piš, ale honem!!!“ ... premiant na záměně neprodělal, protože standardní otázky pochopitelně zvládl s prstem v nose...).

V některých případech se ovšem můj anděl strážný někde zakecal a pak to musel dohánět při dalších pokusech. Jedna z prvních zkoušek se týkala pro technika mimořádně důležitého předmětu „dějiny mezinárodního dělnického hnutí“ a probíhala v předtermínu za slunného dne. Zkoušející seděl zády k otevřenému oknu, jeho odstávajícíma ušima prosvítalo odpolední slunce a ze zahrady vnitrobloku bylo slyšet zpěv ptáků. Můj výklad k definici práce přerušil po několika slovech, totálně mi jej vyvrátil a svou brilantní filipiku zakončil otázkou „tak co mi k tomu řeknete?“ Přepadl mne pocit marnosti a znechucení... blbče samolibej, ušatej... „Že přijdu jindy, soudruhu asistente!“ Sebral jsem ze stolu index a odešel bez ohlednutí do blízké hospody se zahrádkou... na druhý pokus už byl anděl přítomen a s dějinami dělnictva jsem tentokrát mezinárodně hnul bezchybně.

Zásadní a osudový zlom se dostavil v sedmém semestru.

Předmět „Počítače a programování“ se zpočátku jevil jen jako další plnidlo a opruz, zvláště po úvodních teoretických (a pěkně nudných) přednáškách. Jeho přitažlivost nijak nezvýšilo ani zadání semestrálních úloh pro klasifikovaný zápočet; jednalo se totiž o úlohy vskutku praktické a motivující – chovanec mohl buď řešit překlápění matic nebo prohánět po šachovnici osm královen a zabránit jim ve vzájemném ohrožování se. Praktický význam nulový, šance upoutat více pozornosti než hospoda „U kulatý báby“ mizivá.

První návštěva fakultního výpočetního střediska vše rozmetala v prach.

Věřu nevím, jak by na tehdejší pracovní metody nahlížel současný počítačový uživatel, nervózně klikající myši bezprostředně poté, co se z internetu stahovaný klip v nejvyšší obrazové kvalitě při přehrávání v reálném čase trochu zasekne... docela bych ho chtěl vidět, protože základní vyžadovanou vlastností uživatele tehdejšího byla trpělivost. A to trpělivost bezbřehá a všeobjímající, neboť postup zpracování úloh byl mnohem lepším příkladem cimrmanovské „frustrační kompozice s pravidelným střídáním prvku očekávání a prvku zklamání“ než Mistrovy legendární přede hry.

Zájemce o služby sálového počítače Tesla 200 nemohl jen tak vtrhnout ke stroji a vnutit mu svou vůli. Pouhé zaklepaní na dveře místnosti operátorů toho tajuplného monstra bylo počinem nadstandardním a vstoupit do ní se podařilo jen málokomu. Uchazeč předával svou úlohu bez styku s personálem, pouhým zanecháním v polici „ke zpracování“. Jediným dostupným předávacím médiem byl děrný štítek (i když už se něco šušovalo i o děrné pásce). Takže pan programátor-elév dorazil časně ráno ke dveřím děrovny, vybaven vhodnou krabicí a nadějí, že se mu podaří urvat volný stroj. Pokud byl tento prvek očekávání následován prvkem zklamání a u všech osmi děrovacích pracovišť sedělo nějaké to rannější ptáče, nezbylo než loudit u dozoru děrovny informace o předpokládaných časech uvolnění a poté odkráčet do blízké osvěžovny, kde se nabraly síly k opakovanému vpádu. Pokud byl nájezd úspěšný, usedl dotyčný ke klávesnici a jal se datlovat svá (obvykle fortranská) moudra, mžouraje jedním okem na zásobník štítků a okem druhým monitoruje pohyb dežurné, která každým údem těla vyzařovala postoj „švihni si, blbečku, jiný sem chtěj taky“. Po docvakání potřebného a následné několikanásobné kontrole správnosti (jednak samotných děr, druhak pořadí štítků v krabici) se pan kandidát věd programátorských srdečně rozloučil s dežurnou (hodný a sympatický hoch mohl doufat v nějaké to prodloužení pobytu nebo vpuštění mimo pořadí) a odplížil se k předávacím policím, nervózně uhýbaje dalšímu kandidátu či kandidátce, prodírající(mu) se chvatně k děrovacímu stroji jím opuštěnému. Zanechav krabici v regále „ke zpracování“, oddal se zadavateli úvahám o možném termínu tohoto zpracování – klikař se mohl teoreticky dočkat již večer téhodne, standard byl čtyřiaadvacetihodinový, smolař čekal dny dva i tři. Po několika časově oddělených bezúspěšných kontrolách konečně objevil v polici „zpracované úlohy“ svou krabici se

štůskem traktorového papíru. Zdolav další schůdeček, přesunul se pan kandidát do vyšší sféry očekávání, odklopiv třesoucí se rukou první list se standardní hlavičkou a názvem úlohy... a obvykle se dočkal zklamání, neboť druhý list zpravidla obsahoval řádek „ERROR ON LINE nn“ – a nešťastník otevřel svou krabici, vytáhl příslušný štítek, za tichého kvílení odhalil špatně vycvaknuté otvůrky a vydal se ke dvěřím děrovny, aby si celý cyklus zopakoval.

Dlužno podotknouti, že takto realizovaný prvek zklamání sice zabolet, ale poražený byl alespoň odnášen na štítě čistém a nepokáleném, protože vyrobil chybu prostou a bez následků. Mnohem horší to bylo v případech, kdy úloha sice něco provedla, leč výsledkem nebyl požadovaný výpočet, ale nějaký neplánovaný proces, který uvedl obsluhu stroje do nálady nelaskavé v rastru od mírného znechucení po bílý žár. Pachatel takového lapsu pak u svých štítků našel místo výpisu jen lístek se stručným, více či méně nelichotivým vzkazem typu „papírnictví je naproti“ (když velkokapacitní tiskárna vychrlila několik desítek či stovek stran nepopsaného papíru), „drzost vám zjevně nechybí“ (když byl v krajní nouzi místo zapomenuté krabice použit k předání štítků umaštěný pytlík od svačiny) a podobně. Spolužák, kterému se plánované rozmístování královen na šachovnici podařilo nahradit částečnou rekonfigurací operačního systému, byl dokonce bez milosti z praktického užívání stroje vyloučen...

*

Síla Tam Nahoře se rozhodla, že bezúčelného flákání bylo dost, někde se něco přeplo a já našel smysl svého života. Od první návštěvy děrovny jsem přestal řešit mladické píčovinky a dokonce jsem o něco méně brnkal na kytaru. Moje krabice na štítky byla vzorem elegance. U prosklených dveří děrovny jsem stával před šestou hodinou ranní, kdy se odmykaly, a od mé oblíbené Aritmy (světové to tehdejší špičky mezi stroji děrnoštítkovými) na pracovišti číslo šest mne pravidelně vymetala po desáté hodině večerní uklízečka smetákem. S dežurnou jsem byl kámoš největší, chápal jsem naslouchaje jejím problémům s dcerou a vnoučaty, ve snaze zkrátit dobu zpracování jsem se přátelil i s jednotlivými operátory a šéfoperátorkou (ženu mladou a svým způsobem hezkou, leč chladnou a povětšinou nevrlou) opakovaně a neúspěšně lákal na oběd. Matici jsem překlápěl několika způsoby, povinné ošetření korektního vstupu bylo vyšperkováno

žertovnými průpovídkami, na titulní straně výstupní sestavy zářil graficky poněkud vylepšený název úlohy (žádná sláva to s těmi písmenky a číslicemi nebyla, mistrři tohoto oboru v té době tiskli nahé krásky, soudruha Lenina a tak – ale já byl teprve začátečník...). Čas letěl jako šílený a semestr prosvištěl jako nic. Bezprostředně po zahájení písemné části zkoušky se obávaný examinátor, znuděně korsující mezi stolky trápených, zastavil za mou židli, vzal do ruky výpis mé zápočtové práce, podíval se na inverzní název na titulce, na výpis kódu a na výsledky, přečetl si u testu vstupních hodnot varovnou hlášku „To jste inteligent?“, uchechtl se – a pronesl tu magickou formulku „dejte mi index“...

Odchází po deseti minutách ze zkušební místnosti s jedničkou a provázen závistivými pohledy dosud trpících, užíval jsem si poprvé ve své vysokoškolské éře pocity primadony a má láska k programování plápolala silou netušenou. Zatím to ovšem byla pořád ještě jen legrace a maliny nezralé. Netušil jsem, že mi těch deset programátorských příkazů (formálně vzato jich víc opravdu není) vydrží přes několik desítek let, několik zaměstnavatelů a klientů – a přes dva odlišné politické režimy.

*

“HEJ... ČETAŘI!”

Otáčím hlavu a vracím se do reálu. Svobodník za pultem si bradou přidržuje telefonní sluchátko a mává na mne. Je mi jasný, že nemít někoho na uchu, nahradil by toho “četaře” standardním vojenským kódem pro absolventy, totiž “špagátem”, ale není důvod se v tom patlat. Tázavě škuubu bradou vzhůru a zvedám obočí.

“Mají tam ještě nějakou poradů, trošku se to protáhne.”

Kývám, spouštím své energické rysy do normální polohy a sedám si trochu pohodlněji. Jedna z věcí, kterou se každý základař naučí za pár týdnů, je schopnost absolutně vypnout – kdykoli, kdekoli a na sebekratší dobu.

Nevypínám zcela, seriál přeskakuje do dalšího dílu.

POSLEDNÍ ROK VEJŠKY

už byla v podstatě selanka. Zrno od plev dávno odděleno, specializace vytvořila z šedé masy prvního ročníku drobné ostrůvky spiklenců. Plameny zájmu o programování poněkud zvedly i teplotu u ostatních předmětů, takže jsem se výsledkově posunul až do kategorie prospěchových stipendistů – sice tak tak, ale posunul; v prváku by mne něco takového nenapadlo ani ve snu. Krom toho byla moje počítačová úchylnka natolik exotická, že jsem si získal jistý věhlas i mezi P.T. odborným asistentstvem a stal se jeho placeným poskokem, totiž „pomocnou vědeckou silou“ – a to v plném smyslu tohoto košatého termínu, neb jsem poskakoval pro dvojici, z níž mne jeden úkoloval prací téměř vědeckou a druhý ryze pomocnou. V předposledním semestru jsem si pravda zase zabruslil u jedné zkoušky po tenkém ledě (tradice musela být dodržena), ale můj anděl strážný to tentokrát zmákl, aniž by musel vstávat z toho obláčku nebo na čem to tam nahoře ležej. Jinak vše plynulo relativně hladce. Přenosy dat byly stále ještě věci spíš teoretickou. Čmárali jsme schémata logických obvodů, házeli po sobě baudy a bity za sekundu a respektovali maximální teoretickou rychlost pro telefonní linky nemajíce tušáka, že to magické číslo třicet tři bude za pár desítek let naprosto passé. Praktické zkoušky probíhaly obvykle tak, že se zavolalo na ústřednu třeba do Budějic, tam se nechal přepojit hovor zpět na druhou linku v laboratoři, zapojil se modulátor na výstup a demodulátor na vstup a pustila se data úděsnou rychlostí jeden tisíc dvě stě, načež po několika minutách začala konat budějická manipulantka – připojila se k lince, zapištěla „mluvíte?“ a dočkavši se místo odpovědi jen tichého elektronického štěbetání, nekompromisně vytáhla spojovací kolík... krásná to doba....

...a tak jsme se spolužákem Koubkem mohli řešit svou art-rockovou kapelu a na cvičeních přemítat, kde budeme příště hrát a kterou že pecku nově zařadíme nebo naopak vypustíme (k značné nelibosti vedoucího kruhu, datového experta, který na mne o mnoho let později na jakési recepci chvíli ponuře zíral přes dvojku červeného a poté suše pronesl „jojo... Peták, Koubek... muzikanti... bože, jak vy ste mě tenkrát srali...“).

K promoci jsem doklouzal v poněkud nestandardní pozici, protože jsem byl sice datařem co do zařazení a plánované odbornosti, ale má diplomka řešila počítačovou simulaci provozního zatížení telefonní ústředny, takže

padala jasně do spárů katedry telekomunikací. Stal jsem se tedy jakýmsi kočkopsem, což mi přineslo nesporné výhody, například možnost vystoupit u obhajob v daný den jako poslední (aby se exot zaskvěl) a hlavně být pro zisk státnice prozkoušen z obou oborů, což byl adrenalin jako prase, kam se hrabe bandžídžampink... zkoušející měl našťestí rozum a chápal, že se v těch telekomunikacích nesmí moc odvažovat, takže mi předem přidělil tři otázky, na které budu tázán, ale i tak jsem se v inkriminované odpoledne na chodbě před zkušební místností ve svém levném černém kvádru necítil nijak extra, zvláště poté, co již většina prozkoušených šťastlivců odplula jucht do hospody a já tam pořád vyčníval jak trubka. Nakonec jsem se dočkal, byl uveden, představen... a začal poněkud zajíkově popisovat svůj **Na Celém Světě Nejlepší Simulační MegaProgram**, zatímco se členové komise více či méně hlasitě bavili (podle ústního podání z jiné katedry tu nevázanou zábavu zkoušejících jeden ze zkoušených nevydržel, praštil do tabule a zařval „když už vás to nezajímá, tak mě aspoň nerušte“, načež byl uzkoušen k smrti a potupně vyhozen). Teprve když jsem dospěl v popisovaném algoritmu (který jsem v pestrých barvách - bývalý školní výtvarník se holt nezapřel - vymaloval na pruh papíru a zavěsil jej na otočné šatní ramínko) dospěl do poloviny, tj. k dolnímu okraji první strany, a otáčel jej (blazeovaným cvrnknutím do zmíněného ramínka na šaty), upoutal jsem pozornost většiny přítomných (tlumený chechot v plénu), což ovšem nebyla žádná výhoda...

...neboť můj zkoušející při probírání vybraných telekomunikačních záhad jaksi pozapomněl na naši dohodu a, patrně okouzlen perfektními znalostmi svého oblíbeného oboru, po třetí otázce položil čtvrtou, pátou... tam už jsem ovšem jaksi neměl čím okouzlovat a moje plavba k obhajobě a státní závěrečné zkoušce se začala tím pádem poněkud klikatit; našťestí jsem při páté odpovědi vypustil z vyprahlých úst tak neuvěřitelný blábol, že přítomný telekomunikační akademik (osoba světového věhlasu a patrně jediný člen komise, kdož tušil, o čem se s examinátorem vlastně bavíme) hlasitě vyprskl, což mého trýznitele vrátilo do reality, takže mne pomocí klasické zkratky „a nyní již známým a triviálním postupem“ převedl přes nebezpečný močál nevědomosti a celou akci ruče ukončil. Čekání na verdikt. Gratulace a potřásání rukou. Odchod s poctami.

Poněkud omámeně jsem vyvrávoral do slunečního svitu s vědomím, že

se neuvěřitelné stalo skutkem a že jsem k tomu panu inženýrovi nakonec skutečně doklopýtal.

*

Kromě sepisování diplomové práce (samolibostí přetékejícího dílka nevalné hodnoty, které jsem tehdy nicméně považoval za druhý nejvýznamější material po Einsteinově teorii relativity) jsem poslední rok věnoval i průzkumu terénu a hledání toho nejvhodnějšího místa pro budoucí uplatnění. O prachy vcelku nešlo, plus mínus sedmnáct stovek nástupního platu dostal inženýr s mokrým diplomem prakticky všude bez ohledu na absolvovaný obor a specializaci – spíš o rozumnou pracovní náplň. Datové přenosy ani počítače nebyly ještě pořád ničím běžným a člověk, který se jim chtěl profesně věnovat, neměl nijak přehnaně široký výběr. A já se jim věnovat chtěl.

V rámci této rekognoskace terénu jsem zavadil i o resort ministerstva vnitra; zahanbeně přiznávám, že jsem tak neučinil z důvodů odborných, ale mrzce zjištěných, neb se tou dobou šířily zvěsti o snadno ulovitelných třípokojácích. Přízemní hamižnost mne dovedla až do přízemí legendární letenské kachlíkárny, kde mi v jedné z hovoren unaveně vyhlížející soudruh v perfektně padnoucím oblečku vysvětlil, že resort momentálně nemá žádné uplatnění ani pro tak talentované jinochy, jakým jsem bezesporu já. Odešel jsem tedy s nepořízenou – ale jestliže se můj zájem o spolupráci deklarovaný během vysokoškolských přijímaček tenkrát do žádného šanonu nedostal, nyní už tomu bylo zajisté zcela jinak...

Své hledačské putování jsem nakonec ukončil u státní instituce, která měla vědu a informace přímo ve svém názvu; se svou potenciální budoucí šéfkou, sympatickou to dámou, jsem dohodl veškeré podrobnosti nástupu v posledním zákonném termínu a užíval si posledních poloprázdin, ponořen do hebkých snů o růžové budoucnosti.

Zapomněl jsem ovšem na cimrmanovské principy.

Prvek zklamání této frustrační kompozice dopadl na mou (tehdy ještě utěšeně vlasatou) hlavu v okamžiku podpisu pracovní smlouvy, která byla vystavena na dobu určitou, nikoliv neurčitou. Z dnešního pohledu možná

představuje absence té negující předpony nepodstatnou banalitku, ale tehdy jsem to bral jako nepřijemný kopanec do holeně; mimo jiné to znamenalo, že se mi do praxe nezapočte vojna a že se nebudu mít ze zeleného úboru kam vrátit... a hlavně to byl prostě podraz, fujfuj nehrám.

Nehrál jsem.

Ač dosud obvykle pleva větrem zmítaná a člověk nerozhodný neřkuli zbabělý, zas jednou jsem se prudce pochlapil a učinil jedno z těch okamžitých rozhodnutí, která člověk zhusta až do konce svých dnů zcela nechápe. Odložil jsem nepodepsanou smlouvu, rozloučil se se svou bohužel pouze potenciální šéfkou a vyplul na jednu ze širokých pražských tříd. Bylo odpoledne posledního dne, kdy jsem byl povinen nastoupit do trvalého pracovního poměru – a já byl bez zaměstnavatele.

(Nu, ono by se asi houby stalo, kdybych si ty prázdniny ještě trochu protáhl – ale nezapomínejme, že jsem tehdy neochvějně věřil v zákon, pořádek, socialistické zřízení a osvícenou moudrost veškeré vrchnosti... čas Částečného neřkuli Úplného Prozření byl ještě v nedohlednu.)

*Stál jsem na jedné ze širokých pražských tříd, netušil jsem, kam se vrtnout, a můj zrak roztržitě bloudil po pražských panoramatech. Jednou z cílových lokalit byl vrch Žižkov a na něm se rýsoval skelet rozestavěné budovy s podivnou čtyřhrannou věží. A já si vzpomněl, že nejsem jen datař a **Perspektivní Programátor Se Světlou Budoucností**, ale že mám přece kurňa taky tu státnici z telekomunikací... sice o tom vím pendrek, ale můžu si snad vybírat? Nemůžu! Vyrázil jsem k tramvajové zastávce.*

Legendární Jára da Cimrman ráno nastoupil do inzertní kanceláře firmy Neumann und Altmann a odpoledne téhož dne již působil v Kreibichově hudební škole. Já jsem odpoledne nepodepsal smlouvu s informační institucí a o hodinu později již byl zaměstnancem instituce jiné. A dokonce zařazen v jejím výpočetním středisku.

Myslím, že jsem Mistra o pár procentních bodů překonal.

*

Mistr mi to ovšem sakra rychle zase vrátil.

Prvek zklamání byl tentokrát mimořádně výživný. Výpočetní středisko zatím nemělo žádný vlastní počítač a čmáraly se pouze vývojové diagramy. Roztodivně poskládaný programátorský tým nadšeně chválil vrchol své dlouhodobé tvorby - jakýsi algoritmus, který byl v mé diplomce použit jako celkem bezvýznamná utilitka. Nikoho nezajímalo, co bych byl schopen a ochoten napsat či udělat já – vše dělali a psali soudruzi a soudružky zkušenější a s letitou praxí. Mé nové šéfové (sice výrazně mladší a hezčí než ta potenciální informační, ale zato mnohem méně sympatické) dělalo zjevně dobře, když mohla před každou návštěvou (a že jich za den bylo) demonstrovat svou pozici vysoce odbornými příklady typu „uvařte nám dvě kávy, pane inženýre“. Jazyk COBOL, který měl být nasazen, mi připadal netechnicky ukecaný, některé mé kolegyně rovněž. Ty, které mi připadaly sympatické, se do mne nechtěly zamilovat. Zpočátku jsem chodil na návštěvy k bývalým spolužákům, kteří působili v jiném útvaru; měli tam nejen počítač, ale nádavkem i sál plný více či méně sličných operátorek. Čučeli jsme na ně přes sklo velína a probírali jejich přednosti. Bohužel jsme tak jednoho dne činili obzvlášť štávnatou rétorikou netušíce, že není vypnut mikrofon a že se tedy většině hodnocených dam ozýváme ve sluchátkách. Po vydatném vynadání hned z několika zdrojů na různých úrovních už jsem na návštěvy nechodil. Naštěstí jsme tou dobou dost hráli s kapelou, jejíž repertoár se přesunul od sošného art-rocku k pusté barovce (umělecky jsme sice klesli, ale příjmy se zvedly). Přes den jsem pochrupeval nad knihou o COBOLu a vyšší aktivitu vyvíjel jen při cestách na obědy do závodky. Vcelku neutěšená pracovní seberealizace i perspektivy této.

Vlastně mne vůbec nemrzelo, když jsem obdržel povolávací rozkaz vyzývající k okamžitému nástupu pro potřeby obrany socialistické vlasti.

*

VNITŘNÍ DVEŘE VRÁTNICE

se hlučně rozlétly a vstoupil muž, který svou profesi kádrováka prostě vyzářoval. Padesátník s prořídlym kohoutem a s žoviálním úsměvem na poďobaném obličejí, jehož tma vorudá kravata pěkně ladila s barvou baňatého nosu. Po-

mačkané sako, rukávy působící dojmem, že máme stejného krejčího. Srdečně napřažená pravice.

“Čest, vítej, soudruhu! Promiň, žes musel čekat! Spousta neodkladných úkolů! Půjdeme k nám! Propustku máš?”

Kráčíme soutěskou mezi dvěma vysokými šedými budovami. Můj průvodce není zrovna mlčenlivý typ.

“Všechny materiály už máme v kupě, soudruzi z terénu mi to předali komplet. Myslíme si, že jsi přesně ten typ specialisty, kterého potřebujeme. A ty budeš taky spokojen, soudruhu. Mladý, perspektivní kolektiv. A zajímavá práce, moc zajímavá. Já už dělám náборы hezkých pár let, ale takovéhle pracoviště jsme tady ještě neměli. Uvidíš sám... tady doprava!”

Zatáčíme kolem rohu a přes asfaltovou plochu míříme k nízkému plotu a nenápadným vrátkům. Vcházíme do mírně zanedbané zahrady. V zeleni se topí poněkud omšelá, ale pořád ještě slušné vypadající vila. První tři kapitoly knihy “Prahou deseti staletí” nejsou žádná odborná průprava, takže se možná s tou secesí trochu pletu.

“To víš, soudruhu, sedíme trochu stranou... my potřebujeme k práci spíš klid, tak jsme tady tak trochu za větrem, hehehe. Všechny důležité útvary a taky tydlencty... no... technologie jsou v těch velkejch barákách... tady pozor, trošku to tu klouže...”

Zatáčka kolem rhododendronů, důstojně vyhlížející schody, těžké tmavé dveře, tmavá hala, odbočka vpravo, prostorná místnost. Jeden stůl volný, od druhého vstává další typický kádrovák. Mí “terénní soudruzi” v nedohlednu – patrně jsou zas v tom terénu. Na konferenčním stolku v rohu připravené papíry. Pozdravy, třesení rukou, tady si sedni, soudruhu, tohle si přečti, soudruhu, dáš si kávu, soudruhu? Čaj?

Kávu soudruh nepil, ale čaj si dal. A zatímco pročítal obecně formulované odstavce “žádosti o přijetí do služeb”, pouštěl si na begraundu poslední díl retra. S blížícím se závěrem filmu se obraz zaostřoval a jednotlivé sekvence prodlužovaly...

*

POKUD BY NĚKDO DĚLAL

žebříček největších zdrojů zlé krve mezi občany Kotlinky v dobách hrůzovlády, určitě by neopomněl zařadit položku „základní vojenská služba absolventů vysokých škol“. Optikou klasického dvouročáka to byla nespravedlnost do nebe volající – voni ty absíci, špagáti mizerný, frajeři libový se v éře nejvyšší potence válej někde po kolejích s buchtama a pak vyfasujou na ramena kolejnice a nějakou tu pecku a odskočej si na rok válet se pro změnu v kasinu a od prvního dne požívají výsad, ke kterým se řadová dvouletka prokousává dvanácti měsíci potupného bažantství (kdy tu vysokou potenci mladé krve řeší nenajvejš tak přes Ančou Dlačňovou)... tak jak to teda vlastně dovopravdy je s tou vedoucí úlohou dělnický třídy, kurva?

Ano, typický vysokoškolák skutečně pobyl v kasinu jen rok. A skutečně nastupoval s nějakou tou peckou na nárameníku, ozdobeném navíc zlacenou „kolejnicí“, deklarující příslušnost k pracující inteligenci. A skutečně se vyhnul (pokud to nebyl vyloženej ňouma) chmurnému údělu bažanta, byv od prvního dne pověřován nějakou funkcí, kterou měl podle plánu zastávat nějaký důstojník. Idylka v zeleném.

Ta idylka ovšem nebyla vždycky – a hlavně nebyla zadarmo.

Institut vojenských kateder vysokých škol měl jistou logiku – máme zde budoucí pracující inteligenci, soudruhy bystré a nadané, je proto třeba je včas podchytit, aby svou bystrot a nadání uplatnili nejen při budování socialistické vlasti, ale taky při její obraně. Jak to uděláme? Jednoduše, milý Watsone... ehm... Felixi... teda... – prostě jim k těm všem předmětům přidáme ještě jeden – vojenskou přípravu. A mládenci se nám stejně jako ty svoje moudra naučej co? Příslušnou vojenskou odbornost, soudruzi. Pěkně po chlapsku, pod vedením zkušených důstojníků – pedagogů. Lidová armáda zkvalitní a hráz míru a socialismu zpevní. Pochodem v chod, raz dva. Levá, dva, levá, dva... soudruzi se nám budou

připravovat pár semestrů, pak si dají několikátýdenní polní soustředění, necháme je odpromovat, nastoupit do pracovního procesu – a hupky do kasáren, zúročit nabyté znalosti u útvaru a předávat zkušenosti ostatním soudruhům.

V denní praxi to docela drhlo..

První zádrhel vězel v časoprostoru. Mladý soudruh byl šest dnů v týdnu normálním studentem v džínách, posedával v posluchárnách či učebnách a večer chodil... no, každéj někam. Sedmý den se stal soudruhem studentem, který v mundúru a kanadách maširoval po cvičáku. Nebyla to sice úplná schizofrenie, ale někdy to k ní nemělo daleko. Dvakrát týdně proměna z civila na vojcla a naopak, to je záhul hodnej Dr. Jekylla a pana Hyda. Soudruh student patřil armádě pouze ve vymezených prostorech, nemohl se jen tak promenovat v uniformě po ulici. A tak se v příslušný „vojenský den“ potácely ranním šerem zívající figury v civilních šlupkách a s báglem krámů a hadrů, do kterých se za sakrování převlíkaly v neútluných učebnách, aby včas nastoupily k dennímu zaměstnání ve vzorném trojřadu a zařvaly své „Nazdar, soudruhu majore!“ Po celodenním hraní si na vojáčky se pak stejné postavy s bágly krámů a hadrů šouraly k zastávce emháde, kde se často stávaly zdrojem obveselení řadových cestujících, neboť se to zpětně přepnutí z vojcla na civila tu a tam trochu opozdilo (sám jsem jednou v okamžiku, kdy nějaký děda lezl z refýže přímo pod projíždějící taxík a bdělý spoluobčan na něj zařval „pozor!“, rozesmál všechny přítomné, praštiv báglem o zem a vypnuv se do vzorného postoje spatného s rukama na švech kalhot).

Druhý zádrhel: některé věci přepínat prostě nešly – a v takovém případě měla armáda přednost. Nejkřiklavějším příkladem byl vzhled, tedy vousy a vlasy – soudruh student prostě chodil dva roky vylepanej. V éře mániček a ve věku kolem dvacítky žádná radost, to vám teda řeknu.

Třetí a největší zádrhel ovšem generovaly mezilidské vztahy.

Ne, nechci tvrdit, že byl (nebo dokonce že snad dosud je) každý armádní důstojník z povolání blbec. To opravdu ne (i když například takovej pan Donutil dělá hodně pro to, aby si to myslela celá populace). Ale... při-

pusťme, že ta četnost a koncentrace je, tedy pardon, byla v tomhle ranku tak nějak jako větší než průměr... a študák je jaksi z principu člověk zvidavý a omezenost ho popouzí. Pusťte tyhle dva typy proti sobě a nemůžte to dobře dopadnout.

Existuje spousta historek dokladujících platnost rčení „kde končí lidská blbost, začíná vojenské umění“ a i u těch sebefantastičtějších potkáte spoustu lidí, kteří se budou zapřísahat vším možným a tvrdit, že u toho byli. To je prostě folklór. Taktéž vojenské katedry mají své historky – a vzhledem k okolnostem leckdy kvalitně zpracované, někdy dokonce i knižně vydané. Takže patrně skoro každý slyšel ony legendární hlášky „mupy mup“, „v epicentru jaderného výbuchu je teplota sto sedm až sto osm stupňů celsia“, „sovětská děla měla za války sinus až pět“ a podobně. Možná, že jsou to všechno legendy... Já ale věřím, že se to všechno stalo doopravdy. Věřím, protože jsem osobně zažil zuřivou debatu o tom, že vojenský vzorec „sinus alfa rovná se šedesát lomeno alfa“ je pěkná blbost dokonce i pro malé úhly. Věřím, protože jsem byl osobně přítomen fantastickému výkladu instruktora střelecké přípravy k rozborce armádního samopalu vzor padesát osm („...tento samopal, soudruzí, tvoří pažba, pažbička, nadpažbí, podpažbí a závěr... no hahaha, vy blbci, směju se snad já těm vašim posranejm tranzistorům?!?“)...

...zkrátka a dobře, Komenského zásady na vojenské katedře prostě neplatily. Žádná škola hrou, kdepak. Od chladného pohrdání až k zuřivý nenávisti. Soudruzí studenti měli převahu v teoretických znalostech odborných předmětů, soudruzí důstojníci jim to vraceli na nástupech a ve výcvikovém prostoru při dobývání kopce („Toto že je okop pre ležiaceho strelca? Toto?!? Veď to je okop pre malé, dvojmesiačné roba!!! Prisámboh, kokotom by som väčší vyjebal!!! Vztyk! K zemi!!!“).

Paradoxní je, že přes to všechno systém jakžtakž fungoval, něco jsme se naučili (i ty okopy), znalosti prokázali při závěrečných zkouškách, odměnou obrželi hodnost tu svobodníka, tu desátníka absolventa (dva opravdu parádní týpci dokonce zřídka vídanou hodnost vojína absolventa) a do kasáren pak většinou nastupovali s pocitem, že by to snad mohlo a mělo nějak fungovat i tam – je nějaká doktrína, nějaký systém, velitelé přikazují, vojáci provádějí...

...ta představa byla ovšem naivní a veliká, veliká chyba. Měli jsme se spíš psychicky připravovat na neskutečnej bordel.

*

PRVNÍ VAROVÁNÍ

jsem dostal bezprostředně při nástupu – při rozdělení funkcí. Možná to lidová armáda myslela dobře, když lidi důsledně zařazovala na místa, pro která mají předpoklady malé nebo dokonce žádné – kolik odborností máš, tolikrát jsi člověkem... ale vocamcad' pocamcad', nemělo by se to zas přehánět, soudruzi... Buď jak buď, já se svou elektrotechnickou civilní průpravou, doplněnou dvouletou vojenskou nalejvárnou o používaných radiostanicích všech druhů a velikostí, nafasoval veškeré rotní nákladáky i s jejich řidiči, zatímco vystudovaný specialista autář odkráčel do magacínu fasovat fusekle a spodní prádlo. Jaderný fyzik se stal zdrojařem a namísto rozpadu jádra studoval vliv louhu sodného na kůži a čivy. Ustrašený introvert byl jmenován zástupcem velitele čtyř bigošů polních... a tak dále, raz dva, levá dva.

Hlavní překvápko ovšem skrýval sám život vojenský. Iluze železné kázně vzorně vycvičené a pevně vedené ozbrojené síly, znásobené předpokládanou vysokou odborností téměř elitního útvaru, se rozplynula rychleji, než rumová pralinka v ústech tlustého chlapce. Nešlo jen o to, že příkazy profesionálního důstojnictva (v základáckém žargonu takzvaných gumáků) občas postrádaly logiku; udivený špagát záhy zjistil, že velícím soudruhům v šestnáct nula nula „padne“, opustí objekt, zůstane jediný dozorčí, jehož četnost opouštění „dévětárny“ není obvykle nijak přehnaně vysoká, rozkazovat nemá najednou kdo a celé kasíno se začne řídit jaksí samo jediným možným způsobem, totiž „mazáckou vojnou“, kterou většina teoretiků s modrou knížkou označuje za nepřijatelnou šikanu a potlačování základních práv jedince... jo, vod stolu v civilní studovně se to kecá, páni teoretici, ale běžte si to zkusit...

Mladý člověk našťestí většinou rychle chápe. A tak jsem se i já po několika týdnech tápání a bolestných záškubů nakonec hladce zařadil do toho velkého stroje a dobře promazán se otáčel na vymezeném místě. Vágní představy o laskavém veliteli – druhém otci vzaly zasně při prvním střetu se starším řidičem, svalnatým Madarem, a několika jeho šoféřskými

souputníky ze Žitného ostrova. Tito soudruzi, takzvaní „supráci“ mající to za pár, rychle dospěli k závěru, že jim nějaký špagát, co to má za milión, může tak leda ricu bozať, a otcovský přístup na ně prostě neplatil, i když se taťka trochu rozložil. Když vzájemná argumentace dospěla do úrovně „špagáta zabijem a ešte aj svým autom preidém, baszom, isten kedvéert“, nezbylo než otcovskou pozici vyklidit, oznámit přítomným, že pro případné další pokračování debaty budu jednotlivcům i skupinám k dispozici po večerce ve své kanceláři, a zavelet rozchod (seděl jsem tam onen večer celou hodinu štípaje staženou prdelkou dráty tenkých průměrů, ale nikdo nepřišel a ranním nástupem počínaje uzavřeli jsme jakési ozbrojené příměří na bázi chmurné vzájemné tolerance). Poměrně rychle jsem pochopil jemné nuance komprimovaného vojenského jazyka (když jsem například přivedl svou šoférskou ekipu o něco později k obědu a dozorčí kuchyně pravil „mám vás v piči“, přeložil jsem si tento výrok správně jako „soudruzi, je mi velice líto, že jste se kvůli plnění náročných úkolů při údržbě svěřené bojové techniky poněkud opozdili při nástupu na odběr polední stravy, ale úvarová kuchyně je již bohužel uzavřena“) i vysoce spravedlivé způsoby hodnocení plnění uložených úkolů (když mí proklínající Maďaři dokázali opravit v dešti a fujavici důležitý agregát v rekordním čase a velitel roty mi pro ně nepovolil ani o hodinu delší vycházku, přestal jsem svému týmu rozmlouvat ilegální večerní výpady do nedaleké hospody a dokonce si odtud nechal donášet do noční služby pivo). Pochopitelně jsem občas páchal v mladické nerozváženosti nějaké ty chyby – usoudiv například hned v prvním měsíci svého blahodárného působení, že mí řidiči potřebují víc praxe, vybral jsem z plechového chlívka svůj nejspolehlivější zil, vyplnil a nechal schválit příslušné rozkazy k jízdě, nacpal celé šoférské družstvo do velitelské tatry osmsetpětky v provedení „koule“, převelel minikonvoj k nedalekému lesíku, na přílehlé louce latěmi vytyčil jízdu zručnosti jedna báseň, připravil si tabulku a stopky, určil pořadí, podle něhož před mým přísným zrakem část řidičů rejčila s těžkým zilem po tréninkové trati, zatímco část druhá měla pod stejně přísným dohledem staršího řidiče objíždět s tatroou lesík po asfaltových okreskách maximální povolenou rychlostí padesát kilometrů v hodině, zapálil si čvaňho, měřil čas, zapisoval trestné body za sražené latě, kochal se nadšením svých mužů, svou vlastní genialitou a skvělým a zajímavým celodenním zaměstnáním svěřených vojsk, která vzorně plní rozkazy mnou udílené – a poprvé lehce zezelenal ve chvíli, kdy se po roz-

*bité okresce za mými zády s plechovým řinčením a vytím týraného osmi-
válce prohnala nešťastná koule druhou kosmickou rychlostí... a podruhé
těžce zmodral při měsíční uzávěrce, když jsem celou noc vymýšlel, jak
se vejít do plánované spotřeby té uchlastané ruské krávy (bohužel jsem
nevládl schopnostmi útvarového péhamáka, který dokázal převzít na ná-
draží dvě cisterny benzínu a na vlečku kasáren dopravit už jen jednu,
aniž by tu druhou někdo postrádal)... krásná to doba...*

*Zatímco se vztahy s řadovým vojskem utěšeně normalizovaly (přes veš-
keré lokální rozpory jsme byli přece jenom ještě pořád všichni kluci, i
když někteří teda kluci dost nebezpeční), vývoj vztahů s profesionálním
důstojnictvem nejlépe popíše termín „plíživá divergence“. Odpustím
si obsáhlá hodnocení a shrnu to stručně: v „Tankovém praporu“ vy-
stupují důstojníci podezřele laskaví a moudří a sloužit s námi Miroslav
Švandrlík, tak ty „Černý barony“ radši přepsal. Náš útvar se sice mohl
pravda pyšnit několika rozumnými veliteli, ale k jejich sečtení na prstech
by stačila jedna ruka nešikovného truhláře. Zbytek byl opravdu skvělou
reprezentací armádních elit vojsk Varšavské smlouvy – počínaje začasťe
podivuhodnými, „ervéhápsky“ znějícími příjmeními a ještě podivuhod-
nějšími morálně volnými vlastnostmi konče. Velitel útvaru, jehož hodnost
s několikaměsíční periodou pravidelně oscilovala mezi majorem (podle
služebních let) a kapitánem (cyklicky opakované degradace kvůli různým
průšvihům), byl cholerický magor; naštěstí jsem se s ním setkával zřídka,
takže jsem jeho řvaní a výhrůžky „ostrejma“ absolvoval nanejvýš dva-
krát týdně... doušků z kalichu hořkosti jsem si ovšem zhusta popřával
zásluhou zástupce pro tyl, který se mi pravidelně staral o pracovní náplň
v autoparku – co chvíli mi totiž odebral nejlepší nákladáky a odeslal je
kamsi do horoucích pekel, odkud se po pár dnech vrátily jako zdecimo-
vané vraky. Skvělým typem byl taktéž zástupce vojenské správy budov,
člověk trpící patrně chorobnou fixací na černé uhlí – do kasína neustále
proudily přeložené trambusy s vlečňáky a party umouněných vojáků
štosovaly fůry černého zlata do každého volného prostoru. Tento pán
rovněž dokázal neatřele a zgruntu řešit provozní problémy útvaru – když
například uhodily lezavé podzimní plískanice a rota se vracela ze za-
městnání zacákaná blátem až po uši, zjistilo se, že bojlerů na umývárně
nejsou schopny pokrýt potřeby a že se i při krutém šetření dostane vlažná
voda s bídou na polovičku mužů. Na žádost o nápravu zareagovala Vě eS*

Bé promptně – hned druhý den se dostavil frajer s autogenem a bojlerý upálil, čímž se nastavily rovné podmínky pro všechny...

V tomto panoptiku působil rozumně pouze kapitán Lukáš, náčelník štábu. Měli jsme spolu hezký a srdečný vztah, který započal ve chvíli, kdy jsem ho při neplánovaném podvečerním setkání na centrálním buzerplace omylem pozdravil opačnou rukou („desátíku, na můj povel – zastavit - stát! čeléléém – vzad! pozóór! chlape, vy jste salutoval levou!!“ „je to možný, soudruhu kapitáne!“ „no ty vole, ty si snad ze ze mě děláš prdel!!“). Od té doby mne tu a tam navštívil ve službě, postavil mne do pozorů a otcovsky se mnou krátce pohovořil, obvykle začínaje konstatováním, že stojím jak čurák po pátým čísle, a poté přidáváje dobře míněné rady a starostlivé otázky, například jak se může chlap, kterej soustavně vypadá jak přežvejkanej vod krávy, vůbec dostat na funkci technika roty... pěkné debaty to byly... ale rozhodně to nebyl žádný blbec, soudruh kapitán náčelník štábu...

Čas plynul a hrany se obrušovaly. Zakopávali jsme se v dobytých pozicích. Vznikal prostor pro kulturu – postavili jsme kapely akustické i elektrické (na útvaru bylo v tomto směru překvapivě dobré vybavení, dokonce jsem si odnesl do kanclu elektrofonické varhany, v životě jsem tolik necvičil na klávesy jako tenkrát), objížděli soutěže, vozili diplomy a kladné body, což smířlivě ladilo i nejvyššího velitele („heee... tuna absolvent a hentí traja volakade zabrnkajú – a útvar má dost kladných bodův na výmaz troch mimoriadných událostí!!“). Většina z nás se snažila nad rámec stereotypu najít nějaký vlastní proces seberealizace: doktor přírodních věd ochotně zdil jakékoliv příčky, kdykoliv bylo třeba; magistr se stal expertem na obstarávání masa nezbytného pro ilegální noční dýchánky; nadějný matematik dokázal usnout v jakékoliv pozici a na sebekratší dobu.

Já se zamiloval do autojeřábu.

Zánovní tatra stoosmačtyřicítka s nástavbou á dé nula sedmdesát jedna postávala smutně v rohu dvora od doby, kdy neprošla povinnou revizní a bezpečnostní zkouškou (norma požadovala, aby jeřáb zdvihl panely o předepsané hmotnosti do určité výše, několik hodin je držel a mezitím

se měřil pokles zátěže, který nesměl přesáhnout několik milimetrů; naše tatra se ovšem proslavila tím, že příslušné panely vůbec neuzvedla). Podle informace autonáčelníka se předtím měnila část hydrauliky a všechno je v pořádku a přitom to nefunguje a je to prostě sráč.

V životě jsem s jeřábem nepracoval, frézu jsem považoval za zlomený vrták, při sváření obloukem jsem okamžitě přitavil elektrodu k podložce, prostě totální motyka. Podle armádních principů obsazování míst jsem byl tedy přímo předurčen k tomu, abych chorý jeřáb zase uzdravil, hotovej Kuba Dařbuján. Vrhł jsem se do akce s vervou. Protože jsem neměl zkoušky a legálně tudíž nesměl s tatrou ani popojet, byly vytvořeny dostatečně obtížné podmínky na to, aby mne celá záležitost ještě víc rajcovala. Původně se mnou spolupracoval i designovaný jeřábník, murár od Rožňavy, ale čím dál tím víc zpruzelejší autonáčelník mu to záhy zakázal. Mně nic zakázat nemohl – a tak se má zadnice v usmolených montérkách vynořovala z jeřábnické budky za parných dnů i deštivých nocí. Opravil jsem signalizaci maximálního vyložení a přetížení. Ověřil jsem otáčení jeřábu, sklápění ramene, zvedání protiváhy, činnost navijáku, Nikde žádná chyba. Bylo nutno provést test se zátěží, ale v autoparku nebylo co zvednout. Tatra nespádala do mé roty, nemohl jsem jí tedy vystavit jízdni rozkaz. Autonáčelník měl jeřábu i mne plné zuby, šance na jeho souhlas byla nulová. Vážně jsem uvažoval o černém výjezdu.

Pomohla náhoda. Na štáb dovezli nový trezor, těžký jak kráva. Ruce vojínů ho nedokázaly složit z korby hotovostní větriesky. Byl povolán jeřáb. Hosana! Designovaný jeřábník usedl do budky, já slídil pod strojem ostřížím zrakem. Hák zaskřípěl, lano se napjalo, trezor se zdvihł – a zpod budky na mne začal stříkat hydraulický olej jako při nějakém ujetém squirtingu... konečně stopa...

Dva dny jsem studoval veškeré hadice. Žádná porucha. Nakonec zbýval už jen pákový ovladač, onen díl, který byl přece odborně vyměněn a tedy mimo podezření. Zosnoval jsem spiknutí s vojínem Gajdou z údržby. Podplatil jsem ho návrhem designu jeho nové, superbezpečné motocyklové přilby, kterou si řadu dnů poctivě laminoval (o něco později si tuto vrcholně bezpečnou součást své motovýbavy nechtěně prorazil loktem – patrně udělal při laminování nějakou chybu). Při noční službě (já

dozorčí autoparku, vojín Gajda pomocník) jsme svévolně opustili stanoviště, vymontovali ovladač, vnikli do dílny, povolili mohutné šrouby spojující jednotlivé segmenty – a nevěřičně vytrřestili oči nad další dokonalou ukázkou vysoké odbornosti armádních techniků...

Každým segmentem proudil olej svisle, jsa regulován pákou. Mezi segmenty pak vodorovně přepouštěcími kanálky – střídavě, mezi prvním a druhým dole, mezi druhým a třetím nahoře, mezi třetím a čtvrtým dole...

U našeho ovladače ovšem olej neproudil.

Neměl kudy.

Nějaký chytrolín prostě ovladač „opravil“ tak, že buď vyhodil nebo naopak přidal segment z/do ovladače z jiného autojeřábu, aby dostal správný počet segmentů. Jak by řekli cimrmani - nápad jistě dobrý, výsledky nebyly dobré. Kanálek zleva dole, kanálek zprava nahoře. Olej tlačí do stěny. Hydraulika nehydraulikuje. Břemeno se nezvedá, naopak bezmocně k zemi padá.

„Volové!“ praví vojín Gajda znechuceně. „Co s tím kurva uděláme? Ten pitomej segment se vůbec nedá sehnat, kluci tu výměnu loni honili asi půl roku.“ Gajda je suprák, leccos pamatuje.

V duchu se proklínám, že jsem nedával větší pozor ani na gymplu při mechanice kapalin, ani v prvním semestru vejšky při nauce o materiálech; provádím základní výpočty, čmárám na segmenty fixkou. Gajda nastavuje frézu, já stříhám piják z dílenské provozní knihy a chápu se plechovky lepidla Herkules. Fréza vykusuje do obou segmentů mělký žlábek. Dostřihuju přesný tvar provizorního těsnění, matlám stěny segmentů herkulem, stahujeme celý ovladač mohutnými šrouby.

„Jestli se něco posere, deme vobá bručet,“ dí vojín Gajda pesimisticky. Má asi pravdu, alespoň pokud jde o mne jakožto o velitele zájezdu, ale co naděláme...

Druhý den při předávání služby informuji autonáčelníka, že by jeřáb

mohl fungovat, ale je ho potřeba někde vyzkoušet. Hledí na mne nedůvěřivě. Jdu si lehnout. Gajda už dávno chrápe na kavalci. Zítřra jdeme zase do služby, útvar má podstav.

Když přebíráme službu, jeřáb je pryč.

„Kde je tatra?“ ptám se končícího dozorčího.

„Starej jí poslal na nádraží, bigošům sjelo při vagónování z plošináku ótéčko,“ zní odpověď. „Co tak čumíš? Prej si ten jeřáb spravil... bigoší žádnej nemaj.“

„A sme v prdeli,“ shrnuje situaci vojín Gajda.

Teoreticky vzato tam skutečně jsme. Obrněný transportér váží mnohem víc, než je nosnost naší tatry, jenže kdo by si na vojně lámal hlavu teorií – viz sinus sovětských děl za Velké Vlastenecké... V praxi se ovšem patrně něco ulomí nebo převrhne. Mám pocit, že v temném rohu vidím obličej vojenského prokurátora...

Detaily „akce nádraží“ jsme se s Gajdou dozvěděli až později. Tatra dojela k vagónovací rampě, murár od Rožnavy vykonal přípravné práce, zahákl čelo uvázlého transportéru a bezstarostně zavrtěl pákami jsa přesvědčen, že jeřáb jako obvykle selže. Transportér se prudce zvedl, uvolněný vagón poodjel, ótéčko zůstalo viset ve vzduchu a všichni přihlížející včetně murára z Rožnavy utekli v domnění, že se celý ten plechový cirkus s rachotem zhroutí. Nestalo se tak – jeřáb vydržel. A soudruh desátník absolvent dostal svůj první opušťák.

Poprvé ve své vojenské éře jsem zažíval pocity primadony. Láskou k lidové armádě jsem však i přesto nějak nedokázal zahořet.

Jen by mne zajímalo, jak dlouho vydržel piják napatlanej herkulem...

*

POSLEDNÍ PODZIMNÍ DEŠŤĚ

nahradil první sních. Ve starých barácích ještě po Marii Terezii klepeme ráno všichni svorně kosu bez ohledu na hodnotu a funkci, i když se večer v době povolené řády roztápějí všechna kamna na maximum (vyniká v tom zejména vojín Kramařík, který dokáže roury rozžhavit až za hranice možného; když večer brnkám na horním regále na kytaru, potěj se mi i prsty a struny reznou). Mladí zobáci ladí fyzickou při nekonečných spurtech s hrablem. Každý čtvrtek celý útvar šúruje veškerou techniku a natírá odhrnutý sních na bílo – šušká se, že následující pátek už konečně dorazí na inspekci sám plukovník Páprčka z vrchního velitelství Západního vojenského okruhu. Dostávám třetí pecku. V New Yorku nějakej pitomec smrtelně postřelí Johna Lennona.

Hlavní branou projíždí véeska. Jedna z mých – tento týden staví hotovostní nákladák moje rota. Auto vypadá nějak divně. Jak se blíží, dochází mi, proč. Zhluboka se nadechuju a zdá se mi, že zpoza budky u vjezdu do autoparku vykukuje vojenský prokurátor. Pragovka brzdí vedle mne a z kabiny se zubí Dežo Róth.

Kdyby viděl to, co vidím já, asi by se nesmál. Nákladák, který ráno vyjžděl s plným počtem deseti kol, jich má nyní pouze osm. Levá zadní dvojmontáž je pryč.

„Dežo, kde máš tuplák?“

„Mi?“

„Chybí ti levej zadní tuplák, vole.“

„Jaj boha! Krisztus halál!“

Zatímco jeden ze štábních UAZů unáší již mnohem méně veselého Deža a další dva vojíny zpět po trase nešťastného hotováku, sedíme s náčelníkem kontrolní technické stanice u dozorčího a odhadujeme, jakej flastr dostaneme a zda to bude s podmínkou nebo natvrdo. Náčelník KátéeSky se dušuje, že auto vyjždělo bez závad (co má taky říkat jinýho, auto se závadou nesmí pustit z autoparku... jenže hotovák vyjet prostě musí, takže

hodnocení „bez závad“ obdrží i plečka, které se po sešlápnutí brzdového pedálu rozsvítí dálková světla). Vzpomínám si, že se podobná nehoda kdysi přihodila v mém rodném městě. Dvojmontáž vletěla na chodník. Dvě oběti. Perfektní vyhlídky.

UAZ se vrací. Tuplák objevili v jedné stodole ve vsi asi pět kilometrů od kasáren. Stodola byla naštěstí prázdná. Když se starí manželé na lavičce před domem přestali klepat, sdělili přítomným vojínům, že jsou hlavně rádi, že je to kolo netrefilo, a že proti armádě nic nepodniknou, pokud jim opraví pobořený plot a u stodoly vymění děravá vrata. Tři zděné sloupky se pak stavěly asi dva měsíce, dědek prudil, jako kdybychom mu tam měli zrestaurovat Pantheon.

ÚNOROVÝ PÁTEK.

Rozbředlá čvachtanice vzdoruje hrablům. Teplota kolem nuly, ale pěkně lezavo. Formálně sice pracujeme v autoparku, ale řidiči jsou zalezlí, kde se dá. Sedím se zdrojařem u dozorčího autoparku a hrajeme mariáš. Dozorčí neustále kouká z okna, zda se neblíží nějaký aktivní gumák. Zdrojař má dobrou náladu, já nikoliv – před chvílí jsem udělal nebetyčnou pitomost: mechanicky jsem s houby listem zahlásil sedmu s tím, že dostanu jako obvykle povinný flek na hru a složíme to. Jenže jsem neviděl do hlášek... pochopitelně jsem dostal flek na hru i na sedmu a proti bylo kilo pade. Totální masakr, Monte Carlo hadr. Musím si tady vychovat tři bridžisty.

„Jaká je barva? Hele, před štáb přijela šestsettrojka,“ praví dozorčí.

„Špatná... že by konečně Páprčka?“ vtipkuje zdrojař (kdybych vyhrál v minulý hře pětadvacet babek, vtipkoval bych možná taky). Sníh jsme včera na bílo nenatírali, ale technika se šúrovala jako vždycky.

„Asi ne, vidím dva civily, Co to bude?“

Dávám si flek na hlášeného betla, uhrajeme to, nálada se mi zlepší – ale jen do chvíle, než si uvědomím, že bych pro dosažení vyrovnané bilance musel těch flekovaných betlů uhrát ještě aspoň čtyřicet. Zvoní telefon a dozorčí ho mechanicky zvedá. Chvilku poslouchá a udělá na mne obličej drahé tety Andělky.

„Máš sypat na štáb. Lukáš si tě ždá, vole.“

„Vo co de?“ Moc se mi mezi útvarovou elitu nechce. Montérky mám sice nové a většina důstojnictva už si zvykla, že chodím hlavně v nich (když jsem ovšem nedávno podával veliteli útvaru hlašení jakožto dozorčí autoparku a byl přitom oděn v montérkách ozdobených žlutou šňůrou a opaskem s pistolí, seřval mne velmi neotřelým způsobem), ale výprava na štáb je za těchto okolností rovna potřásání hlavou v tygří tlamě.

„To mi dozorčí neřek, ale máš si švihnout.“

Švihám si tedy.

„Soudruhu kapitáne, četař absolvent Peták. Přišel jsem na váš rozkaz.“

„Nojo, Peták. Tak nečum jak kurva po šestým čísle a nestůj ve dveřích... pohov.“

Zatímco se vyrovnávám s neotřelým zahájením, dojde Lukáš pomalu ke mně, postaví se proti mně s rukama za zády a pohupuje se na špičkách.

„Četař nám bude dělat kariéru, co? V armádě nezůstane, co? Ale v civilu taky ne, žejo?“

„Nerozumím, soudruhu kapitáne...“

„Jen se nedělej, četaři... už jsou tady, tak ze mě nemusíš dělat vola...“

„Pořád nerozumím, soudruhu kapitáne.“

„Nerozumíš. No dobře. Tak běž do kanceláře k Melicharový, máš tam návštěvu. Uděláš dojem v těch montérkách. Pracanty voni moc potřebujou... voni teda jo... Padej, četaři.“

V kanceláři praporčíka Melicharové, toho času na školení, sedí dva muži v oblecích. Starší listuje nějakou složkou. Vstoupím, zavřu dveře, srazím kufry, lehce kývnu hlavou. Salutovat není k čemu. Hlásit se není komu.

Hlavou mi proletí ulítlej tuplák. Mám trochu klepačku. Mladší z obou civilů se usměje.

„Tak se posadte, soudruhu inženýre.“

„Dík.“ *Na vojáčky a hodnosti si teda hrát nebudeme, aspoň něco. Ale stejně mám pořád trochu klepačku. Starší maník sklapne složku.*

„Před časem jste projevil zájem o práci u ministerstva vnitra. Momentálně se zřizuje nové pracoviště, kde by se uplatnil člověk s vaší specializací. Tedy pokud váš zájem trvá.“

Bimho. Docela překvápko. Vzpomenu si na hovornu v kachlíkárně. Na nepodepsanou smlouvu se sympatickou šéfkou. Na depky ve výpočetním středisku bez počítače a na vaření kávy. Na ten pitomej COBOL.

„Ano, můj zájem stále trvá.“

*

ŽÁDOST O PŘIJETÍ

do služeb ministerstva vnitra byla sice obsáhlá, vymezovala hodnot, finanční podmínky, ale o konkrétním zařazení jsem z ní nic nevyčetl. Takže pořád mlha. Dvě návštěvy terénních pracovníků v kasárnách a teď dřepím já tady – a pořád mlha. Kličkovaná. Slepice nebo vejce. Podrobnosti se dozvím, až budu příslušníkem a vázán mlčenlivostí. Jenže – jak se mám stát příslušníkem, když nevím, proč to dělám a do čeho lezu? Není to náhodou jen jiná varianta smlouvy na dobu určitou? A co když...

...hele, víš co, četaři? Pane inženýre? Seš magor nebo co? Proč jsi sem teda přijel? Co asi tak můžeš dostat za tajnou práci – s tou tvojí odborností? Přestaň s tím hodným troubou, už seš na to velkej, ne?

Podepisuju, čímž oficiálně žádám o přijetí. Doličkatý kádrovák se rozzáří, i jeho kolega vypadá spokojeně.

“Takže soudruhu, s tvým zaměstnavatelem všechno vyřídíme, budeš včas vyrozuměn o podrobnostech nástupu. Zatím nás dobře braň, hehehe... jen ještě taková... poslyš, soudruhu, máš nějaké děvče?”

Hlavou mi proletí můj chudičkový milostný život... ale naštěstí mám přece kámošku Magdu, hodnou a mazlivou, která za mnou dokonce přijela až z Prahy a podstoupila kvůli mně i zahanbující očištec na profláknuté ubytovně Kavkaz...

“...ale ano, něco by se našlo.”

“Hm... a, soudruhu... je to dobrá soudružka?”

*

Bodrý kádrovák mne vyprovází zpět k bráně. Scházíme po schodech, zatáčíme kolem rhododendronů, míříme k brance. Otáčím se a dívám se zpátky na vilu a podivně vyčnívající půlkulatou místnost v přízemí.

“To dřív bývala zimní zahrada, soudruhu. Teď je tam normální kancelář, ale je v ní dost teplo... no, ty se tím trápit nemusíš, budeš pracovat jinde. Nové prostory, mladí soudruzi. Sem už asi moc často nepřiđeš, hehe...”

Občas na něj vzpomínám. Byl to starý zkušený soudruh... ale i staří soudruzi se mohou mýlit. A on se v tomle případě zmýlil kapitálně...

...protože jsem v té ošumělé, ale dosud elegantní vile, v bývalé zimní zahradě... nakonec proseděl sedm let. Možná ne vždycky krásných, ale pořád zajímavých.

Zatím to ale nehrozí. Jen se právě narodil další estébák.

A plukovník Páprčka ještě pořád na tu ohlášenou inspekci do kasina nepřišel.

*Časně ráno u rybníka
potkal vodník příslušníka.
“Hrome, to zas bude jitro,
když se tady motá vnitro!”*

(dobová veršována)

ESTÉBÁK SPLÝVÁ S KOLEKTIVEM

aneb

PRACOVNÍ PUTOVÁNÍ NESTÁLÉHO NOVÁČKA

“...A TO BY BYLO

k vaší další práci zatím vše. Nějaké dotazy nebo problém?”

Kancelář ovládlo ticho, ačkoliv se v ní vyskytoval výrazně vyšší počet osob než obvykle; většina přítomných se teprve vyrovnávala s vyslechnutou informací. Nebyl jsem výjimkou, i když jsem se vlastně nedozvěděl nic překvapivého... telekomunikace, bezpečnostní složky, jak se to rýmuje...

Zavrtěl jsem se v nepohodlné židli a krátce pohlédl z okna. Náčelník odboru major Prager, malý, světlovlasý, pečlivě oblečený právník, se za svým šéfovským stolem narovnal, sepal ruce pod bradou a otočil svou kulatou tvář k muži o něco většímu a o něco méně pečlivě oblečenému, usazenému v křesílku po jeho levici. Kapitán Klupák, náčelník oddělení. I bez dlouhého zkoumání téhle trochu nesourodé dvojice šlo celkem snadno odhadnout, kdo svého postavení dosáhl kariérním postupem prostým a kdo odborností. Neopatrně jsem se ušklíbl a okamžitě nasadil maskovací olíznutí rtů. Pozdě – kapitán tázavě zdvihl obočí.

“Ano?”

“Ne, nic... žádný dotazy ani problém nemám... vlastně jsem

s takovou pracovní náplní tak nějak... ehm... asi počítal..." to byl teda projev. Vladyk řečník promluvil. Můj nový šéf druhého stupně nevypadal nijak nadšeně.

Vysoký kluk v křesle po majorově pravici (žádná protekce, prostě do té kanceláře vstoupil první) si odkašlal.

"No... já teda trochu problém mám... měl bych několik dotazů... ale kdyžtak později... a soukromě..."

Komplikace vesmírný mise pár vteřin po startu? Moc jsem tomu nerozuměl. Ne, že bych snad byl zcela bez morálky, skrupulí a svědomí – to určitě ne... ale na celé záležitosti jsem neviděl nic, co by mi mělo způsobovat bezesné noci...

Jasně, poslech cizích hovorů není činnost příliš kladně hodnocená. Na druhou stranu to ale taky není žádná činnost lidstvu cizí... nějaký ten Velkej Bratr byl v nějaký tej akci vlastně od samýho začátku. Počítám, že už za lovců mamutů někdo očumoval nedaleko cizí party a špicoval nemytý uši ve snaze zjistit, proč maj ty druhý dacani mastný huby, když jemu samotnému kručí v břiše. Dokonce ani hýrouzové z mý pubertální éry neměli s odposlechem jiných žádný morální problém – v křoví u cizího ohně začasté napínali sluch a chytali klíšťata jak slušní hoši pana Foglara, tak Vinnetou s Old Shatterhandem. A neohrožený d'Artagnan si kvůli audiošpízování dokonce rozebral kus podlahy. A ušlechtilý hrabě Athos se nestyděl strkat hlavu do roury od kamen... to vše bylo sice neetické, nicméně konalo se výhradně v zájmu pravdy, lásky a spravedlnosti. Tak proč by mělo někomu vadit naslouchání gaunerovi, když o to slušně požádal vyšetřovatel a souhlasil s tím příslušný nadřízený orgán? Wocogoes v takovém případě, draží přítel? Pobuřujme se a kárejme – ale pouze tehdy, prosím pěkně, jde-li o špízování nedovolené, neschválené a tudíž fujfuj. Příležitostí máme dost, dějiny moderní demokratické společnosti se různěma těma –gates jen hemžej...

No a pak tu máme ještě jedno hledisko – totiž hledisko tak-říkajíc společensko-technické. Budu-li se krčit, řekněme, v kabině na dámském hajzlíku a zapisovat si debaty nad umyvadly špačkem tužky HB do umolousaného notýsku, asi na sebe moc hrdej nebudu. Ale jestliže se v bílém plášti a speciálních papučích potuluju klimatizovaným sálem a ochomejtám se kolem stojanů plných výkřiků poslední techniky, řízených počítačem třetí generace... tak prostě řeším technický problém. Jeho společenské dopady může klidně řešit někdo jinej...

Nevím, co si tenkrát mezi šesti očima řekli major Prager, kapitán Klupák a Martin, ten vysokej kluk s pochybnostma. Jisto je, že vesmírná mise ten začátek ustála, chmurné představy se rozptýlily a mladý perspektivní kolektiv budoucích státněbezpečnostních expertů kybernetického věku zahájil činnost ve složení i rozsahu původně plánovaném. Jen bylo nutno chvílku počkat, než se usadí prach zvířený razantním nástupem.

*

POSLEDNÍ TÝDNY

vojenské základní služby byly poměrně hektickou záležitostí. Část útvaru se jako každoročně odebrala na luhy a do polí, aby pomohla socialistickému zemědělství při zpracování jako vždy bohaté, plán vysoce překračující úrody plodin. Všem bylo jasné, že se na konci celé té taškařice s vysokou společenskou hodnotou vrátí do kasáren několik automobilních i lidských vraků, nadstandardně opotřebovaných jak vlivem maximálních výkonů v terénu, tak zásluhou používaných paliv (oblast obvyklého nasazení byla notoricky proslulá šízenou naftou a vynikající slivovicí). Několik huntovaných nákladáků i řidičů bylo sice mých, ale hlavu jsem si s tím nelámal, protože škody na materiálu neživém i lidském už bude muset napravovat můj nástupce. Částečné odvelení ovšem vyvolalo v kasinu setrvalý podstav, takže jsme my zbylí chodili do služeb prakticky pořád. Navíc jsme si s kytarovým kvartetem, na vojenské poměry veleúspěšným („he, čatár, ako to, že mika vozíte z teho ASUTu samé tie diplomy a tí traja majú henten diplóm iba jeden a ty dva? He? Neoholený?“), nahrávali vzpomínkové album, na které praskl prakticky veškerý čas určený

ku spánku... moje tehdejší dny probíhaly v jakémsi oparu a čas pádil cvałem splašeného oře. Lidová armáda sice řešila úbytek obránců vlasti povoláním záloh, jenže záložky se hodlaly cvičit pouze ve vybraných činnostech a jejich přínos k běžnému chodu útvaru byl nulový, nepočítáme-li setrvalý sled větších či menších průšvihů, vyvolaných začasné nemírnou konzumací (proslavil se zejména desátník v záloze Nožička, přezdívaný Rumík – tento robustní tlouštík se dennodenně a setrvale věnoval pouze svému oblíbenému nápoji, pod jehož vlivem večer co večer nezvládal závěrečnou zatáčku do umývárny a byv odstředivou silou dosmýkán až k oknu na konci chodby, pravidelně jím vypadával; vzhledem k tomu, že se okno nacházelo zhruba půl metru nad okolním terénem, přestál vždy tento kaskadérský kousek bez úhony a měnily se pouze použité nadávky a osoby v hloučku rozesmátých diváků; jednoho večera však Rumík patrně požil jaksi nad plán a nezvládl již první zatáčku, totiž z vlastní ložnice; vydal se chodbou opačným směrem a vypadl z okna protilehlého, které se sice tvářilo naprosto stejně, ale bezohledností tereziánských vojenských stavitelů umístivších kasárenské baráky do svahu kolmo na vrstevnice bylo nad terénem o čtyři metry výše... Rumík sice svůj hrůzostrašný pád na tvrdý makadam jakýmsi zázrakem přežil a dokázal tak platnost pořekadla o gumové podstatě a vyšší odolnosti opilců, nicméně nějakým těm zlomeninám a otřesům zbytků mozku přece jen neušel).

Když už se na metrech supráků odstřihávala okénka jásavých barev a nám špagátům zbývaly do konce jen jednotky dní (vypustit z kasina špagátstvo i supráctvo najednou se zdálo vojenské generalitě asi příliš riskantní, takže absíci končili o dva týdny dřív), nastal čas vyrazit na poslední vycházku. Výpady z kasáren jsem provozoval poměrně zřídka, veden nesvatou trojicí ryze přízemních důvodů: jednak jsem zásluhou svých čackých vojínů kvůli flašce nepotřeboval nikam chodit, druhak si s fasovaným žoldem našinec v posádkovém (lázeňském) městě zrovna dvakrát neužil a tretjak mi vždycky dost dlouho trvalo léčení následků... ale naposled je to jen jednou, že. Po zralé úvaze jsem se ovšem dobral rozhodnutí, že nebudu riskovat další pokálení již tak dost skvrnitého štítu ČSLA, a tak jsem se se spolubojovníkem a spoluhráčem desátníkem Palečkem vydal do malé a útulné vinárny na předměstí raději v civilu.

S odstupem času se musím pochválit, protože jsem se dle všech ukaza-

telů zachoval navýsost prozíravě. Již po necelých devadesáti minutách konzumace lisovaných hroznů prokládaných čímsi tvrdším se mé unavené a vyčerpané tělo i duch pohybovaly mimo standard. Po nepřiliš razantním pokusu o znásilnění v alkovně za barem, který servírka bez problémů odrazila, jsem se odebral na wécé a zahájil velmi bolestivý a dlouhodobý recyklační proces. Odolnější desátník Paleček mezitím v klidu dopíjel džbánek za džbánkem, občas došel k wécé překontrolovat poklepem a poslechem, zda jsem ještě naživu, a vesele konverzoval se servírkou (moc bych za to nedal, že se při té konverzaci dostali i dál; Paleček byl jednak větší fešák, druhak po mém odsunu k recyklaci zůstali ve vinárničce zcela sami). Když se naplnila provozní doba a servírka zazvonila klíči, odmotal mne obětavý druh ze záchodové mísy, sundal mi z krku prkénko, postavil mne na nohy a jal se mne vléci do kasina. Drželi jsme se statečně a jsem si jist, že dvojice voják-civilista působila celkem důvěryhodně – každopádně o nás nezakopla žádná pořádková hlídka ani službukonající příslušník VěBé. Silný lázeňský vzduch taktéž vykonal své – jeho působení na zrecyklovaného mne se ovšem výrazně lišilo od vlivu na dosud nezrecyklovaného Palečka, takže před útvárovou bránu už jsem dovedl já jeho. Dozorčí u vchodu nás přejel zhnuseným pohledem a doporučil nám okamžité zašití se na rotě, protože, jak pravil, „se dneska dějou kurva divný věci“.

Měl kurva pravdu. Některé detaily té historické noci jsme se dozvěděli druhý den ráno, kdy se většina ložnic podobala podzemním krytům někde u Yprů (v kalném ranním šerosvitu bolestně zkroucené postavy na kavalcích, zelené tváře skryté v dlaních křečovitě sevřených – a celkový dojem následků plynového útoku dokreslily a dvakrát podtrhly zuté kanady a volně umístěné ponožky vojína Báčika zvaného „daj kúsok“...)

Trojice vojínů zpitých nad rámeč dosažitelných hodnot si při klikaté zpáteční cestě pomáhala bujarým zpěvem a držením se kolem ramen (ačkoliv do Nagana chybělo ještě sedmnáct let a pět měsíců). Chvíli po překonání úzké lávky pod městskou skládkou si původně prostřední voják uvědomil, že jeho levice trčí do prázdna a ve sboru chybí jeden hlas. V záblesku střízlivosti otočil dosud hulákajícího lotra po pravici a klopýtali zpět – právě včas, protože jejich třetí kompaňon, který se na tu lávku prostě už nevešel a šlápl tudíž do prázdna, ležel bez hnutí na

bříše v páchnoucí stoce a zdatně modral. Měl to o fous, jak pravil později na marodce doktor Daclík (taky absolvent, jak jinak).

Jiný voják se tou dobou vracel do kasina zadem, jsa zločinně spolčen se službukonajícím strážným (za nějaké to pivo se dá leccos zařídit i dnes). Opileká pýcha ovšem našuškala tomuto fyzicky celkem zdatnému jedinci, ať se vykašle na prověřenou díru v drátěném plotě a pokusí se klasickým paragánským „skoč po hlavě – překlop se – přetoč se“ stylem zdolat betonovou zeď autoparku. Tato typická lidově armádní stavba – vodorovné betonové kvádry sendvičovitě zapouštěné do drážek stojících betonových pilířů – byla bohužel i v typickém lidově armádním stavu; zchátralá konstrukce povolila a ožralý skoroparagán zůstal ležet naznak v pejru, třímaje na prsou vylomený horní kvádr a s macatým stvolem bodláku zabodnutým přesně v přechodu mezi páteří a lebkou. V obavě, že je těžce a vnitřně zraněn, se bál pohnout či byť jen zakřičet, takže tiše krvácel do studené hlíny, dokud ho neobjevil strážný na obchůzce. Taky vo chlup, pravil doktor na marodce.

Korunu všemu ovšem nasadil pomocník dozorčího druhé roty svobodník Miroslav. Vyslán ostatními vycházku neobdrževšími spolubojovníky do blízké knajpy pro litrovku myslivce, obětavě přenechal svůj díl kamarádům zliv se ještě u pultu; cestou zpět však bohužel upadl a zůstal ležet uprostřed frekventované ulice v krvi, alkoholu a střepech. K dovršení smůly projížděl onou ulicí po nehodě jako první UAZ pořádkové hlídky bigošů. Za normálních okolností by se voják zastižený lítačkou (navíc konkurenční) v takovéto překerní situaci ocitl nejprve na posádkové ošetřovně a poté v posádkové věznici – suprák Miroslav však předvedl špičkovou ukázkou vrcholové rétoriky. Obměkčení bigoši ho nejenže nesebrali, ale dovezli svým služebním vozem zpět do hospody, aby mohl zakoupit další litrovku myslivce, a následně i do kasáren, aby mohl láhev doručit včas. Miroslav tak učinil – a poté se odebral na marodku se zlomenou rukou. Toto hrdinství už plně vytížený Daclík nijak nekomentoval.

Inu – život vojenský, život veselý...

SLAVNOSTNÍ VEČEŘE

odcházejících absolventů s elitou důstojnického sboru v předvečer odchodu do civilu pro mne nezačala nejlépe. U vchodu do důstojnické jídelny jsem narazil na samotného velitele útvaru, kterého nepotěšil ani můj zarostlý obličej, ani žoviálně pronesené vysvětlení tohoto stavu („nechci si zítra při vítání poškrábat svou dívku, soudruhu majore!“); silně zvýšeným hlasem mne odeslal k nápravě (za jeho zády mezitím proklouzl do místnosti zdrojař zvaný Piča, jehož vycházková uniforma již neměla žádné distinkce, dokonce ani knoflíky – vše rozdal na památku spolubojovníkům z technické roty). Mumlaje slova, která by mi u bratra Jestřába neprošla, odebral jsem se na rotní umývárnu – a oholen do hladkosti panenských nader a opět tudíž nebezpečně krásný vstoupil jsem do jídelny právě včas na mohutné finále. Řízky z vojenské závodní kuchyně na stolech, velitel vestoje připraven k rozlúčkovému projevu.

„Súduhovia! Takých absolventov som tu baszom ešte nemal a úprimno dúfam, že už mika aj mať nebudem! Nech sa páči!“

Tento sympaticky krátký, ervéhápsky řízný, nicméně ne právě pochvalný proslov poněkud pohněval technika druhé roty desátníka Bláhu, jehož uniforma a tvář byla sice bez kazu, ale v jehož útrokách i přilehlé lebce řádil půllitr výčepní lihoviny. Opřel se obouruč o stůl a těžce vstal.

„Dyk ste tady ešte nikdá žádný absolventy neměl! Před náma tady byly akorát lopaty z poddůstojnický školy, s těma se nenechám srovnávat!“

Útvarový politruk major Foldek vyskočil jak pérák, udeřil pěstí do stolu a výhrůžně se napřímil v celé své výšce sto šedesáti dvou centimetrů.

„Súduhovia! Vy serete na dielnickú triedu! A to sa vám prisámboh neoplatí!!!“

Podporučík Luparović zvaný Žízeň, v jehož útrokách alkohol nic natropit nemohl, protože je již dlouho v plném rozsahu vyplňoval, si přehodil nohu v maskáčích (uniformu vzor šedesát tři již odevzdal staršínovi) a kecce (měl puchýře a Daclíkem podepsanou výjimku) přes druhé koleno a mohutně se rozchechtal. Přítomní důstojníci z povolání opustili místnost.

Všichni odcházející absolventi měli v pět ráno separátní cvičný poplach, v šest ráno nastoupili na buzerplac a dvě hodiny tam stáli jak čuráci po pátém čísle. Pomsta velitele útvaru trochu štípla, ale veľa škody nenarobila. Jeli jsme zkrátka až tím dalším vlakem. Vojín X.Y. zahlásil odchod.

*

Můj nový zaměstnavatel své sliby ohledně „všezřízení“ splnil beze zbytku. Do budovy s podivnou čtyřhrannou věží jsem se dostavil už jen k převzetí nezbytných lejster v personálním. Nahlédl jsem i do své exkanceláře, ale u exkolegů a exkolegyň jsem žádné ovace nesklidil. Pouze paní Olga, příjemná třicítka, která mi byla v civilní éře laskavou protektorkou, se mnou vyšla na chodbu.

„Zklamals mě, chlapečku...“ ojoj, loni ten chlapeček zněl o dost líp.

„Osud, paní Olgo. Už máte vlastní počítač?“ Věděl jsem, že nemají.

„Tak hodně štěstí,“ pravila už zcela neutrálně... někdo se holt snaží něco dělat a někomu stačí klid a pravidelnej příjem.

Tak zatím, státní spoje. Neloučíme se nadlouho.

*

Postarší major v prvním patře obvodní vojenské zprávy přebíral mou vojenskou knížku a nezdravě přítom funěl.

„Hergot, jak to ty policajti dělaj?!? K nám to nepodepsal nikdo...“

„Musíte to vydumat,“ pravil jsem srdečně. „Nebude to barvou?“

Asi se nad tím fakt zamyslel. Když jsem bral v přízemí za kliku, ozvalo se z prvního patra: „jen počkej, až se vrátíš do evidence a povoláme si tě na cvičení! Voni tě ty srandičky přejdou, floutku!“

Trefil to napůl; do evidence jsem se vrátil, ale na cvičení jsem nebyl.

Už to, vy kluci zelený, asi nestihnete.

PRVNÍ VNITRÁCKÉ DNY

se dost podobaly těm lidově armádním. Kanceláře velitelů různých stupňů. Papíry. Rychloseznamka s objektem (s lidmi moc ne, byl jsem přece určen pro extra tým). Výstrojní sklad. Lodní pytel, kanady, maskáče, oteplováky, pouzdra, řemeny.

Za dalšími dveřmi podoba končila.

Rozložitý zbrojír přede mne znuděně položil pistoli vzor padesát, samopal vzor šedesát jedna a osm krabiček nábojů ráže sedm pětadesát.

„Střílels z toho někdy? Teda přesnějc – střílels vůbec někdy?“ Despekt z toho chlapíka nekapal – on z něj přímo tekl. Normálka jsem si v něm koupal nohy.

„Z těchhle ne. Na vojně jsem chodil do služby s dvaapadesátkou. A s osmapadesátkou jezdil na střelby.“ Znělo to podle mého soudu docela dobře – nepovažoval jsem ovšem za nutné dodat, že legendární pistole vzor padesát dva se na mém vojenském opasku houpala výhradně s prázdným zásobníkem a že se ony střelby jak z té čízy, tak z armádního samopalu vzor 58 odehrály pouze jednou, ještě na katedře (obojí byla docela švanda – s pistolí se jeden borec na palebné čáře otočil, takže pár metrů za ním na čáře přípravné sebou většina lidí mrskla o zem; při taškařici osmapadesátkové jsem byl odvelen na stráž, bohužel do prostoru, kam lítalo poměrně dost kulek, takže jsem většinu hlídky proležel na břiše za pařezem). Za celý rok v lázních jsem si neprásknul ani jednou.

„To je ti tady celkem naprd,“ pravil zbrojír s neskrývanou převahou. „Ale neboj, zastřílíš si tu ažaž.“

Měl pravdu.

*

PÁTEČNÍ ODPOLEDNE.

Sedím v polozařizené kanceláři, čekám na zahájení porady našeho detašovaného teamu a prohlížím si svůj zbrusu nový služební průkaz, obvykle nazývaný “placka” (s výrazně nižší četností výskytu též “červené eso”). Červený futrál se státním znakem vyvedeným ve stříbře a uvnitř laminovaná kartička plus kapsička na psí známku. Na kartičce se stkví mé služební číslo a pěkně uhozená fotečka. Příslušník se na ofiko průkazu nesmí vyskytovat bez saka a kravaty a hlavně se nemá co usmívat. Služební fotograf to ví, takže jeho první úkol tvoří patřičné nasrání fotografovaného. V mém případě uspěl dosti značně a navíc mne během snímání přepadly trávicí potíže. Výsledek věru stojí za to – vypadám, jak kdyby mne zrovna propouštěli ze Sing Singu. Přestávám si kazit den, strkám placku do kapsy a věnuju se schůzování.

Na bednách a napůl smontovaných stolech nás posedává sedm. Číslo je to pěkné, šťastné, ale se statečnými bych jej v tomto případě nespojoval – když už, tak spíš s kulemi v Sarajevu. Pomalu si na sebe zvykáme, ale na společný boj proti padouchům a nasazování jednoho života za druhé se mi to ještě zdaleka nejeví.

Skupině šéfuje Adam, hubený kluk s tváří a účesem Klekí Petry. Společně se svým zástupcem Bořkem je u sboru už rok, o celém projektu ví jasně nejvíc a tak je jeho vedoucí pozice jaksi přirozená. Taky má vyšší hodnost – poručíka, zatímco nám zobákům ještě neoschl inkoust na dekrettech podporučíků. Je docela machr na hardware celého cirkusu, ale má za sebou dost hustou osobní tragédii a tak je s ním někdy docela obtížná domluva.

Bořek je bodrý chasník s hladkou a ruměnnou tvářičkou moravského typu. Kromě toho, že zastupuje Adama, by měl být také expertem na software. Jsem docela zvědav na jeho schopnosti a těším se, co od něj odkoukám. Zatím se bohužel můžu jenom těšit, protože z řídicího počítače stojí

v hlavním sále jen torzo. Nejdůležitější díly mají v péči vývojáři z Technické správy, kteří na ořezaném systému programují základní funkce. Adam za nimi a za počítačem chodí často, Bořek občas, my ostatní zatím to potěšení neměli. Maně zavzpomínám na svou protektorku Olgu.

Pětici nováčků tvoří pochybovač Martin, rozložitý Jakub, Kamil zvaný bůhvíproč Éda, Viktor a já. Martin je tichý a rozvázný člověk, dá docela práci představit si, kterak se jeho dlouhé tělo skládá do kajaku a drandí po divoké vodě. Jenže to dlouhé tělo to fakt dokáže, dokonce na špičkové úrovni. Jakub na první pohled vypadá jak dobromyslný medvídek, ale i v tomto případě zdání sakra klame; když o něco jde, dokáže být tenhle medvídek pěkně tvrdý – a krom toho býval juniorským mistrem republiky v několika atletických disciplínách. Kamil je drobný smíšek ve stylu Jiřího Hrzána, jen k němu přimalovat jednu dvě tety.

Z celého expertního týmu je mi nejbližší Viktor. Je o rok starší, k elektrice se dostal jaksi oklikou přes film, u kterého má stále dost známých. Spojuje nás zájem o fotbal (já o něm ovšem většinou jen kecám, zatímco Viktor ještě pořád aktivně kope za jakýsi vesnický klub), Sportku, tvrdý rock a pivo (v tom posledním bodě považuju za štěstí, že je Vik mimopražský a navíc disponuje chotí a dvojicí dětí – jinak čort znájet, jak by se ty naše občasné seance vyvíjely).

Na programu porady je několik zajímavých bodů. Především si rozdělujeme práci na příští týden. Pracovní náplň je vpravdě pestrá a dává nám možnost plně pochopit skutečný význam termínu “speciální režim”: naše pracoviště podléhá utajení, takže od jisté fáze není přístupné žádným (byť i prověřeným) řemeslníkům či uklízečkám... a tak lepíme koberce, šroubujeme konzole a věšíme záclony; ještěže mám v tom fušování do oblastí zcela neprobádaných praxi z vojny. Většinu aktivit provozujeme v prostoru budoucích kanceláří. Na hlavním sále se kromě prázdných počítačových

skříní a výkonné klimatizace vyskytují pouze obdélníkové díry ve zvýšené podlaze – pozice pro umístění telekomunikačních a záznamových stojanů. I na těch pracují vývojáři z Technické správy.

Pro mne dosud tajemné Technické správy, v civilu známé jako Výzkumný ústav federálního ministerstva vnitra, se týká druhý bod programu: Adam nám sděluje, že “kluci z technický tendle tejden přijdou a daj nám už konkrétní úkoly a taky se začne chodit dolu k mařeně”.

Začínám být na kluky z technický dost zvědavý. O “mařeně”, tedy řídicím počítači MINSK, to platí dvojnásobně.

Přesouváme se ke třetímu bodu, který bude podle všeho dost výživný. Adam, řešící v rámci své šéfovské pozice mimo jiné i režim směn pro zajištění nepřetržitého provozu systému, se při návrhu opět předvedl jako člověk poněkud odtržený od reálu ostatního lidstva... vymyslel cosi, co velkoryse opomíjelo čtyřiaadvacetihodinový den i sedmidenní týden. Pokud bychom takový režim skutečně nasadili a provozovali ho v sále odděleném od denního světla a noční tmy, budeme si po třech týdnech chodit ve tři ráno pro rohlíky k svačině a za dva měsíce jsme všichni ve cvokárně. Osobně nežiju nijak pravidelným životem, ale dvacetihodinová služba, následovaná osmihodinovým volnem, přijde dost divná i mně. Adam, deptán především neústupným Kubou, nakonec nerad ustupuje sám a plán služeb stahuje k přepracování.

Porada končí. Balíme se a vyrážíme do sídla mateřského oddělení, odboru a správy. Čeká nás svazácká schůze.

*

Přes mohutně deklarovanou a v omezené míře i realizovanou samostatnost skupiny expertů kybernetického věku si nás mateřský odbor celkem pevně hlídal. Začlenil nás do všech svých aktivit, služeb a dosahů. Se zařazením

do svazácké organizace jsem žádný problém neměl – jako skupina zatím často a v budoucnu trvale nepřítomná jsme se jen těžko mohli věnovat nástěnkám a podobným volovinám a navíc ještě pořád fungoval můj osobní antifukční oděr oflastrovaného průšviháře, byť už silně ztrácel na razanci. Zato systém dosahů na mne – mladého soudruha bydličního ve specifické lokalitě – dopadl plnou vahou.

*

PRVNÍ DVA SEMESTRY

jsem ještě absolvoval coby denně dojíždějící přespolák, ale o prvních prázdninách se situace radikálně změnila.

Kariéra mých rodičů přesáhla rámec rodného města; soudružka maminka dosáhla pozice krajské inspektorky a soudruh tatínek vyměnil - pro mne osobně dost nepochopitelně – pohodové a zdravé, na čerstvém vzduchu provozované šéfování partě montérů za šoupání zadnice v tesilkách po kancelářské židli – šoupání sice v souhrnu hůře honorované a z hlediska chodu podniku víceméně zbytečné, ale zato provozované v zaprášeném a zahuleném povětří pražského generálního ředitelství a společensky tedy více „in“. Takto rozdané karty mohly mít vbrzku pouze jediný výsledek, totiž stěhování do hlavního města... a poměrně záhy se také mohl rodinný klan radovat z přidělení třípokojáku na nově budovaném jihopražském sídlišti.

První návštěva této lokality na mne působila asi stejně povzbudivě, jako samostatná prohlídka domu Usherů. Měl jsem dohlédnout na kladení lina či podobnou zásadní činnost, neb rodiče plnili náročné pracovní úkoly a já měl v kritický den pouze přednášky, které jsem mohl v zájmu rodiny vynechat. Vystoupiv z modrého autobusu, hleděl jsem s úžasem na obrovskou rozbahněnou pláň, posetou jeřáby, nákladáky, zdánlivě zcela chaoticky rozmístěným materiálem a skelety olbřímích paneláků v různém stádiu rozestavěnosti. V příšerné dálce, až skoro u obzoru, stál jediný dosud dokončený blok. Vykročil jsem k němu po rozježděné cestě s jedním okem nervózně vytrěštěným k obloze, protože mne po značné části trasy ve výši několika desítek metrů sledoval nepřilíš stabilně vyhlížející svazek armovacího železa, pohupující se pod nepřítjemně dlouhým ramenem obrovského jeřábu. Z maringotky, opatřené výraznými nápisy

„Nesvítí“ a „Čumpelík a Vrána“, vyběhl jakýsi sršatec v montérkách.

„No to je dost, chlape! Ten jeřáb stojí už dvě hodiny, čéče! A kde máte hergot vercajk?!?“ Zarazil se, vida můj zcela nechápavý obličej.

„Cák vy sakra nejste elektrikář?“

„Ne. Já jsem nájemník!“

„Jo?“ divous si zhnuseně odplivl. „Tak to tě teda lituju!“ Dveře marinetky ze s prásknutím zavřely.

Pokračoval jsem v cestě poněkud otřesen.

*

O pět let později už sídliště vypadalo skoro jako sídliště, i když bydlení v něm ještě pořád nebyla žádná idyla. Ještě pořád se bylo možno courat blátem, které spolehlivě utopilo sebedražší zeleň vysazovanou opakovaně a s úsilím vpravdě Sysifovským v akci zet... ale domů i bytů přibývalo. A v některých těch bytech pobývali i příslušníci, sloužící na stejné správě jako já. A ty bylo nutno v případě poplachu řádně poplašit a odvelet na pracoviště. A o to se v dané lokalitě staral spolehlivý mladý soudruh.

Já.

Seznam jmen s adresami a (občas i) telefonními čísly plus příslušná plašící zaklínadla jsem převzal a uložil s pocitem, že je to formalitka, na kterou se časem kouknu, ale ze které se nestřílí. Naštěstí jsem veškerá související lejstra umístil do první zásuvky psacího stolu a základní plašící zaklínadlo, totiž to, které plašilo mne samotného, i do hlavy.

Počín vskutku prozíravý.

Protože se právě v době mého nástupu k estébě soudruzi v bratrském Polsku přestali zaobírat vymejšlením nerozbitných skleniček z umělé hmoty a našli si jinou zábavu.

*

SVAZÁCKÁ SCHŮZE

proběhla celkem v poklidu, netýkalo se mne nic kromě placení příspěvků. Zpozorněl jsem pouze u jediného bodu, totiž řešení špatné svazácké morálky a nízké aktivity jisté nepřítomné soudružky. Téma mi velmi nepříjemně připomnělo středoškolskou kauzu Princezna; rozhodl jsem se tedy, že si k celému případu opatřím maximum informací... nehodlal jsem udělat podruhé stejnou chybu, i když jsem tentokrát hrál pouze roli bezvýznamného statisty. Jenže čort znájet, co se mnou obmejšlí Síla Tam Nahoře... Princezna mi vrtala hlavou i večer na lůžku v poloze vodorovné, takže jsem usnul dost pozdě.

Řinčící telefon jsem považoval za pěkný opruz, zvláště když jsem se cestou k němu bolestivě udeřil do šimpánu. A slova řinoucí se ze sluchátka mi nejprve přišla jako hloupej fór. Naštěstí mi včas seplo, takže jsem správně zareagoval, odpověděl a převzal celé sdělení. A vrhnul se do šuplete.

A zjistil, že je to fakt a naostro.

*

O patnáct minut později jsem měl vzbuzeny všechny mně svěřené plašené vlastníci telefon a vybaven baterkou a zásobou kleteb klopýtal po rozkopané cestě k rodinným domkům, v nichž přebýval první mně svěřený plašený bez telefonu. Byly tři hodiny ráno, ideální čas na společenské návštěvy. Dosáhnuv cíle, odstranil jsem z každé boty kilo bláta, odhodlaně se nadechl a zabušil na dveře. Napřed nic, pak světlo v chodbě, blížící se šouravé kroky, rozespálý ženský hlas.

“Co se děje?”

“Nerad ruším, ale potřeboval bych okamžitě mluvit s vaším manželem.”

“O čem, proboha? Ve tři ráno...”

“To můžu sdělit pouze manželovi. Bezpečnost.”

“Ale dyk já sem taky bezpečnost, ty vole!” Vzpomněl jsem si na bodrého kádrováka a jeho dotazy na dobrou soudružku dívku... nojo, koho si asi tak může vzít policajt? Většinou zas jenom policajta, že.

“Je vyhlášen signál dostavte se na pracoviště. Můžu se spolehnout, že to manželovi vyřídíte?”

“Jasně, pojedeme spolu. Už se nezdržuj...”

Inu - není nad součinnost bystrých a inteligentních lidí.

*

Polští soudruzi nás udrželi v práci šestatřicet hodin. Čučel jsem v centrální kartotéce P.T. aktuálně evidovaného gau-nerstva a jakožto průkopník aplikované kybernetiky jsem jen kroutil hlavou nad mechanickým paternosterem, který zde byl nasazen. Mou společnicí byla nemluvná, otrávená a nijak přehnaně pěkná starší kolegyně s vyšší hodností. Po dvaceti hodinách o sobě dala vědět i jídelna. Systém fungoval bezvadně. Na pracoviště se nedostavila pouze jediná soudružka – nepříliš bystré protekční dítko, které se prostě nepodařilo sehnat. Když poplach skončil, přímý nadřízený dotyčně položil pro jistotu na stůl lísteček s nápisem “Magdo, už je po všem, běž klidně domů.”

Nic netušící Magda přišla v pondělí normálně do práce, lísteček našla, přečetla – a odešla klidně domů.

Blbec sice obvykle zkusí jako pes, ale někdy může mít ten život i dost pohodovej.

*

V HLOUČKU KLÁBOSÍČÍCH SOUDRUHŮ

kráčím k restauraci “Na pomezí”, obvyklému to místu konání neformálních schůzek útvaru. Jsem docela zvědavý, služebně starší kolegové se evidentně těší. Mužský element výrazně převažuje, i když je útvar vyskládán tak zhruba půl na půl; zaměření a styl práce této složky funguje jako přirozený výběrový mechanismus, který do oddělení technického usypává výhradně pány a do oddělení analýz a vyhodnocování získaných informací, zkráceně vytěžování, zas povětšinou dámy. A většina dam má na dnešní podvečer patrně lepší program, než koukat v hospě na stejné ksichty, které denně potkává na chodbě...

Vstupujeme do rozlehlých dveří se zašlou patinou někdejší slávy, procházíme malým vestibulem a v sevřené formaci vnikáme do velké a tmavé restaurační místnosti, v níž ta patina zašlé slávy působí ještě mnohem silněji. Těžké dřevěné ostění, čalouněné židle, uprostřed obrovský lustr se spoustou ramen, skleněných svíček a cingrlátek. Důstojná, nicméně pohledná servírka odpovídá na pozdravy plebejců sice přátelsky, ale pouze slovně, zatímco kapitán Klupák smí políbit nastavenou tvář.

Od prvního seznamovacího pohovoru už odplynula nějaká ta voda a kapitán Klupák se pro mne stal stejně jako pro ostatní “Klupym” a přirozenou autoritou. Jeho orientaci v audiotechnice je obdivuhodná, zkušenosti s jejím používáním obrovské. Krom toho děsí své nadřízené houževnatostí, s níž bojuje o potřebná zařízení v potřebné kvalitě. A navíc to není žádný křivák a podrazák. Vzhledem ke svým soukromým (zatím bohužel nepříliš slavným) pokusům o zkrocení záznamové techniky při nahrávání vlastních hudebních výplodů mu často zaujatě naslouchám a tu a tam se na něco zeptám. Odpovídá ochotně, přes zjevnou převahu se nijak nevyvyšuje... a občas potěší mé srdce i oko ukázkou nějaké běžnému ušákovi nedostupné lahůdky, jakou je třeba kopírka na osm kazet současně nebo minia-

turní magnetofon značky Nagra, který se sice musí převíjet klíčkou a je monofonní, ale při poslechu nahrávek jím získaných má člověk dojem, že dokáže určit prostorové umístění zdrojů zvuku, tak je záznam čistý a věrný...

Klupy končí vítací proceduru a kormidluje své stádečko k velkému kulatému stolu v zadní části místnosti. Zatímco se rozmísťujeme, přistupuje servírka ke Klupymu znovu.

“Budete dnes pít šampus, Míšo?” Hm, tak to se znají hodně dobře, nikdo z nás by šéfa takhle něžně oslovit nemohl.

“To fakt nevím, pusinko... vyloučit se to nedá.”

“Ale nebudete zase střilet špuntama po lustru, viď že ne?”

No vida, zas jsem o něco chytřejší... zdálo se mi už při vstupu, že jsou cingrlátka jaksi nesymetrická.

“Ale pusinko... kluci si minule potřebovali trochu odfrknout, upustit páru, víš? Máme to teď docela hektický...”

“Já to měla minule taky hektický, Míšo... dáš na kluky a na ty špunty pozor, viď... slib mi to, miláčku...” Klupy cosi provinile huhlá.

Nakonec je nás u stolu dvanáct jak apoštolů. Sedím mezi Vikem a Kubou a bavíme se o Sportce. Vzhledem k tématu své diplomové práce se považuju za experta na simulace dlouhodobých procesů s využitím náhodných čísel a slavnostně se zavazuju, že bude-li to jen trochu možné, napíšu v rámci svých tréninkových seancí s Mařenou nějaký program na tvorbu rozpisů. Jídlo je v souladu s ujišťováním zkušenějších excelentní. Jakub, který je téměř stoprocentní abstinents, usrkává kolu a podle všeho se chystá co nejdřív vypadnout domů k manželce; já a Vik oceňujeme i kvalitu zde čepované plzně. Kolem stolu víří změť rozhovorů pra-

covních i ryze soukromých, využíváme malé obsazenosti a některé diskusní subskupiny odcházejí k jiným stolům. Pohyb, dým, rostoucí hladina hluku. Servírka kmitá zvýšenou rychlostí. Při další plzni a změně konfigurace se ocitám vedle Klupyho.

“Tak jak se bavíš, podporučíku? Zklamán?”

Určitě ne, kapitáne. Strava i nápoje v nejvyšší možné kvalitě... a lidi taky... teda... většinou, chci říct... akorát...” trošku se v tom zamotávám. Klupy zvažní a přechází do civilní polohy.

“Copak? Někdo tě sere?”

“Ale ne, to vůbec ne... spíš mám obavy, abych někoho nesral já... víš, já už mám vyzkoušeno, že každé kolektiv potřebuje někoho, kdo moc nezapadá, protože ty ostatní se pak mnohem víc semknou... a já teď zrovna dvakrát nezapadám, protože...” mám v úmyslu mluvit o problému programátora bez mašiny, ale Klupy mne předběhne.

“Nojo... hele, nemůžeš se zas až tak divit, když hned na první schůzce dáváš ležérně najevo, jak je ti všechno jasné a že nemáš s ničím problém a včera ses někde vožral a...” překvapeně polknu – tohle je pro mne novinka.

“To přece není vůbec pravda, tohle... mám smůlu, že tak působím, ale... prostě to není pravda. A večer předtím jsem se ke všemu ani nevožral...”

“Nojo... heleď, tady u nás je to dost speciál, víš? S lidma vodjinud si moc nepokecáš, takže se všechno řeší pořád jen na vlastním dvorku a to sou pak lidi mnohem háklivější... a první blbej dojem se těžko napravuje, i když seš třeba chytřej a ve svý branži dobřej... to je naopak ještě těžší, protože ty lidi sereš dvakrát... a tobě ty přezíravý ksichty a hlášky fakt jdou samy... takže se nad tím trochu zamysli

a... panebože, jdi s tím do prdele!!!”

Než mi stačí dojít, že zvýšeným hlasem pronesený závěr nepatřil mně, slyším za sebou výstřel a řinčení skla. Otáčím se právě včas, abych dokázal identifikovat škůdce, který poslal zátku ze šampaňského proti obrovskému lustru.

*

“...no a pak to teprve nabralo ty pořádný točky.”

Sedíme s Vikem v technické místnosti, popíjíme první ranní desinu a čekáme na zbytek týmu a především na ty legendární kluky z technický. Vik, který na rozdíl ode mne absolvoval včerejší akci až do úplného konce, líčí své noční a ranní zážitky. Poslední vytrvalci totiž skončili v bytě jedné ze dvou přítomných kolegyně a pro tu druhou si tam přijel manžel.

“Klupy tam normálně akorát seděl v křesle a pozoroval cvrkot, ale jak si pro tu Blanku Boukalovou přijel ten její, tak začal bejt docela vostrej. Von ten kluk vypadal dost nasraně už ve dveřích a Klupy mu permanentně říkal Foukale, až ho fakt vytočil a von mu řek neříkej mi Foukale a Klupy na to a proč ne, Foukale? Tak Blanka vzala toho svýho radši pod křídlo a pryč a my vostatní nějak zvadli a v šest mě vzbudil Klupy jakože jedem do farchy a normálka si šel pro auto, pác tam bydlel kousek vocaď, a von teda sice pak už nic nepil, ale z Pomezí by eště určitě nadejchal, no a ta Klára, co sme u ní byli, potřebovala na metro a Klupy jí tam teda hodil a pak se tam votočil do protisměru a najednou plácačka a halt! A já si říkam sme v prdeli a Klupy normálka v klidu vytáh placku a povídá nezdržuj, čuráku, jedeme do farchy... a zezadu dobíhá druhá uniforma a řve nemá zástěrky nemá zástěrky a ten první na něj drž hubu vole, to je náš... a Klupymu povídá tak teda jeď do tý farchy, ale příště se tu radši nevotáčej a jestli fakt budeš muset, tak prosimtě až za tím vostrůvkem, přes něj už radši nejezdi... no ty vole, já byl fakt na hercšlág, co ti mám povídat...”

Hm... nezdržuj, čuráku... Jak vidno, budeme se muset leccos naučit i na poli vnitropodnikových vztahů.

*

TAK TO JSOU ONI.

Slavný kluci z technický.

Zatím dorazila pouze trojice, která řeší vlastní programové vybavení Mařeny: upravený a seriózně vyhlížející Přemek, usměvavý Standa s příjemným kulatým obličejem a na první (někdy i druhý) pohled poněkud rozzuřeně působící vousatý Arnošt obecně zvaný Andy. Soudruzí programátoři. Na úkolu se podílí ještě asi pět dalších lidí, ale ti se věnují spíš části telekomunikační.

Adam s Bořkem se s nově příchozími srdečně pozdraví, s námi je to trochu kostrbatější. Vzpomínám na včerejší skandální odhalení a umiňuju si, že si tentokrát dám sakra pozor, abych se nechoval jak rozmazlenej fracek item namyšlenej panák. Myslím, že se mi to daří, ale trochu mne sráží vědomí, že jsem si to myslel i předtím a efekt byl docela jinej. Po celou seznamovací seanci radši mlčím a pouze se zeptám, zda je ve výbavě Mařeny taky fortranský překladač. Standa mi dělá radost, protože to potvrzuje, ale vzápětí podotýká, že většina systémových programů je psána v assembleru. Užůž vyhrknu, že to nevádí a že se dá leccos spojit a... ale včas se kousnu do jazyka a zeptám se pouze, jestli si budu moci půjčit nebo nějak sehnat manuál. Kluci z technický příkyvuji.

Domlouvá se ještě několik organizačních drobností, plán společných akcí, které budou následovat, a pak se všichni balíme k přesunu na správu, abychom se seznámili s nejdůležitějším partákem, přesněji tedy s parťačkou, to jest s Mařenou. U dveří se Přemek zastaví a já mám první příležitost k posouzení odborných kvalit našich nových známých...

Prostý fakt, že je nutno před odchodem zkontrolovat stavy všech vypínačů, zpracoval Bořek jakožto místní guru přes software do podoby programátorského vývojového diagramu, který vyvěsil na dveře. Jednoduchá malůvka popisovala stejně jednoduchý rozhodovací proces:

K1: Jdeš domů?

K2: Pokud ano, přeskoč na **K3**

K3: Zkontroloval jsi vypínače?

K4: Pokud ano, přeskoč na **K6**

K5: Pokud ne, přeskoč na **K3**

K6: Můžeš jít

Přemek ten výtvar chvilku pozoruje, načež přejde k nejbližšímu pracovnímu stolu, uchopí červený fix, vrací se ke dveřím a mezi druhý a třetí řádek vkládá následující instrukci:

K21: Pokud ne, nečum a neflákej se tady!!!

Uchechtnu se právě v okamžiku, kdy se Přemek otáčí, aby vrátil fix na původní místo. Lehce se usměje a svou nezaměnitelnou akurátní češtinou i dikcí pronese první z těch mnoha mouder, jimiž mne on i jeho kolegové v příštích letech potáhnou k sobě blíž:

“Viš, Vladimíre, ono je snadné naprogramovat něco tak, aby to dělalo to, co chceme... jenže je velmi těžké naprogramovat to současně i tak, aby to nedělalo to, co nechceme...”

Do mého studijního deníčku se právě zapisuje první věta.

*

MAŘENA MNE NEJPRVE

zdvořile oslovila, poté uchvátila a nakonec cele pohltila.

Zatímco jsem si hrál na vojáčky, posunul se i mně dostupný počítačový svět o značný kus dál. Děrné štítky zmizely v propadlišti dějin a děrná páska je médiem spíše jen záložním.

A tak je součástí Mařeny, natěsnané ve dvou malých sklepních místnostech Technické správy, i stojan magnetických disků... jednotka, jejíž výroba v rámci vzájemně výhodné spolupráce připadla našim bulharským soudruhům, pracuje s kotouči připomínajícími přerostlou protitankovou minu a nabízejícími nevidanou úložnou kapacitu sedm a půl megabajtu. Takový obrovský prostor pochopitelně nemůže jednotlivec využít a tak jsou personální disky přiděleny vždy nejméně dvojici. Pro jednoznačnou identifikaci uživatele slouží jedno písmeno abecedy (pochopitelně bez diakritiky). Já se dostávám na stejný disk jako jistý Venca Vlášek, který svůj sektor využívá již pár měsíců a celkem logicky zabral písmeno V; P už je taky dávno v p... ehm, obsazené – a tak mi nezbývá nic jiného, než nasadit W, které se stane navždy nedílnou součástí mé softvérářské identity.

První rande s Mařenou probíhá v atmosféře sondování a vzájemného oťukávání. Nesmířitelný zápas socialistického dobra s kapitalistickým zlem, podporován typicky českou vlastností snažit se vždy vymýšlet vymyšlené a ohýbat to k obrazu svému, způsobuje docela slušný chaos v terminologii a zkratkách. Jsem ale mladý a bystrý a proto poměrně brzy začínám běžně operovat s pojmy jako “systéma abraabótky fajlov” nebo “atládčik” a nelámu si hlavu s tím, proč naprosto původní, sovětskými soudruhy vyvinutý systém užívá pro jednoznačné ovládání písmena, která jako na potvoru přesně korespondují s příslušným termínem v řeči englycké potažmo emerycké... Mařena ovšem používá (snad dokonce tuzemský) operační systém ASPO1, který dokáže její obrovskou, několikasetkilobajtovou operační paměť využívat v rozumně napsaném a prakticky nepadajícím víceúlohovém režimu a s devadesáti devíti úrovněmi priorit. A fortran, můj zlatej fortran, jede jak dráha... Zbývá tedy už jen natrénovat práci s editorem, který pracuje pouze s jednotlivými řádky, takže případná oprava znamená nejprve zobrazení daného řádku, potom vyťukání řádku opravného, což je občas trochu nepochopitelná změň rozsypaného čaje, příkaz k provedení

změn a nakonec kontrola těchto. Mařena má dva terminály a tak mohu záhy zjistit, že nejsem sám, kdo s editorem tu a tam tvrdě zápolí, a že se totéž často děje i našim novým přátelům z té es – hlavně Andy občas pěkně vypění a obohatí můj slovník řadou zajímavých dvoupojmových kombinací, v nichž bývá “kurva” potažmo “kunda” doplněna náhodným výběrem ze širokého sortimentu podstatných jmen, často velmi překvapivé konstrukce. Mařena už je asi holka pěkně otrlá, protože ji to nijak neuráží.

Během několika dnů propadám znovu někdejší závislosti, ale tady mne na rozdíl od školního výpočetního střediska večer nikdo nevyhazuje. A tak se do počítačového sklepení stěhuje nafukovací matrace a vojenský spacák. Generátor náhodných událostí, vyvinutý pro potřeby diplomky, se stává základní součástí čtyř nových programů a tři z nich jsou hry - téma, které si žádá podrobnějšího výkladu.

*

HRY ZALOŽENÉ NA PRINCIPU

náhodných událostí, jejichž výskyt je vhodně limitován, mne zajímaly už od legendárního Silvestra roku 1978 – zásluhou tehdejšího masivního teplotního výkyvu jsme s vysokoškolskou squadrou uvázli kdesi na Lipně a z nedostatku jiné zábavy hráli v šesti lidech „člověče, nezlob se“. Kohosi napadlo, že by hru mohlo obohatit – kromě obvyklého spřahování se některých jedněch proti některým druhým – i povolení pohybu figurek vzad, pokud ovšem nebude překročeno nasazovací pole. Hra skutečně nabyla řádově na kvalitě, zvláště když se počet figurek v družstvu zvýšil na šest. Na hracím plánu se sváděly zuřivé bitvy a po deseti hodinách měli dva lidé „doma“ po jedné figurce...

Možnosti „regulované náhody“ mne zaujaly a začal jsem bádát. S využitím speciálního dvoustranného hracího plánu a využitím různě definovaných kombinací hodnot čtyř hracích kostek jsem nakonec vyvinul „olympijské hry“, na nichž mohlo soutěžit prakticky libovolné množství hráčů ve čtyřiceti atletických a cyklistických disciplínách, v tenis a moderním pětiboji. Vyhodnocování umožňovalo dokonce i evidenci a překonávání rekordů. Blížily se OH v Moskvě a já už se viděl jako mi-

lionář a autor nejoblíbenější deskové hry všech dob... realita byla ovšem jiná. Pronikl jsem sice až k nejvyššímu šéfovi renomovaného družstva vyrábějícího hračky, ale po dvou kolech jednání vše zamázl šéf výroby („jo... nojo, je to pěkný... ale vystříknem figurky, vytisknem plán a návod – a na čem si asi tak vydělaj lidi?!?“). Z patentového úřadu jsem byl slušně vypoklonkovan („pěkné, ale nepřispívá k technickému pokroku... čest práci!“). Zalezl jsem zklamaně do houští... Těsně před olympiádou napsal Mladý svět oslavnou tirádu na jakousi hru fínskou, která měla disciplin jen osm a kromě kostek používala ještě speciální karty... na chvílku jsem z houští zase vylezl, sepsav hořký dopis redakci, odkud jsem promptně obržel žádost, ať hru nedávám jiným časopisům... což bylo taky vše... objektivně ovšem chápu, že to nebyl zas takovej nářez, aby kvůli tomu MS vyrobil zvláštní přílohu, a hrací plán ani pravidla a přepočítávací tabulky jiným způsobem prostě předat a vysvětlit nešlo... a tak se hra podívala do světa pouze v několika desítkách ručně vyrobených exemplářů a určité slaboučké zadostiučinění jsem pocítil jednak na soustředění vojenské katedry, kde u stolu s atletikou večer řvalo dvacet lidí, a u čumbedny o pár let později, když jsem sledoval pány Lábuse a Kaisera ve scénce o českém vynálezci Rubikovy kostky.

Možnost využití výpočetní techniky mne ovšem znovu řádně nakopla.

Sálové počítače obsluhované týmy specialistů se na hraní moc nehodí, takže jedinou jakžtakž známou hrou té doby byla jakási verze hvězdných válek, jejíž „hraní“ v praxi znamenalo čučení na zelenou nebo černou obrazovku, která představovala pohled z okna do kosmického prostoru, a textové dialogy s počítačem v případě, že se na obrazovce objevila hvězdička, symbolizující nějaký další kosmický objekt... celkem nuda. Ale právě v době mých námluv s Mařenou vznikl „život“, aplikace, která pracovala s jedinou obrazovkou a v níž se podle relativně jednoduchých pravidel ke skupině znaků v určité kombinaci buď nějaký znak přidal, nebo naopak některý zmizel... Podle zadání vstupní skupiny se pak na obrazovce v pomalých cyklech střídaly struktury znaků až do doby, kdy žádná část obrazce nevyhovovala podmínce pro změnu. Pro současníky, zmlsané dnešními sofistikovanými spořiči, pochopitelně trapárna největší... ale “Lifemania“ byla podle všeho první celosvětovou pandemií tohoto typu, kdosi dokonce vypsalsoutěž o nejzajímavější cílovou struk-

туру znaků. Pochopitelně jsem si příslušný program uplácal také, ač bez velkého zápalu, moc mne to nebralo...

...ale bylo asi hlavně jeho zásluhou, že mne nikdo ze soudruhů spolu-programátorů s mocným řevem nevyhnal, když jsem laboroval s hrou jinou...

...a krom toho si dodnes myslím, že psaní her je nejúčinnější metodou praktické výuky programovacího jazyka. Kdo si hraje, nezlobí – a navíc zatraceně rychle opravuje chyby, které mu brání ve výhře...

*

MÉ VYTRVALÉ VYSEDÁVÁNÍ

u konzole neuniklo pozornosti kluků z technické. A podobně, jako směl Jára Cimrman kulisák občas rozsvítit světlo v jeskyňce skřítky, dostal jsem svou šanci i já. Jednoduchý program pro znovuzařazení dříve odpojeného a otestovaného obvodu jsem tvořil s maximálním nasazením a plnil všechny požadované náležitosti – vedení složky s dokumentací, nákres vývojáku, ukládání všech programových výpisů, pravidelné zálohy na disk a pásku... paralelně jsem ovšem i nadále řešil rozpisy na sportku. Záležitosti, kterou o pár let později řešila sama Sazka rozdáváním brožurek vysvětlujících všechny potřebné principy, jsem věnoval poměrně dost hodin a nakonec vznikl docela dobře fungující univerzální generátor. Cílem rozpisu ovšem nebyla “zaručená výhra” - takovou pitomost už snad nikdo nedělá ani v románech; šlo naopak o maximální pokrytí možných kombinací z daného počtu čísel s preferencí trojic a čtveřic. Vstupními hodnotami byl počet sázených čísel a maximální hodnota týdenní sázky. Rozpis se generoval několik hodin, protože současně simuloval tahy za sto let a ověřoval pravděpodobnosti výhry jednotlivých kombinací. Tato celkem milá pitominka mne jednak informovala, že při rozpisu z deseti čísel je simulovaná pravděpodobnost výhry prvního pořadí asi nula celá osm za sto let a druhak mi pěkně zavařila, protože mne přesně podle Murphyho zákonů (tehdy

však ještě nerozšířených nebo dokonce vůbec neznámých) vyhmátl náčelník příslušného odboru technické správy, kontrolující v čele hrstky věrných stav plnění jednotlivých úkolů... Mařena sice navenek testovala nějaké činnosti, k nimž byla primárně určena, ale ty testy jí moc rychle nešly, protože na pozadí jel můj generátor s nejvyšší prioritou a byl zhruba v devíti desetinách své činnosti. V mém nitru bojovala zbabělost s hamizností – zbabělost velela generátor vypnout, hamiznost doufala v rozumný rozpis a nechtěla o něj přijít. A tak jsem se pustil na tenký led a jal se Tomu Vysokému vysvětlovat, že právě paralelně testuji generátor náhodných událostí, který může být použit k verifikovaným odhadům pravděpodobnosti výskytu poruch...

...a v té chvíli mne Mařena sprostě zradila a vychrlila pravděpodobnosti výher různých pořadí v obou tazích...

...a já s povzdechem připustil, že se ten verifikovaný odhad pravděpodobnosti použít i na tu sportku....

Zajímavé je, že mi tenkrát nevynadal, jen se chvíli zhnuseně díval na zrádný výpis a pak s celou suitou zase odešel.

Možná, že taky sázel...

*

Zatímco se ve sklepení pod Technickou správou hmoždila Mařena s úkoly více či méně služebními, prostory pro její ostré nasazení začaly nabývat konkrétní podoby. V hlavním sále skončily testy klimatizace a dorazily první pracovní stojany. S nimi se objevilo několik dalších mužů z elitní vnitřácké mozkovny, především Luděk a Tony.

Luděk byl vysoký sošný hezoun, který by si mohl kdykoliv stříhnout roli kladase v nějakém technicolorovém westernu. Disponoval obdivuhodnými znalostmi v oboru zesilovačů a elektronických obvodů vůbec a kromě toho byl nadšeným

ctitelem klasické hudby; kombinace těchto oborů jej přivedla k zajímavě pojaté honbě za kvalitou reprodukce. V obývacím pokoji měl důmyslně zabudovaný reprodukcni systém s výkonným zesilovačem. Reproduktorové skříně byly mimořádně robustní a masivní, takže žádné rušivé chřestění či drnčení nepřicházelo v úvahu. Tuner i zesilovač byly přísně modulární a jednotlivé snadno dostupné desky obsahovaly spoustu drátových smyček, fungujících jako ladicí odpory; v okamžiku, kdy Luďkův citlivý sluch odhalil v milované hudbě jakýkoli nepatřičný šum, vrhal se na příslušný modul s malými kleštičkami a ladicími smyčkami trpělivě pootáčel, dokud rušivý zvukový element nezmizel... můj obdiv si získal hned první den, kdy v polední pauze u stolu v kuchyňce bravurně dokázal svým oponentům přesnými výpočty a z hlavy čmáranými komplikovanými schématy obvodů, že zesilovač o výkonu menším než tři watty prostě nemůže vůbec hrát.

Luděk měl mnoho společného s Přemkem; dá se říci, že tvořili sehranou hardwarově – softwarovou dvojici. Oba patřili k odborně starší generaci, která vystupovala i pracovala s určitou noblesou a striktně dodržovala zdánlivě trochu hnidpišské, ale ve skutečnosti velmi užitečné vývojářské regule s několikastupňovým ověřováním a pečlivým dokumentováním každého kroku řešení. Oba měli i shodný osud politický – jejich jména se v šedesátém osmém roce objevila v nějakých souvislostech sice zhola nevinných, ale Straně, důsledně dbající na ideovou čistotu členské základny, přece jen podezřelých. A tak se oba ocitli v pozici lidí, kteří sice politicky nedozráli natolik, aby mohli rozšířit řady Jediné Správné, ale jejichž odborné i lidské kvality jsou prokazatelně na takové úrovni, že je Jediná Správná prostě nemůže jen tak odvrhnout... a tak byli milostivě ponecháni v řadách Sboru a mohli se pod laskavým dohledem těch lepších stát skutečnými nositeli pokroku, zatímco se někteří odborně méně zdatní, leč politicky prvotřídní soudruzi postupně měnili z jejich žáků v jejich šéfy.

Buď jak buď, Luděk byl vrchností určen jako ten správný muž pro řízení značně nesourodého kolektivu, který měl rozběhnout Mařenu a její systém. Svě role se ujal s obvyklou noblesou a brzy si získal potřebnou autoritu i u tlupy rozjívenců, které měla Mařenu v budoucnosti obsluhovat. Možná se na tom podepsala i jistá volnost daná odlehlým umístěním a vysokými odbornými nároky, které případného blbce prostého eliminovaly již v prvním kole, ale dodnes pokládám toto období za modelový příklad hladce běžícího řešitelského týmu a Luďka za nejlepšího šéfa, kterého jsem jakožto člen takového týmu kdy měl.

Tony byl zcela jiný případ – pěkně hustej týpek.

Sporý chlapík s fyziognomií, díky níž by mohl snadno zaskočit v hlavní roli zahraničního televizního seriálu s detektivní tématikou, měl fantastický dar přitahovat nejrůznější lapálie a průšvihy a později o nich poutavě vyprávět. Občas působil dojmem, že žije v jakémsi jiném časoprostorovém koridoru, který se s tím naším jen tu a tam volně prolíná. Intenzivně se zajímal o automobily všech druhů a určení a některé větší i menší součástky nosil neustále při sobě, takže jsme již třetí den po jeho nástupu v kuchyňce a chodbách klopytali o převodovky z moskviče, a ještě o něco intenzivněji studoval příslušnice lepší poloviny lidstva. V této branži dosahoval obdivuhodných výsledků, které bohužel nedokázal přetavit ve fungující manželství. Ač ještě mlád, byl již podruhé rozveden; jeho tvrzení, že v obou případech namazala schody jinak ideálním vztahu tchyně, jsme ovšem příliš nevěřili (když se po několika dalších letech počet škodících tchýní zdvojnásobil, už tomu asi nevěřil ani sám Tony). Popravdě řečeno se asi nenajde mnoho manželek, které by některé Tonyho počiny alespoň trochu nerozhodily... byv například požádán, aby obstaral na víkend asi tak tři kila masa k provedení zabezpečení stravování předem ohlášeného většího kontingentu příbuzenstva, objevil se na prahu rodinného hnízda v pátek ve večerních hodinách a v plátěné tašce nesl

šest půlkilových konzerv vepřového ve vlastní šťávě. Pod stromečkem našla jeho choť, v minulosti vyjádřivší touhu býtí letos vánočním dárkem skutečně a zcela překvapena, vzorně zabalené paličky česneku, v té době zhola a veskrze nedostatkového...

Přiznám se, že jsem historkám, které o Tonym dorazily jako obvykle o něco dříve, než se poprvé představil sám, zpočátku moc nevěřil. Po první zhmožděnině nártu, kterou jsem si přivodil zakopnutím o již zmíněnou převodovku, jsem začal svůj pohled na tohoto muže trochu revokovat, a definitivně jsem uvěřil poté, co si Tony odložil právě doručený přísně tajný přípis na parapet otevřeného okna a přišel nečekaný závan větru... vykloněn spolu s ostatními přítomnými z oken horního patra, sledoval jsem zuřivý spurt Tonyho po široké ulici a pravidelné prudké změny směru podle toho, kam se nešťastný dokument nad jeho hlavou zrovna třepotal, a přemýšlel o francouzských filmových komediích a o tom, že někteří lidé prostě takoví jsou...

*

CELÝ ŘEŠITELSKÝ TÝM

(až na Tonyho, který v noci opět cosi předělával a nyní spí na zemi v zadní části počítačového sálu) sedí v kuchyňce u dlouhého stolu a absolvuje vítání občánků.

Vedení našeho odboru pochopilo, že Adamův lehce odlišný pohled na svět v kombinaci s jeho vůdčí pozicí trochu komplikuje situaci a hrozící krizi odvrátilo obvyklým způsobem – jmenováním nového šéfa odjinud, aby se předešlo případné zlé krvi. Adam sklouzne na zástupce a Bořek... nu, Bořek už se tou dobou angažuje v jiných aktivitách, takže ho faktický sešup mezi řadové asi moc netankuje.

Jsme skupina určiná k obsluze zařízení pro sběr informací a tak pochopitelně máme nějaké informace i o novém šéfovi: jmenuje se Zdeněk, je to potomek vyššího podnikového funkcionáře o pár let starší než my. Bývalý aktivní

zápasník. Získané reference nabízejí širokou škálu výkladů - od protekčního dítko vhodně umístěného po normálního použitelného kluka.

Dotyčný se dostavil před několika desítkami minut, byl formálně představen náčelníkem odboru, který okamžitě zmizel. A my nyní sedíme u kuchyňského stolu jako vždy, probíráme provozní věci jako vždy - a po očku sledujeme reakce nové akvizice. Zatím vypadá dobře, ale zatím taky ještě nic nepředvedl...

Zařinčí zvonek.

Sedím nejbliž dveří a tak naznačuji gestem Luďkovi, právě cosi objasňuji, i ostatním, pozorně naslouchajícím, že to vyřeším. Volným krokem mířím ke dveřím, spěchat není třeba, podle všeho to zas bude leda nějaký otrapa.

O skutečnosti, že policie na celém světě žije se svými protivníky v jakési prapodivné symbióze, protože by úplným potřením svého soupeře vytvořila podmínky pro vlastní zánik, což nemůže připustit, už bylo řečeno, napsáno i natočeno mnohé. V době, kdy kráčím volným krokem k bezpečnostní mříži, se ještě nesetkávají tuzemští elitní policisté s elitními gaunery ve stejných posilovnách, ale určité náznaky toho podivného vztahu k deklarovanému nepříteli vidět jsou. Mateřská, přísně utajená správa například sídlí v těsném sousedství několika ambasad států, které rozhodně nepatří do fanklubu Varšavské smlouvy; nikomu to nevadí a debaty nad těmi byt nejtajnějšími náměty často probíhají v nijak nechráněných místnostech, jejichž okna se dívají do zahrad zmíněných ambasad. Na druhé straně se naši technici občas baví drobnými provokacemi, jakou je například sestavení primitivního vysílače, jeho přehození přes zeď a následné monitorování aktivity (na druhé straně zdi nejsou žádní blbci, vysílač obvykle funguje jen pár minut). Mezi veterány na správě koluje příběh o provokaci vyššího

kalibru, kdy byl do zahrady vyslán falešný údržbář; ani tenkrát prý ovšem na druhé straně zdi nebyli blbci a údržbáře už nikdy nikdo neviděl... potud legenda.

Odlesky této koncepce “jsme sice tajný, ale klidně se koukněte” dopadají i na naše speciální režimové pracoviště. Sídlíme v předposledním patře budovy a ukrýváme se tam za masivní mříži; o patro výš dosud sedí jiná složka téže správy, ale po spuštění Mařeny nám celý prostor přenechají a my si tam vytvoříme nezbytné zázemí včetně detašovaného vytěžovacího pracoviště. Takže horní patra objektu jsou tajná až hanba...

...ale v přízemí sídlí obvodní oddělení VB a nad ním pak jakési podivné instituce, kolem nichž se tu a tam hemží minimálně stejně podivné existence. A my veškeré své technologické tajné vymoženosti nosíme pěkně v teplech po schodech, prodíráme se občas mezi cizinci a někdy se i vyhýbáme předváděným zadržným... zajímavé.

Jedním z nepříjemných důsledků tohoto uspořádání je poměrně vysoká četnost výskytu různých individuí u naší mříže. Tisknou zvonek a poté kladou více či méně irelevantní otázky. Někdy jde o zbloudivší poctivce, někdy o zmatené cizince více či méně zdvořilé, jindy o evidentní dacany snažící se prudit. Já si to dnes tipuju na variantu tři a dveře na chodbu otvírám v náladě poměrně nelaskavé... Luděkův výklad mne totiž zrovna dost zajímal.

U mříže stojí chlápek středních let v jelenicovém saku bez kravaty. Chladně pokynu hlavou a čekám na nějaký duchaplný dotaz.

“Čekají mne nahoře. Můžete odemknout tu mříž?”

Vida, dotaz nebude... a čekají tě nahoře... tak proč zvoníš na dolní zvonek, chytráku?

“Nemůžu.”

“Nemůžete... a víte, kdo já jsem?”

Maník evidentně nezná Cimrmanovu knihu o zbytečných otázkách v kriminalistice, ale já o ní zatím taky ještě neslyšel a tak odpovídám, alenokdobytobyčkal...

“...nevím.”

O patro výš klapnou dveře a slyším urychlené cupitání služebních podpatků po schodech. Chlápek sahá do náprsní kapsy jelenicového saka.

“Jsem první zástupce náčelníka této správy.”

Asi fakt je, placka na to vypadá. Škoda, že jsem ještě neměl to potěšení.

“To mne těší.”

Replika nic moc, ale jsem přece jen trochu zaskočen... mám nejasný pocit, že k Tonymu právě přiběhvá další průserář.

“Co jste říkal?”

“Že mne to těší...” udýchaný kolega shora vpadá do nezdravě se ohýbající debaty jak deus ex machina.

“Čest práci, soudruhu náčelníku... měl jste zazvonit na nás... hned vám odemknu...”

Rachot klíčů, skřípot mříže, nevlídný pohled vstupujícího.

“Vaše jméno?”

Jsa vyzván soudruh podporučík předpisově odpovídá, ale

žádné nadšení z toho nečísí. Soudruh shora si odvádí přichoziho, oba muži stoupají po schodech za vzrušeného hovoru. Zamykám mříž, na chvílku postojím v zadumání, uklidňuju roztřesené útroby, pak se pomalu vracím do kuchyňky...

...a zjišťuju, že když chce, umí si vnitro pěkně švihnout. Zhrzený zástupce náčelníka správy juž stačil telefonicky pojebat náčelníka odboru, který padající defekát tuhý operativně přesunul rovnou na nově jmenovaného šéfa skupiny Zdeňka.

Věru krásný začátek kariéry mladého soudruha za nového vedení, jen co je pravda...

O dva dny později postávám v předpokoji prvního zástupce náčelníka správy. Občas trochu fušuju do vaření a tak vím, že podušené měkne rychleji, proto se té desetiminutové čekačce na stojáka nijak nedivím. Sekretářka nevypadá, že by se mnou chtěla probrat poslední vývoj ve světě a pak mne pozvat na víkend na chatu.

Podušení funguje, jsem fakt docela naměkko... ale na druhou stranu – co mi asi tak může udělat? Nemám přece v povinnostech znát obličej každého vnitřáka v Kotlince... a jsme režimové pracoviště, kam nemá nikdo co lízt bez předchozího ohlášení. That's all folks...

...akorát že mi to asi není nic platný. Dostanu kartáč.

Završí telefon, krátký hovor.

“Soudruh náčelník čeká.”

Soudruh náčelník sedí za stolem a pochmurně sleduje, kterak se hlásím. Analogie s mými někdejšími vojenskými střety s náčelníkem štábu je zřejmá, ale tentokrát budu jebán na daleko vyšší úrovni.

“Tak co mi k tomu řekneš, podporučíku?”

“Já se omlouvám, soudruhu náčelníku, ale když jsme tam tak divně vystrčený a pořád nám tam lezou nějaký lidi a zkoušej na nás různý lišky... a já vás ještě nikdy neviděl... a ten zvonek přece...” nic moc projev, tedy. Na táborovýho řečníka jsem se nikdy neškolil.

Náčelník vstává a jde ke mně.

“Podívej, soudruhu, ty si klidně můžeš myslet něco jako co to sem leze za čuráka, ale musíš prostě zachovat nějakou úroveň jednání, je to jasný? Nemůžeš sice znát každého troubu, ale taky tam nemůžeš stát jak arogantní hejsek a říkat nadřízenýmu, že seš potěšenej jeho přítomností, je to jasný? Rozuměl?”

“Rozuměl.”

“Tak si dej odchod. A pro jistotu si co nejdřív okoukni i náčelníka správy.”

Dávám si odchod s pocitem, že to zas až takovej ješitnej vůl nebude. Vyšší důstojník třídy kapitán Lukáš ve znění pozdějších úprav a doplňků.

*

SEDÍME NA TECHNICKÉ SPRÁVĚ

u Luďka v kanclu po krátké operační poradě a čekáme na Standu a Tonyho, kteří se právě zpovídají u šéfstva v souvislosti s jinými úkoly. Před chvilkou se dostal do nepříjemné šlamastiky Vik, obdivující kombinovanou odsávací páječku Weller. Podarilo se mu štrejchnout žhavým hrotem o jakýsi plochý vodič a následně vypadla elektrika na celém patře. Vzhledem k počtu řešených úkolů, s tím souvisejících právě zapnutých měřících přístrojů a přerušených testů by se patrně dokázala velmi rychle zformovat dost početná skupina zdravě nasranejch, kteří by Vika zvolna grilovali

na mírném ohni; situaci zachránil Luděk rychlým vyběhnutím na chodbu a řevem “kterej debil!!”, zatímco zrudlý Vik chvatně likvidoval připečené pozůstatky svého lapsu.

Andy sedí na okenním parapetu, škrábe se v plnovousu a lehce se pochechtává.

“Na to, co se tu na tom patře dělá, je tady dost blbě udělanej rozvod... ale jinak si tady vlastně nikdo nemá na co stěžovat... já si pamatuju, jak jsem dělal diplomku... měřil jsem nějaký mikroproudy a aparaturu jsem měl postavenou v kanclu u dvou starejch frajerů, co měli u dveří namontovanou tu starou kejvací směrovku z nákladáku... vodběr to mělo jak kráva... dycky dyž někdo vlez dovnitř, tak si ta mrcha kejvla a mě celý měření spadlo... a myslíš, že sem moh jako mladej něco říct? Ani pípnout...”

Otvírají se dveře a vstupuje rozesmátý Standa. Andy sklouzne z parapetu.

“To je dost... o čem jste se boha tak dlouho dohadovali?”

“Teda ten Tony, to je fakt vůl... čumíme tam deset minut, Tony nikde... dvacet minut, Kropáč vzteky zelenej... najednou se Tony objeví a povidá Kropáčovi, ať jako soudruh náčelník promine, ale že se mu v noci zdálo, že jezdí u dopravních podniků s autobusem a že má vodpolední šichtu, takže prostě zamáčk budík a spal dál...”

“Dobrý... co na to Kropáč?”

“Chvíli jen koukal, pak zařval, že takovou blbost ještě neslyšel, takže to výjimečně bere a ať si soudruh poručík na příští dny přehodí šichty, aby s tím autobusem jezdil jen ráno a zásadně včas...”

“Kropáč je dobrej vořez...”

Major Kropáč je náčelníkem sousedního odboru a jedním z mála důstojníků u vnitra, který si povýšení na majora zopakoval. Příhodila se mu totiž ta příhoda, že své sekretáře ve své kanceláři dával několikrát kromě kapek služebních též kapky hoffmannské, jenže zapomněl včas vytáhnout Hoffmanna, takže tyto ne zcela služební seance nezůstaly bez následků. Služební následky v podobě snížení hodnosti nesl stejně statečně jako následky biologické potažmo společenské, neboť dotyčnou sekretářku čestně pojal za choť.

Některé další Kropáčovy historky rovněž vstoupily v obecné povědomí; v poslední době se na špičce hitparády drželo jeho setkání s dopravákem v civilu, který měl jakési výhrady ke Kropáčově způsobu řízení motorového vozidla a byl jím zhnusen natolik, že ač byl právě mimo službu, Kropáče zastavil mávaje zuřivě vyklopenou plackou. Kropáč skutečně zabrzdil, mlčky stáhl okénko, předložený dokument chvíli pečlivě studoval, načež vytáhl placku vlastní a se slovy "vyšší bere" odjel, ponechav zkoprnělého ochránce dopravního pořádku jeho osudu.

Ve dveřích se objevuje konečně i Tony. Luděk důrazným gestem přerušuje jeho pokus o vysvětlování. Balíme se a vyrážíme na svou předsunutou baštu.

*

POSLEDNÍ DEN PŘED DEMONTÁŽÍ

testovací sestavy Mařeny trávím u jejího terminálu. Ráno jsem zažil šok, jehož následky ještě pořád cítím za hrudní kostí... jako obvykle jsem vytáhl z regálu svou a Vláškovu protitankovou minu, absolvoval spouštěcí proces konkurující svou složitostí vypouštění středně velké družice, po připojení jednotky spustil překladač pro ověření nové verze testovacího programu... a nic, soubor nebyl nalezen... v neblahé předtuše jsem prohlédl obsah celého disku... nula bajtů, čistej jak slovo boží...

O půl hodiny později znám příčinu. Venca Vlášek, poslušně

reagující na příkaz k ukončení všech pokusů na Mařeně a ke smazání dat, ten disk prostě smazal celý, nijak se nevzrušiv výskytem spousty neznámých souborů začínajících symbolem W... předpokládám, že by mi případná vražda mohla u vojenského prokurátora projít jen s malým flas-trem, ale místo nahánění a následného škrcení nepřítom-ného Vláška se zuřivě vrhám do regálu se starými děrnými páskami, huhlaje střídavě kletby a motlidbičky. Za pár dal-ších desítek minut v duchu blahořečím Přemkovi, Luďkovi a jejich dokumentačnímu drilu – vše podstatné na páskách skutečně mám, chybí jen nějaké drobnůstky... a jednu z nich navíc nacházím v koši, sice asi o dvě verze zpět a trochu pomuchlanou, nicméně čtečka to zmákně.

V pozdních večerních hodinách, kdy už jsme s Mařenou dávno zas jen sami dva, konečně konstatuji obnovení před-mazacího statu quo. Vzpomínám si na láhev koly v lednici, docela by mi přišla vhod, jsem vyprahlej jak citovej život starý štětky. Otvírám lednici, těším se na osvěžující lok...

...a nacházím pouze cedulku “někomu sem vypil limču zejtra vrátim andy”...

...měli pravdu s tím očekáváním a zklamáním. Typická frustrační kompozice. S povzdechem si roztrásám spacák, svlékám se, zhasínám a ukládám se na zem pod stůl s mo-nitory. Kontrolky na hlavním panelu blikají, Mařena běží v tomto prostoru naposled, ráno bude odpojena, postupně rozebrána a převezena do svého finálního působiště.

Probudí mne řev bzučáku a rachot kladívkové rychlo-tiskárny. V první chvíli netuším, co se děje, zapomínám, kde jsem, prudce se posadím a třísknu šiškou o stůl tak razantně, že kromě blikajícího panelu vidím ještě několik vzdálených souhvězdí a pár prskavek. Druhý pokus o vztyk provádím v tempu mnohem pomalejším, uspěju a plížím se opatrně k vypinačům. Bzučák ječí pořád, tiskárna už tisk-

nout naštěstí přestala, její rachot je v noci obzvlášť odporný. Rozsvěcím, ručně shazuji bzučák a přistupuju k tiskárně. Ve výstupním koši leží několik stran traktorového popíru. Odtrhávám je, otáčím a čtu:

SEM VSICHNI SEM PRAVE BEZIM JIZ 100 HODIN BEZ CHYBY VASE
MARENA

Následují dvě stránky nejrůznějších systémových parametrů.

Usedám na židličku operátora a nevím, jestli se mám chechtat nebo vztekat. Tuhle kontrolní programovou smyčku kdysi vytvořil Přemek, abychom byli informováni o úspěšném dosažení hodnoty brané jako dolní mez spolehlivosti. Nějak se na ni zapomnělo a tak zůstala mezi automaticky spouštěnými programy, i když už neměla žádný praktický význam. Nu a protože při dalších testech stroj nikdy neběžel tak dlouho, neměla smyčka příležitost vyniknout. Tuto pochybnou čest jsem ji poskytl až já dnes. A namísto bujarých oslav a práskání šampusových zátek, které měla podle autora vyvolat, způsobila akorát jednomu chudákovi dnešní druhý adrenalinový zážitek, vylepšený první boulí na hlavě...

*

SEDÍM NA BOBKU

jak zajíček v své jamce a pokouším se uvolnit matici, lehce zarezlou a navíc jištěnou zahryznutou zubaticí. Nade mnou se shrbený Jakub pere s hlavním přívodním kabelem. Kromě nás dvou se ve stísněném prostoru kabelové kobky ještě motá Ěda, jehož činnost nejsem ze své jamky schopen blíže specifikovat. Zato si ovšem přesně vybavuju, jak dlouho a pracně jsme se dovnitř soukali; počítám, že ven nás budou asi vyoperovávat metodou per partes.

“Doprdele!” zařve najednou Jakub a kolem mé skloněné hlavy proletí padající šroubovák.

Vzhlednu právě včas, abych viděl, jak se tlustý měděný kabel šine po svislém roštu a blíží se k jinému tlustému měděnému kabelu.

“Kurva!” přidávám do plodné diskuse vlastní postřeh.

Vzápětí se rozpoutá sekec mazec. Všichni tři vyletíme z kobky jak vystřeleni, provázeni rojem jisker a jasně modrým sršením.

Ohňostroj na rozloučenou, který nikdo neplánoval.

Náhle setmělým sklepením se nesou různé výkřiky.

“Já nerad,” povídá Kuba a vstává z Ědy. “ten debilní šroub ňák vyskočil nebo co.”

Ěda vstává rovněž a oprašuje si svetr.

“Ty vole, když to neudržel ani ten stoampérovej jistič, tak nám asi za chvíli přijedou rozbít hubu z elektrárny... počítám, že sme jim tam votočili generátorem na druhou stranu...”

Zůstávám mlčky a pokojně ležet na břiše a jen si podepřu bradu dlaní.

*

CELEJ TEJDEN

rozešíváme kabely a drátujeme ježky. Od voskovaného provázku už mám upatlanou i zadnici. Po dokončení stojanu nastupuje Luděk a kontroluje správnost propojení jednotlivých párů. Pachatel příslušné kabelové hlavy nervózně stojí vedle a sleduje, jak se zkoušečka posouvá ježkem vzhůru a kníkáním ohlašuje úspěšnost testu. Pokud se neozve ni písk, ni kník, pachatel nervózně polyká a napřimuje se. Opakované měření... zase nic. Luděk ani nevzhledne, pouze sáhne volnou rukou do náprsní kapsy a vztyčí žlutou kartu.

Jakub v roli skriptky dělá čárku do příslušného řádku sešitu, pachatel to má za jedno pivo. Nebožák, který zbodol zapojení celé hlavy, obdrží před extra kvůli tomu svolaným a nastoupeným kolektivem kartu červenou – to je za basu. Tony opět nezklamal a zmotal pro jistotu celý stojan... Luděk jen mávne rukou se slovy, že nehodlá nadělat z celého řešitelského týmu bandu notoriků. Tony si stříhne několik nočních mimo plán.

Na ulici před budovou postává neoznačená dodávka. Speciální tým z podnikové zkušebny vybavený komplikovaným analyzátozem za devizy zjišťuje, zda naše zařízení nevyzařují nějaké signály, které by třídímu nepříteli poskytly citlivé informace. Výsledek negativní. Specialisté i s analyzátozem vystupují z vozu a přesouvají se k nám nahoru. Sledujeme je všichni s výjimkou Vika, který se o patro výš pokouší rozchodit jakousi starou televizi.

Ostří hoši, tihle kluci ze zkušebny. Jejich šéf je razantní podplukovník, kterému se soustavnou tvorbou dalších a dalších předpisů a nařízení podmiňujících přijetí vyvíjených zařízení do zkušebního procesu daří vyvolat dojem, že je celá Technická správa jen nepodstatným přívěskem jeho útvaru. Co neprošlo zkušebnou, neexistuje. Všichni zaměstnanci mají svou zkušebnu velice rádi.

Drahý devizový analyzátor si brouká a cvrliká a na jeho obrazovce vyskakují sloupce čísel. Specialisté důležitě vraští obočí, analyzují, nakonec vystavují certifikát. Zařízení oukej, žádné nežádoucí jevy kolem. Loučení, stisky rukou. Neoznačená dodávka odjíždí. Ve dveřích se objevuje Viktor.

“Hele, vy tady s něčím blbnete?”

“Jak, blbneme? Proč se ptáš?”

“No... jak si tak nahoře šteluju ten starej krám, tak jsem

na jednom kanále naladil celou obrazovku vod Mařeny i se všema zájmovejma tabulkama...?”

Koukáme na sebe všichni jak opaření.

No, možná byl ten devizovej analyzátor zlotřilým kapitalistou schválně nastaven tak, aby nikdy nic neobjevil. Třídnímu nepříteli není co věřit.

*

PŘICHÁZÍM Z KANTÝNY

a již na chodbě pocituji poněkud neobvyklé napětí v ovzduší. Z kuchyňky se ozývají rozčilené hlasy.

“Prosimtě, Tony, to přece není normální... tady se nemůže nic ztratit, vždyť tu nemáme nic než tyhle dva šuplíky...”

“Povídám, že ji prostě nemám!”

“Tak sis ji už ráno zapomněl doma, no.”

“Hovno zapomněl doma, jak bych se asi dostal do práce? Když jsem sem přišel, tak jsem ji tutově měl!”

Opatrně šťouchám do Martina a tázavě zdvím obočí.

“Prej ztratil placku,” šeptá Martin. “Někde tady, říká...”

“No, kdyby mu upadla na sále... tak už může klidně bejt někde pod stojanama nebo pod podlahou,” říkám. Tony mne zaslechne a otáčí se ke mně.

“Na sále jsem ještě vůbec nebyl... akorát tady, na velině a na hajzlu. A tam jsem se všude koukal...”

Standa, který sem dnes zcela výjimečně zavítal kvůli nějaké úpravě, si významně vzdychne a napije se piva. Venku se ozve kvílení sirény. Standa přistupuje k otevřenému oknu

a vyhlíží ven. Najednou se začne hlasitě smát.

“Hele, už toho Tonyho konečně někdo zabte, to je fakt expert největší... poďte se na něco mrknout, ale vopatrně...”

Přistupuju k oknu. Na venkovním plechovém parapetu, asi tak půl metru od otevřeného okenního dílu, leží malý předmět v červeném plastickém obalu. Divám se nechápavě na Standu, který se nepřestává chechtat a otáčí se k Tonymu.

“Dyk máš tu placku tady na vokně, ty troubo!”

“Ajo... nojo... to bylo, jak sem se chtěl vyklonit a kouknout se na tu blondýnu, co šla dole...”

“A proč sis dal kvůli náký blondýně placku před vokno?”

“No... víš... já měl strach... abych jí třeba jako neztratil...”

*

SEDÍME S ANDYM A VIKEM

na pozdní večeri v malé vinárně. Zasloužíme si to, šaškovali jsme kolem Mařeny šestadvacet hodin nonstop. Všechny testy probíhají úspěšně. Noční má Kuba, společnost mu dělá Tony, který ještě pořád předrátovává svůj zbodaný stojan. Blíží se zavíračka, ostatní hosté už odešli. Občas vyhlédnu oknem ven. V poryvech větru se zmítají sněhové vločky.

Dopijím sklenku, už mám v sobě zase menší schůzku mysliveckého sdružení. Začínám mít příjemně naváto, k té počínající chumelenici se to hodí.

Do lokálu vstupuje dvoučlená hlídka uniformovaných mladšů, strážmistr a nadstrážmistr, trošku atypická sestava. Kluci vypadají dost vymrzle. Servírka s nimi chvílku přátelsky hovoří a pak staví na pult dvě sklenky. Na čaj to teda nevpadá, soudruzi. Cítím, že na mne leze poštvavá.

“Hele, myslíš, že příslušníci můžou pít ve službě?” ptám se Vika zbytečně nahlas. Dvoje záda v zeleném se u barpultu synchronizovaně napřimují.

“Jasně že ne, co blbneš?” ptá se užasle nic netušící Vik, sedící k baru zády. Taky Andy vypadá překvapeně – podle všeho mne chce upozornit, že my ve službě nejsme.

“No já jen jestli to všichni věděj,” povídám stále nahlas. Nadstrážmistr se prudce otáčí.

“Helejte... no, vy, vy... poďte sem!”

Letmo si vzpomenu na majora Kropáče a jeho větší, co bere. S Andyho kapitánskou hodností máme dohromady víc hvězd dokonce i na počet kusů, o kvalitě nemluvě.

“Kdepak, soudruhu... kdyžtak pojd' ty sem,” pravím vlídně. “A můžem si hned ťuknout...”

Policajtská detekční chemie obvykle funguje docela spolehlivě. Chvíli na mne civí, pak mávne rukou a otočí se zpátky k pultu a servírce.

“Tos nemusel, vole,” říká Andy. “Šlapou i za tebe...”

O chvíli později už ale šlapeme taky - proti ostrému větru, choulíme se do svršků, snažíme se moc neklouzat a občas nadáváme. Zatáčíme do úzké uličky podél dlouhé zdi, ocitáme se za větrem, jde se nám lépe.

“Kam pádíte, volové?” ozve se odkudsi shůry. Zvedám hlavu. Z okna v patře kouká vlasatá a fousatá hlava, pokuřující cigaretku.

“Do práce, vole,” odpovídám přátelsky.

“Takhle v noci do práce, jo? To jako fakt? To máte teda práci dost na hovno, asi...”

“Ani ne, my sme noční ptáci... ty asi taky, když nespíš, ne?”

“No jo, ale já nejsem v práci, volové... já tady akorát šukám... a tejkonc mám zrovna pauzu...”

Za vlasatou hlavou chlapskou se objevuje vlasatá hlava dívčí.

“Hele, přestaň se tu vykecávat, zahod' to retko a zavři to vokno. Pauza ti právě skončila...”

Smějeme se a pokračujeme za svou Mařenou.

Široká ulice je naprosto prázdná, vítr ustal, vločky se líně snášejí k zemi a na větve stromů. V odstavném pruhu před naší budovou stojí pouze dvě auta, Tonyho ragulin a pár metrů před ním Jakubova škodovka. Odmykáme domovní vchod, setřásáme sníh z oděvu i vlasů, cupitáme do schodů, zdoláváme mříž. Jdu první, otevírám dveře do chodby, natahuju se po vypínači uvnitř, o cosi zakopnu a použiju několik slov silně nefoglarovských. Andy je v hledání vypínače úspěšnější, cvaknutí, světlo... a na podlaze čtyři disky s pneumatikami.

“Někdy mě to Tonyho autokutilství docela slušně sere,” říkám Viktorovi a bolestně se šklebím, nabral jsem ten pitomej plecháč pěkně natvrdo palcem. Kritizovaný se právě objevuje ve dveřích velína.

“Dejte bacha, kluci, přivez sem si dneska čtyry kola na zimu, tak ať vo ně někdo nezakopnete,” informuje nás.

“Dík, já budu obzvlášť vopatrnej,” říkám rezignovaně.

Jakub sedí na židli operátora a čte si jakousi tlustou knihu. Zkušební provoz jede jen v malém a v noci se prakticky nic neděje; sloužíme víceméně proto, abychom si zvykli. Za pár dnů je vývoj u konce, kluci z technický odejdou a na nás zbude nudná rutina... škoda, bylo to docela zajímavý období.

Venku se ozve tupá rána, klasické zvuky deformovaného plechu, vzápětí další kravál. Tony otevírá okno, vyklání se ven, po několika vteřinách se otáčí do místnosti a s nepřítomným výrazem si zapaluje cigaretu.

“Co se děje?” ptá se nevzrušeně Jakub.

“Hele, Kubo, ty mi to asi nebudeš věřit... ale já jsem ti zrovna naboural auto...”

Pozdější rekonstrukce ukáže, že osobní automobil škoda, řízený podnapilým a k tomu ještě jednorukým řidičem, vyjel z jízdni dráhy do odstavného pruhu a narazil do Tonyho moskala, který poskočil vpřed a setrvačností trefil i Kubovo přibližovadlo.

To nám ta zima pěkně začíná.

*

PROJEKT MAŘENA JE OFICIÁLNĚ DOKONČEN.

Na kuchyňském stole se kupí hromada různých pochutin, které většinou připravily laskavé soudružky manželky. Basy piva, nějaké to víno a pár flašek tvrdýho jsme si dokázali připravit sami. Na chodbě stojí pingpongový stůl a ve velině stojí před poodstrčeným terminálem malá televize, ke které Standa připojil z domova přinesené hry. Nálada je veselá, i když se vlastně ruší docela dobrá sestava a tak bychom měli spíš truchlit – minimálně my sirotci, co tu zůstáváme...

Standa vyniká v televizních hrách (aby ne, když jsou jeho vlastní), v pinčesu nelze udolat Andyho, jehož převaha

se ovšem mírně snižuje úměrně vypitým pivům. Přemek s Luďkem dokáží i teď vypadat důstojně, Přemek navíc přidává i pregnantní formulace, výslovnost a větnou stavbu – dokonce i Kamilovi alias Édovi říká důsledně “Eduarde”. Adam sedí u terminálu na sále a testuje kterýsi blok paměti. Martin decentně upijí červené, Jakub usrkává džus. Zdeněk je dnes mimo, ale jako myši s pré si nepřipadáme. Tony srší historkami, tentokrát se netýkají žádné tchyně. Éda s Bořkem naslouchají a co chvíli se bujaře řehoní. Já a Vik dopijíme další pivko. Ohýbám se pod stůl, ale nacházím jen prázdnou basu. Hlavní zásobárna je v servisní místnosti přes chodbu. Hlásím Vikymu, že si odskočím a pak donesu další plnidla.

Když o pár minut později lovím v servisárně plné lahve z nové basy, vstoupí Standa.

“Chceš podat taky jedno?”

“Jo, jasně, ale taky se chci na něco zeptat...”

“Klidně...”

“No... hele, my teď přecházíme na nový oddělení... Andy, Přemek a já...bude dost úkolů... čistě počítačový věci... a říkali jsme si... no, prostě – nechceš tam jít taky?”

Právě otvírám Standovo pivo, ale tuhnu v půli pohybu.

“Já?!?”

“No a proč ne... něco už jsi tady napsal... my si prostě myslíme, že byses tam hodil... rozmysli si to.” Standa si bere podávanou láhev a odchází.

Asi mám zas jednou na tváři ten proklínanej nablblej výraz pýchy, ale nemůžu si pomoct.

Myslíme si, že byses tam hodil... v podstatě si nemám co rozmýšlet. Ale vím, že to bude těžký.

*

BUDE TO HODNĚ TĚŽKÝ.

Večer po besídce jsem si udělal krátkou interní poradou. Jediný bod programu netrval moc dlouho. Ano, byl jsem naborován a přijat sem. Ano, budu pěkná krysa, když hned zdrhnu. Ale tady budu přišroubovanej k jednomu problému, možná si občas budu moci rozsvítit světlo v jeskyňce skřítky a časem třeba převezmu komplet zdrojáky a budu moct udělat nějakou tu úpravu v rozvrhu tabulek nebo něco podobně důležitýho. Na technický budu řešit pořád něco novýho.

Při první příležitosti říkám Standovi své ano.

O několik dní později stojím ve výčepu hospody U blankyt-ného rytíře společně s Andym, Standou a mužem, kterého dosud neznám: Pavel řečený Paddy, nově jmenovaný šéf nově vznikajícího oddělení, který si ho celé vymyslel, vydupal na šéfstvu nejvyšším a postupně přetáhl pár lidí z jiných útvarů. Paddy se mnou vede nezávazný hovor, ostatní se občas zapojují, ale mně je jasný, že jsem právě testován a skládám přijímací zkoušku. Vzpomínám na Klupyho varování a snažím se jím řídit, na okamžik bodnut pocitem, že svého rádce zrovna teď zrazuji. Nad třetím pivem Paddy otevírá téma mé žádosti o přeložení na technickou.

Jak to vypadá, zkouškou jsem prošel.

Abych mohl někam nastoupit, musím být ovšem napřed jinde uvolněn.

Jenže moje žádost je striktně zamítnuta.

Zdůvodnění je logické a musel jsem s ním počítat. Zvláštní

tým, cílený nábor předem daného počtu specialistů, neexistence adekvátní náhrady, čest práci, ani zrno, nazdar.

Frustrační kompozice. Prvek očekávání, prvek zklamání.

Celkem logický je i další vývoj situace. Dříve v kolektivu oblíbený a spolehlivě pracující soudruh najednou již tak oblíbený není a k jeho práci se objevují první připomínky na pracovních schůzkách i na svazácké půdě (paradoxně to trochu zvýší mou oblibu u některých soudružek, najmě u henté oné, již jsem se krátce po svém příchodu na odbor veřejně zastal – podle všeho věděla nejlépe ze všech wo-cogoes). Princip akce a reakce má platnost zcela obecnou a tak musím čestně přiznat, že po několika týdnech mají ty kritické hlasy jistou oporu v realitě. Síla Tam Nahoře se zas jednou baví a posílá mi do cesty Sylvii, takže si k motanici pracovní přihodím i motanici ryze soukromou. Plynou týdny a měsíce, chodím do služeb, dělám jen nezbytné minimum a podávám si přihlášku na večerní konzervatoř. Chodím Matičkou v tichém zadumání a u jednoho z velkých městských hřbitovů vyděsím černě oděné stařenky zde shromážděné, když se jim při průchodu branou nevědomky prokážu plackou. Rozpis na sportku zatím moc nefunguje, podle všeho se ty statistické hodnoty začnou rovnat až za pár desítek let, takže z původních šesti se kolektiv platících účastníků zájezdu smrskne na tři, to jest Kubu, Vika a mne. Éra postsylvviánská je dost smutná a dost nudná. Pro jistotu podávám žádost o přeložení znovu a výše; papír skutečně odejde, doplněn lakonickým vyjádřením majora Pragera (“...ačkoliv byla předchozí žádost již v první instanci zamítnuta, jmenovaný tuto opakovaně podal”)...

Celá taškařice má i jeden zajímavý efekt.

Strana se rozhodne, že se mnou ještě kapku posečká.

*

PODÍVÁM-LI SE ZPĚTNĚ

na vztah řadového estébáka a Strany Jediné Moudré, vybaví se mi hned několik podobností najednou. Především Stanislaw Lem, jeho “Deníky Ijona Tichého” a příběh o zešílevším Kalkulátorovi. Dále několik více či alegorických příběhů o lidech, kteří sami sebe drželi v područí nebo za neexistujícím plotem. A konečně jeden moderní, naší internetově ohroublou dobou vytvořený obrat – “samomrdný mechanismus”...

Podle mých skromných zkušeností se řadový soudruh technického typu, zajímající se spíš o práci než o kariéru, do partaje absolutně nehrнул. A nikdo mu to ani nenařizoval.

Přitom však byla mezi plebsem všobecně rozšířena povědomost, že ten, kdo nevstoupí do třiceti včetně, nemá prostě nárok setrvat.

A řadový soudruh technického typu se s tím smířil a bral své členství jako další povinnou součást odborné kvalifikace, něco mezi pravidelnými testy z vyhlášky číslo 50/78 o práci na elektrických zařízeních a referentským řídičákem.

Řadový soudruh technického typu totiž neměl na politickou kariéru čas.

Stejně jako v Lemově příběhu se ani v technicko – estébácké realitě nenašel nikdo ochotný odšroubovat sousedovi hlavu ve jménu svatého Electricuse a stranický mechanismus se, vulgárně řečeno, vesele mrdal sám močalem černým podle bílých skal. Na jeho řízení postačilo pár soudruhů ideově lépe (podle pravidel rovnováhy většinou též odborně méně) vybavených a řadový soudruh tedy usedal na schůzích, probíral dění celosvětového významu a pokoušel se řešit aktuální problémy významu lokálního, obvykle protlačit nějaké požadavky v souvislosti s právě řešeným úkolem. Pokřivená realita vnějšího světa dopadala na svět esté-

backých odborníků leckdy velice zajímavými smyčkami či zákrutami, kupříkladu bylo - v zájmu zachování povinných kvót P.T. dělnictva – po přijetí tří čtyř výzkumníků nutno začít lovit nějakou tu uklízečku nebo kotelníka, aby nebyl překročen požadovaný poměr poctivých manuálních dřičů a stále trochu podezřelé, byť jakžtakž pracující inteligence.

Nu a já, původně vzhledem k rodinnému zázemí a z něj vyplývajících kádrových předpokladů určen do první kandidátské vlny, jsem se co renegát, odpadlík a bořič společného díla rázem posunul do zadních pozic.

Prozatím.

*

SÍLA TAM NAHOŘE

si na mne zas jednou vzpomněla a v jednom dni pozdně letním mi doručila současně dvě obálky.

První přišla poštou a obsahovala sdělení, že jsem byl přijat ke studiu oboru skladba a aranžování na Lidovou konzervatoř pro pracující.

Druhou jsem vylovil z přihrádky na odboru a na vloženém listu s hrozivým razítkem mi sděloval náčelník správy šesté, že se mé další žádosti o přeložení na správu technickou tentokrát rozhodl vyhovět.

Tak vida, paní Müllerová, kohopak to tady vlastně máme? Úspěšného mladého muže, již poručíka Státní bezpečnosti, který se oklepal z milostných ztrát, včas se přihlásil k jedné ze svých babiček a o dekret na vlastní byt už jen těžko přijde, relativně levně odkoupil od svých rodičů spolehlivý rodinný vůz škoda stovkové řady (no... levně... budiž tedy), je přijat k vytouženému studiu jistým způsobem prestižnímu, vyšel mu přestup k estébáckým Elitním Špičatým Hlavám... tak to asi bude nějakej bystřej, charakterní a psychicky odolnej kluk, prostě borec, ne?

Houby houby, slavný soude.

Ještě pořád tady máme absolventa Akademie Růžovejch Sraček, který je okouzlen držením zbraně (škorpion mi jednou vypad na podlahu v metru, naštěstí v obalu), okolní svět je pro něj jen kulisa pro vlastní zástupné pseudoproblémy, sebestřednej spratek... ale neboj, chlapče, Síla Tam Nahoře už na tebe dohlídne, to si piš...

„Jste odměňováni tím, že nejste trestáni.“

(legendární výrok jednoho z náčelníků
Technické správy FMV)

ESTÉBÁK BUDUJE A CHRÁNÍ

aneb

V ŠIROKÉ ŠKÁLE ELITNÍCH EXPERTŮ

NÁSLEDUJU PADDYHO

k nízkým vrátkům, trochu zpomalím a říkám si, že je ten svět opravdu děsně malej a že by tý Bardotce to setkání se všech v jediný posteli mohlo klidně vyjít.

Za drátěným plůtkem rostou rhododendrony a z nich se vynořuje mírně ošuntělá, ale stále ještě důstojná vila, možná že secesní. A já právě absolvoval přijímací kolečko na novém odboru nové správy a nyní jsem svým novým šéfem oddělení eskortován na své nové pracoviště v nové lokalitě...

...která pro mne ovšem není nijak zásadně nová.

Paddy si mé zaváhání logicky vyloží trochu jinak a přes rameno utrousí: “no jo, je to trošku atypický, ale je tam klid. Bude se ti tam líbit.”

“Už se mi tam líbilo,” odpovídám.

“Jak... ajo, nojo, vona tady dřív seděla vaše kádrovka... teda jejich,” doplní a uchechtne se.

Oddělení mikroprocesorové techniky zabralo část přízemí a kousek sklepa. Někdejší hala nebo jídelna je rozdělena dírkatými heraklitovými deskami, při jejichž spatření by si to původní architekt asi rovnou hodil, na tři a půl kanceláře;

zbytek přiděleného prostoru, totiž někdejší půlkulkruhovátá zimní zahrada, je dosud volná a bude zatím cele patřit mně. Trápím paměťové buňky a doluju z nich, co mi to tenkrát říkal ten kádrovák... je tam v teple moc teplo nebo v zimě moc zima? Nu, brzy si to ověřím empiricky...

V souvislosti s organizačními otřesy, jež nově vznikající oddělení na mateřském odboru vyvolalo, ještě v kancelářích vysedává pár lidí navíc, ale základ Onoho Nového Lepšího je přítomen v plném počtu. Se všemi se již zběžně znám, ale poprvé je vidím takříkajíc doma. Staří známi od Mařeny, tedy Přemek, Standa a Arnošt zvaný Andy, sedí společně v místnosti před mým skleníkem; čtvrtý stůl patří Ondrovi, klukovi o rok staršímu než já, který nastoupil k podniku relativně nedávno. Další v řadě je velká místnost, kterou si tipuju na kus někdejší halý a která mi uspořádáním a průhledem do zahrady připomíná podokenní scény z "Takové normální rodinky". Sídlí v ní zárodek nového pododdělení pro vývoj a správu ekonomických databází a já si potřásám rukou s Radkem a Alešem. Radek je spíš tichý a nenápadný, zatímco Aleš Myklín všemi zvaný Klymín je ostrílený matador s rozsochatým vyjadřováním, které nezapře někdejšího teoretického matematika a zarytého hádankáře. Třetí místnost se dívá na malou předzahrádku a do tiché ulice; sedí zde David s Lukášem, přetažení Paddyem z výroby, dvojice mladých a ramenatých chasníků. Na stole mezi nimi leží předmět nevidaný – počítač Sinclair ZX Spectrum, o kterém jsem zatím jen tu a tam něco málo četl v ukořistěných časopisech.

Mezi ekonomickými databázisty a sinclairisty je krátká spojovací chodbička a pidikancelář, do které se vejde právě jen stůl u okna a regál přetékající lejstry. Neumím si představit, že by se v ní dalo seriózně vegetit, a tážu se Paddyho, zda tam taky někdo sedí; nepodaří se mi přitom zcela potlačit despekt v hlase. David, který se za námi právě protahuje k ledničce, vyprskne.

“Moje kancelář,” praví Paddy lakonicky.

“Ano, neustále obsazená,” utrousí David. Tentokrát vyprskne Lukáš, který se přiloudal za Davidem, a ukazuje palcem na šedivý heraklit v chodbičce. Dívám se pozorněji. Na stěně je přišpendlen dlouhý pruh traktorového papíru, jehož perforace se přesně kryje s otvory v heraklitu. V horní části je výrazným černým fixem napsáno “Paddy je” a dál následuje asi třicet odrážek, přiřazených otvorům a hlásajících různá jména a lokality: u šéfa, u Gábiny, což je šéfova sekretářka, ve zkušebně, u Luďka... a tak dále. Zcela dolů připsala nějaká cizí zjevně zoufalá ruka fixem pro změnu červeným “Paddy NENÍ!!!” a u tohoto výkřiku je také zapíchnut obarvený hřebík, používaný jako ukazatel. Zdá se mi, že příslušný otvor vykazuje řádově vyšší opotřebení...

Scházím se se svým novým kolektivem v největší místnosti, tedy u databázistů. David mi strká do ruky štamprlátko s bezbarvou tekutinou.

“Musíte mi pak říct, jak to mám pořešit se zápisným,” breptnu rozpačitě.

“Řeknem, řeknem, jen se neboj...” zubí se Standa a Andy dodává: “hlavně, že už seš tady. Nejmladší služebně, nejmladší věkem... konečně tu máme někoho na černou práci a do služeb...”

Tak z tohoto úhlu jsem se na přestup dosud nepodíval – asi to byla chyba. Nu což, každý začátek je těžkej...

“Snad to nějak zvládnou... když to bude vždycky jako první máj...” Tentokrát se zasmějí všichni.

*

Pár prvních májů na Letné už jsem absolvoval, ale v roli ochránce lidu, klidu a pořádku to bylo letos poprvé.

Vybaven speciálním popruhem podpažního pouzdra, ručně ušitým z pásky na klobouky (jako relativní zobák si ještě pořad netroufám otravovat zbrojře s výměnou původního řemení určeného pro praváky, které v mém leváckém případě není na zbraň krátkou palnou, ale na pendrek), a důkladně nabalen (v pět ráno je docela kosa) uháním prvním ranním metrem na určené shromaždiště. Letenská pláň dosud podřimuje v temnotě, několik zelinářů připravuje stánky s obligátními banány, jinak se vyskytují pouze řídce rozptýlené hloučky osob, jejichž profese bude patrně stejná jako moje. Svátek práce tentokrát připadl na sobotu, což pracující pověřené plesáním asi nijak přehnaně nenadchlo. Obdržím velice vágní instrukce od šéfa svého houfce a jdu si ještě odskočit do ohrady pro tento účel zbudované. Z nedaleké střechy mne bedlivě pozoruje dalekohledem kolega ve zbrani a dohlíží, zda správně oklepávám. První banánový stánek už je funkceschopný a okamžitě se před ním vytvoří malá fronta zákazníků.

O několik hodin později se s Jakubem potulujeme davem a dohlížíme na hladký průběh jásání. Kuba má na sobě hrubě pletený svetr s velkými oky, jimiž jasně prosvítá pažba služební čízy. Jsem z toho mírně nesvůj a v okamžiku, kdy zahlédnu protijdoucí sousedy z baráku, se od svého profláknutého kolegy zbaběle odpoutávám. Jinak se držíme hezky spolu a od okolních jásajících sklízíme přátelské poznámky typu „jdete kluci vobráceně“, „koukněte, že nic neděláme“ a podobně. Bdíme nad pořádkem najmě v řadách přihlížejících, k vlastnímu průvodu se výrazněji přiblížíme jen jednou, právě ve chvíli, kdy pod tribunou pochoduje čelo další městské části; praporečník si hrdě vykračuje a u pasu se mu bimbá síťovka s banány. Z chodníků zní povzbudivé otázky „kde to roste“, „kolik jich máš v panděru“ a některé další, které by bylo možno určitě hodnotit jako podvrtné a socialismu nepřátelské a my bychom tedy museli zasáhnout, alespoň slovně... kdybychom ovšem něco slyšeli, že.

Největším naruшитelem prvomájových oslav se stal Tony.

Při ranním rozdělení padl i dotaz na schopnost manipulace s vysílačkou; všichni rozumně předstírali totální radioanalfabetismus, pouze Tony se přístroje dychtivě chopil. V nadšení nad důležitou spojařskou funkcí si ovšem zapomněl uložit do kebuly svůj volací znak, takže při prvním kon-

taktu radiových pojítek jednak nereagoval na původně přidělený „Stonek tři“, druhak se důsledně hlásil jako „Lodyha jedna“, čímž vyvolal v éteru úděsný zmátek a v reálném světě hon na neznámého narušitele. Byv posléze přece jen vypátrán, zjebán a umraveněn, způsobil po necelé hodině další chaos ohlášením podezřelého předmětu na podstavci Stalinova pomníku. Speciální komando provedlo kontrolu prostoru a na soklu našlo jen odloženou igelitku s něčí svačinou. Tony byl zjebán podruhé a vysílačka mu byla odebrána, čímž byl důstojný průběh oslav zachráněn.

Na závěr se pod tribunou sešlo tvrdé jádro Opeřencových fans a na opuštěné pláni poslouchalo tajemníkovu moudra ještě další hodinu, zatímco opodál znuděně postávaly hloučky strážičů a kropicí vozy, určené k finálnímu úklidu. Já jsem se opíral o strom v parku u tramvajové smyčky a lítostivě myslel na Sylvii čekající s obědem v bytě jejími rodiči výjimečně opuštěném. Moc pěkný víkend to byl.

*

Příští neděli večer sedím ve své stovce zaparkované u studentských kolejí v Podolí, pojídám pribináčka a dohlížím na to, aby studentstvo nějakým nevhodným počínáním nesnížilo vážnost výročí Dne osvobození naší vlasti hrdinnou Rudou armádou. Vedle mne zívá strážmistr z místního oddělení, výjimečně oděný do civilu – snažíme se totiž chovat nenápadně, aby nás případný podvatný živel předčasně neidentifikoval. Na to, že je květen, je docela klepanice, jako ostatně většinu Prvních majíů a okolních svátků... milý pánbůh asi nemá tyhle naše socialistické radovánky moc v oblibě. Študáci se vrátili na kolej z víkendového výpadu domů podle všeho vybaveni proviantem pevným i kapalným, takže se z mnoha oken ozývá bujarý řev – ani to nejbystřejší cvičené ucho by v něm však neodhalilo nic protisocialistického či protistátního. Prostě študáci... když si vzpomenu na večery na Strahově, kde jsem krátce bydlel po dobu studentské letní aktivity, řekl bych, že jsou docela hodní, slušní a tiší.

Zapraská vysílačka, strážmistr se ohlásí. Předpisově a správným volacím znakem, není to žádný Tony.

„Hlase svou polohu,“ praví kovový hlas z reproduktoru. „Vezeme vám teplej čaj.“

Stojíme na pracně vyhledaném nenápadném místě s dobrým výhledem přímo proti hlavnímu vchodu do areálu a nemáme zájem se odhalovat, krom toho jsme si prozíravě vzali termosky. Čaj s díky odmítáme.

Za pět minut přijíždí před vchod stejn se zapnutým modrým majákem, vystupuje muž v uniformě s várnicí, tluče do ní naběračkou a řve jak na lesy: „hergot, tak chlapi, vylezte, jsme tady s tím čajem!“

Sledování hloučkem studentů s povzdechem opouštíme vozidlo a jdeme si teda pro ten čaj...

*

“Jo, ta Letná se Tonymu fakt vydařila,” říká Standa a natahuje se po lahvi stoličné. “Ještěže jsem tam nemusel...”

“My byli devátýho v noci s Lukášem někde v Libni u čekádé,” vzpomíná Andy. “Zima jak sviňa, nikde pochopitelně ani noha, akorát my tam jak dva pitomci...”

“Mně zas taková zima nebyla,” doplňuje Lukáš. “Stál jsem zádama k výdechu nějakýho větráku... ale jako pitomec jsem si připadal taky... za celou noc jsem viděl akorát jednu kočku...”

*

JAKO PITOMEC

si tenkrát občas asi připadal ledaskdo.

Během dorovnávacího postgraduálu v Údolí Dutých Hlav naše parta zobáků občas poslouchala i docela rozumné a chytré přenášky. Patřilo k nim taktéž vystoupení ostříleného praktika, který nám perfektně vyložil a ilustračními příklady doplnil jedno ze základních pravidel bezpečnostní práce policie na celém světě napříč režimy – totiž “zásadu KSZ/BNP”. Jedná se o lapidární označení velice komplexního a pružného souboru úkonů, jejichž smyslem je zajistit při provádění jakéhokoliv příkazu vlastní bezpečnost a nepostizitelnost a přesunout veškeré možné i nemožné prů-

švihy z provádění příkazu vylpynuvší na kolegy níže, vedle a v některých případech i výše postavené. Zkratka přesně shrnuje postoj nadřízených složek, které tuto zásadu nazývají “Krej Si Záda”, i složek podřízených, které používají spíše obrat “Bacha Na Prdel”... Hojná a důsledná aplikace této zásady na všech úrovních velení má obvykle ten efekt, že původně byť i relativně rozumné opatření (ano, vyskytnou se i takové případy) ve finále zbytní do naprosté pitomosti, která přesně dle Murphyho zákonů způsobí co nejvíce lidem co nejvíce nepříjemností. Přitom je pochopitelně taktéž dodrženo standardních pět fází libovolné činnosti tvořivého charakteru, totiž 1. předprojektové nadšení, 2. realizační vystřízlivění, 3. hledání viníků, 4. potrestání nevinných, 5. odměna a povýšení nezúčastněných...

Skvostnou ilustrací aplikace zásady KSZ/BNP ve státněbezpečnostní praxi byla organizace ochrany soudruha Brežněva při jeho návštěvě Prahy v roce 1978. Podle základního plánu měla být standardní ochranka doplněna dvěma řídkými řadami příslušníků v civilu, rozmístěných ve špalírech diváků rovnoběžně s konvojem na každé straně plánované trasy. Nižší velitelská úroveň posílila toto opatření zvýšením počtu řad a ještě nižší rozmístila další příslušníky diagonálně ke směru trasy... v praxi pak postávalo v diváctvu nadstandardní množství pánů podezřele málo nadšených a podezřele často se rozhlízejících. V okamžiku, kdy milovaný státník neplánovaně odbočil v pravém úhlu, aby se pokochal nějakým kulturním počinem jásajících pracujících, propukl v řadách nejásajících pánů chaos; všichni se snažili urychleně přesunout na svá místa v novém uspořádání a navíc ti vzdálenější, jsouce odříznuti od informačních zdrojů a netušíce tedy nic o příčině náhlých změn, horečně šmátrali v podpaží, případně otevírali diplomatky a lovili z nich škorpiony... pokud celou taškařici pozorovala z výšky nějaká ta imperialistická kukačka, musela mít její obsluha pocit, že na náměstí propukla nějaká varianta pro tuto slavnostní chvíli zvlášť secvičeného lidového tance.

Inu, nahrazovat kvalitu kvantitou má v socialistickém bloku tradici již od Velké Vlastenecké. Udolalo to Dolfiho, tak se s tím snad vybuduje i ráj na zemi, buď práci čest.

*

SVÉHO NOVÉHO

náčelníka Paddyho si čím dál tím víc považují.

Vymyslel si oddělení a vydupal ho ze země. Přitáhl si do něj fakt slušnou tlupu Špičatejch Hlav (sebe nepočítám, aspoň prozatím ne). Nepotřebuje nutně kancelář s parketama, sekretářkou a fíkusem. Dá se s ním mluvit naprosto normálně...

...a hlavně má fantastickej přehled.

Z jakési knihy jsem převzal názor, že správný šéf má hlavně jít vepředu a odkopávat z cesty klacky. Paddy je toho zjevně schopen, i když moc nechápeme, kdy to stíhá, protože jeho schopnost zmizet je vysoce nadstandardní (obarvený signalizační hřebík otvor "Paddy není" opouští jen zřídkakdy); pro své oddělení zajistil v historicky krátké době několik zajímavých úkolů a hlavně podmínky pro jejich řešení. Krom toho mne fascinuje jeho schopnost penetrace – ačkoliv jsou jeho ovečky rozmístěny takřikajíc napříč celým spektrem počítačového vědění, stačí mu, aby za dotyčnou ovečkou pět minut postál hledě jí přes rameno a již s ní fundovaně hovoří o záležitosti ovečkou právě řešené. Prosadil orientaci na procesor Zilog Z80, což je v dané chvíli vysoce rozumný počin. Lehce pokýval hlavou nad mými fortranskými produkty a několika stručnými poznámkami způsobil, že jsem si dal virtuální sraz s Niklausem Wirthem a následně přivlekl z útvarové rozmnožovny balík kopií manuálů k Pascalu a Module-2. Pouze Paddyho soustředěný tlak způsobil, že část Standova a Arnoštova životního prostoru zabírá vývojový systém MDS - a podnikoví zásobovači už si drbou hlavu nad otázkou, jak dostat do spárů vnitra Paddym požadované přenosné počítače Osborne...

Zatím si rozhodně nemůžu na své šéfy stěžovat – Klupy, Luděk ani Paddy mi k tomu nezavdali žádnou příčinu.

Důvod ke stížnostem nezavdávají ani mí řadoví kolegové a hlavně způsob práce celého oddělení. Paddy přinese úkol, určí jeho šéfa a osoby kooperující, rozdělí se dílčí činnosti, stanoví se termín. Ve stanoveném termínu se sestava řešitelů sejde a předloží svá dílčí řešení. Žádné skluzy, žádné výmluvy item hádky, kdo co zavinil. Pokud je někdo v bryndě, jde se prostě zeptat. Pokud Přemek, patrně největší studnice vědomostí v týmu, na nějakém úkolu pouze spolupracuje, nijak na svého dočasně jmenovaného šéfa nemachruje, naopak, v případě potřeby podá laskavou ruku tonoucím. Přitom se rozhodně nejedná o žádnou idylickou selanku, občas se vyměňují názory hlasem značně zvýšeným a padají slova Foglarovým slušným hochům na hony vzdálená a zapovězená, obzvlášť vysoce rotační Andy předvádí v této oblasti zajímavé výkony, ale pokud do hádky vstoupí někdo z jiné kanceláře se slovy “tak už ty repráky vypněte, jde se na oběd”, adrenalin klesá na normál a nedávni na smrt zneprátení oponenti klábosí na neutrální téma a vtipkují, jako by se nechumelilo.

Jsem okouzlen a snažím se zapadnout seč jsem.

Bohužel moc nejsem, opět se mi podaří několik nešťastných fórků, kterým se směju jenom já, ale pokud mne mají noví kolegové za pitomce, nedávají to najevo, tedy alespoň přede mnou ne. Špatný dojem částečně smývám výzdobou kancelářských prostor - veselými obrázky a slogany typu “květiny ani bonbóny nepijeme”...

Kromě sféry odborné se zapojuji i do života politického.

Přechod ze systému služeb na standardní pracovní dobu od-do je pro mne dost nepříjemný a navíc zjišťuji, že se musím dvakrát týdně dostavit nechutně brzo na eM eL Pé

a jakési Vě eS Vě. První zkratku jakžtakž chápu, jakož i fakt, že bez marx-leninské přípravy je každý občan socialistického tábora, natož příslušník, jak bezruký, ale zkratka druhá jest mi zcela neznámou.

“Vnitrostranické vzdělávání, milý mladý soudruhu,” poučuje mne Standa. Ulehčeně vydechnu.

“No tak to je dobrý, tam nemusím, nejsem straník.”

Odpovědí je hurónský chechot všech přítomných.

“To se teda zásadně pleteš, Peťous,” praví Aleš zvaný Klymín. “Kde jinde a jak jinak může mladý soudruh získat potřebné informace, orientaci a politický rozhled? Pouze na schůzkách se soudruhy staršími, z jejichž zkušeností čerpá... pamatuj si to, troubo!”

Předseda základní svazácké organizace Technické správy je vysoký kluk z audiosekcce, tváří a projevem trochu připomínající Víta Olmera. Trpělivě poslouchá mou flastrovací historii i závěrečnou omluvu a lítostivě konstatování, že se teda bohužel nemůžu do svazáckého života nějak výrazněji zapojit.

“Hm... to je opravdu smutný... jenže já ti na to seru, kamaráde. V našem kolektivu dostaneš příležitost očistit svůj štít poctivou prací pro společný dobro... potřebujem něco udělat s nástěnkama. Čest.”

Odcházím tedy s funkcí hlavního nástěnkáře základní organizace a uvědomuju si, že moje dlouholeté svazácké lehy patrně definitivně skončily.

První lekci vnitrostranického vzdělávání málem prošvihnu.

Bydlím tou dobou již sám v malém bytě, který získávám

typickou metodou socialistického kvartýrového hyenismu, totiž včasným přihlášením se k nuselské babičce. Chudák, sedmdesát let žila bez problémů a pak takovej sešup... triviální nachlazení, převoz na Karlák a tvrdý náraz na realitu socialistického všelidového zdravotnictví... v pokoji pro šest osob leží devět žen různého stavu a věku, šest si užívá luxusu normálního lůžka, dvě mají alespoň jakoustakous přistýlku, ale devátá, mladá dívka, leží na kovovém roštu potaženém prostěradlem... kdo neviděl, neuvěří. Vždycka tak veselá a optimistická babča se během týdne v tomhle exkluzivním prostředí rychle mění, netrefí na záchod ani zpátky, plete si slova. Po propuštění domů si v horkém letním dni zatopí v kamnech. Oheň je sice založen správně, drobná chybka spočívá v tom, že zmíněná kamna v rohu místnosti již dva roky nejsou. Naštěstí zasáhnou sousedi. Babička je nyní v pavilonu bohnické léčebny, kde své spolupacientky považuje za chlapce, které znala v mládí (když mi při návštěvách líčí tohle, tak ji nevěřím, ale když vypráví o nakládačkách od sester, nejsem coby bezvěrec už tak kategorický, ono stačí ty soudružky ošetřovatelky vidět v reálu... inu, těžká služba, krátký prachy, zas jeden post, kde se vyžaduje kvalita a není čím ji přilákat). Soudružka maminka usiluje o zajištění místa v nějakém domově důchodců s psychiatrickou péčí a já si jako správná pokrytecká svině na jedné straně přeju, ať to má chudinka už odbytý a netrápí se, zatímco na straně druhé šeptám modlitbičky, ať vydrží naživu po dobu potřebnou k převodu dekretu... opravdu krásné, socialistické vztahy v rodině, vejminkář sice mladejm lez na nervy, ale byl pořád u svejch a stačilo mu přejít dvorek, zatímco sice milující, leč za pár šupů budující synové, dcery a vnoučata ze sídliště akorát uměj sehnat bábrli nějakěj pasťák a to ještě přes protekci a úplatkama... fujtajbl...

...nicméně tedy bydlím sám a budík mrcha nějak nezvoní nebo co a já se se zalepenejma očima řítím ze schodů a startuju škodu sto a drandím co to jde a na konci magistrály pochopitelně zácpa a doleva se sice nesmí, ale může, jak

řikal Josef Švejka, a tak to tam seknu a proti dvanáctsettrojka a bliká dálkovejma a řidič i závozník hubu od ucha k uchu, takže je to jasný a taky jo, uniforma, plácačka, stroje zastavit stát... Postarší dopravák zvolna přistupuje k chvatně stahovanému okýnku a salutuje.

“Pane řidiči, víte, čeho jste se dopustil?”

Pravačkou si pokládám na klín předem vyklopené červené eso a drmolím “já se děsně vmlouvám, normálně bych to neudělal, ale fakt děsně pospíchám na schůzi, jinak bych to nestihnul...”

Šedovlasý veterán se stříbrnými výložkami se na mne dívá smutně vědoucím pohledem.

“No jasně... všemocnej průkaz, žejo... no tak jeď, soudruhu, jeď... ať tu důležitou schůzi stihneš...”

Zalykám se studem... kurva, já bych to ale fakt neudělal, kdybych nespíchal... normálně hraju vždycky podle pravidel, prostě smůla... já bych do toho...

Hlavou mi kmitne vzpomínka na Klupyho a Kropáče... jak jsem mu to měl správně říct? “Nezdržuj, čuráku, jedu do práce”, nebo spíš “větší bere”?

Asi nemám ten správný postoj ke služební hierarchii.

*

Zas jednou řeším zásadní problém a rozhoduju se tentokrát neposlechnout regule.

Jedna z prvních otázek, kterou člověk dostane v běžném rozhovoru, se týká zaměstnání a profese, a normální pracující se obvykle rád pochlubí nebo si naopak postěžuje. Já jsem

ovšem pracujícím nenormálním a můj chleboďárce, hlavně ten původní, nemá žádný extra zájem na tom, abych svou pozici zbytečně vytruboval do světa. Bohužel jsem nikdy nebyl a ani nadále nejsem moc zdatný lhář, v libovolné sebelepsí legendě mi vždycky zůstane nějaká ta skulinka ve finální fázi způsobivší průval, takže obvykle říkám pravdu a když to nejde, buď mlčím nebo zapomínám... jenže odpovídat na přímou otázku mlčením je docela hloupý a nepamatovat si, kde dělám, ještě o něco hloupější...

...a tak víceméně v rozporu s důrazným doporučením od zaměstnavatele většinou odpovídám, že jsem programátorem ve vnitřním výzkumu. Pokud následují dotazy další, obracím je v žert tvrzením, že je má práce natolik tajná, že ani nevím, co vlastně dělám, popřípadě tajuplně šeptám, že zrovna programuju automatickej pendrek a nesmím o tom moc mluvit. Možná to není moc chytrá taktika, ale zatím se mi docela osvědčuje a navíc jsem krytej pro případ, že budu muset někdy před známejma vytasit placku nebo dokonce to koktavý železo... a aspoň si nemusím připadat trapně jako jeden exspoluzák, kterého jsem ondyno potkal v metru a on mi vyprávěl, jak dělá ve strašnické Tesle a jaká je tam pakárna a tak dále a druhej den jsem ho potkal zas, tentokrát na chodbě u nás v podniku, protože k nám byl právě převelen na nějakou stáž...

Teď je tedy poklidný večer a já sedím v obýváku u svého nového zdolasouseda Petra a jeho ženy Ivety a klábosíme, probíráme sousedy ostatní (starý činžák nabízí pestrý sortiment P.T. občanstva různých generací, od mladičké telefonní operátorky, která přišla z venkova a pražské prostředí ji vystrašilo natolik, že žije pro jistotu se dvěma manželi najednou, po starého domovního důvěrníka Schülze, který trpí fixní ideou, že celá čtvrť chodí do našeho a tudíž především jeho průjezdu vykonávat malou potřebu a snaží se tomu ohavnému počínání čelit různými výhrůžnými cedulkami s tak parádními formulacemi, že mají účinek přesně opačný

a průjezd záhy čpí jak dobře zavedená vojenská latrina)...

...a před chvilkou došlo na to obligátní “a kde vlastně děláš?” a já tasím svůj výzkumák a čekám, co bude... a Petr koukne na Ivetu a Iveta na Petra a já cítím, že jsem právě zas jednou zkoumán, vážen a testován... a Petr řekne “docela dobrý, ne, já rozváším mlíko...” a Iveta doleje červený a mám to za sebou.. .a v budoucnu se mi to bude určitě hodit, až mne odněkud doveze hlídka ve služebním autě... i když, na druhou stranu - u čtverečkovaneých sousedů, kterých je v okolí hojnost, by mi možná víc pomohlo, kdybych měl při vystupování z toho služebního auta nasazený klepeta...

...a zas jednou se musím v duchu zasmát, protože si vzpomínám na Jakuba, který přesně dle regulí hustil rok do sousedů nějakou tu Teslu a jednou takhle v sobotu leží na ulici pod svou simkou a něco šteluje a slyší přijet nějaký jiný auto a leží dál a najednou slyší svoje příjmení i s hodnotí a tak se příkrčí pod tou simkou a slyší to znova, blíž a hlasitějc, tak se podívá stranou a vidí dvoje hnědý polobotky a tak se vysouká zpod káry a vidí volhu se zapnutým majáčkem a dva hlídkaře a ten jeden praví “soudruhu podporučíku, máte se okamžitě dostavit na pracoviště”...

...a všude kolem vokna vobložený susedama... jo, ta mu tenkrát zavařila, ta modře blikající Tesla...

*

Po delší pauze se ocitám ve velíně u Mařeny – bylo potřeba cosi dotunit na mé části programové výbavy. Nedávno zemřel Leonid Brežněv, od jeho nástupce Jurije Andropova se všeobecně očekává mírná změna kursu, ale rozhodně ne pokles vlivu bezpečnostních složek, patnáct let v čele KGB není zrovna kvalifikace pro likvidátora. Mařenin doprovodný systém už jede v ustáleném provozu, pokud mohu soudit z kontrolních náslechů, je podstatně víc klientů kriminálních než politických, gauneři nejsou hloupí a vymysleli do-

cela slušně vychytaný systém dorozumívání se na volných párech, takže je o zábavu postaráno.

Ve velině sedí taky Tony, jehož stojany si občas vyžádají mistrovi osobní návštěvu, a pochechtává se u nějakého zachyceného hovoru osob kriminálně závadových. Teoreticky bychom sice měli špicovat uši jen po dobu nezbytně nutnou pro posouzení kvality záznamu, ale někdy se na drátech ozývají skutečné konverzační skvosty a tak se kontrolní příposlech trochu protáhne. Nezvaný posluchač si tím sice koleduje o flastr, ale kde není žalobce, tam se neflastruje, a krom toho jsou všichni přítomní řádně prověřeni (navíc neexistuje žádný internet, na kterém by bylo možno vylovené perly vystavovat – ta doba řízených úniků přijde až mnohem později). Pokud dobře chápu souvislosti, hovoří spolu dvě zralé dámy srovnatelného věku, z nichž je jedna matkou nějakého juniora a druhá přítelkyní téhož a matka si té přítelkyni stěžuje, že junior ojel kromě této přítelkyně ještě přítelkyni jinou, totiž přítelkyni svého vlastního staršího bratra. Mám v těch přítelkyních trochu chaos. Dámy používají obraty silně nedámské a Tony má k tomu pochechtávání se dobrý důvod... jo, někdy jsou v naší branži k vidění a slyšení opravdu věci nevidané neslychané, zrovna v posledním čísle podnikového časopisu “Kriminalistický sborník” se podrobně probírala jedna rodina, která svým příkladným soužitím podle všeho položila základ pro pozdější fór “brácha, víš, že šukáš líp než fotr?” “Vim, máma to říká taky...”.

Ve dnech po Brežněvově smrti jsem absolvoval pár venkovních služeb s pouzdrém v podpaží a pomalu měním názor na to pobíhání s nabitým kvěrem mezi lidma, je to vlastně opruz a z případného použití kouká daleko víc škody než užitku, jeden dychtivý kolega ondyno hodlal pomoci uniformovaným při zadržování nějakýho padoucha, prásknul si do vzduchu a měl tři měsíce na krku ministerskou inspekci... však se taky zkušenější kolegové netajej názorem, že jedinej

způsob, jak se vyhnout popotahování za použití zbraně, je mít v kapse ještě jednu neevidovanou, střílet opravdu přesně a tu druhou pak dát tomu druhému do ruky...

...asi tu hru s flintičkou příště trochu omezím. Uvidíme.

*

VOLÁ MI PADDY.

“Uklid’ si na stole, už je přivezli!”

“Fakt?”

“Jo, první dva kousky... kluci už je vezou do vily...”

Pokládám sluchátko, radostně klepu prsty do desky stolu a přemýšlím, kam přehodím kupící se papíry... zásobovačům se konečně podařilo opatřit požadované Osborny, byť pouze dva. Odhrnuju manuál od tiskárny Epson FX-80, kterou učím česky (opět nápad Paddyho, který kdesi vyčetl cosi o řídicích kódech a já jsem mohl, byv jím nasměrován, tisknout háčky a čárky už v době, kdy za sebou Kancelářské stroje Plzeň ještě takřikajíc tahaly kačera), skládám na hromádku listy čtverečkovaného papíru, na které si kreslím matrice jednotlivých znaků (když už něco dělám, tak ať to trochu vypadá, takové ty pokrčeniny s přibastleným háčkem urážejí moje oko) a vytvářím na stole potřebný prostor.

O půl hodiny později postáváme v hloučku kolem Přemka a díváme se na předmět připomínající nejvíc ze všeho šicí stroj. Mírně zkosená plastová bedna, kožené ucho, tenčí spodní díl. Po uložení na bok a základní rozborce se ze spodního dílu vyklube vtipně vyřešená klávesnice a vnitřek většího dílu odhalí dvě pětipalcové disketové mechaniky a sotva deseticentimetrový miniaturní displej... Osborne 1, první přenosný počítač s procesorem Z80 a operákem CP/M, poslední výkřik techniky... přesněji tedy poslední výkřik techniky, který je slyšet i u nás.

Přemek dostal jakožto teamový doyen pochopitelně právo prvního startu, ale já už pokukuju po druhé krabici a těším se, jak konečně začnu pořádně přispívat do celkové produkce... Lukáš s Davidem řešej pár úkolů na Spektu, kluci vedle dělají spousty věcí na eMDéeSce a Standa s Andym usilovně připravují návrhy desek pro vlastní mikropočítačovou stavebnici (pochopitelně se Zilogem 80), dokonce i databázisti už trápěj pětaosmdesátku od HP... a já se zatím jen občas vlísám na tu MDS a čmuchtím pascalský testy... to se teď všechno změní.

“Hele, Paddy... já už bych si teda vodnes ten druhej, jo?”

O další půlhoďku později už zírám na miniaturní obrazovku a o světě kolem svého nového Ozzyho nevím vůbec nic.

*

SEDÍME U DATABÁZISTŮ,

usrkáváme myslivce a dumáme, co dát útvárové sekretářce Gábině ke kulatinám.

Gábina je docela číslo, energická blondýnka s ekonomicky zdatným panem chotěm, která se nemusí bát případné změny zaměstnání a proto si občas dovolí říct to, co si ostatní netroufnou ani myslet (zrovna nedávno nazvala na útvárové pracovní schůzi jednoho z náčelníků poserou). Jako každá žena kromě Twiggy má neustále pocit, že musí bojovat s kily navíc, a tak se nakonec rozhodneme, že od nás dostane osobní váhu – ale patřičně upravenou. Andy, který právě vyráží na jakousi poradu mimo objekt, je pověřen nákupem potřebného hardware.

Poprvé s námi sedí i nový člen databázového pododdělení – a je možná tím hlavním důvodem, proč rokujeme právě tady a neřešíme vše někde jinde. Nový člen týmu je o rok starší než já, má pěkné modré oči nad příjemně tvarovanými řadry a jmenuje se Olga. Paddy ji ulovil na poněkud vzdálené, byť tématicky spřátelené správě a předchází ji pověst zdatné

programátorky. Jsem trochu skeptický (poslední takzvanou programátorkou v mém okruhu působnosti byla jistá dáma u spojů, přezdíváná Laktos, což teda nebyla žádná megahvězda), ale nechci nic předjímat. Olga zatím vypadá, že zapadá, a docela dobře si vede i při prchání s myší před kočkou na té jejich pětaosmdesátce (mimochodem na těch pakardáckých hrách prý trénovali taktéž američtí piráti kosmu, moc tomu nevěřím... a pokud je to pravda, tak jim stačí dost málo, ve hře, co přistává s modulem na měsíčním povrchu, je dost hloupá chyba... ukazatel paliva klesá do záporná nade všechny meze a nakonec smaže kosmonautovi emeryckou vlajku... proboha, na co to myslím, co to kecám, že by v tom jely ty oči připomínající trochu Sylvii?)...

S Osbornem už jsem dost velké kámoš, Paddy navíc vyslídil někde cosi o novince jménem Turbo Pascal, pro databázisty objevil jakousi věčičku nazvanou dBase II a já jakýsi Clarion. Opět už jedu v obráceném režimu a vesele pracuju přes noc, i když to není nic jednoduchýho – vilu v pět přijde zkontrolovat a zamknout ozbrojenec z ochrany objektu, takže je potřeba zašít se někam pod stůl a přes noc dbát na zatemnění líp než za druhý světový... ale stojí to za to, jak říkám, jsme už s Ozzym sehranej pár.

Andy se vrací s váhou pod paží, David se na ni vrhá se šroubovákem, já si zatím připravuju příslušné aršíky nalepovacích písmenek Propisot, zbytek týmu odhaduje, kolik Gábina váží... za experta platí Lukáš, kterému si oslavenkyně při občasných návštěvách v našem rejdišti s oblibou sedá na klín. David demontuje kotouček s čísly, já jej pečlivě přelepju tak, aby váha ukazovala správně pouze nulu a pak už vždy o dvacet kilo víc... a v bodě stupnice, který odpovídá odhadované váze, vytvářím ostře červené kolečko s bílým nápisem FUJ!

Odpoledne jdeme Gábině kolektivně popřát a ke kytici růží přidáváme váhu, vybavenou kromě upraveného ukazatele

i padělaným návodem, který obsahuje různé žertovné hlášky a rady, jak snížit vlastní hmotnost (například koupit si váhy dvě a na každé stát jednou nohou). Evidentně potěšená Gábina váhu ihned vybalí, použije... a začne děsně řvát, protože Lukášův odhad vyšel téměř přesně. Kamarádi se zachovají podle oblíbeného pravidla “když tě prásknu, je to především pro tvoje dobro” a ruče mne označují jako hlavního původce. Gábina mne žene přes tři čtvrti délky centrální chodby.

*

JE PŮL SEDMÉ,

ležím v zimní zahradě na matraci ve svém starém vojenském spacáku a jsem poněkud zpruzen, protože jsem mohl spát ještě půl hodky a ruší mne hlasitý vzrušený hovor za tenkou příčkou. Standa s Andym dodělali a provozně ověřili svou počítačovou stavebnici a teď se dělí o odměnu. Za celý projekt dostali ohromující částku dvaceti tisíc hrubýho, čtyři až pět platů estébackýho důstojníka, z níž polovinu okamžitě predisponovali na kohosi z výroby, kdo jim akorát uplácá tišťáky podle jejich návrhu. Nyní se dohadují, jak si rozdělí zbylou desítku.

“Tys toho dělal víc, tak si nech šest a dej mi štyry,” praví Andy.

“Pitomost... tys toho dělal víc. Ty si vem šest,” opáčí Standa.

“Kecy... šest si vemeš ty.”

“Tak to teda běž pěkně do prdele, ty si to vemeš!”

Už to nevydržím a zařvu “kristapána, vemte si každej pět a jděte už do háje, copak se tady dá spát?”

*

STAVEBNICE

vypadá docela pěkně – a hlavně i pěkně funguje. Kluci se fakt vytáhli, k bedýnce patří mechanika disket osmi- i pětibalcových, testery pamětí, má veškeré potřebné porty pro připojení čehokoliv včetně velmi práskaných analyzátorů, paralelního Dolche a sériového Iwatsu... strojek je sice trochu hranatý, ale šikovný. Na předním panelu je úhledně vygravírován nápis STAZI80, což má jako název stavebnice s procesorem Zilog 80 docela logiku. Jsem na novou stázinu hrdý a mám na to trochu i právo, k jejímu programovému vybavení totiž patří i můj soft na přímé cvičení s pamětí a jednotlivými stopami a sektory na disketách... stávající mechaniky tu a tam přepíšou, co nemají, a přímá edice dat se docela šikne.

Mezi gratulanty je i Luděk a jeho kolega Igor, další bedna a Hlava Špičatá přes elektronické obvody, znalec všech možných televizí a krom toho maník se smyslem pro humor. Předávají užaslému Standovi plakát, na kterém křičí velká písmena: “Horká novinka osmibitové výpočetní techniky – StaZi80, Standa a Zilog! Zbudováno svépomocí výhradně ze součástek z domova donesených! Na požádání lze vybavit diskovou mechanikou na benzínový pohon! Ostatní periferie nutno ukrást ve Svazarmu!” a podobné skvosty. Vidím tam i sám sebe jakožto autora software – a zas jednou mám ten nablblý pocit pýchy...

*

VEDLEJŠÍ KANCL SE DOČASNĚ

změnil v pracovnu profesora Higginse z “My Fair Lady”.

Přemek sedí obklopen záhadnými přístroji a z reproduktorů na polici se ozývá “ej ou... aj eu.. au ou...” v různých polohách a s různou intonací. Standa a Andy se podle všeho nemohou v tom kraválu dost dobře soustředit a proto se věnují pravidelné poziční válce... Jejich stoly stojí proti sobě a desky tvoří jednolitou plochu, na které Standa buduje v příhraniční oblasti jakési opevnění, totiž obdivuhodné

konstrukce z různých poliček; celou soustavu pak po centimetrech posouvá na Andyho teritorium. Několik dnů až týdnů Andy nereaguje, načež zahájí protiútok a celý ten bláznec razantně šoupne zpátky, přičemž se obvykle něco někam zřítí a Standa hlasitě protestuje... tato poslední fáze probíhá právě nyní.

Přemek se s pomocí stáziны snaží přinutit k poslušnosti speciální obvody od firmy Harris Semiconductor, určené k záznamu a přehrávání základních prvků mluvené řeči, takzvaných fonémů. Pracujeme totiž na novém a velkém úkolu, během něhož musíme naučit svou techniku mluvit – a to tak, aby svou řečí oklamala i bdělého imperialistu. Úkol je pojmenován po sekretářce jistého hlavouna a finální řešení má umožnit hladké předávání zpráv našim statečným spolupracovníkům operujícím (pochopitelně z čirého idealismu a naprosto zdarma, ni zisk ni slávu ha ha ha) v odporné kapitalistické cizině

*

STOJÍM VE SVÉ VLASTNÍ PŘEDSÍNI

u staré plechové vany, míchám maltu podle Andyho dispozic a pozoruji Standu, jak zručně klade další řadu kachlíků.

Jedna věc je byt získat, druhá věc je upravit ho tak, aby se tam dalo bydlet. Já jsem sice ostrřílený stanař a vydržím leccos, ale doba si ždá kvalitu a nemůžu se pořád mejt v půlkruhový litinový výlevce s nápisem “F. Vodička – Nusle, Praha XIV” a vláčet do pátýho patra kýble s uhlím... jenže jak to asi zařídím, já, relativně nemajetný, bez konexí, na manuální práci levý a k tomu vyznávající celoživotní krédo “ručičky, nebojte se..”?

Nouze naučila nejen Dalibora housti a tak časem od toho kréda poněkud ustupuji. Jako spousta jiných socialistických spoluobčanů si vytvářím přátelské vazby na různé potřebné řemeslníky (ostatně dobové moudro jasně praví, že komunismus vznikne právě tehdy, až bude mít každej

všude známý), na střeše mé stověnky jest setrvale namontěna zahrádka, vím přesně, do kterého bazaru mají přivézt sice kazové, leč ještě použitelné plynové trubky, zasvěceně operuju s couly a pojmy jako “řezačka závitů” a “fitinky”, po starém okopaném schodišti svižně vyběhám s pytlí vápna a těžce vrávorám s pytlí třiستاosmdesátky cementu, sekám do zdi, lovím z paměti kamsi zapadlé základy znalostí elektroinstalačních a tahám kabely hliníkové i měděné... několik večerů sedím na zemi u televize, mezi nohama svírám masivní traverzu tvaru I a zkracuji ji na požadovanou velikost plátkem pilky na železo zabaleným v utěrce a mazaným stolním olejem, abbé Faria hadr, zničím postupně čtyři plátky... takže ručičky nakonec přece jen pracují, akorát v kvalitě té práce jsou pořád jisté rezervy...

...jenže mám skvělé soudruhy kamarády.

S vysekáním děr pro výdech wawek mi pomáhá Jakub (přes veškerou snahu nám do ulice vypadne jedna půlcihla, rozpleskne se o chodník před domovními dveřmi a prakticky vteřinu poté z domu vychází sousedka paní Jiráčková), na bourání již zbytečné přičky se podílí Vik (z bývalé kuchyně nám k tomu hrajou Párplíci z cívkáče, zvuk začíná nějak kolísat, odkládáme majzlíky, vstupujeme do příslušné místnosti a s úžasem hledíme na hromadu cihlového prachu, v níž se z posledních sil otáčejí cívky nešťastné tesly...).

Hlavní zátěž ovšem dopadá na zkušené chalupáře a stavitele Standu a Andyho. Jsou to jejich ručičky, mnohem šikovnější a téměř zlaté, které vyzdí novou přičku vznikajícího sprcháče, připojí vodu, pokládají dlažbu a lepí kachlíky. Při práci není nouze o dramatické momenty... Standa nasazuje na původní olověnou trubku měděné šoupě mnou zakoupené (z neznalosti jsem vybral cosi vhodné spíš pro malou kotelnu než pro jeden sprcháč), stále se mu nezdá těsnost spoje, já mám ruce v maltě, Standa pracuje s hasákem a náhle slyším chrupnutí, poté chlístání vody a Standův

řev “do prdele, kurva drát, ježišmarjá, zastav to, dělej...” a koutkem oka vidím karlovarské zřídlo a řítím se po schodech do sklepa co to jde a utahuju pro jistotu kohouty všech stoupaček, snad Iveta zrovna nepere...a vracím se nahoru a Standa klečí v rybníku a vytírá a mezi zuby drtí “olovo zasraný, zkurvený, mám já tohle zapotřebí?”... jindy se snažím nahodit prkenný strop v místě, kde chybí omítka zásluhou dříve existující příčky, vzpomínám na historiky o frajerech, co takovou fachu zvládnou z chodu rovnou od podlahy a lopatou, bimbám se na štaflích se lžící a rajbíkem, nahazuju pečlivě namíchanou směs a strop mi to potměšile vrací, švih sem, plesk tam, švih, plesk... švih, plesk... ten pingpong je šíleně depresivní a je mi do bréče, naštěstí zrovna cvakne zámek a vstupují mí zachránci a andělé strážní, Andy se srdečně chechtá a Standa otcovsky radí, takhle ti to nikdy nepude, ty vole, na holý prkna... proč myslíš, že je všude kolem ten rákos, makovče? A pak jde na ulici a někde uloupne chladicí rošt z vyřazený ledničky a přitluče ho na strop a švih švih švih... je to tam a já jen čumím a čumím... kamarádi, soudruzi, co bych si bez vás počal?

Standa už má hotovou další řadu kachlíků, Andy klečí za jeho zády a montuje umyvadlo, náhle se zarazí a utrousí lakonicky “hele, žer si co chceš, mně fazole nevaděj, ale že bys mě musel zrovna votrávit, to bys teda nemusel...” a Standa se provinile pousměje a já se obracím zpátky ke svý vaničce a lopatou pečlivě míchám ten Andyho koktejl v poměru jedna ku sedmi ku třinácti...

Skutečnost, že jsem za tu akci Zet klukům tenkrát vlastně ani pořádně nepoděkoval, mi nijak neslouží ke cti - je ovšem další ilustrací toho deformovanýho pohledu absolventa Akademie Růžovejch Sraček na okolní svět... a když o tom tak uvažuju teď, vlastně jsem jim pořádně nepoděkoval nikdy... do prdele, kurva drát, ježišmarjá, to je ale vostuda... snad to ještě někdy dokážu napravit...

PŘEMEK UŽ S HARRISY CVIČÍ

jedna radost a mé programy vytvářejí a příslušně zpracovávají číselné skupiny. Pohybuju se po známé půdě, zas jednou uplatním svůj sofistikovaný generátor náhodných čísel, byť pouze pro tréninkovou fázi – do ostrého provozu musí být nejen ostré, ale i falešné zprávy vytvořeny experty, jejichž práce je skutečně tajná nade všechny meze a jejichž skupině nikdo v objektu neřekne jinak než Prazvláštní správa... pokud to dobře chápu, je třeba imperialistovi neustále šimrat brzlík a udržovat ho v přesvědčení, že vysíláme, i když nevysíláme, a já bych určitě takovou zprávu vytvořit nedokázal, mne by imperialista prokoukl raz dva, tedy van tú... no dobře, já to jen programuju.

V zájmu rekognoskace terénu trávím celý týden na pracovišti rozvědky, abych svůj obslužný program co nejlépe přizpůsobil realitě. Pokud mohu soudit, jsou špióni celkem normální kluci. Ode mne se liší hlavně tím, že zásadně a důsledně používají krycí jména, aby imperialistu zmátli. Imperialista určitě zmatený je a neví, jak se k pravým jménům našich špiónů dostat... kdyby ovšem imperialista znal socialistickou realitu, tak by se nepokoušel pracně infiltrovat První správu, ale jednoduše by si dojel do prvního vnitřáckého rekreačního střediska, protože hra na špióny končí ve chvíli, kdy nastupuje účetní evidence, a poukazy na rekreaci nebo stravenky se přece nemohou vydávat na nějaká falešná jména, to by byl pěkněj bordel, soudruzi, kdo by pak správně porovnal stranu Má dáti se stranou Dal? Jojo, jsou to věci... dobyli jsme za těžkých ztrát paseku, nepřítel nás z ní po tvrdé přestřelce vytlačil, potom přišel hajnej a všechny nás vyhnal z lesa...

Sedím na nepohodlné židli a zívám, je noc, silné přijímače řídicího střediska monitorují různá písma, agent zvaný Kopecký listuje v zahraničním motoristickém časopise (pokud není zrovna v akci, tráví většinu času ve své dílně s velkou garáží a ve stylu Remarkova Kostera cpe silné motory

do zdánlivě ošuntělých slabých aut a pak s nimi vyráží do běžného provozu provokovat amatérské závodníky a polykače kilometrů) a agent zvaný Jindra telefonuje s nějakou dámou a dotazuje se, kdy se teda budou spolu milovat, má dost zajímavou přesvědčovací techniku bez zbytečných okolků (“přicházím stran toho mrdu,” začal hrabě oklikou), ale podle všeho mu to vychází... můj Osborne už nasál vše potřebné, ráno opustím špióny a začnu psát návody a finální předávací dokumentaci, první velké úkol je za mnou, zase se o kousek přibližuju svým vzorům z oddělení.

*

Z POZICE NEJMLADŠÍHO SOUDRUHA

fasuju opravdu vypečenou brigádičku.

Ta lehce nepřírozená symbióza policie s gaunery se projevuje mimo jiné tak, že na stavbě panelových domů pro příslušníky pracují hlavně muklové a ty je potřeba hlídat. Jako příslušník trvale bydlící v Matičce a po bytě od vnitra nepošilhávající jsem zatím unikal nejrůznějším stavebním brigádám (na nichž se v tyglíku doby tavily vztahy mezi dělnickou třídou a pracující inteligencí nejlépe tak, že tři osoby s akademickým titulem v roli hilfáků proháněl nějaký čtverečkový spoluobčan určený jim za parťáka), ale téhle nové odbornosti se uniknout nedalo. Soudruh nejmladší fyzicky i služebně měl nominaci jistou.

Je zima jen to praští, fouká bodavý vítr, stojím na holé pláni v erárním kožichu a beranici, pod vyhrnutým límcem mne tlačí do ramene popruh samopalu vzor padesát osm, nastavuju záda ledovým jehličkám zmrzlých vloček a dívám se do stavební jámy. Muklové postávají kolem sudu, ze kterého šlehají plameny, nahřívají si ruce a častují se různými žerty. Dole pochopitelně nefouká a ohýnek taky není k zahození. Velitel eskorty a vězeňský kápo se častují drsnými žerty (“jen počkejte až vylezu, pane štábní, to si vás podám...” “až ty vylezeš, Kroupa, tak už budu dávno bez všech starostí...”). Vítr se trochu otáčí, jehličky mne bodají ze strany do tváře,

maně vzpomínám na film “Děrsu Uzala”, je to stejně řízek, ten Kurosawa... posouvám se za strážní budku, ve které se v tom mrazu sedět prostě nedá, ale jejíž stěna poskytuje alespoň jakoustakous ochranu před větrem... kurva to je kosa... maličko si schrupnout... jen zavřít oči...

...přede mnou najednou kovové zaskřípání, rychle se probírám, proti mně chlap jak hora v ušance, vaťák na hrudi rozhalenej, vidím tetování na krku... chlap svírá lopatu plnou žhavých uhlíků a nekouká zrovna jak zamilovaná sedmnáctka, panebože, ten mě ale vyhmát, co teď, než sundám z ramene tu pitomou břízu, mám to žhavý ve ksichtě, no paráda, možná se taky dostanu do Sborníku... ustupuju o krok... chlap švenkne lopatou a hází celou tu porci uhlíků na sníh přede mne.

“Sežeň si ňáký dříví a rozdělej si voheň, dyk tady jinak zmrzneš, ty vole...” zachraptí drsný hlas, frajer se bez zájmu otáčí a odchází, přestávám pro něj existovat... uvolňuju se a rozhlížím se kolem, jo, támhle vidím pár starejch prken... nejsem na sebe moc hrdej, ale žiju, ne?

Později se o celé akci zmiňuju na útvarové pracovní schůzi a stěžuju si na nedostatek přípravy i informací – kdybych předem věděl, co mne čeká, asi bych se například oblíknul o dost líp. Můj příspěvek je uveden v zápise, což je asi tak vše. Stížnosti na chybnou organizaci nejsou příliš oblíbeny.

*

ODDĚLENÍ

nám pěkně košatí a bumbříčkovatí, přišli další tři údové... K databázistům, rajtujícíím již nějakou dobu na velkém hápěčku a sedlajícíím databázi zvanou prostě Query, přibyl Roman zvaný Hraboš, někdejší zdatný atlet pražské Dukly, který sebou ještě pořád umí docela rychle mrsknout, když je třeba, a Monika, veselé děvče, které podpoří Olgu v jejím setrvalém boji s přesilou mužského elementu. Ke mně do apsidy je posazen Ruda, rozvážný kluk, od kterého se oče-

kává podpora našich výpadů do hájemství jednodeskových specializovaných mikropočítačů se Zilogem. Ruda je kuřák a nosí s oblibou svetry, zatímco já kouřím jen těsně před katastrofou a oblékám se do triček, takže spolu hrajeme nekonečnou hru kdo s koho... jakmile vytáhnu paty, Ruda otvírá okno a bání, po mém návratu okno hbitě zavírá, rozhání zbytky kouře a tváří se lehce provinile (“Rudo, tys tady zase hulil!” “Já? Ne... fakt ne... možná jen trochu...”). Já musím na oplátku trochu krotit své trávení a procesy související, dokud jsem seděl sám, často jsem se mrzce nezachoval, bohužel skoro vždycky hned poté vstoupila Olga a na něco se ptala...

Máme krátkou poradou charakteru spíše stranického, ale už se stalo zvykem, že jediní dva svazáci-nestraníci, totiž já a Ondráš, dřepíme u všeho... jak tehdy pravil Aleš zvaný Klymín, kde jinde naléztí poučení, že.

Na správě bují speciální forma kolektivizace, vznikají totiž vzorné kolektivy SNB, které nadále zkvalitňují svou práci a zavazují se k zásadním budovatelským počínům – například k tomu, že budou tisknout výstupní sestavy na obě strany traktorového papíru a ušetří tak hospodářství cennou surovinu a devizy. Účelem dnešní schůze je zaujmout k této iniciativě postoj v rámci oddělení a případně oznámit vznik dalších vzornasů. Hraboš přinesl pár lahví jakéhosi brilantního regulátoru (má dokonalou kvalifikaci, je totiž původem z Moravy, jeho otec je sládek a tchán zasloužilý vinař... nebo je to naopak?) a k tomu obrovskou papírovou bednu s otvorem a nápisem “tudy tam šáhni a jednu vytáhni!”, kdo tak učiní, vyloví z dřevité vlny keramické štamprlátko, štamprle či hrnek s lidovými motivy. Debatu hojně podléváme, u poslední láhve se jednomyslně shodujeme, že s takovou píčovinou nechceme mít nic společného, následně vyhlašujeme první vzorný Nekolektiv SNB. Jsemť jmenován kronikářem, zmocňuji se elegantního minišanonu v červených deskách a pořizuji první zápis.

Druhý den ráno přicházím do procesu poměrně záhy. Kanceláře jsou dosud prázdné, pouze Přemek sedí u svého stolu a zadumaně pozoruje velkou zažloutlou fotografii. Z tuhého obdélníku se vážně dívá pán s licousy, knírem a tvrdým límcem. Tipuju si to zhruba na rok 1890.

“Viš, dělám doma pořádek v truhle po rodičích... a tohohle člověka si nějak neumím zařadit. Popisek veškerý žádný.”

“Myslím, že ho znám, Přemku...”

“Vážně?”

“Myslím, že ano... řekl bych, že je to patron našeho oddělení, Kryštof Heřman Mladějovský...”

Přemek zaváhá, ale poté rychle naskakuje do vlaku.

“Máš na mysli toho zakladatele české mikroelektroniky...”

“...a blízkého spolupracovníka profesora Purkyně...”

Na našem oddělení nikdy nebylo od slov k činům daleko a tak je po několika dnech ve výklenku u vchodu situována malá nástěnka s fotografií na kusu purpurového sametu a decentním nápisem “Kryštof Heřman Mladějovský”... jistá podobnost s někdejšími privátními rudými koutky skupiny Led Zeppelin jest čistě náhodná.

Náhoda tomu chce, že se do našich komnat vypraví sám náčelník Technické správy s doprovodem.

“Co to tady máte za chlapa?”

“To je, prosím, faktický zakladatel české mikroelektroniky, blízký spolupracovník profesora Purkyně...”

UŽ ZAS PO MNĚ JDE STRANA

a vysílá mne na předkandidátský kurs.

Sedím v malé učebně kousek od Hybernské, v areálu, který kdysi patřil jistě Straně Ne Úplně Té Pravé (a po Sametu se bude vracet a stane se symbolem nejen oné strany, ale také majetkových kotrmelců té doby) a čtu si smutný dopis od své současné přítelkyně, zas jedna holka, který jsem ublížil pouhou existencí, náš vztah zvolna dokapává, je pro mne prostě moc mladá... u tabule řeční nějaký starší soudruh, pohoršuje se nad tím, že se Rusům říká Rusáci a příslušníkům četníci, nojo, je to blbý s těma jménama, Polák zní normálně a Rusák pejorativně, mateřština a její záhyby, chrám i tvrz... učebna víceméně podrímuje, ale soudruh náhle přechází na ryze aktuální téma, totiž na tragický konec letu KAL 007, obhájuje sestřelení narušitele, no dobře, ale proč se kolem toho tolik mlžilo, teď už si celej svět myslí, že jsou Rusové normální vrahouni, někdo se v tom smyslu vyjádří nahlas, soudruh opakuje, že narušitel byl sestřelen právem, hlásím se taky do diskuse a snažím se mu vysvětlit, že o tom nikdo z přítomných asi nepochybuje, ale že akorát nechápem, proč se o tom hned nemluvilo a nevytroubilo se to do světa, ano, vletěli nám na dvorek, nereagovali, šli dolů... a byl by klid, jenže soudruh je asi poněkud natvrdlý, chápe naše dotazy jako obhajobu narušitele, nakonec se rozzuří a obviní nás z nezdravého pravičáctví, v první řadě se jeden kluk otočí a nahlas povídá “že se s ním bavíte, dyk to nemá cenu, je to vůl...”, soudruh si odchází stěžovat, to jsme se zas krásně stranicky vzdělali...

*

ÚKOL JE DOKONČEN

a předán do ostrého provozu, Nekolektiv to slaví už od oběda v policejním klubu na Malé straně, večer se vybatolíme na ulici v rozmaru až příliš dobrém, Ondra se odděluje na Újezdě a jde na tramvaj, bereme to jako zradu a rázně ji trestáme, padá sníh a tak máme po ruce spoustu trestacího

materiálu, koule sviští a zasahují nejen Ondru, ale i většinu ostatních čekajících, na výkřiky nevole nereagujeme, jakási bdělá strážkyně socialistického soužití otevírá okno nad námi a snaží se nás umravnit, hbitě překládáme palbu, babizna slízne jednu dvě přímé trefy a mizí v bytě.

Zvítězivše na levém břehu Vltavy, přesouváme se přes most na břeh pravý, do tmy září rekonstruované Národní divadlo a za ním vyčuhuje ta hnusná skládačka z televizních obrazovek, Nová scéna, na Davida sedne poetická, zastaví se uprostřed mostu, zadeklamuje o širáku, jež je třeba odhodit v dál, chápe se Přemkovy kšiltovky a doprovází slova činem, nešťastná pokrývka hlavy plachtí přes zábradlí a Přemek posmutní, leč za chvíli se opět rozveselí a praví, že tu hučku od tchýně stejně neměl nikdy rád.

Noc je ještě mladá, sestupujeme po schodech a vcházíme do proslulé Větrné vinárny, hraje cimbálovka, hosté se dobře baví, jeden velký stůl je volný, věčně hladový Roman se chápe jídelníčku, vrchní odchází pro pár konviček červeného a já si jdu odskočit, chvíli mi to trvá, oplachuju si obličej a trochu střízlivím, když vycházím z toalety, vidím, že se nálada v podniku mezitím značně změnila, hudba nehraje, Hraboš lomcuje u dveří číšníkem, David se poštučuje s vrchním, u našeho stolu je taky nějak živo, barmanka kamsi telefonuje... stojím na chodbě pod schody a tuším nějaké problémy, mám pocit, že slyším houkačku, nojo, je to tak, takhle v centru je to někdy cobydup, kroky na schodech, dva uniformovaní v poklusu, tahám červené eso a upozorňuju, že jsou v tom namočený naši, jeden z hlídky zaběduje, ježišmarjá, co blbnete, kluci, musíme je hlavně rychle dostat ven, souhlasím a přikládám ruce k dílu, není to lehký počin, ale nakonec jsme všichni v pořádku na ulici a hlídka zatím uklidňuje vrchního, pídím se po příčinách a dozvídám se, že David vyzval Olgu k tanci, což se ovšem v podniku bez parketu nelíbilo ani kapele, ani hostům, ani obsluze, která to promptně vyřešila výzvou k

odchodu, číšník šel vypakovat od stolu Romana, který si chtěl právě objednat jídlo a zjistiv, že je místo krmení vyhazován, uchopil číšníka za krk a začala mela...

Jsouce vyhnáni z vinného ráje, jdeme tedy na metro, Přemek přesvědčuje Andyho, že zadní dveře starého emběčka je možno otevřít normální rybičkou za pár vteřin, ve Vodičkově je taky nějaká taškařice, zjevně veselá noc, u dopravní značky leží ve sněhu chlápek jen v ponožkách a neartikulovaně pořvává, poblíž blikají majáčky dvou hlídkových vozů a čtyři příslušníci se snaží naháče zpacifikovat, kolem dav čumilů, což ovšem vůbec nevadí Přemkovi, který se vrhá k poblíž stojícímu emběčku s rybičkou v ruce a křičí na Andyho “hele, že to de...”

Povzdechnu si a vykročím k Muzeu, na poslední jedenáctku, do Nuslí, domů.

*

KAUZA, KTERÁ DO DĚJIN

Nekolektivu vstoupila pod názvem Velký Nástěnkový Malér, začala jako všechny průšvihy naprosto nevinně.

Na odbor nastoupil nový kluk, původně grafik, což z něj automaticky udělalo svazáckého nástěnkáře. Uvedl se moc pěknou předletní záležitostí, krásně vymalovaným pupkounem s kapesníkem na hlavě, který sedí na písku u vody a popíjí pivo z lahve, zatímco si v pozadí pinkají barevným míčem tři mladé dívky. Do modré oblohy byl vkusně zakomponován nápis “Za dobrou práci letní rekreaci!” Po všech těch nudných agitkách a heslech vyskládaných z ražených červených písmen příjemná změna.

Vymalované slečny bohužel neměly horní díl plavek.

Nástěnka visela na chodbě ve druhém patře u hlavního schodiště a byla tedy dost na očích. Nevím, jestli si stěžovala nějaká moralistka, soudružka s plochou hrudí či ně-

jaký pupkatý ctitel piva, ale druhý den jsem jakožto vrchní nástěnkář obdržel po svazácké linii příkaz náčelníka správy: malovanou nástěnku ve druhém patře ihned odstranit. Kompromisní nabídka na pouhé přimalování tří podprsenek byla odmítnuta, neboť celá nástěnka je zlehčující a neslučuje se s posláním a zaměřením útvaru a blablaba.

Docela mne to namíchlo.

Technická správa tou dobou disponovala rekreačním areálem na Lipně. Honosný termín označoval kus svažité louky, na které se stavěly staré vojenské čtvercové stany shodné s těmi, ve kterých jsem klepal kosu při zimních výjezdech z kasáren do záložního výcvikového prostoru. Mezi okolními poměrně vkusnými chatami a dalšími stavbami se tenhle tábor vyjímal dost podivně a nejen od vnitřáckých rekreatantů si vysloužil název “bantustan”. Pikantní na celé věci byl fakt, že poukazů bylo málo a rekreace v bantustanu tak byla vlastně svým způsobem výběrová.

Jakožto nástěnkářský papaláš jsem normálně nic nemaloval, pouze hodnotil, radil, poučoval a občas něco napsal; v tomto případě jsem se ale chopil barevných kříd, na snesenou a potupenou nástěnku natáhl čistý balicí papír a jal se tvořit... a za hodinu byl u hlavního schodiště k vidění zcela nový letní výjev.

Obrovský záplatovaný vojenský stan, v pozadí obrysy letoisek s bazény a na modrém nebi výrazný nápis “Za dobrou práci výběrovou rekreaci v podnikovém areálu na Lipně!”

Nástěnka visela na svém místě přesně třiadvacet minut.

Paddy jako můj šéf a Andy jako stranický skupinář poslouchali výtky nadřízených mnohem déle.

*

DO PRAHY PŘIJÍŽDÍ SOUDRUH KIM IR-SEN

a já u toho pochopitelně nemůžu chybět.

Severokorejský vůdce přijíždí speciálním vlakem, jako správný miláček svého lidu nevěří nikomu a ničemu, údajně si veze i speciální bezpečnou postel. Samozřejmostí je jeho vlastní ochranka. Přitom by se na něj teoreticky mohli chystat nějací jiní Korejci, jejichž miláčkem není.

Stojím v hloučku civilních ozbrojenců malý kousek od nádraží a nedůvěřivě si prohlížím velký špendlík se zelenou hlavíčkou, který jsem právě obdržel jakožto symbol příslušnosti k té správné skupině vítačů. Čekáme na poslední instrukce. V nejvyšším patře domu naproti se otvírá okno a do slunce vykoukne parádní kočka s medově zbarvenými vlasy. Všechny přítomné státněbezpečnostní hlavy se synchronně pootočí a zakloní.

“Tyvole, to je baba,” vydechne knírkatý kluk od chemiků.

“Klid,” povídám. “Musel bys ji tam tak leda pustit draka...”

“Copak draka... toho bych měl... a pustil bych jí ho tam klidně...” říká a smutně sleduje, jak se medové vlasy stahují zpět a okno se zavírá. Jeho vášeň pro druhé pohlaví se mu stane za pár let osudnou, praskne na něj, že se s oblibou zavírá v kabince na dámských hajzlících a pak sleduje intimní chvílky obměňujících se sousedek pomocí zrcátka na botě... chování s postem příslušníka neslučitelné, konec služebního poměru. Ve vnitřáckých análech se zařazuje hned za jistého gynekologa, který si občas do ordinace zval dva pivní kámoše, půjčoval jim bílé pláště a při vyšetřování pacientek pak pořádal konzultace...

Jdu se trochu porozhlédnout po okolí. Zaměstnanci jakéhosi podniku fasují mávátka a vlaječky, okolo nich pobíhá jak ovčácký pes nějaký dychtivý referent, velí a organizuje.

Zastavím se, oceňuju některé zaměstnankyně a poslouchám pronášená moudra. Ovčák si mne povšimne a přibíhá.

“Co je s váma, co se tady flákáte? Koukejte si vzít mávátko a šup do řady!”

“A proč?”

“Co a proč, co a proč... jste tady přece krucinál kvůli vítání soudruha Kima, ne?”

“Kvůli vítání tu nejsem a mávátko mám tady,” povídám a odhrnuju sako. Soudruh zadrhne v půli pohybu, cosi zablekotá a zmizí. Pokračuju volným krokem v obchůzce, blížím se k drážním stavbám, zatočím za roh a strnu: zpoza dalšího rohu pár metrů ode mne právě vyšel jakýsi Asiat v obleku. Zpozoruje mne a zastaví se taky. Napínám zrak a proklínám toho chytráka, co vymyslel identifikaci spojenců pomocí špendlíku... má ho ten chlap nebo nemá? Stojíme tam s rukama od těla jak v nějakém nablblém vesternu. Pomalu zvedám ruku a ukážu si na klopu. Korejec kývne, udělá totéž a opět mizí za rohem.

Jojo, není nad dobrou organizaci, fakt ne.

*

PŘEMEK S RUDOU

vymysleli velmi šikovnou věc.

Podařilo se jim podstrčit milému Z80 nezbytné pascalské knihovny ve formě předem vypálené EPROMky, takže nyní můžu psát kódy pro obsluhovaná zařízení přímo v pascalu. Docela bomba. Nemáme ovšem obousměrné spojení a tak nejsme schopni posoudit, zda o podobných praktikách něco tuší Američan, případně co by na ně říkal (možná to bude znít nafoukaně, ale myslím, že o tom Američan tenkrát tušil pendrek... když krátce po Sametu dorazil do Matičky sám velký David Intersimone od Borlandů a já měl možnost

s ním krátce pohovořit, na otázku ohledně ROMovatelnosti nového produktu TurboVision odpověděl zamyšleně “no... možná by to šlo... kdyby si chtěl někdo doma programovat mikrovlnku...”; docela by mne zajímalo, jak by se Velkému Dejvymu líbily naše jednodeskáče a co říká teď na to normalizační šílení s XML... no nic). Každopádně se nám ta úprava bude hodit, vzduchem totiž poletuje nějaký další velký úkol.

Zkousím si nějaké přetypování proměnných a přímé řízení výstupního obvodu, Paddy se zastaví na svou obvyklou náhledovou pětiminutovku a na odchodu utrousí cosi o vývojářské konferenci v Brně.

“Kdo tam pojede?”

“Přemek, Andy ... a ty.”

“Já? Myslíš, že má cenu, abych poslouchal vývojáře?”

“Ty tam nejedeš poslouchat, ale přednášet. Využití vyšších programovacích jazyků. Už jsem tě přihlásil.”

Dveře už dávno zaklaply, ale já ještě pořád sedím bez hnutí a s pootevřenou pusou.

Máme za sebou první den konference a večeríme ve vinárně Empír. Bydlíme na vnitřácké ubytovně pár bloků odtud a správce nám doporučil zdejší kuchyni. Rozhodně nelhal, krom toho si myslím, že Morava má obecně k jídlu lepší vztah než Čechy. U stolu s námi sedí hřmotný kapitán z vojenského výzkumáku, který dnes popisoval nové metody snímání a záznamu obrazu. Přemka a Andyho to zajímá, protože to zapadá do jednoho z jejich úkolů. Domluvili se na bližší spolupráci a teď se jen klábosí u vína. Já se držím stranou, zítra ve tři je moje chvíle chá a hlavou mi pořád táhnou některé věty a odstavce z připraveného textu.

U vedlejšího stolu se živě baví hlouček mých vrstevníků obého pohlaví, podle obsahu vět tu a tam zachycených jde o právníky. Kdosi od našeho stolu zareaguje na jakousi poznámku od stolu jejich, záhy se bavíme všichni dohromady. Vyměním si s jednou právnickou slečnou pár pohledů, pak pár vět, pak pár skleniček...

Sedím opět na konferenci a snažím se udržet hlavu nahoře a oči otevřené. Je asi půl desáté, před pár minutami jsem dorazil prakticky nevěda odkud a teď mne znovu dohnala celá ta probdělá noc. Dychtivě se vrhám na sodovku na stole a doufám, že se do odpoledne nějak sbábořím. Jen okrajově na pozadí vnímám, že aktuální přednáška končí a že kdosi mluví o nutné změně programu. Najednou slyším své jméno a název vlastního příspěvku... no nazdar hodiny.

Když vystupuju na pódium a mířím k řečnickému pultíku, připadám si jak Šťastný Jim; zdá se mi, že celý sál vidí moje krhavé oči a že je všem jasný, že ji dosud mám jak z praku. Úvodní větu víceméně odskřípu a dole se někdo uchechtne... odkašlu si a promítám první slide.

“Vyžití vyššího programovacího jazyka k přímému řízení koncového zařízení dosud bránilo několik okolností...”

Za pět minut už se nikdo nesměje.

*

SVÉVOLNĚ JSEM PORUŠIL

přímý příkaz nadřízeného.

V Praze probíhá šampionát v ledním hokeji, stojím v řadě civilních ozbrojenců pověřených dohledem – a přitom ozbrojenec nejsem... moje nechť k pobíhání s pistulkou mezi spoluobčany dosáhla vrcholu a tak jsem se dostavil bez ní. Jsem trochu nervní, protože vrchní rozdělovač právě opakovaně vyzývá k přihlášení ty, kdož nemají zbraň, a vyhrožuje kontrolami. Znejistím, ale pak si představuju, jak mne

někdo mezi lidmi na tribuně staví do latě a kontroluje mi zásobník, přijde mi to ujetý a drže se nepřiznávám. Fasuju průkazku poradatele a tribunu F nebo kýho čerta.

Hrajeme my a se Sovětským svazem, takže se dá podle všeho čekat pěknrj mazec.

Můj operační prostor je maličká tribunka příkrčená pod ochozem a jsem na ní zatím sám. Jdu se protáhnout a okouknout okolí. Když se vrátím, sedí na většině míst vážní muži v černých šatech, mnozí mají nízké černé klobouky. Kdybych jejich původ nepoznal podle oblečení, tak podle řeči jistě.

Bratia sú tuná.

Hm, tak to bude asi veselý večer, zvlášť když tu a tam vidím podezřelé vybouleniny u kapes černých sak.

První třetina probíhá celkem v klidu, těsně před koncem dáváme gól, na stadiónu propuká gaudium, mí sousedi já-sají rovněž, vidím několik lahví v akci. Nádhera. Tak se mi tady kluci pěkně zmažte, ať mám co řešit.

Během přestávky se už vyloženě chlastá a já si dělám malou privátní poradou a přemýšlím, jak se v takovém případě správný příslušník zachová. Většina variant bohužel končí tím, že asi dostanu po čuni, na druhou stranu ovšem taková láhev plachtící na led taky nic moc. Vzpomínám na vojenskou službu a na to, jak jsem ustrašeně čekal v kanclu, až mi přijdou rozbít ciferník moji řidiči... no, teď bych moh prdelkou štípat dráty skoro stejně jako tenkrát. Vytipuju si hlavního popíječe, zhluboka se nadechnu, vytáhnu z kapsy poradatelskou průkazku a jdu na to.

“Dobrý večer, pánové, mám na vás prosbu.”

Vážné tváře nad hradbou černých obleků.

“Byl bych docela rád, kdybyste tu flašku...” nemám šanci domluvit.

“Čo? Flaša? Aká flaša? Nemám žiadnu flašu... hej, Fero, čuješ? Hovorí mi tuná volačo o akejsi flaše...” vzrušení jak na jarmarku. Potřásám hlavou a zvedám obě ruce. Reptání postupně utichá.

“No prostě bych byl rád, kdybyste ty flašky, co nikdo z vás nemáte, nechali až na pak. Náhodou vám to vyklouzne... ňákej hokejista vo to zakopne... Rozumíme si?”

“Hej.”

Vracím se na své místo s pocitem, že jsem pro udržení pořádku a kázně udělal maximum.

Krátce po zahájení třetiny druhé dostaneme branku, hned na to další, pak ještě jednu... nálada na stadiónu chladne, mnou střežené a chráněné osoby se baví jen občasným pokřikováním “pome Prešov, tož pome Žilina”. Nakonec dostaneme těch branek pět. Muži v černém odcházejí a truchlivě mi kynou, láhve zůstávají pod saky.

No vida, šlo to. A bez bouchačky.

*

O DVA DNY POZDĚJI

se utkáváme se Sověty znovu, už ve finálové skupině. Standa s Davidem chystají v kanclu televizi a já co mladý rychlý soudruh na poslední chvíli uháním do blízké hospody pro litrovku myslivce. Štěstěna mi nepřeje, po pár krocích se mi láhev vysmekne z ruky a končí v troskách na dlážděném chodníku. Skřípaje zuby uklízím střepy, vracím se a beru dvě půllitrovky, protože litrovku už nemají. Průnik přes střeženou bránu s lihovinou v každé pacince by mi asi neprošel

a tak předávám láhve přes plot čekajícímu Davidovi. Podle Davida podávám špatně. Podle mne David špatně chytá... další láhev každopádně končí ve střepech, čímž mám účinnost nižší než někdejší chicagští pašeráci z dob prohibice. Než si stačím sednout, dáváme gól, za pár minut ještě jeden. Nervózně povzbuzujeme a popíjíme. Ve třetí třetině Sověti snižují a my zklamaně třískneme skleničkami, protože si vybavujeme obrat před dvěma dny. Jenže tentokrát to naši udrží. Kluci jdou domů a já na matraci do zimní zahrady.

Ráno přichází uklízečka Mirka a já si vzpomínám na ty skleničky a zahanbeně se omlouvám. Mirka je tichá a pohledná mladá žena, o které víme, že bydlí v sousedství a že je pro ni úklid jen dočasným východiskem z tíživé situace – je sama s dvěma dětmi, jak jsme pochopili z toho mála, co o sobě řekla, když měla před nedávnem svátek a chvílku s námi poseděla. Naše parta bordelářů jí patrně dává zabrat, ale nikdy si nestěžuje a naše úlety přechází s plachým úsměvem. Když mlčky vymetá střepy zpoza trubek, omlouvá se kajícně i David, kterého obvykle na kajícnost moc neužije.

Při obědě se kdosi z kolegů zmíní o známém z kriminálky, který má od začátku dubna napilno. V lese na Novodvorské byla zavražděna tříadvacetiletá žena.

O týden později je Československo hokejovým mistrem světa, vraždy jsou už vyšetřovány dvě a my o věci diskutujeme, protože druhá oběť pochází svým způsobem z našich řad. Lukáš má poměrně dost informací a tak už víme, že jde patrně o jednoho a téhož pachatele a že je to nějaký úchyl, který má podle všeho na triku i nějaká ta přepadení. Víme i to, že otec druhé oběti je rovněž zaměstnancem podniku a že ho šéfstvo radši postavilo dočasně mimo službu, aby v zoufalství neprovedl nějakou pitomost. Většinou se shodujeme v názoru, že je sice institut krevní msty trochu primitivní, ale něco na něm je.

Ve čtvrtek šestnáctého května jdu do vily později a bez snídaně a tak se hodlám cestou stavět v krámku na blízkém náměstí. Zatočím kolem rohu a zaraženě zpomalím – před krámkem a sousední zeleninou hlouček lidí, několik uniform, u chodníku postává žlutobílá volha. Očumování nepatří mezi moje koníčky, k jídlu se asi nedostanu... pomalu míjím tu neútěšnou scenérii, docházím do podniku a kupuju si pár rohlíků v bufetu. Žvýkáje suchou stravu vcházím do velké kanceláře, zahuhňám pozdrav, z ledničky vyndávám zbytek mléka od včerejška, zapíjím a polknu, ještě stále zády do místnosti prohodím rádobyvtipně “před Uralem se něco semlelo, doufám, že ne další vražda”...

...a najednou si uvědomím, že je vlastně nějak ticho, jindy pořád hraje nějaký to rádio a dneska ne... a proč jsou vlastně všichni v jedné místnosti? Pomalu se otáčím...

...a Aleš zvaný Klymín praví roztřeseně: “Drž hubu, ty pitomče. Mirka ráno nepřišla do práce...”

V bitvě o atol Midway se poslední letka amerických bombardérů objevila nad flotilou japonských letadlových lodí právě ve chvíli, kdy Japonci měnili jeden typ bomb za druhý a většina stíhaček šla na přistání s posledními zbytky paliva. Američané trefili tři cíle ze čtyř a během několika vteřin tak rozhodli válku v Tichomoří. Hrátky Síly Tam Nahoře.

V ono časné květnové ráno ujel jednomu dacanovi autobus na učňák a tak se šel trošku porozhlídnout kolem. Mirka to měla z domova do práce zhruba čtyři stovky metrů. Tohle si skutečně mohla Síla Tam Nahoře odpustit, fakt že jo.

Odpoledne sedíme mlčky ve stejném kanclu a posloucháme tiše hovořícího Aleše, který byl Mirku identifikovat. Mezitím se začíná rozjíždět celá vnitřácká mašinerie – je před spartakiádou a úchyl pobíhající Prahou se tím pádem stává i problémem politickým. Dá se předpokládat, že nás čekají

nějaké mimořádné služby, ale nemám pocit, že by to někoho z nás mrzelo... kdyby to vyšlo a dacana jsme čapli my, podle všeho by se mu asi něco přihodilo při pokusu o útěk... institut pomsty je sice primitivní, ale má něco do sebe.

O pár dní později máme první sraz z gymplu po deseti letech a jeden ze spolužáků rozvíjí teorii o vrahovi – mstiteli, který někde veřejně vyhlásil svůj úmysl zavraždit čtyřicet žen ke čtyřicátému výročí konce války jako trest za zřízení a počínání... chudák spolužák asi dodnes netuší, jak těsně unikl parádnímu páru facek; naštěstí jsem napočítal do deseti a šel si radši pro pivo.

Úchylného škrtiče nakonec dostala kriminálka na základě svědectví několika dalších žen. Při rekonstrukci Mirčiny vraždy jsme opět mlčky seděli ve velké místnosti. Zvědavá Gábina se byla podívat, pak zašla k nám a pravila “on je to takovej hezkej kluk... až je mi ho líto...”

Je kámoška a tak jí nikdo neřekl nic non-foglarovského.

Mnohokrát a v různých souvislostech už jsem přemýšlel o vinách a trestech, pomstě a odpouštění. Já osobně považuju to odpouštění za hrozně těžký úkol, zvláště v některých případech. A i když nevěřím v nějakou generální vyšší spravedlnost Síly Tam Nahoře, v automatické uplatňování vyšších principů mravních... třeba to tu a tam vyjde. Takže, s dovolením...

...podle všeho si teď někde v pohodě žiješ, Jiříku. Víím, že bych měl brát věci takové, jaké jsou, ale někdy mi to prostě nejde...

...a tak doufám, že chcípneš na nějakou hodně bolestivou latentní chorobu, ty zasranej úchylnej hajzle.

*

ROK OSMDESÁTÝ ŠESTÝ

je pro mne rokem katastrof. Došlo k havárii v Černobyli a já jsem se oženil. Chápu, že pro všechny ostatní byl asi o něco horší ten Černobyl. Za sebe si nejsem zas až tak jistej...

Asi je to rozjetý špatně už od začátku, ale v prvních kolech to aspoň vypadá, že jsem se konečně plně zařadil do kolektivu. Užívám si výhod manželství (mohu si třeba zasouložit, i když nechci) a z práce běžím k milující a milované krásné mladé ženě, velkoryse přehlížeje některé drobné nedostatky v provozu domácnosti (unaven a hladov nenaleznu nic k jídlu, po kratší vzrušené debatě odcházím pojíst do hostince a když jsem v půli schodiště, otevřou se dveře a krásná mladá žena za mnou volá, ať teda taky přinesu něco i jí, že má taky hlad). Do roka a do dne bude všechno v háji, ale zatím je to louka plná kytíček.

Několik dní po obřadu a slavnostní hostině (na kterou dovezl soused Petr spousty poživatin i popíjetin a sousedka Ilona přišla v tak parádním tričku, že z toho měl David dva dny horečku) se odebíráám do vnitřácké nemocnice a přicházím o slepé střevo. Tuto poněkud netypickou svatební cestu jsem si nechtěně zařídil sám – probírav nedávno s internistkou své vleklé trávicí potíže, které mne občas vyřazovaly ze slušné společnosti, nadhodil jsem možnou roli toho zbytečného přívěsku a internistka zajásala a udělala testy a pochopitelně jsem měl děsně zanedbanej zápal a už jsem byl v pořadníku.

Vnitřácká chirurgie nemá moc dobrou pověst, podle zlých jazyků tam hnisá i uklízečce smeták a sama vrchní sestra mi jednou říká, že pokud by to s ní náhodou někdy na ulici šlehlo, bude se snažit z posledních sil doplazit ke kanálu a zahodit do něj placku, aby měla šanci, že ji převezou jinam... já mám ale nějakou zvláštní kliku, vůbec nehnisám – z celé aktuální vlny pacošů zřejmě jediný – a pěkně se hojím (a také bohužel zjišťuju, že na mé trávicí problémy

neměla ta operace naprosto žádný vliv). Dva dny ležím na dvojáku sám, ale druhého večera přivezou mladého kluka s podezřením na prasklý vřed. Je to psovod z pohotovostní motorizované jednotky, takzvaných Pomejí, a když se vyhrabe z nejhöršího, dost toho spolu naklábosíme. Dovídám se leccos zajímavého o loňském spartánském vlaku nebo o rubanicích u Lennonovy zdi a přehodnotím svůj názor na psy (oslavnou tirádu na německou dogu přeruší můj spolupacient stručnou otázkou “ty vole, myslíš, že udržíš v jedný ruce osmdesát kilo?”).

Ze špitálu jsme propouštěni společně, pro psovoda přijedou kolegové a tak se před svým tichým starým domem soukám ze služební žlutobílé volhy... a zas jednou si blahořečím za to, že sousedům blbě nelžu.

*

A UŽ JE TO TADY.

Sedím u svého stolu, okusuju tužku a zadumaně civím na papír před sebou. Přihláška do strany. Vše předvyplněno, soudruh připraven, v kolektivu oblíben, zahájení dvouleté kandidátské lhůty doporučeno, patronem jmenován soudruh Aleš Myklín, záruka celé stranické skupiny, čest... ode mne se chce pouze stručné, nejvýš několikařádkové vyjádření, proč do strany chci – s tím, že bych čirou náhodou třeba ani moc nechtěl, formulář nepočítá. A já musím sám sobě přiznat, že sice moc nechci, ale ne zas tolik, abych kvůli tomu riskoval svou práci, vilu, Nekolektiv... je to dilema, syndrom tonoucí tchyně v novým autě...

Mám pocit, že zas sedím v kasárnách, je noc a já se snažím vymyslet nějaký verš k šedesátému výročí, za který bych se ani já, ani zbytek kapely nemusel stydět.

Nakonec vypočítám kostrbatou větu o tom, že považuju stranu za společenství lidí s určitými cíli, k jejichž dosažení bych rád přispěl též. Alibismus z toho přímo kape, ale nikdo nic nenamítá. Čest, soudruhu kandidáte...

JEDEME S ANDYM

jeho luxusním trabantem combi a zamotáme se do kuriózní dopravní nehody.

Již před několika minutami Andyho trochu vytočil jistý řidič autobusu, který se před nás sprostě nacpal do kolony, vytlačil nás do vedlejšího pruhu a kvikání trabantího klaksonu zcela ignoroval. Díval jsem se na ten chladnej ksicht pozorující nás ve velkém zpětném zrcátku a něco mne napadlo, na mou žádost se Andy přitulil k zadním kolům autobusu a já se vyklonil a začal šmátrat po ventilku, ksicht v zrcátku ztratil klid a začal zuřivě kvedlat šaltpákou, zasmáli jsme se a morálně zvítězili...

...a teď jedeme hlavní ulicí malého sídliště a zjišťujeme, že za následující křižovatkou je silnice rozkopaná a je nutno odbočit doleva a z té slepé ulice naproti, která takto vznikla, vyjíždí nejspíše stará stovka se zalaminovaným levým blatníkem a přesto, že celá akce trvá jen několik vteřin, je naprosto přesně vystopovatelné, jak její řidič napřed uznal, že my jedeme po hlavní, když je tam ta objížďka, ale právě ve chvíli, kdy už Andy odbočoval, tomu naproti zjevně došlo, že jeho ulice je sice slepá, ale stále značena jako hlavní, takže má vlastně přednost on, a patrně ve snaze něco provést s tím zalaminovaným blatníkem prudce vyráží vpřed a bimho! trefí nás svým levým předním do našeho blatníku pravého zadního a je slyšet praskot a oba vozy zastavují.

Viník Andy vystupuje z vozu a zahajuje konverzaci opravdu zdvořile a na úrovni.

“Ty svině,” praví, “tys to udělal schválně!”

Soukám se ven trochu v rozpacích, protože na jedné straně přece nenechám kámoše ve štychu, na straně druhé je jasné, že bouračka padá na naše trika.

“A ještě ke všemu ti to ani nevyšlo, ty debile!” pokračuje Andy ve vybroušené konverzaci.

Vskutku: v blatníku trabanta je sice díra jak po kopací me-runě, ale zalaminovaný blatník škodovky je netknutý.

“Takže si tak akorát trhni, šmejde!” zakončuje Andy projev a velí k opětovnému nástupu. Chlápek ze stovky stojí jak jouda. Skutečně mu to moc nevyšlo.

*

VŠEMOCNÉ VNITRO

disponuje různými areály a areálky po celé republice. Co nejpohodlněji rozvalen na židli vyhlížím z pootevřeného okna středočeského zámečku a výklad instruktora poslouchám jen na půl ucha. Mluví sice zajímavě a k věci, ale přece jen už ten referenťák na řízení služebních vozidel několik let mám a přednášky před závěrečnými testy jsou každý rok téměř doslova stejné... teď jsme si právě řekli, že na dálnici snadno ugrilujeme i šestsettrináctku tatru a za chvíli si vyslechneme ponurý příběh o jednom našem někdejším kolegovi, který v noci předjížděl nákladák a v protisměru pochodoval neosvětlený vojenský útvar (poučení z této tragédie spočívá v hodnocení míry zavinění – ten, kdo poslal jednotku na silnici bez světla, spáchal pouze přestupek, zatímco náš ubohý kolega si ty mrtvé odseděl).

Příběh skutečně začíná a nešťastný řidič referent se vydává na svou tragickou pouť, když zvenčí zaslechnu zvuk rychle příjíždějícího vozu, skřípot brzd a kvílení blokujících pneumatik... patrně se kolegům příslušníkům předvádí nějaký mladšas. Smutný hrdina poučného příběhu ale tentokrát do neosvětleného útvaru nenarazí, protože do učebny vletí jako projektil Paddy. Než se pořádně rozklokám, sedím v autě a Paddy mne odváží na pracoviště. Auto je vytuněný služební žigul zástupce náčelníka správy, podle všeho nejrychlejší přibližovadlo, které dokázal Paddy sehnat. Rád bych se mýlil, ale asi jsem něco prošvihnul.

“Co se děje, proboha?”

“Máš průser na Ritě, zasekla se ostrá zpráva a první půlka jela ve smyčce furt dokola, špióni řvou jak šílený...” Paddy není žádný extra řidič a fest to valí, možná by měl radši mlčet a koukat na cestu, ale přece jen potřebuju nějaký informace... bdělá obsluha našťěstí závadu odchytila po pár minutách, jenže zpráva byla zrovna určena nějakému prominentnímu agentovi, kterému se za to vlastenectví kurva draze platí, navíc frajer hned posílal nouzovým kanálem zpátky hlášku, že končí, protože se nenechá kvůli nějakým volům chytit, všichni potenciální volové dali promptně ruce pryč a na konci záhy zbyl vůl jen jeden, totiž já, a musím s tím kurva rychle něco udělat, protože takovej vejbuch už nikdo podruhý nebude riskovat, konec hlášení.

Krásná práce, hledat chybu ve dva roky starým kódu... zvládnou to za třicet minut a smutně si připomínám Přemkovu poučku a obtížnosti zabránění nechtěnému. Vše proběhlo přesně podle Murphyho zákonů (už se o nich občas mluví i na Technické správě, i když dosud není zcela prokázáno, že je ve skutečnosti neformuloval jako první jistý Ivan Ivanovič Marfin): sice jsem všechno pečlivě hlídal jak krásnou osmnáctiletou pannu, ale při jedné jediné délce přenášené zprávy jsem zásluhou neošetřené výjimky nenastavoval jeden důležitý příznak... tahle zpráva zrovna takhle dlouhá byla a protože se to mohlo pokazit, tak se to taky pokazilo, a to tak, aby z toho byl co největší malér...

Hledání viníků bylo úspěšné a nezúčastnění byli odměněni (bdělý obsluhovač obdržel slušnou odměnu). Já byl za rychlý zákrok odměněn tím, že jsem nebyl potrestán. Dopadlo to tedy ještě docela dobře, mohl jsem taky skončit třeba jako ten Hugův dělostřelec, co dostal za odstranění chyby metál a za tu chybu samotnou ho hned potom zastřelili...

...a pak že není dějinného pokroku, soudruzi.

ZDRŽEL JSEM SE NA PIVU

a pak si vzpomněl na kousek kódu a tak peláším po zavíračce ještě do vily, abych si vše zapsal, než to zas zapomenou. Ohlásím se dozorčímu a protahuju se nízkými vrátky a kolem rhododendronu. Je příjemně vlháká noc, piva bylo dost a u cesty se nanejvýš příhodně tyčí vzrostlý strom. Zatačím k němu, rozepínám poklopec...

“Stoj!”

Aha, vojsko ministra vnitra je zrovna na obchůzce.

“Vždyť stojím... to je v pohodě, jdu do vily, ohlásil jsem se dozorčímu.” jsem pořád v klidu, dokonce pokračuju v původní činnosti...

“Stoj! Ruky hore!” současně s klapnutím natahovaného závěru (dost hnusnej zvuk takhle v noci a za zády) mi klapne i cosi v hlavě – totiž že se před pár dny střídala strážní jednotka a že tenhle mladej šílenec patrně neví nic o šílených počítačových. Naštěstí už pár vteřin konám, co jsem vykonat chtěl, jinak jsem si mohl taky pěkně nacákat do gati. Zvedám jen jednu ruku, bez držení bych to v tomhle stavu asi nezvládnul.

“Povídám, že stojím, že jdu do vily a že jsem se ohlásil dozorčímu... můžu tu ruku zas sundat? Potřebuju se zapnout...” po chvílce váhání dostávám souhlas a již zapnut jsem eskortován k bráně. Vše se vysvětlí a já druhý den podávám písemný návrh na pochvalu za vzorný výkon strážní služby – na vojně za to byl opuštěák a kluk by si ho zasloužil, vždyť jen správně dělal, co měl...

...pochopitelně mu nic nedali, ani tu pitomou pochvalu ne.

*

SOBOTNÍM BRIGÁDÁM

se “subotnik” už dávno neříká, prostě uděláme jednou za čas taky něco navíc, když se normálně furt jen flákáme, žejo. Zatímco celý obrovský barák šůruje chodby a vyhání moly ze šanonů, Nekolektiv uklízí zahradu své vily a na shrabaném listí si před zraky sousedů ze všech šesti pater opéká buřty. Je podzim, v ledničce nám zbylo pár lahví a moc se nám nechce domů. Na návštěvu přišel hřmotný kapitán z vojenského výzkumáku, provázen svým šéfem, malým veselým mužíčkem s hodností majora. Nepřišli s prázdnou a když se k tomu přičte obsah lednice, je ve vile docela příjemně. David s Monikou se trochu rozšoupnou při tanečku a zvrhnou plechovou skříň na spisy, naštěstí je poblíž hřmotný voják, který těžký kus nábytku v pohodě zachytí jednou rukou a něžně jej postaví zpátky. Moravský rodák Roman zvaný Hraboš vypráví Lukášovi a malému vojákovvi, že pražáci uměj jezdit autem akorát rovně. Aleš zvaný Klymín recituje své nejlepší hádanky a snaží se vysvětlit rozdíl mezi záměnkou a množenkou. Radek Tomíček přezdívaný Míček pokojně pojídá rohlík s čímsi, jako jediný z nás dbá velmi pečlivě na životosprávu a pravidelnou stravu a patrně proto má jako jediný z nás chronické problémy se žaludkem. Standa, Přemek, Andy a Olina vedou nějakou zásadní debatu o zahradě nebo o dětech nebo o něčem jiném, k čemu se nemůžu vyjádřit. Já sám bych měl mít teoreticky radost, protože jsem právě obdržel finální rozhodnutí komise posuzující můj zlepšovací návrh “programové řešení tisku znaků s diakritikou na tiskárnách vyhovujících standardu Epson”... po třech letech zkoumání je mi přiznáno celých šest táců hrubého a resort vnitra zváží případné další využití mimo Technickou správu. Pokud je mi známo, Kancelstroje Plzeň si na své (podle mého horší) češtině přijdou ročně na slušný prachy... my jsme ovšem rozpočtovka, že, my vydělávat nemusíme. Krom toho mám momentálně problém se žaludkem taky – zrovna předevcírem mne důkladně protřepala podniková internistka. Podrobila mne důkladnému výslechu, zachytivši informaci o nedávné po-

rozvodové bitvě pravila stručně “stres” a když jsem se chabě bránil, že si žádný stres nepřipouštím, věnovala mi laskavě moudrý pohled a větičku “vy sám možná opravdu ne, ale vaše hladké svalstvo určitě ano”... nojo, je to možný, takže co, Vladyku, dáš si panáka? Asi jo, Vladyku... no tak hup ho tam, Vladyku...

Čekáme na metro, opírám se o mramorem obložený sloup, většina squadry glazury někam zmizela, zůstal se mnou pouze Andy, který za to dneska zatáh fakt pořádně a teď apaticky sedí u mých nohou. Míjí nás jakýsi uniformovaný kolega příslušník a já spíše setrvačností povídám “neválej se tady, Andy, už tě někdy v metru sebrala Bezpečnost?” a zase jednou vidím, jak tuhnou záda v uniformě, nevědoucí kolega se otáčí a našťavaně praví “poslyšte, nechte si ty provokační řeči, ono by vás to taky mohlo pěkně mrzet, víte?”, lidi kolem se zájmem přihlížejí v předtuše nějaký zábavy, koukám mu na výložky, je to nadporučík a já už kapitán, tak se mi konečně nabízí příležitost použít metodu Klupák – Kropáč, přemýšlím, kterou variantu zvolím a...

“Hele, di se vysrat, jo?” Zapomněl jsem úplně na Andyho, krucinál.

“Co... co ste to řek?” podle všeho jsme tady překvapeni dva.

“A – bys šel do pr – de – le,” artikuluje zřetelně Andy. Hlouček diváků houstne a těší se na pointu.

Kolem sloupu se z druhé strany prosmykne malý voják z výzkumáku a odvádí rozkohoutěného a brunátnějšího nadporu stranou. Diváci chvilku očumují a pak se otráveně rozcházejí. Andy pokojně usne.

Ráno přicházím docela brzo a v hlavních dveřích se srážím s Davidem. Klade mi pár dotazů ohledně včerejšího trans-

portu Andyho domů a já odpovídám (bylo to veselé, v narvaném autobuse se po mé otázce “nebudeš už zracet, Andy, vid’ že ne?” jako zázrakem našlo docela dost místa a Andy svůj slib daný pokývnutím dodržel až na konečnou a ještě asi tři kroky od vozidla). Společně vcházíme a míříme k lednici, chtělo by to nějakou limonádu nebo tak.

Kanceláří duní něžná, leč značně hlučná hudba.

David kroutí tázavě obličej a já krčím rameny. Opatrně nahlížíme chodbičkou.

U tenké heraklitové přepážky sedí z jedné strany zasněná Olga a ze strany druhé zasněný Standa. Nojo, sakra, včera se nějak vytratil spolu... koukám na Davida, David na mne, patrně si myslíme oba totéž...

...totiž že tady už má vojsko definitivně po piči, Valentino...

*

NÁŠ VELKÝ ÚKOL

se přesouvá do další fáze.

Je to fakt olbřímí záležitost, ochrana všech našich objektů v zahraničí. Naše jednodesková varianta stáziiny řídí čidla různých typů, vyhodnocuje stavy, pozná podraz od narušitele, posílá hlášení, tiskne protokoly. Přemek, Ruda a já jsme jen drobnou složkou řešitelského týmu a makáme jak vzteklí. Systém umí spoustu věcí, ale jak to tak vypadá, jenom deset procent toho umu bude skutečně hlídat objekt; devadesát procent spíš hlídá obsluhu. Aktivaci čidla by mohla klidně návěstit pouhá žárovka nebo bzučák, ale systém kontrol, evidence a testování se bez mikroprocesoru neobejde. Velení správy si od zařízení slibuje mnohé.

A dnes přijedou na kukačku východoněmečtí soudruzi.

Předváděčka se opravdu vydaří, vedoucí úkolu plynně

šprechtí co to jde, můj program funguje bezvadně, čidla reagují jak mají, miniaturní termotiskárna chrllí správné výpisy. Němci pochvalně pokyvují hlavami. Na závěr se náš zástupce náčelníka správy ptá, zda budou mít naši soudruzi spojenci o zařízení zájem. Šéf německé výpravy si odkašle.

“No, víte... je to opravdu skvělé... skutečně skvělé... ale pro naše potřeby bohatě postačí, když se někde rozsvítí žárovka nebo ozve bzučák...”

A pak že jsme bordeláři a Němci perfekcionista...

*

JE TEPLÝ LETNÍ DEN,

sedíme se Standou a Andym v restauraci s terasou a pojídáme kotlety.

Pomáhali jsme Standovi s nějakou skříní a trochu nám vyhládlo. Na stěhování je vyhlášeným expertem Andy, svou matku stěhoval již asi osmkrát, kolem celé Prahy a zase zpátky... a obvykle u toho byly nějaké nekolektivní ruce. Standa jich využil teprve podruhé a já jsem rád, že můžu alespoň částečně oplatit tu děsnou pomoc s rekonstrukcí. Krájíme maso a nezávazně klábosíme.

Kotleta mi chutná a je fakt smůla, že se nadechnu nosem zrovna ve chvíli, kdy je poblíž nosních dírek kost.

Závan hniloby je sice krátký, ale výrazný. Ruka s vidličkou zaváhá jen na chvíli a šklebím se určitě taky jen zlomek vteřiny, ale Andymu to stačí.

“Co se děje?”

“Nic, Andy...”

“Nekecej! To maso smrdí, žejo?”

“Ne... vlastně ani ne... hele, Andy, co kdybys...”

“Dej to sem, sakra! No jasně... fujtajbl... no to si snad někdo dělá prdel... kurva, vypadáme jako že si ze sebe necháme dělat prdel?!?”

Andyho hlas nabírá na síle a tak se nelze divit, že se k nám řítí číšník.

“Nějaký problém, pánové?”

“To si piš, že máš problém... kde je kuchař? Kudy se de do kuchyně? Dej sem tu kotletu!”

“Andy, proč...”

“Dej to sem, kurva! A vstaň! Jde se na kuchaře!”

Kuchař sedí na antikorovém stole, kývá nohama a povídá si s pomocnicí. Když se dovnitř vřítí Andy s nešťastnou kotletou v ruce, skočí kuchař hbitě za stůl a popadne rožeň. Mám pocit, že je trochu zdravotně postižený. Zás jednou jsem sna ducha rozpolcen a Andyho následuju jen neochotně.

“Co to je, tohle?” huláká Andy na kuchaře.

“Já... ježiš, já za to nemůžu... mě už to sem takhle vozej...”

“A ty bys to žral, tohle?”

“Já... asi ne... ale když voni...”

Do kuchyně vpadá vrchní v černém.

“Co se tady děje?”

“Čuchni si!” velí Andy lapidárně a přísouvá talíř.

“Ne, ježíš... já nemusím, já to znam...” vrchní mizí stejně hbitě, jako se objevil.

O pět minut později už Andy vychladl a navzájem si s kučařem skládají omluvy a komplimenty. Vrchní přináší tácek s rumy. Shoda zas jednou přerůstá výšku nálevny. Vracíme se od svých nových přátel zpět ke stolu. Standa nevrášeně sedí a žvýká svou kotletu. Andy se zastaví v půli kroku a jen nevěřicně zírá.

“Ty seš po tom všem schopnej to normálně žrát?!?”

“A proč ne? Mně to chutná a nic necejtim...”

Jakže jsou ty základní typy povah? Cholerik, flegmatik..?

*

OPĚT MÁM PŘED SEBOU

stranické materiály a okusuju nervózně tužku. Tentokrát už je to natvrdo, z kandidáta plnokrevným soudruhem. Stačí podepsat...

...jenže já do toho nejdu.

Dospěl jsem totiž k závěru, že Strana má dost starostí i beze mne a že bych byl pěkněj lotr, kdybych jí ty starosti zbytečně přidělával. A teď je časné ráno, jsem ve vile sám a pokouším se ten postoj trochu rozumně přenést na papír. Nakonec to nějak zvládnou a celou složku odnáším na Lukášův stůl. Má můj vstup na triku. Usedám k Ozzymu, dosud rozechvělý svým megahrdinstvím, a pokouším se pohnout s kouskem programu. Můžu bádát v klidu, Ruda má dnes volno

O půl hodiny později tiše klapnou dveře a za mými zády se zastaví dvoje kroky. Pánské a dámské. Lukáš a Olga. Skupina vysílá emisary. Neotočím se. Nějak ze mne to hrdinství kvapem prchá.

“To myslíš vážně? Opravdu vážně?”

Dokážu akorát přikývnout. Dvoje kroky se vzdalují, dveře opět tiše klapnou.

Mimořádná schůze stranické skupiny začíná pěkně zostra.

“Ty svině mizerná,” praví můj patron Aleš. “Všechny jsi nás podrazil!”

Klopím oči, nervózně mrkám a polykám, kroutím se jak na loži Záhořově.

“Počkej s tím titulováním, Aleši,” praví chlácholivě Standa a obrací se ke mně.

“Hele, není v tom něco jinýho než vnitřní politická nejistota nebo co to tam píšeš za kecy? Není ono to náhodou tím, že máš pocit, že bys tady přežil i bez toho vstupu? A uvědomuješ si, jak na nás už takhle všichni koukaj a jak jim tím nahraješ? Došlo ti to vůbec, ty vole?”

Standa se ptá správně – a má pravdu. Nedošlo. Zas jednou jsem se projevil jako sobec. Aleš má taky pravdu.

“A krom toho, ty si fakt myslíš, že tady něco dokážeš zvenku? Dokázal něco Přemek? Nebo Luděk? O dost kvalitnější borci, než jsi ty?”

Ošívám se a olizuju si rty.

“No... ale jo, máš pravdu, máte všichni pravdu... a promiňte mi to... je toho teď na mně moc... ten rozvod a všechno... fakt, je to blbost, promiňte mi to.”

Ach jo, myslel jsem, že to ustojím a nenasednu, ale nedokázal jsem to, neustojím to. A krom toho sem patřím

a nechci nikomu nahrávat proti vám a vlastně ani nemám nikoho jinýho než vás tady, kurva...

...tak mi to pádlo dejte taky, soudruzi, a pořádně zabereme. Nebudu stát na druhým břehu.

Hlavně abysme s tou lodičkou někam dojeli...

...a nakoniec si o tom každá řekne:
„je to krátké, sprosté - ale pěkné...“

(výňatek ze starofrancouzské galantní
poezie v překladu R. Krátkého)

ESTÉBÁK A ŽENY

aneb

SPÍŠE SMUTNÁ AKURÁTNÍ ANALÝZA

JAMES BOND

rozdrtí dalšího padoucha, další prsatá blondýna si popotáhne kalhotky v rozkroku a v zářivém úsměvu předvede všech svých čtyřiašedesát zubů, kamera švenkne stranou a jedou závěrečný titulky. Diváci odcházej z kina, u východu se tlačej desítky Jamesů Bondů, utahanej promítač vypíná stroje a taktěž odchází domů.

A v ztichlém a tmavém sále na šedivém plátně pod zataženým závěsem potichouнку jedou scény z dalšího dílu, kterej ovšem nikdy nikdo nenatočil: celkovej záběr na šedivej předměstskej činžák, transfokátor, detail na jedno zasviněný okno, kamera najíždí skrz hrbolatý sklo do útroh laciný garsonky. Tatáž blondýna, nenamalovaná, opuchlá, v ucouraným županu a v natáčkách, čmuchtí u plotny nevábně vyhlízející guláš. Neoholenej James Bond sedí ve zmuchlanejch podvlíkačkách na kraji neustlaný postele, čučí na starou kovbojku a upíjí z láhve piva. Na zemi se válej špinavý fusekle, potrhaný punčochy a nezaplacený účty za telefon. Od sousedů zleva je slyšet děsně rozladěnej klimpr a od sousedů zprava se nese hádka kvůli prochlastaný činži. Blondýně odrůstaj odbarvený vlasy, čímž se proflákne, že je vlastně nudně kaštanová. Po jejich bledejch tvářích se koulej slzy zklamání a zmaru.

Tenhle díl by asi nebyl žádněj kasovní trháč, ale dalo by se mu celkem věřit.

Možná se pletu, ale přijde mi, že se tady v Kotlince psychoanalýza moc nechytla - já teda neznám nikoho, kdo by si chodil dvakrát tejdně lehnout ke specialistovi na kanape. Možná je to škoda, třeba se fakt člověk dokáže takhle vleže vyprávět z minulosti a specialista z těch keců snadno odhalí, že dotyčnej chlastá a tříská manželku pouze proto, že kdysi v dětství viděl mámu, jak potajmu plive tátovi do sodovky... a temná mračna frustrující minulosti se rozplynou a náhle zrozený nový lepší člověk vyběhne na ulici a radostně si to sype do zastavárny nebo k Providentům, aby mohl specialistovi zaplatit účet.

Někteří z nás se ovšem obejdou i bez toho kanape.

Kdybych psychoanalyzoval sám sebe, musel bych si hned po shoení sandálů a ulehnutí na vikslajvant napřed jednu dvě fláknout a potom si přiznat, že je můj vztah k druhému pohlaví pěkně deformovanej a že jsem vždycky buď někde dělal šaška a fůru pitomostí, nebo naopak sice nevědomě, ale tím surovějc ubližoval nejen těm dívkám a ženám, ale i sobě. A pokud mi v něčem to zatracený jedináčkovství v závojích růžovejch sraček skutečně namydlo schody, byla to právě tahle sféra zájmů. A ono takzvaně estébácký prostředí, s tou svou kastovní uzavřeností a omezeným výběrem, se sice nedá považovat za přímého spoluviníka, ale slušnej katalyzátor to byl určitě - právě v těch rozhodujících letech, kdy na vojně pracně získaná tenká krusta tvrdosti na obsahu dosud nepoužitelně měkkém zase popraskala a ke skutečné kůži bylo ještě daleko.

Ach jo, milej Dzejmsi... buď rád, že sis ty neverejný díly nemusel nikdy odehrát... ale ty bys svý chyby a omyly stejně nikdy nepřiznal, ty nakaširovanej panáku...

Mámu jsem do tátova kafe nikdy plivat neviděl, ale jsem skálopevně přesvědčen, že to moc šťastný manželství nebylo. Pokud v tom sehrál roli i nedostatek kvalitního sexu, přispěla k tomu patrně též má maličkost, která se v dvoupokojovém bytě vyskytovala prakticky pořád. Matčina opičí láska nikdy nenabrala dost síly k tomu legendárnímu „tady máš dvě koruny, běž ven, kup si zmrzku a aspoň dvě hodiny sem nelez“. Nebo to možná dělala schválně a pořád ji bolela hlava. Co já vím, šmírování vlastních rodičů mezi mý tehdejší koníčky fakt nepatřilo.

Zato jsem míval už v útlém dětství - dávno před prvním výskytem podezřelých skvrn na prostěradle a povlečení - docela prasácký představy: nepoužívanými dveřmi za skříní v mém půlpokojíku procházely každou noc fantastické slečny a... a neměly vlastně nic na práci, protože si moje dosud nezkažená dětská dušička ještě neuměla představit žádné konkrétní sexuální praktiky. Ani zprostředkované poznatky získávané od kamarádů zatím neměly tu správnou vypovídací hodnotu - vzpomínám si, že jsem na jakémsi prázdninovém pobytu jakožto nejmladší nocležník z celého pokoje po večerce dlouho poslouchal záplavu šeptem pronášených vtipů, založených povětšinou na jediném slově, kterému jsem nerozuměl, a obdržev lapidární odpověď na otázku nakonec váhavě položenou, byl jsem zase tam kde předtím, neboť se se vyskytlo další slovo naprosto neznámé („hele, Tony, a co je to vlastně ta kurva?“ „ženská, co mrdá za peníze, ty vole!“)... Určitý průlom v tomto směru přinesla rodiči špatně ukrytá brožura „Na cestu za šťastným manželstvím“ od jakéhosi Mađara (sice žádná sláva, ale nic jiného jsem neobjevil - buď byly další knihy schované lépe, nebo naši s literaturou prostě nepracovali), ale naplno to všechno rozjela až legendární Kámasútra a Oswalt Kolle.

Bohužel jsem do svého erotického profilu hned na startu nějak zapracoval od matky převzaté vágní představy, že jsem jakási lepší sorta a nemůžu se tedy zahazovat s kdejakou Mařenou... což paradoxně vedlo k soustředěnému zájmu výhradně o ty nejdrsnější Mařeny volně dostupné... drobná chybka s velkými následky mne odtrhla od reálu, poslala na vedlejší kolej bujně fantazie a připravila mi vydatnou jíšku na hustý průsery do budoucna (mimochodem - obávám se, že dnešnímu teenagerovi prokazuje v oblasti sexu prostého stejnou medvědí službu snadno dostupné porno).

LISTUJU ZMUCHLANOU BROŽURKOU
svého života a namátkou si čtu některé stránky.

*

Letní večer u rybníka, v sevření kamenů líně plápolá malý oheň, sedím na dřevěném špalku a zadumaně brnkám na kytaru. Je mi třináct, dosud nemám žádné uhry, husté vlasy údajně po dědovi jsou docela dlouhé (otec sice už pár dnů pravidelně hovoří o „frizérovi“, ale z lesa je k němu docela daleko). O dva roky starší kamarád Ivoš objímá kudrnatou Jarku, která zítra s rodiči odjíždí, a vypráví jí, jak si hned po prázdninách koupí moped a bude za ní těch třicet kiláků mezi jejich rodnými městy jezdit. Jarka má bílej huňatej svetr, Ivošovy ruce blouděj po sympatických vybouleninách pod ním. Jarčiny oči cvrknou o moje a naprosto jednoznačně sklouznou směrem k úzké pěšince v orobinci... ruka mi sjede po hmatníku a zahraju falešnej tón. Memento... o půl hodiny později sedím sám a bez kytary na ukotveném prámu, odkud přes den skáče do vody, a dívám se na protější břeh. Žabí koncert. Spousta hvězd. Z rákosí se vynoří Jarka v tmavé bundě. Kleká si přede mě, objímá mne a horce šeptá „panebože, já tě mám tak strašně ráda...“ Má zmatená hlava to nějak nebere, potácím se mezi přiblblou pýchou a pocitem viny vůči Ivošovi a jeho snům... neobratný polibky, nesmělý výlety rozechvělejších prstů k oblastem hladký kůže. Lístek s adresou. Ráno prázdný obdélník od složeného stanu a otisky kol starýho vartase. Moje i Ivošova rodina odjíždí až za tejden. Ivoš denně vzpomíná na Jarku a já se zmítám mezi soucitem a chladně krutým zadostiučiněním... kdybys troubo věděl... papírek s adresou nepoužiju, mám to k Jarce padesát kilometrů a šance na moped a žádná. Podzim, zima, jaro. Jezdíme k rybníku na víkendy. Jedno sobotní odpoledne se objeví Jarka s partou kamarádů. Večer zvolna a významně projdu kolem jejich ohně a jdu si sednout na prám. Hodinu funguju jako komáři doskočiště. Jarka nepřijde. Nechápu proč.

*

Můj první chmel a první dočesná. Je mi čtvrt na šestnáct, sice využívám benevolence pedagogického dohledu a upíjím volně čepované pivo, ale moc mi to nechutná, nechápu, co na tom hořkém patoku všichni mají (za pár let to pochopím až moc). O rok starší „mazačka“, snědá a temperamentní (údajně má babičku Španělku) to do sebe leje horem pádem

a je to znát, profesorka ji už potřetí nařizuje, aby si tu blůzičku zase zapla. Náhodou se s mazačkou srážíme na chodbě u hajzlíků. Stoupne si přede mne a přezíravě se ušklíbne.

„Á, náš muzikální bažantík...moc se nebavíš, co? Nechceš si trochu spravit náladu?“ Bere mne křížem za ruce, tiskne se zády ke zdi, její ruce zasunou ty moje pod blůzku počtvrté příliš rozepnutou a snědá tvář se ušklíbne znovu, tentokrát vyzývavě.

„Co mi teď zahraješ, bažantíku? Copak teď cejtíš?“

Je štíhlá až hubená, žádnéj materiál pro mý vlhký sny; krom toho si až mooooc dobře pamatuju, jak razantně a s chutí se po celou brigádu zapojovala do každý mazácký šikany.

„Nic,“ odpovídám popravdě.

Nějak takhle si představuju fúrii... odletím přes celou šířku chodby ve spršce výrazů nikoliv dámských. Vypadá to, že jsem asi přišel o případnou starší kámošku. Hned druhý den se můj pocit potvrzuje - vyhledá mne trojice mazáků a dostávám důrazné varování, od fyzické exekuce mne patrně zachrání jen ty zázračný žlutobílý rukavice.

O pár let později se s dotyčnou intimně sblíží přítel Dudlajdá - oba bydlí ve stejné zahradní čtvrti. Poslouchám jeho nadšené tirády a říkám si, že jsem měl tenkrát asi zalhat.

*

Je mi pár desítek minut po sedmnácté a (zatímco mí spolužáci podle náтуры buď ukazujou dívkám souhvězdí, nebo si s nima v bytech rodiči dočasně opuštěných hrajou na doktora) zvyšuju si kapesný hraním po hospodách. V baru hotelu Dukla (požádáte-li o pokoj na celou noc, podívá se na vás recepční dost nedůvěřivě a stejně vám ke klíči přidá prezervativ) dostávám od svých tří šedovlasých spoluhráčů tvrdou školu hudební i lidskou - tu druhou především od bubeníka, vedle kterého obvykle při produkci stojím a jehož šeptané poznámky a glosy slyším na malém pódiátku zcela zřetelně („Vidíš tu zrzku, mladej? To sou kozy,

co?“ „Dyť je to malý, pane Průša...“ „Ty tomu tak rozumíš, cucáku! Sou akorát do huby!“). V rozhrkané dodávce objíždíme po zasněžených silnicích okres a rozšiřujeme kulturní obzory drsných obyvatel hornických výsek. Zjišťuju, že ke stejným cílům lze dorazit různými cestami, často sympaticky zkrácenými („Pane trumpetisto... vy tak pěkně hrajete na tu trumpetu...“ „Co? Jo, nojo...“ „A pane trumpetisto... umíte taky tancovat?“ „Cože? Ale jo, nojo, jasně že jo...“ „Hm... a... zatancoval byste si se mnou?“ „To ne... ale voprcał bych vás!“ „Ježiš, vy ste ale sprostěj... a do kolika hrajete?“). Moje romantické představy se jen obtížně vyrovnávají se strohou realitou a tak se můj erotický potenciál obvykle snižuje jen přes ta noční flekatá prostěradla. Po produkci v restauraci Kahanka skončím na blízském a nepoužívaném sokolském sletišti s dvacetiletou kuchyňskou pomocnicí (při vstupní sblížovací operaci patrně zapracovaly vzpomínky na Čtverečkovanou Jolanu). Její vlasy jsou cítit jahodami, česnekem a ještě asi desítkou pachů a vůní z oblasti potravinářství. Je půl druhé ráno a zima jak v ruským filmu. Snažím se proniknout jejím vícevrstevným oděvem, ale jde to jen ztěžka, protože v jedné ruce držím basketaru (lehký plátěný obal je k odložení do sněhu zcela nevhodný). Slečna se pozadím slibných tvarů opírá o řetěz lemující atletickou dráhu; ob dva sloupky vlevo pracuje ve stejném oboru jiná dvojice, která už je podstatně dál. Vlivem fyzikálních zákonů a interference se občas řetěz zhoupne naprosto mimo střidu a my zuřivě bojujeme o zachování stability. Nakonec zanechám marných pokusů a pak ležím tři dny s horečkou.

*

Maturitní rok jsem zahájil žloutenkou a dlouhodobou rekonvalescencí. Z chmelové brigády jsem si kromě té žloutenky přivezl první poznatky o principech řetězení mezilidských vztahů - slušné dívky, které se zajímaly o mne, jsem odmítal jako zcela nezajímavé, zatímco drsnější typy, o které jsem se zajímal já, odmítaly mne jako zcela nezajímavého. Do klubu gymnazijních žloutenkářů patřily i dvě sestry Nechybovy a já se idiotsky zamiloval do té mladší, unylé a tmavé dlouhovlásky onoho typu, který tehdy ztělesňovala Jaroslava Schallerová a později Michaela Kuklová. Celý rok jsem opruzoval v rodinném domě svého idolu (dům byl velký a dívky požívaly ve svém křídle nadstandardně vysokého stupně volnosti), aniž bych jakkoliv uspěl (jak se později ukázalo, několik šťastnějších hochů v té době takové problémy nemělo). Byl jsem otravnej jak zarděnky

a legraci už ze mne měl asi i místní poloslepý pes, ale mně to nedocházelo a vláčná princezna věc nijak neřešila. Vše skončilo až maturitou. Já zkoušku dospělosti složil, má vyvolená nikoliv a její vytočená babička z toho neúspěchu obvinila mne. Patrně se trefila... no a? Já na tom přece taky nijak neprofitoval. Měli mě včas vyhodit.

*

Třetí semestr vejšky, pošmourné zimní dopoledne. Jedu na matematický seminář, natrásám se sám sameček na pravé zadní čtyřce téměř prázdné městské karosy, na klíně mi poskakují skripta a poznámky z přednášek. Věty a definice mne moc neberou, každou chvíli zatrpkle zírám z okna. Těžké tmavé mraky, víření vloček, všude jen bláto a rozbředlý sníh. Roze-stavěné jihopražské sídliště není žádná vejhra, teda – a z hlediska společensko-erotického vyložená katastrofa. Osamělý ponurý jedenáctipatrák kasárenského typu se přitažlivejma slečnama zrovna nehemží – zatím jsem objevil jedinou zajímavou osobu, opět (kdo by to byl čekal) unylou tmavovlásku - poměrně záhy jsem ovšem zjistil, že je vdaná, a před pár dny ji navíc při pozdním návratu a čekání na poslední noční spoj nechtěně vyhmátnul, ana si za zastávkovým přístřeškem vášnivě ohlodává obličej s maníkem, který se jejímu manželovi dvakrát nepodobal... Sodoma, Gomora, Jižák.

Řvoucí ešemka uhání po širokých asfaltkách, které časem obklopí kle-noty socialistické bytové výstavby, ale zatím jsou k vidění jen plechové ohrady, betonárky, jeřáby a montované ubytovny. Šofér si zjevně při téhle jízdě hodlá udělat traťovej osobák, jede sakra svižně a v zastávkách to taky pěkně odsejpá – ledva se dveře otevřou, už vřeští výstražný signál a rallye emháde pokračuje následující etapou. U další ubytovny zastávková rutina náhle trochu zadrhne – bzučák umlká v půli árie, střední dveře k sobě jen cuknou a hned se zas se sykotem otvírají, po schodech se hlučně valí rozesmátý hlouček... zatím ještě bez zájmu otáčím hlavu dopředu. Trojice záhadně propletených snědých slečen vklopýtá do vozu, který už zase startuje do erzety. Fyzika funguje perfektně, slečny plachtí uličkou dozadu, dvě se s řehotem rozplácnou kdesi za mnou, ta třetí se zachytí tyče u mé čtyřky, opíše ladný půlkruh a dopadne na sedadlo proti mně. Dlouhé černé vlasy ozdobené sněhovými vločkami, jiskřící oči, drsně krásná rozesmátá tvář... opře si ruce o stehna a nakloní se ke mně.

Síla Tam Nahoře mi patrně zas jednou hodlá připomenout Čtverečkovanou Jolanu. Sehnu se k poznámkám v předstíraném nezájmu, ale to žluté světlo a horko už je zas na cestě, jebentiboga. Slečna se s nenucenou drzostí naklání tak, až mi její zvlněná hřívá omete skripta. Polknu, ale oči nezvednu, normálně se bojím.

Slečna se rozhodně nebojí – a nehodlá zůstat opomíjena. Plavným pohybem se přesune, kleká si na sedadlo vedle mne, její ruce se mi omotají kolem křečí ztuhlého krku... takže k Jolaně mi bude ještě taky přehrávána kudrnatá Jarka? Co se sakra děje? Za co, soudruzi? Zmatenou myslí probleskne zpráva o zvýšené aktivitě přítulných kapsářek v centru a tak si zcela nelogicky, leč o to rychleji a razantněji vytahuju až k ohryzku zip zimní bundy.

„Čo to čítaš?“ Měkce akcentovaná metačeskoslovenština, mátová nebo jaká vlastně žvýkačka, hořká vůně vlasů. Žluté světlo začíná oranžovět a horko hromsky přitápět.

„Nečtu, učím se.“ Paráda. Vladyk nebalič... našťestí se mi hlas ani moc neklepe. Slečna je zjevně potěšena.

„Študuješ, hej? Na doktora?“ Dychtivost v hlase je nefalšovaná.

„Ne... elektriku...“

„Škoda... chcela by som, aby si byl doktor... prezrel bys ma, či nečakám dieťa...“ dáva mi to pěkně natvrdo - a než se stačím pořádně leknout, plynule pokračuje „...a keby som nečakala, tak bys mi ho hned aj urobil!“ panebože... nechtěl bych se teď vidět v zrcadle. Odněkud zezadu slyším chichotání ve stereu.

„Na to už snad máš někoho jinýho, ne?“ bráním se chabě.

„To hej... ale nevladza...“ i to pohrdání zní věrohodně. „Chcela by som ho od teba, vieš?“ Autobus prudce brzdí a zatáčí k další zastávce, tentokrát ležící u brány nějakého toho X-stavu.

„Teraz idem do roboty... ale večer... znáš Rostov? Budem ťa večer čakať... naozaj, budem...prídeš, hej?“ dostávám bozk na zrudlou tváň, sykot dveří, všechny tři slečny se s hlukem a smíchem vysypou zadními dveřmi, ta moje se ještě vrací k oknu, otírá zasněžené a zvlhlé sklo, tiskne k němu rty... ešmeka odráží, trochu otřeseně zamávám, sbírám pomuchlané listy s přednáškami, v polosnu a s přihlouplým úsměvem na rtech se narovnám a podívám kupředu...

...a z přední části autobusu na mne se zjevným odporem zírá několik obličejů vesměs z našeho domu... trest kráčí vzápětí za hříchem, jak praví Vančurův major Hugo kouzelníkovi Arnoštovi.

Do Rostova, legendární kavárny na Václaváku, jsem tehdy nešel – ale mockrát jsem si to už od té doby vyčetl.

*

Úpěšně složené zimní zkoušky obvykle následuje jisté uvolnění a jarní euforie. Trávili jsme hodně času ve volných učebnách nad čtverečkovaným papírem s upravenou formulí, kterou jsme dotáhli téměř k dokonalosti (dnešní počítačovní otroci nemaj ani páru, o kolik krásných neelektronických her kvůli tomu pokroku vlastně přišli). Blížící se jaro ovlivňovalo i probíhající debaty; nikdo z užšího kroužku nás hochů, co spolu choděj, totiž nedisponoval žádnou příležitostnou natož stálou známostí - a nadrženosť je ve dvaceti obvykle dost vysoká. Vliv prostředí na situaci byl naprosto jednoznačně negativní – poměr zastoupení obou pohlaví na technice nebyl pro erotické operace nikdy příznivý a navíc bylo na poněkud surovém dobovém pořekadle „holky dělíme na krásné, pěkné, normální, ošklivé, děsně ošklivé a studentky čé vé ú té“ bohužel poměrně dost pravdy.

Nejsem si zcela jist, zda to byl můj nápad, ale v seznamovací rubrice Mladého světa, což byla tehdy jednoznačně nejúčinnější seznamka píár nepíár, vyšel koncem března inzerát „Kruh vysokoškoláků technického zaměření přijme patronát nad třídou dívčí střední školy“ s nějakou již zapomenutou, ale určitě děsně duchaplnou značkou. V odpověď dorazil jeden jediný dopis od jakési rozumné slečny, která ocenila fór, ale nevěřila v odezvu a napsala nám proto sama, abychom nebyli tolik zklamáni

– a dále přesně devadesát devět nabídek z různých středních škol rozestých po celé republice...

Nápad i efekt parádní, souvislosti a návaznosti ovšem nikoliv. Některé věci se prostě kolektivně řešit nedají. Sice si každý z nás skutečně našel nějakou tu favoritku, ale pokud vím, žádný setrvalý vztah se neurodil. A logistická a především ekonomická zátěž byla naprosto neúnosná, i když to slečny braly rozumně a bez postranních úmyslů (na tlupu pohledných, leč práskaných zlatokopek, které nás na prvním a jediném setkání vydojily z hotovosti na celý měsíc, jsme naštěstí narazili jen jednou). Výsledkem byl postupně vadnoucí zájem a klesající účast zainteresovaných pánů. Koncem května dorazilo třicet dívek z Karviné a my na ně čekali jen tři... schůzka proběhla na rampě Národního muzea a chvilku to vypadalo, že budeme bez milosti shozeni do kašny.

Nu což, lidské dějiny znají spoustu případů, kdy se původně přitažlivě vyhlížející myšlenka zvrhla v surově zpackanou realizaci... u nás se to aspoň obešlo beze ztrát na životech.

A já si tenkrát o té své vyvolené aspoň složil docela podařenou pjosonku... „oči hnědé snad – kdo ví, ústa – kornout višňový, tvář jí vroubí plavá hřiva model vodopád“... ach jo, kdepak a jak asi skončila tahle moje tehdejší Jediná?

*

Konec prázdnin trávíme pod stany. Jihočeský rybník, ke kterému jsem co pachole nevinné léta jezdíval s rodiči, sice doplatil na hamounský přístup místně příslušného národního výboru, ale o jeden les a dva kopce dál byla nalezena dostatečná náhrada. Je nás šest spřátelených študáků ve třech áčkách, večery trávíme střídavě u piva točeného v blízké hospodě nebo s pivem lahvovým u svého poněkud stranou situovaného ohniště. Tentokrát nás přišlo navštívit pár lidí z vedlejšího palouku, ale většina už se odebrala zpět k vlastním plamenům. Zůstává pouze Zrzka – o něco starší, ale přece jen ještě hodně mladá paní, jejíž manžel má dorazit až za několik dní a jejíž hojně zastoupené příbuzenstvo už odešlo do hajan. Sedí u ohně proti mně, má černý huňatý svetr, s ostatními poslouchá, jak se pokouším současně zahrát všechny motivy a zazpívat všechny hlasy

z posledních hitů Abby a dua Schellinger/Čech. Její oči cvrnknou o ty moje a naprosto jednoznačně sklouznou směrem ke stanům pod borovicemi – a mně je najednou zase třináct, prsty sjedou po hmatníku a zahrajou falešnej tón. Memento...

Technicky vzato jsem v jednadvaceti ještě panic, k dlouhodobému pobytu s nějakou dámou ve vodorovné poloze dosud nedošlo, ale několik takříkajíc přípravných kempů jsem už přece jen absolvoval, léta se připravuju individuálně, taky teoretickou průpravu mám slušnou – a hlavně už to tentokrát nehodlám prošvihnout. A Zrzka podle všeho taky ne. U ohně brnká na kytaru někdo jinej a zatímco pečlivě zapínám vchodové olivky, sundává si Zrzka nejen černý svetr. Ve slabém kuželu ledabyle pohozené baterky se měkce rozmáznou provokující křivky a záhyby a zazáří rezavé chloupky. Jednou rukou zhasíná světlo a druhou si mne přitahuje... hlavou mi cvailem prolétnou zásadní pasáže z Oswaltovy knihy...

Ráno se na jedné straně cítím mocný a silný, na straně druhé mám výčítky kvůli spolužákovi a spolunocležníkovi, který u vyhasínajícího ohně klepal kosu do půl třetí... navíc si nejsem jistej, jestli jsme při tom nočním zasvěcování nedevastovali i přítelův spacák. Zrzka, dbalá pověsti, se v časných ranních hodinách odporoučela na své teritorium, na kluky je spoleh, takže se neobávám žádných informačních úniků. S kartáčkem v jedné a ručníkem v druhé ruce vcházím do primitivní umývárny, která má společně s několika kadibudkami alespoň trochu ospravedlnit nehorázné denní poplatky vybírané zdejším emenvé. U plechového žlabu frká a cáká jeden ze Zrzčinyých příbuzných. Zdvořile přeju dobré ráno a snažím se vypadat nenápadně.

„Ááá, mladej... prej si dneska v noci naší zrzuli promazal vozejk?!?“

Ke korytu dojíždím vysloveně setrvačností a chytám se kohoutku... než stačím nějak zareagovat, chlápek mne bujaře plácne přes rameno a s chechotem odchází.

Moc a síla ze mne kamsi vyprchaly. Zrzčín manžel je docela rampa. Zcela vážně uvažuju o předčasném ukončení pobytu a o bezhlavém úprku ...

(Později se veškeré obavy ukážou jako liché; manželství je před rozpadem a Rampu eskapády jeho ženy naprosto netankujou. Během roku se se Zrzkou ještě párkrát sejdeme, ale už v tom není ta romantika a já se navíc chovám úměrně své jedináčkovské měkkosti a nafrněnosti; počítám, že mne má ke konci celkem oprávněně za pěknýho pitomce...)

...ale to není důležitý. Byla to Ta První...)

*

Zrzce ani zdaleka nevděčím jen a pouze za to první zasvěcení a základní poučení o souloži prosté. Její zásluhou se mi otevřel další paralelní svět, po muzice a programování třetí dosud neznámá, neprozkoumaná a uchvacující enkláva.

Mature world, svět zralých žen.

Ta krásná pozdně telecí léta, která k drsně chlupatému „kdo nešukal starou bábu, neví, co je sex“ hned stydlivě upřesňovala, že „bábě“ bylo šestatřicet, tenhle svět oblékala do pestrých barev a točila jím v divokých vírech. A poznání rozšiřovalo obzor až za hranice možného... Najednou se nebylo nutno na volejbalových trénincích soustřeďovat jen na krásnou Jitku (devatenáct let, tvář bohyně, atletické tělo s dvojicí obrovských... no, těch... perfektní hráčka v poli a nahrávačka – z přítomných samců unikala pára všemi póry a když byla Jitka při cvičných smíšených zápasech na nahrávce a šla za mizerně přijatým míčem obětavě k zemi, padali k ní a na ní dokonce i hráči z opačné strany sítě... všichni zbytečně, měla před svatbou s mladým fešným internistou, kterému byla neochvějně věrná). Mladý býček čerstvě vybavený Zrzčinou optikou se rozhlédl kolem sebe a najednou viděl ve zcela jiném světle štíhlou a svalnatou plavovlasou Martinu, kterou předtím přehlížel jen proto, že ji do i z tělocvičny obětavě vozil manžel... a podíval se do jejích očí a ty sklouzly stranou... a jednoho dne trénink odpadl a já se zdržel v pánské šatně a Martina v dámské a během vyšetřené půlhodinky jsme si pak řekli na žíněnkách leccos zajímavého...

Martina byla především pragmatická. S odstupem let si troufám říct, že by pro mne byla ideální životní partnerkou, která by ze mne omyla růžové

jedináčkovské sračky a provedla mne obdobím Částečného i Úplného Prozření mnohem dřív a méně bolestně, než jsem se tím vším po letech pracně prohlodal sám. Moje hovězí úlety ji nijak nevytáčely, nicméně je ihned a důrazně umravňovala. Myslím, že ji to svým způsobem dost bavilo. A rozhodně nebyla hloupá ani špatná učitelka. Naším zásadním problémem ovšem byly poslední dvě třetiny legendární socialistické hlášky „když je kde, není s kým – když je s kým, není kde – a když je s kým i kde, musíme oba dřepět na schůzi!“. Moje jediná návštěva u Martiny doma neskončila katastrofou a masakrem jen šťastnou náhodou: manžel si pravda odskočil ze šichty naprosto neplánovaně, ale dorazil jen o pár minut po mně, takže jsme ještě mírumilovně seděli u kafe (i tak bylo v kuchyni celkem dusno – uvěřit tomu, že jsem se přijel přes půl Prahy jen zeptat na termín příštího tréninku, se mu zjevně moc nechtělo). Já sice disponoval svým vlastním pokojíkem (pro mne patrně jediná prokazatelná výhoda rodinného přesunu do Matičky), ale historie se již obrátila a v produkování kvalitního sexu tentokrát bránili svou téměř setrvalou přítomností v bytě rodiče mně – a jak by soudruh tatínek reagoval na výzvu „tady máte šest korun, kupte si zmrzku a nejmíň dvě hodiny sem nelezte“, to si radši ani nezkouším představit...

...ale když byli naši dva tejdny na dovolený a Martina se v témže termínu dvakrát nestihla vrátit domů, protože se zdržela a nakonec i přespala u kámošky, bylo to fakt nádherný...

*

Pověsti o bromu ve vojenském čaji jsou patrně jen pověstmi, ale já bych to tenkrát možná i bral.

O sexu v lázeňských městech již byl vyprávěn i napsán bezpočet historek dlouhých i krátkých („Milostivá paní, pojedete letos do lázní Smrdáky?“ „Ale kdeže, zas jenom s manželem...“), avšak silně pochybuju, že by si v nich zahrál nějakou větší a kladnou roli vojáček v nepadnoucí uniformě a se třema stovkama měsíčního služného. Když jsem o pár let později poslouchal Davidovy historky ze základní služby ve Vandáku, mohl jsem jen tiše závidět (možná jsem tehdy nevěřil všemu, ale za další pár let jsem se v tom milém městě ocitl sám, v drogerii nechtěně vyslechl dialog dvou statných pletařek u regálu se svíčkami - a nabyl dojmu, že David

zdaleka nevyprávěl všechno). U nás se člověk musel většinou spokojit jen s občasnou noční polucí.

Že mi za ten rok totálně nezaschly trubky, zařídila obětavě především má tehdejší kámoška Magda – nejen, že mne na část dvoutýdenní letní dovolené vzala k sobě na chatu (krásný sroubek v lese, bez elektřiny, vody a podobných vymožeností, což ovšem dost zužovalo skladbu programu... třetí den pobytu už jsem si radši vzpomněl na své předpubertální zájmy a chodil zas do lesa čučet na mravence), ale dokonce za mnou jednou přijela a přenocovala na nechvalně proslulé důstojnické ubytovně Kavkaz (samostatné ubytování civilů ženského pohlaví možné, návštěvy vojska na pokoji povoleny... vzhledem k nutnosti sypat včas zpátky do kasína ovšem délka pobytu omezena na pár hodin, prostě takový legální polobordel pro zvané... Magda byla v intimních chvílích poněkud hlučnější, takže jsme si vysloužili několikeré nevrle zabušení od trvale ubytovaného lampasáckého souseda, což byl, jak se později ukázalo, velitel mé vlastní roty - patrně další špílec Síly Tam Nahoře).

Teď je ovšem červencový pátek a my hrajeme s elektrifikovaným triem kavárenského typu v podniku veskrze civilním na jakési oslavě jakéhosi významného dne (je významný rok, Straně je právě šedesát a konají se tradičně devětadevadesátiprocentní volby do Národní fronty, takže pro slavné dny pomalu není kam plivnout). Publikum tvoří převážně osoby v uniformách a v různém stupni opilosti; dvě slušné oblečené a jen zvolna konzumující dámy u malého stolku ukrytého v postranním přitími zde vypadají poněkud nepatřičně. Nějak se to semele a o přestávce se s nimi s basistou zdrojařem zvaným Píča kultivovaně bavíme, zatímco bubeník Mišo dohání alkoholové manko. Jsou ze vzdáleného města, třicetileté, pohledné, rozvedené a chytré. Na akci je přiváły příbuzenské vztahy, jedna je sestřenicí některého z lampionů. Píča se překonává v komplimentech a já se taky snažím. Zrno padá na úrodnou půdu. Řečeno s Vančurou: shoda přesahuje výšku nálevny...

...a tak se může v sobotu odpoledne do zdrojovny, v níž s Píčou poklidně popijíme černou třináctku chodovar, vřítit vykulený pomocník dozorčího autoparku a vykřikovat přitom zmatené věty o volech, co maj zvednout prdel a fofrem padat ven, a o babách, co čekaj u futra s nějakým fárem.

Na malém parkovištiátku u hlavní brány skutečně stojí černá limuzína japonského původu a vysílá do okolí lákavý odér tuzexového konta nebo diplomatických služeb. Naše nové přítelkyně poklidně pokuřují u okna strážnice a líně odpovídají na záplavu otázek zjevně rozhozeného dozorcího. Opodál okouní několik vojáků, pro které je taková návštěva příjemným vytržením z nudného stereotypu.

„Tak jsme tady,“ povídá plavovlasá Daniela.

„Jak jsme včera slíbily,“ dodává černovlasá Marta.

„Nemáme vycházku,“ broukne nešťastně Píča.

„Máte. Do zítřejšího večera,“ usmívá se Daniela.

„Už jsme mluvili s vaším velitelem,“ usmívá se Marta.

Mlčím a připadám si jak pitomec. Zvoní telefon, dozorcí u vchodu se natahuje pro sluchátko.

„Máte vobá fofrem sypat na štáb,“ utrousí nerudně. Docela ho chápu, bejt u něčeho takovýho pouhým divákem, taky bych měl vzteka.

Velitel útvaru je v nevídaně dobré náladě, asi se po včerejší proplachovačce jater dobře vyspal.

„He mika absolventi... čatáři... také baby... len chodte, chodte... čatár sa tuná ožení a možno aj vojnu podpíše...tak koukejte mazat!“ Vycházkové knížky přebíráme poněkud omámeni.

O několik hodin později sedím v Danielině ložnici na široké posteli a připadám si jak extrapitomec. Moje vycházková uniforma je úhledně složena na židli – včetně košile a fasované kravaty. Na sobě mám pouze Danielino bílé tričko s nějakým odporně kapitalistickým nápisem. V koupelně hučí pračka.

„Dáš si radši kafe nebo čaj?“ volá z kuchyňky Daniela. Kdyby to zále-

želo na mně, dal bych si akorát pár výstavních facek. Mlčím. Daniela se objeví ve dveřích.

„Prosímtě, nekoukej jak padlej anděl... vždyť se nic nestalo. Do zejtrka to máš vypraný, vyžehlený a suchý... kafe nebo čaj?“

Ano, nic se nestalo. Teda – nic překvapivýho. Zažila to spousta lidí. I do literatury a filmu se to dostalo... takovej Miloš Hrma by moh vyprávět. A já se kvůli tomu rozhodně nehodlám podřezat ve vaně...

...ale jsem asi první, kdo si dojel pro ejakulatio precox skoro sto kilometrů a k tomu v naprosto nevhodným oděvu. A přitom vlastně ani nešlo o nějaký sex, doprdeletmavýho... Daniela rozhodně není ten typ, co by lovil po barech vojáčky. Jsem prostě jen na mimořádný vycházce u dobrý a laskavý přítelkyně... a po večeri jsme si povídali, sedli si trochu blíž, pár letmejch dotyků víceméně náhodnejch... a najednou zrádný mokro v jégrovkách. Vladyk nadsamec důstojně reprezentuje lidovou armádu... tak leda nasrat, soudruzi.

Nakonec si dáváme čaj a z postele ještě chvíli koukáme na ideově pochybené západní televizní programy. Daniela krásně hřeje, sex není vůbec v plánu. Kdo nebyl na vojně, ten asi nikdy nepochopí, jaká je to pohoda – usínat v klidu a tichu, bez okolního chrápání, prdění... a chmurných úvah, koho tentokrát ocákně obsahem svého měchýře podporučík Žízeň po návratu z vycházky.

Ráno dorazí Marta s Píčou a strávíme příjemné dopoledne ve čtyřech, poobědváme a pak nás naše uhlažený kámošky dopraví zpět před bránu kasina. Slouží jiná směna, takže absolvujeme další kolo očumování. Rozloučili jsme se už cestou, k očumování tedy není moc příležitostí. Limuzína odplouvá, my dva procházíme branou a na dychtivé otázky obsahu vesměs obscénního odpovídáme jen důstojným mlčením... a vlastně o tom víkendů nikdy později nemluvíme ani my dva...

...možná si Píča taky stříhnul předčasnou salvu.

Za několik týdnů obdržím dopis v decentní obálce. Na malé kartičce je

úhledným písmem vyveden následující text:

„Milý Vladimíre, až budeš v civilu a ve vhodné náladě, klidně napiš a přijed'. Jen si prosímtě neber ty krásný, dlouhý, sepraný spodky... srdečně zdraví Daniela.“

*

V tom krátkém civilním mezidobí mezi vojnou a StB jsem se rozešel s Magdou; zajel za Danielou a zjistil, že to nemá absolutně žádnou cenu; a vynechával volejbal...

...a tak jsem do služeb ministerstva vnitra nastoupil ve stavu maximální připravenosti k plnění obtížných služebních úkolů a bez byt' sebemenší erotické zátěže...

*

S erotikou a sexem to u vnitra zpočátku ovšem vypadalo značně bledě.

Ne snad, že by se v naší blízkosti nevyskytovaly žádné zajímavé slečny nebo paní: chodili jsme na obědy do velké společné jídelny, zajížděli na schůze a porady do centrálního objektu a navíc absolvovali roční právnický postgraduál na vysoké škole SNB - v legendárním "údolí dutých hlav".

Jenže jsme nikoho nezajímali.

Pravda, kolegyně z odboru tu a tam prohodily vlídné slovo - ale každá někoho měla a žádná nedokázala zcela zakrýt určitý despekt vyplývající z vyšší hodnosti i délky služby. A všechny byly zvyklé na práci s důvěrnými materiály, takže je na klábosení mimo kancelář moc neužilo. Celkem chmurný start tedy... aspoň že to vlídné slovo občas padlo.

S jedinou výjimkou.

Černovlasá Zuzana přitahovala většinu okolních soudruhů

jako úl včely. A přibližně stejně jako úl se k nim taky chovala – totiž nijak. Vzorná v plnění povinností, naprosto přezíravá ve všem ostatním. Zdatná sportovkyně, ale naprosto uzavřená a bez přátel. Ve svazácké organizaci vysoce hodnocená po pracovní stránce, společensky naprosto neaktivní. Ti, kdož se v minulosti pokoušeli o nějaké sblížení, byli vesměs odraženi se zkrvavenou hlavou i duší. Zvědavost houstla a hrozila nezvládnutelným přetlakem.

I já jsem byl zachvácen zvědavostí, která se znásobila poté, co jsem v nočním centru, sám nezpozorován, zahlédl dotyčnou ve společnosti dvou maníků původu zjevně neevropského... u pracovníka mateřského odboru byl takový styk naprosto nepřipustný, nebyl-li veden v rámci služebních povinností; a naopak, případný pozorovatel byl povinen takovou věc hlásit v duchu pravidla “když některýho kolegu prásknu, dělám to především pro jeho dobro”... byl jsem sice loajálním příslušníkem, ale k práskání na kolegy mimo operační prostor vlastního kolektivu, kde se vše řešilo hned a zočivoči, jsem se za celou kariéru nějak nedokázal dokopat. A krom toho – třeba Zuzka plnila nějakéj mimořádněj úkol dalekosáhlýho významu... co já vím... nechal jsem to koňovi, neb má větší hlavu.

O pár měsíců později se celá aféra konečně s mohutným rachotem provalila.

Zuzka, doporučená do centra jako nadějná mladá soudružka ze vzdáleného kraje, byla ve skutečnosti dívka poněkud lehčích mravů, se kterou se zapletl tamní krajský náčelník. Byv dotyčnou nemilosrdně tisknut ke zdi, přislíbil jí nakonec místo v Praze a ve své lampasácké omezenosti ji klidně protlačil na pozici s taj-dův náplní... Zuzka nebyla hloupá, takže dokázala uložené úkoly plnit naprosto bez problémů, ale na druhé straně se nehodlala vzdát svých nadstandardních příjmů, které jí zajišťovalo její dokonalé tělo – a do Prahy chtěla hlavně proto, že se tam tahle ko-

modita cenila výš, než v regionu. Kombinace obou profesí není sice ničím neobvyklým v žádné době ani režimu, ale velení to musí vědět; v tomhle případě ovšem nevěděl nikdo nic. Major Prager putoval na kobereček náčelníka správy a hříšnice vyletěla z řad estébé jak sputnik z atmosféry.

Podle důvěryhodných zdrojů přijala krásná Zuzana zprávu o tom, že se její morálně volní vlastnosti neslučují s postavením příslušnice speciálního útvaru, naprosto klidně. Věcně informovala velícího majora zhruba v tom smyslu, že už má toho krajského páprdy stejně plný zuby a že si již dokázala v Maticce stověžatě vybudovat dostatečně pevnou pozici ve své původní profesi. Odevzdala zbraně a placku, na závěr policejní dráhy vyhrála svou kategorii branně-bezpečnostního závodu a zmizela všem z očí.

Moc bych za to nedal, že si ji vnitro jistým způsobem ve stavu i nadále ponechalo. Byla fakt šikovná, krásná Susan.

*

NA DVEŘE KLEPE JARO,

ale na počítačovém sále se to nijak zásadně neprojevuje. Od rána sedím u terminálu a marně přesvědčuju vzpurný I/O obvod, aby dělal to, co si myslím, že mu přikazuju. V době oběda právě přecházím z fáze zklamání do fáze očekávání a tak se rozhodnu dnešní odběr stravy vypustit. Dávám Viktorovi zítřejší lístek k oražení a dvacku na pořízení něčeho jakžtakž požitelného v bufáci pod jídelnou. Zbytek dnešní sestavy opouští palubu. Zařinčí mříž, na schodech dusají vzdalující se kroky. Zdvihám ruce nad klávesnici jak dirigent před filharmonií a vrhám se na nefunkční stroják. Z lítého souboje s bity a bajty mne vytrhne až suché plesknutí dvou rohlíků s kusem točenačku a Viktorův hlas.

“Pochybyls, chlapče. Zbrusu nová holka.”

“A jaká!” přidává se nadšeně Ěda.

“Vysoká. Parádní vlasy,” doplňuje mírně Jakub, kterého obvykle nechává jakékoliv hodnocení libovolné dámy zcela v klidu, protože ho zajímá pouze jeho vlastní manželka, se kterou den co den vede dlouhé a poněkud ujeté telefonické rozhovory.

“Hm,” pravím s mírným despektem. Když už reaguje i Kuba, tak to asi fakt nebude jen tak nějaká taková... ale co do vkusu se obvykle všichni dost lišíme – a krom toho mi nedávno dorazily odpovědi na inzerát, který jsem si v náhlém hnutí mysli dal do seznamky Mladého světa – tentokrát ovšem sám za sebe. Vykreslil jsem se patrně dost pastelově, protože mi přišly asi dvě stovky odpovědí. Zatím jsem vytrídil třicet zajímavých (zaváhal jsem nad dopisem postaršího homosexuála, který mi otcovsky radil, ať to zkusím s ním, že mi bude kdyžtak nějaké ty divenky tolerovat, než poznám, co je opravdový vztah... z čiré zvědavosti bych možná i odepsal, kdyby jako na potvoru nebydlel zrovna ve vedlejším bloku) a právě se chystám na první seznamovací kolečko.

O necelých třiadvacet hodin později sedím na stejném místě a dokončuju testy; potřebuju svůj vstupně-výstupní program rozchodit nejpozději do tří, mám schůzku s první dívkou na inzerát. Na výzvu kolegů k urychlenému nástupu na odběr stravy reaguju jedním ze zdokumentovaných mylných výroků – totiž že jsem za minutku hotov a na schodech je doženu. Minutek je nakonec dvacet, což je ještě slušné, a k jídelně docházím zcela osamocen. Levičkou šátrám v kapse pláště a pátrám po lístku, pravačka se chápe madla dveří. Za mléčným sklem se objeví stín – nějaký strážník už má splněno. Jako mladý soudruh dobrých mravů otevírám a ustupuji mírně vpravo, aby mohl ten druhý vyjít.

Během toho kroku stranou se mi mění svět.

Je vysoká a štíhlá, má dlouhé, světlé, lehce kadeřavé vlasy a z příjemné tváře na mne hledí pár nejkrásnějších očí, jaké

jsem kdy viděl. Oba se na okamžik zastavíme a v tom zlomku vteřiny přeskočí rychlá, ale přitom nekonečně dlouhá zpráva v kódu, který existuje patrně už od počátku lidstva a který dosud nikdo pořádně nerozluštil.

Když jsem před pár lety dychtivě louskal Puzova Kmotra, trochu mi do té mafiánské epepeje nezapadala sicilská historika nejmladšího syna a jeho zkušenost s jevem, o kterém místní venkované hovořili jako o zásahu bleskem. Teď to najednou chápu, tentýž blesk právě udeřil do mne. Jen se dívím, že na mně nedoutnají zbytky oděvu.

Poděkuje lehkým pokývnutím sošné hlavy a vychází. Zcela mimo sebe se chápu hliníkového tácu, odevzdávám lístek a fasuji porci buchtiček se šodó. Viktor to asi včera pojal jako dobrej fór, ale docela se trefil – sladké se mi teď hodí do nálady. Usedám na volnou židli ke svým kolegům, zabraným do jakési zásadní odborné debaty. Martin právě cosi energicky vysvětluje a zuřivě přitom míchá svou porcí špaget. Kapky červené omáčky poletují kolem a posouvají mé šodó do vyšších kulinářských dimenzí. Normálně bych se rozeřval jak Viktorka u splavu, ale dnes takové maličkosti zcela přehlížím. Viktor se na mne zkoumavě zadívá.

“Apropó, máš smůlu, starý brachu. Před chvílí odešla.”

“No fakt, je to sotva minutka, seděla támhle naproti...” přidává se Ěda. “Musels ji potkat na schodech...”

Vrtím hlavou a pouštím se do své sladké porce.

“Držíš to vobráceně, vole,” upozorňuje mne Vik. Naštvaně po něm loupnu okem a přesouvám jídelní náčiní do správného uspořádání.

Vracíme se do svých komnat. Ěda zrychluje krok, vpadá do kuchyňky a otevírá lednici. Je plná jablek – Martin včera

přitáhl od rodičů celý koš dobře zazimovaných renet.

“Dám si jablíčko!” hlásí Éda dychtivě, zaváhá a mnohem střízlivěji pokračuje: “ale hovno, dám si pivo...” Vytahuje dolní regál a smutně doplní: “...hm, dám si leda to hovno... už tu žádnéj pivson nejni”.

Mám do dvou službu, takže ta nevyslovená výčitka jde za mnou. Šátrám ve výklenku za lednicí, vytahuju prázdnou basu a vyrážím na druhé kolo potravinové trasy, tentokrát pouze do bufáce v přízemí. Trefuju se do návštěvní pauzy, nikde ani noha. Prodavačka už je zvyklá, parta podivnejch týpků v montérkách a pláštích, která kutí cosi v horních patrech protější budovy, dávno přestala místní kravaty a slušivé kostýmky vzrušovat a to, že skupina řemeslníků vyžahne dvě tři basy desítky tejdně, nemůže překvapit vůbec nikoho. Platím, posouvám se k postrannímu sklápěcímu pultíku, podstrkuju prázdnou basu a čekám na plnou.

Dveře se otvírají a vstupuje Ona s kámoškou.

V mé ubohé hlavě se rozsumí vzrušený hlahol různých složek osobnosti: musíš něco udělat, vole... co asi můžu dělat v upatlaným plášti a s pivama u nohy, debile... ježíš, ta je krásná, kluci... to, že přišla, je znamení, jestli si ji necháš utýct, tak seš normální vocas na prdeli...

Je obsloužena první, odchází od kasy, kráčí kolem mne, přes rty se mihne lehounký úsměv, patrně připomínka polední etudy. Co mám kruci dělat? Odkášlu si.

“Promiňte, můžu vás o něco požádat?”

Zastaví se. “Jistě... chcete pomoct? Mám něco podržet?”

“Ne... já... víte, chtěl jsem vám něco říct... ale teď vás jen prosím, abyste se podívala...” zvedám před sebe obě ruce

hřbetem vzhůru. Roztažené prsty se třesou jak při zimnici.

Dvojice krásných očí pohledne krátce dolů na těch deset nešťastníků, vrací se zpět a já vidím záblesk údivu, pochopení... a pak cosi jako laskavou něhu.

“Co s tím uděláme?” ptá se tiše.

“Teď a tady asi nic...” říkám stejně tiše. “Ale kdybych na vás moh pozdějc někde počkat...”

“Končím ve čtyři. Východ z budovy cé.”

Kývnu a ustupuju, mluvící ruce ukrývám v kapsách pláště. Připojuje se k čekající kolegyni a odchází. Čekám na výbuch hurónského smíchu z chodby, ale všude je ticho.

“Tady to máte...” prodavačka mi přisouvá plnou basu a vrací mne do reality.

Dívka na inzerát je menší sympatická tmavovláška, vypracované svalnaté nohy potvrzují odstavec, ve kterém se vyznávala z lásky k cyklistice. Potřebuju jí jen říct, že není co řešit, ale jsem měkký, nechci švitořícímu a podle všeho mým vzhledem i projevem ne zcela zklamanému děvčeti ublížit, zbaběle uhýbám skoro patnáct minut, než se ztěžka a váhavě přiznám, že je to sice určitě divný a že se mi to říká složitě a tak, ale že jsem zrovna dneska někoho potkal a že by asi nemělo cenu cokoliv začínat... cyklistka bere tu prohru sportovně, je-li to vůbec prohra... loučíme se alespoň zdánlivě v dobrém a já nasazuju zrychlený přesun zpět, k východu budovy C a k dvojici zářících magnetů.

V půl dvanácté večer stojíme u dveří Sylviina domu a líbáme se. Tentokrát už opravdu naposledy a na rozloučenou, i když jsme se o tomtéž vzájemně ujišťovali už asi desetkrát.

Po těch sedmi společných hodinách mám pocit, že se známe stovky let, že ke mně prostě patří, že je mou součástí a já jsem součástí její... je o tři roky mladší, žije s rodiči a bratrem, vím, co a jak vystudovala, kde a na jaké pozici u podniku působí, kdy a proč se rozešla se svým posledním přítelem... znám její tajná přání a chci je pomáhat uskutečnit... budu si muset švihnout na poslední spoj, ale nemůžu se odtrhnout, nakonec mne lehce odstrčí sama.

“Běž už, ujede ti to, budeš někde stát, nastyďneš. Nechci, abys byl kvůli mně nemocnej...” povzdechnu si, přikývnu, pouštím její ruce.

“Víš, odpoledne v tý kantýně... hrozně jsem se bál něco zkusit...”

“Jsem hrozně ráda, žes to zkusil...”

Klapnutí dveří, světlo na schodišti. Dívám se na dveře. Kdosi na ně přilepil obrázek lidské nohy s nápisem “každý večer zaslouží umýt!”

*

SYLVIE VYPLNILA MŮJ ŽIVOT.

Do práce jsem určitě chodil, jinak by mne vyhodili, takže se o tom nedá pochybovat. Ale žil jsem pouze Sylvii, dýchal Sylvii, sytil se Sylvii...

Neustále mne překvapovala.

Milenci, dávající svůj vztah okázale najevo na veřejnosti, mi dřív lezli na nervy; teď mne najednou těšilo objímat Sylvii na zadní plošině tramvaje, na rušných jarních pražských chodnicích, u zavřených dveří v metru... naučila mne, jak lízat zmrzlinu bez toho, že mi půlka spadne na kalhoty, což byl dosud můj standardní způsob konzumace této pochutiny. Před nezbytným střežením lidu na prvomájových oslavách mi ušila z pásky na klobouky náhradní postroj

k podpažnímu pouzdru místo originálu pro praváky, který mi jako levákovi nevyhovoval. Když jsem se na ulici mimoděk zadíval na dlouhé nohy dívky před sebou, odstrčila mne v předstíraném výbuchu žárlivosti a pečlivě nafázovanou chůzí předešla nic netušící objekt mého prchavého zájmu, takže jsem mohl jasně vidět, že její nohy jsou delší a hezčí. Na schůzce první den po seznámení se náhle omluvila, přistoupila k poštovní schránce a z kabelky vytáhla bílou obálku; tvářila se natolik podezřele, že jsem – já, osoba podobné konání odmítající a nechápající – propadl záchvatu žárlivosti skutečně, vrhl se k ní a dopis jí po kratším souboji vytrhl; na obálce byla adresa redakce Mladého světa, značka a číslo mého inzerátu... o kterém jsem jí den předtím pochopitelně řekl; text dopisu byl tak krásnej, že mi zvlhly oči a musel jsem se dívat jinam; večer jsem jí napsal odpověď, která nebyla zdaleka tak kvalitní, ale obsahovala mimo jiné i tvrzení, že bych bez ní možná mohl existovat, ale ne žít. Týden po našem seznámení jsem měl se spolužáky strávit víkend na horách; podařilo se mi do operace zapracovat i ji. Na sraz se dostavila bez lyží, ale v dobré náladě – prý jí stačí, když bude u chaty sluníčko. Večer na velké společné noclehárně byl prvním, kdy jsme se spolu ocitli v místnosti s lůžky; po zhasnutí světel zareagovala na mou opatrnou pusu na dobrou noc zcela nečekaně – odhrnula svou i mou pokrývku, překulila se na mne, naprosto samozřejmě a bez nejmenšího zaváhání mne uvedla do sebe a milovala se se mnou sice tiše, ale přece jen neskrývaně a s potěšením, naprosto ignorujíc nerudné mumlání z okolních kavalců. O několik dní později jsem se zmínil, že musím nějak pořešit malování svého pokoje; pravila, že to není problém, protože to zvládne sama, pokud mám příslušné náčiní a udělám jí z novin tu správnou čepici; v domluveném termínu dorazila, zdvořile pozdravila mou šokovanou máti a pustila se do práce; po dokončení akce se mi přiznala, že v životě nedržela malířskou štětku v ruce, ale chtěla mne prostě vidět...oplácel jsem jí ze všech sil vlastními zbraněmi, složil jsem pro ni dvě písničky, nahrál je na svých

sdrátovaných magnetofonech a hojně pracoval s květinami a něžnými slůvky.

Blížilo se léto, život byl nádhernej, měl jsem krásnou, chytrou a nekonformní dívku, byl jsem nadšen, byl jsem šťastnej, byl jsem milován a ctěn, byl jsem...

...byl jsem hlavně pěkněj idiot. Rozmazlenej kluk, trouba a idiot idiotů futrál.

*

Na zámořském plavidle napřed povolí pár nýtů, pak se uvolní pár větších dílů... a nakonec jde celá loď ke dnu.

Já jsem ty nýty z plavidla naší Lásky Na Světě Největší vytahoval sám vlastní blbostí.

Především jsem si začal být Sylvii moc jistý a její lásku bral jako něco samozřejmého. A pak jsem k tomu postupně přidával dost podstatné odchytky od proklamované podpory, důvěry a pochopení. Lepil jsem pro ni notičky a jalová slůvka, zatímco ji zajímalo, kde budeme bydlet. Řešila praktické věci, já se staral o to, jestli mám dobře seřízené silniční kolo. Když se mi donesly nějaké drby z její minulosti (najdou se na každého), místo velkorysého přehlédnutí nebo aspoň důkladného ověření jsem to s ní ihned ublíženě řešil. Když měla drobný zdravotní problém, moc jsem ji nepodržel, naopak jí celou věc nakonec vyčetl (pod kotel mi sice zdatně přikládali moji rodiče, ale to mne neomlouvá). Během cesty nočním vlakem na společnou dovolenou jsem otravujícího opilce z kupé nevyhodil, ale zbaběle nasadil "rozumný" chamberlainovský přístup vyjednávání (naštěstí byl v kupé čirou náhodou ještě spolužák basketbalista, který frajera prostě vynesl ven na dvě doby a s mezikrokem). Během týdne v malém horském domku, který nám laskavě zapůjčili její příbuzní, jsem sice měl pár světlých okamžiků, ale manýry mamincina hošíčka převládaly (mimo jiné jsem

se bál vylézt na třešeň, po které Sylvie poskakovala s veveří obratností). Po návratu mi nevadilo, že na mne má najednou méně času, liboval jsem si, že toho aspoň víc najezdím na kole (a zúročím tak předchozí náročnou horskou přípravu na jakémisi místním vehiklu, který v kůlně půjčeného baráčku zbyl snad ještě po Němcích). Když jsem ji konečně přišel navštívit, seděla u čaje s kamarádkou, která se ptala, jestli její přítomnost nevádí; pravil jsem vtipně, že ani ne, protože se se Sylvií stejně rozcházíme...

Druhý den se ten vtip stal tvrdou realitou.

Sylvie mne prostě odstříhla – stejně nekompromisně a bez zaváhání, jako dělala vše ostatní. S odstupem let musím uznat, že to byl počín naprosto logický a pochopitelný – žena prostě odložila nepoužitelného kluka a vybrala si muže. Jestli ho potkala v posledních dnech náhodou stejně jako před pár několika měsíci mne nebo jestli ho měla celou tu dobu v záloze, je celkem jedno. Prostě ho měla.

Tenkrát jsem to ovšem bral jako zradu, podraz a něco naprosto nemožného.

Několik prvních hodin jsem byl jen normálně zaskočen a zklamán. Pak se mi bohužel cosi přehodilo v hlavě. Tehdy jsem svůj stav považoval za důsledek Velké Zhroucené Lásky, jakousi reinkarnaci utrpení mladého welthera v reálně socialistickém ringu. O pár let později jsem vše vyhodnotil jako klasickou reakci Absolventa Akademie Růžových Sraček – kdo mi to krucinál bere hračku? Jak si to mohl dovolit? Kdo to seděl na mé židli, celou mi ji rozvrzal? Po několika dalších letech, po Úplném Prozření a zjištění vrozeného sklonu k divokému taoismu, jsem to prostě přestal řešit. Holt mi tenkrát poněkud odešla makovice, no. Kdo se doopravdy vyzná ve všech záhybech lidskýho mozku? Nebylo to rozhodně naposled, v dalších letech jsem si to několikrát zopakoval v různých oblastech a variantách...

mávní nad tím rukou, chlapče, seber svého jaka a odkráčej do pouště.

V pětadvaceti jsem ovšem taoismus nevyznával.

A Sylvie udělala taky jednu chybu – myslela si zřejmě, že přece jenom nejsem tak nevyzrálý, že se smírím s fakty a život půjde lehkým krokem dál.

Omyl.

Do svého lokálního šílenství jsem se potápěl pomalu a nenápadně. Na začátku jsem se projevoval poměrně neškodně, natočiv pro ní dlouhé komponované pásmo, kde jsem se ve stereu a pomocí ekvalizeru a různých efektů rozdělil do několika složek osobnosti (že by projev multi-schýzy?), jejichž blábolení jsem proložil několika víceméně psychedelickými pjosonkami. Taktéž jsem se dopustil drobného poškození majetku v socialistickém vlastnictví, vysprejovav něžnou přezdívku, kterou jsem ji v časech medu a skořice přidělil, dvoumetrovými písmeny na starou zeď v dohledu jejich oken. Sylvie obě tyto akce přijala s laskavým nadhledem, místo aby mne natvrdo poslala do háje, což by mne bývalo možná zarazilo. Když jsem pochopil, že se mi ani po těchto nesporných důkazech Lásky Největší nevrhne má milovaná zpět na krk, přitvrdil jsem.

Neomlouvám se, pouze ilustruji: bez dostupných přátel a v těžkých chmurách jsem večer co večer seděl na hnusném sídlišti v těsné malé krabici, vymalované Sylviinou rukou, obracel vše tisíckrát v hlavě sice zbytečně, ale tím vytrvaleji – a v noci buď čučel z okna nebo zoufale ohlodával polštář... ať byla ta duševní bolest fiktivní nebo skutečná, bolela kurva dost. V práci jsem se musel tvářit nepoškozeně nejen kvůli mlsně kroužícím supům, ale především zásluhou vlastní momentální obtížné pozice, vyvolané probíhající bitvou s velením správy ve snaze o získání souhlasu k přeložení

na správu jinou. Souhrnný těžký stres by možná otrásl i odolnější psychikou, než byla ta má růžvosračková.

Není to zrovna pěkná kapitola v knize života, tyhle týdny. Telefonoval jsem, osobně otravoval, ke konci i trochu vyhrožoval. To je sice poněkud nechutné, ale nepříliš nebezpečné. Mnohem větší malér spočíval v tom, že jsem se přesunul do rizikové skupiny spoluobčanů, kterou v té době vnitro poměrně bezstarostně plnilo ve velkém a která později skutečně způsobila několik tragédií.

Psychicky nevyrovnanej jedinec disponující střelnou zbraní.

Připomínám tehdejší situaci: každý příslušník v činné službě měl doma pytel, ve kterém se kromě záložních ponožek povalovala služební pistole, samopal škorpión a pár krabic nábojů. Řadový příslušník se nikdy nepodroboval psychologickým testům způsobilosti k nošení zbraně (nebo, abych byl přesný, ve svém okolí nevím o nikom, kdo by takovým testem prošel). A většina policajtů dost chlastala. Souhrnné vyhodnocení: malé rozverné dítko si hraje se sirkami ve skladu hořlavin, stačí jednou škrtnout...

Na rozdíl od řady zhrzených soudruhů ve zbraní, kteří se ke svému problému vrátili s bouchačkou v ruce, a jejich oběti jsme měli se Sylvii štěstí. V těch několika večerech, kdy jsem se potácel (zlomen na duchu, ale bohudíky střízliv) kolem jejího domu s nabitou služební čizou pod košilí, jsme se nepotkali. Pak zaplaťpříroda povolil pojistný ventil: podařilo se mi Sylvii zastihnout na nástupišti metra, před zraky a sluchy desítek cestujících ji hrubě urazit a tím z její pragmatické duše definitivně vytlačit jakoukoliv shovívavost. Tento akt nastolení nulové tolerance se ve spojení s nárůstem služebních úkolů projevil pozitivně – bolest neodešla, šílenství ano.

Nebo se aspoň jeho hladina snížila na snesitelnou mez.

Síla Tam Nahoře se ovšem královsky bavila a dávala mi i nadále slušnou sodu... například jsme ještě pořád chodili do stejné jídelny. Nepotkávali jsme se sice často, ale úplně se tomu vyhnout nešlo. A pak nebylo snadné sedět nad rajskou a plácát jakoby nic a přitom vědět o každém jejím pohybu, i když jsem k ní seděl zády. Když už to vypadalo, že si zvykám, objevil se na jejím prsteníku zbrusu nový zlatý kroužek a vyvolal další vlnu bolesti... a nakonec mi byla Tou Silou Shora předváděna s vystouplým bříškem, ve finále pak s megabřichem a oteklýma nohama... žádný hezký pocíty večer na slanníku. Žádněj život, soudruzi. Jen ta existence.

Zachránil mne náčelník správy.

Toho dobrého muže už patrně otráviló neustále zamítání mých žádostí o přeložení (zásluhou causy Sylvie jsem zvýšil frekvenci předkládání) a překvapivě udělil souhlas. Po několika dnech jsem opouštěl své kolegy, počítačový sál, basy desítky, bufet... i jídelnu s těhotnou Sylvíí.

O pět let později se za bývalými kolegy zastavím kvůli nějakým úpravám a jsem pozván do jídelny na oběd. Sedím čelem ke vstupním dveřím, pojídám karbanátek a vykládám nějaká moudra. Dveře se otevřou a vstoupí Sylvie. Je pořád vysoká, ale už ne tak štíhlá a její vlasy taktěž prošly změnou. Mature world. Cizí ženská. Moudra z mých úst vytékají téměř bez přerušení...

...a z mých náhle roztřesených prstů s cinkotem padá vidlička...

Viktor, sedící vedle, ke mně pootočí hlavu. Sklízím krátký pohled plný churného pochopení.

*

Černý monument z Ěry Růžových Sraček, zvaný Sylvie, v mé duši vězí jak sice už léta nebolící, ale přesto hluboko zadřená tříska až do roku 2007, kdy se čirou náhodou potkáme v jakémsi zapadlém hypersuper. Tedy... potkáme... zatočím do uličky s modrým portugalem, před sebou vidím záda a nohy nějaký ženský tlačící nákupní vozejk... a náhle se mi rozklepou kolena, protože prostě vím, kdo to je...

Sejdeme se párkrát u kávy a jednou u oběda. Bavíme se jako dva normální slušní lidé zralého věku o svých problémech se zdravím, dětmi, partnery... žádněj hepyend, už by to nešlo a ani to nebyl účel. Krom toho zas udělám pár drobných chyb, zapojiv některé vlastnosti, kterých už se po těch letech nezbavím a ke kterým si ona za ta léta zásluhou jiných osob vytvořila negativní vztah. Rozcházíme se znovu, tentokrát asi naposled. Ale je to rozchod dvou normálních lidí a ten černej obelisk, ten symbol selhání a zdroj pocitů dluhu... ten je pryč, odstřelen, rozebrán, smazán.

*

Děkuju ti za všechno, Sylvie. Za ty krásný tejdny s láskou i za tu dlouhodobou lekci potom. Byla tvrdá, ale potřeboval jsem ji nade všechny meze. Nechť slunce stále září nad tvou hlavou a tvou cestu vždy zdobí okvětní lístky sakury.

*

NEVESELY, TRUHLIVÝ

jsou měsíce období postsylvviánského.

Na jedné straně přirozené potřeby, na straně druhé nechut zase si naběhnout, nehledě na to, že jiné holky a ženy jsou ve srovnání se Sylvii jen šedé myši. Nějakou dobu mne léčí jedna kolegyně, veselá sportovkyně s dvojčaty a rozvedeným manželem ve společném bytě. Opět jednou se projevují jako jouda odtržený od denní reality – bezstarostně si povídám se svou záchrankyní na kanapi v obýváku, kde sedí v křesle u televize též pan exmanžel. Zcela zapomínám na své bolesti a noční potulky se zbraní a vůbec mi nedochází, že by se

mohl dotyčný, chlapík slušně rostlý, cítit poněkud dotčen tím, že mu v jeho přítomnosti někdo hučí do ženy (sice ex, ale...), a zahájit vyčišťovací operace. Krom toho si vůbec neuvědomuju další rizika, spojená s vpádem cizího chlapa do rodiny s dětmi, byť neúplné. Dvojčata mi to poměrně rychle vysvětlí dost nevybíravými metodami (“strejdo, Pavlík říkal, že jsi prase... hnusný, špinavý prase...jsi, strejdo?”). Na tohle ještě bohužel nemám. Na Akademii Růžových Sraček se potřebné předměty prostě nevyučovaly. Vzdávám to.

*

ZCELA VYBYDLENÝ BYT

někde v Košířích. Starý dům, vysoké prázdné místnosti, na záchodě jen otvor v podlaze mezi zbytky mísy, která nevydržela pokus o spalování tiskových materiálů politých fermeží. V jedné místnosti obrovská postel, jinak nic. Či ten byt je a k čemu slouží, se můžu jen domýšlet. Postel je odstlaná a leží v ní zcela vysvlečený jedenatřicetiletý nadporučík státní bezpečnosti ženského pohlaví. Dolévám zbytek červeného do dvou plastických kelímků a jeden předávám vyšší hodnoti. Prázdna láhev se kutálí po starých parketách a naráží na dvě podobné. Ten byt je fakt příšernej, ale pořád je to lepší, než zopakovat nervák z minula, kdy vyšší hodnota zneužila svých pravomocí a vtrhla za mnou na přísně režimové pracoviště v noční části mé čtyřadvacetihodinové služby... krásná ukázka situace, kdy může mrzkej chtíč přivést dva mladé perspektivní soudruhy až před vojenskýho prokurátora... ale co, na pasovce prej nedávno vymetli pár starších soudruhů, co si za účelem úkoje mrzkých chtíčů vystavovali falešný pasy a oddávali se sexuálním hrátkám ve speciálních hotelových pokojích. Ohavné, leč pochopitelné. Svět se holt točí kolem piči a naopak je to jen někdy, třeba když po orbitě litala Valentina Těreškovová... Vyšší hodnota se usmívá, smáčí prsty ve víně a pak si jimi přejede po rozkroku. Tak zas do rachoty, soudruhu podporučíku.

*

SEDÍM PĚKNĚ SCHLÍPLE

v ordinaci kožního oddělení. Lékařka, se kterou se obvykle scházím v posluchárně Údolí Dutých Hlav, zvedá hlavu od mikroskopu.

“Nojo, je tam. Vzorovej případ. Chcete se podívat?”

Není to sice ideální příležitost ke zvyšování kvalifikace, ale když už jsem tady... podívám se. Krása. Neisseria gonorrhoeae. Krucinál himlhergot.

“Tak budeme chvílku papírovat a pak dostanete nějaký antibiotika. Kterápak to byla?”

Vyšší hodnost už je informována, takže to nebude žádný práskání. Karambol jí vlastně ani moc nemám za zlé, prvotní šok už pominul, stává se leccos a každé džentlmen může někdy dostat rýmu, ale její trapný pokus prohodit si role oběti a viníka mne docela namíchnul. No, teď budeme mít pár měsíců čas na teoretické rozbory...

Ve druhé místnosti ordinace se sestra polohlasně rozčiluje nad mladým růžolícím strážmistrem, který jí při pokusu o odběr krve už potřetí omdlel. Milý mladý kolega je na tom hůř než já, jeho pravděpodobná nemoc vyvolává obavy už od dob národního obrození, kdy skosila pár velikánů, a krom toho podle oficiálních zdrojů v socialistické společnosti už léta nemá co pohledávat... patrně si chudák vrzнул s nějakou osobou bez placky a správného třídního pohledu. Sestra ztrácí trpělivost, probírá chlapce důrazným propleskáváním a se slovy “tos měl omdlívat, kdyžs jí ho tam strkal, soudruhu, teď už to nezachráníš” ho zručně napichuje. Strážmistr mne obdaří pohledem střelené laně. S povzdechem se odvracím.

SKORO PŮL ROKU

občas pobývám v malém bytě, který je sice ještě pořád psán na babičku, ale vzhledem k okolnostem už ho považuju za

svůj. Stojím u okna místnosti, kterou jsem uhájil v tiché, ale úporné bitvě o prostor před sousedy zprava. Zařízení tvoří šest matrací naaranžovaných do podoby dvou křesel překrytých dekami zvanými larisa, kus zrcadla opřený v rohu, přenosné trafo sto dvacet na dvě stě dvacet, dva cívkové magiče, pár bedýnek a stará televize. Kdysi před sto lety byla babička pár dní mimo a já jsem tady strávil skvělé chvíle se Sylvii, málem jsme se na nafukovací matraci před zrcadlem umilovali k smrti. Kdybych měl ten byt o něco dřív... ale kuš, pitomče. Sylvie je pryč, v čudu, v háji... už to konečně pochop, hňupe.

Zahučí splachovadlo a je slyšet vodu tekoucí do výlevky. David vchází do dveří a utírá si ruce kusem toaletáku.

“Ty vole, tady si mákneš... voda eště komplet v olovu... a ta elektrika... ale zašívák je to pěkněj. Tak jdeme?”

Jdeme. Přítel zvaný Dudlajdá zaskakuje na kytaru u kapely v Savarinu a my se ho chystáme s Davidem navštívit.

Večer příjemně ubíhá. Poslouchám kapelu a v přestávkách se bavím s Dudlajdá v duchu starého muzikantského vtipu “sešli se muzikanti a nikoho nepomluvili”. Přímočarý David hučí do nebezpečně vypadající černovlásky. Na chvíli zaběhne k nám.

“Hele, pudeš si pak zatancovat? Má u stolu kámošku a nechce jí tam nechat samotnou.”

“Nejsou to nějaký štětky?”

“Nemyslím. A kdyby byly, tak se snad něco děje?” Přímočarost, první ctnost.

Černovlásčina kámoška je vláčná blondýnka těsně nad třicet, v džínách a lehce atypickém barevném triku. Jmenuje

se Andrea a mluví trošku divně. Nemůžu přijít na příčinu, ale prostě se mi ta řeč nějak nezdá. Dudlajdá nezklamal a protlačil sérii ploužáků. V žaludku mne hřeje párek myslivců a tak se začínám trochu rozehřívát celý. Přemýšlím, jestli je Andrea štětka a co si počnu, jestli je. Hlavně, proboha, už žádná neisseria gonorrhoeae, please.

“Nad čím myslíš?” ptá se Andrea pomalu. Zas tak divně. Aspoň mám neutrální téma.

“Snažím se přijít na to, co mne upoutává na tom, jak mluvíš.” Mezi náma, tohle taky není zrovna češtinářské skvost.

“Já myslím, že to vím... žiju už léta v Lucembursku. Akorát jsem přijela navštívit příbuzný a pozdravit Kristu.”

Domýšlím se, že Krista je černovláska. Současně se rozhoduju, že to budou přece jen štětky. Za půl hodky tanečků se určitě dostaneme k tomu, že v Lucembursku platěj tvrdejma a že se za něco musí koupit jízdenka. Tak nic, no. Ale můžem si aspoň trochu zahrát, holubičko. Jak mám v sobě pár členů mysliveckýho sdružení, dovedu bejt pěkná svině.

“Tys přijela z Lucemburska? Takže tu máš auto?”

“No mám, jasně.”

“Takže bys mne pak mohla kdyžtak hodit domů, že?” Tož jen se odkopej, má milá.

“No... mohla... ale slíbila jsem Kristě, že hodím domu ji...” a je to tady.

“Ale já počkám... můžu jít pomalu pěšky, bydlím v Nuslích, takže půjdu k mostu a...”

“Krista bydlí až v Bráníku.”

“Půjdu pomalu. Nevadí mi to.” Jen se trochu podus, když to pořád ještě nechceš vzdát.

“Tak dobrý. Pojedu zpátky od mostu tak za půl hodky, jak odvezu Kristu, jo?” Jasně, určitě se vrátíš. Povídali.

Bliží se zavíračka. David prchá na noční autobus, má to domů docela daleko. Loučím se s Kristou a potvrzuju Andree, že skutečně půjdu od Muzea k mostu. Obě dámy mizí. Počítám, že už je v životě neuvidím. Dudlajdá jde balit, má to domů ještě dál, ale na druhý straně je dneska celkem slušně zaplacené. Vycházím na noční Václavák. Je jedna hodina ráno a žádnéj pařák. Přitahuju si límec bundy a uvažuju o taxíku, ale nakonec se rozhodnu, že půjdu pěšky podle dohody. Sice nevěřím autu, odvozu ani Lucembursku, ale kdo nic nedělá, nemůže nic pokazit.

Když přecházím tramvajové koleje na Pavláku, klepu už celkem slušnou kosu. Uspořádám bleskovou poradu sám se sebou a odhlasuju si, že u Rumunský končím operaci Andrea a na sešup dolů k nám do Jamrtálu si tam někde odchytím tágo.

Od mostu se občas blíží nějaký pár světel, provoz nic moc. Nejdřív jsem se na každý auto koukal bystrým okem, teď už na to dost kašlu.

Když přede mnou zastaví nízká sportovní placka s cizí registrační značkou, málem vyjeknu leknutím.

“Moc se tady nerozhlížej, prosímtě. Teprve se chystám na rekonstrukci, mám to krátce a přespávám tu zatím jen někdy... hned zatopím a postavím na ten čaj.”

Škrtám sirkou, zatápím v petrách, stavím konvici na plynový sporák a uvažuju o proměnlivých situacích. Podle všeho si teď myslí nějaký nepravdy Andrea o mně. Když

už se kvůli mně vrátila, těžko jí můžu na ulici poděkovat a zamávat, takže jsem ji pozval aspoň na čaj. Sporták stojí na ponuré ulici před ošuntělým domem a já jen tiše doufám, že si mí čtverečkovaní sousedé všimli, že ta kára dovezla místního občana a že tedy není určena k rozebrání; žijeme tu v určité symbióze a pokud se tu a tam něco ztratí či přerozdělí, postihuje to téměř výhradně pouze auta přespoláků. V místnosti, kde se nacházíme, je kromě již zmíněných kamen a plynového sporáku pouze stará kredenc, babiččina železná, peřinami vysoce nastlaná postel přikrytá červeným přehozem, rozviklaný stůl, dvě odřené thonetky a další šestice matrací momentálně složená do tvaru sedačky (soustava matrací je pro život, který vedu, naprosto ideálním kusem nábytku). Na zemi opodál se povaluje několik odborných knih a detektivek. Spolehlivé petry už hučí, sálá z nich příjemně teplo a mihotavý plamen maluje na zdech romantické stíny.

“Neomlouvej se... mě se tady náhodou docela líbí.”

“Mně se líbíš ty.” Rozhodně nemusím lhát a taky nelžu. Andrea se jen lehce pousměje.

“Kde spíš? Vedle?”

“Ne, zatím tam není jak topit... spím tady, na noc si rozhodím ty matrace... ale teď si na ně sedni, je to lepší, než tvrdá židle.” Poslechne mne. Vypínám hořák pod konvicí, slevám čaj, stavím konvici na stůl.

“Cukr? Citron? Mléko?”

“Jak to piješ ty?”

“Cukr a mléko.”

“Dám si to taky... ty kamna opravdu hřejou... sundám si

bundu.” Hází svou beránkem podšitou džísku přes opěradlo bližší thonetky, s povzdechem se boří do matracové pohovky. Podávám jí šálek – nejlepší, co lze v kredenci najít. Upíjí, staví šálek na zem a zavírá oči. Sedám si na vzdálenější židli.

“Mám pustit magneták? Sousedy to rušit nebude, vedle jsou akorát schody a na druhý straně dvojité zeď...”

“Mám muziky plný zuby z toho baru...” tohle by asi Dudlajdá slyšet neměl, i když to určitě nemíří na kvalitu zmiňované komodity. “Chci ticho a povídat si.”

“Obojí je možný,” říkám a zasměju se. Usměje se taky.

“Nevěřils mi, že ne? Poznala jsem to. A nedivím se.”

“Moc ne... ale teď zas nemusíš věřit ty mně. Tohle tady asi moc nevypadá jako byt programátora...”

“Nevypadá... ale já v tom baru taky určitě nevypadala jak zámožná dáma z Elvange... spíš asi jako děvka.” Otvírá na jednu oči a dívá se na mne.

“Myslel sis, že jsem děvka?”

“To ne,” říkám honem. “Chovala by ses jinak.”

“Nejsem děvka...” říká a zas zavírá oči. Po chvílce dodává velice tiše: “Ale chci, abys šel teď ke mně a pak rozložil ty matrace...”

O několik desítek minut později provozuju poprvé v životě, i když jen neoficiálně, sex v pomyslném reprezentačním dresu Československé socialistické republiky – a snažím se svou milovanou vlast reprezentovat co nejlépe.

Když ráno zavírám těžké domovní dveře a kráčím za Andreou přes zvlhlou dlažbu k jejímu chválabohu nijak nedotčenému žihadlu, řeším malý, leč poměrně delikátní problém.

Interní podnikové regule říkají naprosto jasně, že je příslušník vnitřácký povinen hlásit jakýkoliv styk s příslušníkem cizím státním, a to svému bezprostřednímu nadřízenému v době co nejkratší. Autor instrukce měl patrně na mysli spíše styky trochu jiného charakteru, ale v tom jádro jezevčíka neleží. A dodržování služebních regulí jest příslušníkovou první ctností... nedávno se jeden mladý soudruh kolega tak vyplašil, že nahlásil i styk s motorizovaným západním Němcem, který se ho ptal na cestu k nádraží.

Na druhou stranu – jaký smysl má norma, která se neporušuje? Sličná Zuzana taky nikdy nikomu nic nehlásila, tedy alespoň ne na mateřském odboru... asi to nebudu zbytečně dramatizovat. Žádný pikle proti vlasti přece nekuju...

Andrea vypadá pěkně – vezmu-li do úvahy fakt, že si ráno musela vystačit s otlučeným plechovým lavorem a pár litry horké vody ze železnáku model tisíc devět set deset, je výsledek naprosto skvělý – a pokud mohu soudit, tak i docela spokojeně.

“Můžu tě někam hodit?”

“To budeš moc hodná...” na chvílku si představuju, jak vystupuju z tohotole fára označenýho elkem přímo před hlavní branou správy a pod bdělým dohledem několika desítek kolegů příslušníků pádících do zaměstnání... to by byl hukot... nebo by se naopak nestalo vůbec nic, kdo ví... no, radši to nebudu riskovat. Pro jistotu udávám jako cíl rušnou hlavní třídu v bezpečné vzdálenosti od brány výše zmíněné. Andrea řídí velmi dobře a jede rychle, po pár minutách jsme u cíle. Vyhazuje rychlost a brzdí u chodníku. Pokládám svou levačku na řadící páku a její teplé zápěstí.

“Děkuju ti. Uvidíme se ještě někdy?”

“Já děkuju tobě. Chtěl bys?”

“Jasně že jo.. .to bych se přece neptal...”

“Pozitří se vracím domů... ale na Vánoce bych tu měla zas být... dáš mi adresu? Máš nějaký telefon?” Ano, služební linku na stole v kanclu. Přímá letenka do průseru.... Tady centrála, máte tady ten Lucemburk, soudruhu poručíku! A v jednom počítačovém sále sepne mnou samotným naprogramovaný vstupní obvod. Takovej hrdina fakt nejsem, v tomhle Jamese Bonda neporazím.

“Bohužel... ale adresu ti dám, když mi půjčíš tužku...” tohle riziko už unesu, stejně nikdy nenapíše. A do Vánoc zbývá času...

Stojím v ranním oparu na chodníku široké hlavní třídy, jedním okem sleduju vzdalující se sportovní vůz a druhým slídím po okolí, jestli někde poblíž nestojí některý zvědavý spolupracovník.

Pár dní před Vánoci na mne z dopisní schránky vypadne velká obálka bez zpáteční adresy, oblepená a orazítkovaná spoustou cizokrajných nápisů a známek. Otvírám ji hned na schodech; uvnitř je pestrobarevné vánoční přání v podobě prostorové skládky a krátký vzkaz, jímž mne Andrea zve na odpolední kávu v hotelu Jalta. Podací razítko hrdě nese dva týdny staré datum a káva se měla podávat právě včera... tak teda dík, milá československá pošto... doufám, že sis tu zásilku od kapitalisty alespoň pečlivě zapsala do příslušné knihy, ať z toho mám aspoň nějaký trable... i když je taky možný, že mne tím zpožděním ochránil nějaký měkkosrdcatej cenzor...

Jak to asi vypadá v Elvange?

V OBDOBÍ JARNÍCH PRÁZDNIN

se vyskytujeme s většinou oddělení na podnikovém rekreačním středisku v Krkonoších. Ostatní kolegové si dovezli milující manželky a milované děti, já se opět vyskytuji v pozici solitéra. Objekt praská ve švech, takže jsem ubytován na dvojáku s nějakým moravským krajánkem. Přes den trochu vylepšuju nevalnou kondici na běžeckých tratích, zatímco ostatní buď drandí po sjezdovce nebo vyučují dětičky na mírném kopci přímo v areálu. Večer mažeme karty v centrální společenské místnosti, jejíž součástí je bar. Barmanka je poměrně mladá, ale silně zamračená a povětšinou nevrhá. Požádat ji o sklenici svařáku znamená udělat si doživotního nepřítele. V partii ferbla, hrané v rámci vyřazovacího turnaje stylem “pět desetičků a jedna koruna” vypadávám v prvním kole a tak se jdu pozvat na myslivce... dáš si panáka, Vladyku? Asi jo, Vladyku... tak dem na to, ne? Šourám se k pultu toho času bez zákazníkú, šplhám na židličku, inkasuju dílem tázavý, dílem odmítavý pohled. Trochu to našlápne moji hravou složku.

“Dobrý večer... původně jsem chtěl poprosit o svařák, ale mám pocit, že ho neděláte zrovna ráda...” otevírám partii ve středu pole.

“Kdybyste si na tom starym křápu při třech pokusech z pěti voparil ruku, nebudete ho chtít dělat taky.” Proti tomu se celkem nedá nic namítnout. Zkusíme to po křidle.

“Já vás naprosto chápu... hrál jsem pár let v baru v interhotelu, tak si pořád připadám spíš za pultem než před ním...” to není špatnej tah, řekl bych. Je v tom znát jistej soucit, profesní spiklenectví – a krom toho decentně naznačuju, jaká jsem to vlastně neobyčejná hvězda. Může si vybrat diskusní téma z několika variant podle vlastního uvážení.

“Chcete teda ten svařák?” ty vole, to je jak nosem do zdi. Ta si hrát nebude, Pite Holbersi, starý coone. Game over.

“Ale nechci. Chtěl jsem se s váma prostě jen bavit, to je všechno.” Okamžik pravdy... aspoň se můžu uvolnit a nemusím vymejšlet nějaký šachový tahy. Stojí ke mně bokem a leští sklenici.

“Proč zrovna se mnou? Máte tady velkou sestavu.”

“To je pravda, jenže všichni jsou tu s rodinama. Akorát já spím s chrápajícím Moravákem... ona má ta samota někdy i nevýhody.”

“To má. Dáte si teda něco?”

“Myslivce a sodovku, jestli můžu poprosit... vy si nic nedáte?”

“Dík, při práci nepiju. A o čem byste si chtěl povídat?”

Podívám se na ni v pravý čas. Ten záblesk v očích je sotva postřehnutelný, ale já mám základku od Zrzky a střední školu od Martiny.

“O tom, co bude bavit vás...”

Manželky i děti jsou již dávno na pokojích a ve společenské místnosti posedává jen pár posledních vytrvalců. Velký ferblový turnaj vyhrál Andy, který má navíc celkem pěkně naváto. David ho kormidluje ke dveřím. Ostatní karbaníci už jsou venku.

“Tak do kanafasu, do kanafasu! Budeme zavírat!” Andy je zjevně v dobrém rozmaru.

“Neřvi, Andy. Dobrou noc, slečno...” David zkušeně pootočí Andyho za loket a při obrátce na mne téměř nepostřehnutelně mrkne. Neomylné instinkty starého obšourníka. Zvolna kloužu ze stoličky.

“Tak abych šel taky... ještě pořád si nic nedáte?”

“Teď už jo... ale napřed zamknu a zhasnu, šéfstvo by mohlo mít námitky.” To je pravda, zapomínám, že jsme pořád na služební ministerské půdě.

Sedíme se sklenkami v rukou na kraji zvýšeného pódiátka. Místnost vypadá takhle potmě zcela jinak, temný prostor tu a tam protkaný tenkými paprsky světla venkovních lamp, které proklouzly žaluziemi. Vidím ji z poloprofilu, připadá mi náhle trochu jiná. Co na srdci, to na jazyku...

“Když trochu změknete, jste vlastně hrozně krásná ženská,” vyhrknu ochraptěle.

“Kecat umíte pěkně... bohužel nemám moc často možnost změknout.” Pokládá sklenici a lehce se protáhne vláčným, kočičím pohybem. “A co bude dál?” zeptá se s intonací zcela nevybízivou.

“O něčem bych věděl... ale bojím se, aby to nedopadlo jak s tím svařákem,” říkám opatrně.

Pomalou se ke mně otočí, tmavé tůňky očí v bledé skvrně vážné tváře.

“Zkus to a uvidíme.”

O deset minut později zašeptám: “jestli se nepletu, je tohle jekor... odřem si pěkně všechny klouby...”

“Vidím, že jsi znalec... ale klidně sem stáhni ten přehoz z kulečnicku...”

*

VOLÁ SI MNE VYŠŠÍ HODNOST;

chce se pochlubit novým bytem. Dostala garsonku kdesi na kraji Prahy, v jedné z těch nenápadně vnitřáckých lokalit, kterým obyvatelstvo vymýšlí výstižné neoficiální názvy typu “Na obušku”, “U těch chytřejch” a podobně. Přijždím s kytkou a něčím pod zub až večer po službě, vstupuju a chválím. Vyšší hodnost je celkem v klidu, pokud vím, pluje plnou parou k nějakému dalšímu manželskému přístavu, ale v její profesi se lidi občas nepotkají docela dlouho, tak si asi vzpomněla na starýho kámoše. Trapná kožní lapálie už je dávno bez následků za námi a stává se pouhým mementem a zdrojem poučení. Krom toho lze předpokládat, že máme jistý druh sdílené imunity. Patrně i proto se poměrně záhy ocitáme v šatním výklenku důmyslně překopaném na ložnici a věnujeme se standardní všelidové zábavě. Vyšší hodnost uděluje přerývaným hlasem zadýchané pokyny a já mám pocit, že skládám fůru uhlí. Když mi lopata konečně vypadne z ruky v závěrečné fázi, usínáme oba dřív, než stačíme sfouknout svíčku na slavnostní tabuli. Trápí mne poněkud zmatené sny, které se nakonec přetaví v pocit, jako by mi někdo... a pěkně zostra... kristapána, ona je to pravda... nechávám ústa vyšší hodnosti řídit na lstivě dobytém území a opět se chápu lopaty, sledován prvními záblesky nového dne...

Po špičkách se plížím do koupelny. Musím si švihnout do procesu – na rozdíl od vyšší hodnosti, která má dnes odpolední službu a spokojeně pochrupuje. Taký musím počítat s jistou časovou rezervou, než najdu zastávku emháde, včera večer jsem okolní terén moc nezkoumal. Házím na sebe ošacení, vrhám se ke zbytkům na stole, cpu si do zobáku kus čabajky zamotané do oschlého plátku sýra, potichu vycházím na chodbu a opatrně přitahuji kouli zámku. Zakopnu o dětské boty pohozené přede dveřmi sousedního bytu, potlačím zaklení, můj pohled na chvilku spočine na sousedově vizitce. Jméno je mi nějak povědomé - jde ovšem o celkem běžné příjmení. Ale stejně...

Do vily dorážím s dostatečným předstihem, vařím si vyprošťovací čaj a nakouknu do přední místnosti, kde už jako vždy pilně zařezává David s Lukášem – jejich pracdoba je oproti mé o hodinu předkopnutá. David usilovně zívá. Uctivě zdravím své starší soudruhy a zvolna si promyslím jednu dost podstatnou otázku.

“Seš nákej nevyspalej,” obrací se na Davida Lukáš. “Si včera někde pařil nebo co?”

“Já? Kdybych aspoň pařil já... mám novou sousedku, patrně nějaký pěkný éro ze šestky... včera tam do toho zas bušila jak vzteklá... sousedka k pomilování, to ti teda řeknu...skoro jsme s Pavlou voko nezamhouřili...”

Má opatrně cizelovaná otázka se tudíž rázem stává bezpředmětnou a, jak praví Jaroslav Hašek, věc jest nyní zcela jasnou. Svět je holt malej a historiky se opakují.

Odnáším čaj a krátce zavzpomínám na vojenskou ubytovnu Kavkaz, poněkud hlučnou Magdu a svého velitele roty.

*

VE VŠEDNÍ DNY

je v kavárně legendárního pražského interhotelu obvykle prázdno. Brnkáme si věci podle vlastního výběru, protahujeme přestávky, klábosíme s personálem baru, hrajeme v technických prostorách mariáš. Já se dnes ovšem držím stranou. Čekám důležitou návštěvu.

*

Nemyslím, že bychom se v těch prvních letech státně bezpečnostní služby chovali nějak extra amorálně. Normální mladý lidi s dost stresujícím zaměstnáním. A velení nám velelo a vedlo nás docela pevně – dodnes v duchu slyším úryvky projevu majora Pragera: „poslyšte, soudruzí, vy mladí si možná myslíte, že my staří nevíme, co vy mladí děláte, ale soudruzí, ujišťuju vás, že to my staří víme sakra dobře!“ Já jsem se hlavně léčil z causy Sylvie, ale i když jsem si celkem pochopitelně tu svou mo-

rálku trochu pomuchlal, nikdy jsem se nestal žádným konzumním sběratelem zářezů do pelesti. Cynická složka mého já sice vlivem postupného ometání růžovejch sraček zdárně rostla a sílila, ale nikdy jsem do ničeho nelezl bez citů a ve snaze ubližovat. Bohužel jsem se pokaždé hrozně rychle utvrdil v tom, že je to zas špatná volba... a jako nějaký praštěnej citovej Ahasver jsem jen apaticky odvrávorál k obzoru...

Po přechodu na Technickou správu se můj život poněkud stabilizoval – hlavně vlivem přidělených úkolů a zvýšené pracovní zátěže. Byl jsem ovšem pořád ještě nadstandardně jurodivý a plody mého předchozího počínání navíc teprve dozrávaly. Soudružka matka, tou dobou již pevně usazená na ministerstvu školství, musela řešit anonym napsaný v duchu hlavní myšlenky „ty čúzo, jak chceš ovlivňovat výchovu naší socialistický mládeže, když sis z vlastního syna vychovala kurevníka?“ Vedlejší efekty toho všeho mimo jiné přivály až do kanceláře zástupce náčelníka správy, který se mnou krátce, leč teple pohovořil o morální problematice. Byl to pohledný a moudrý muž, který se formálně věnoval chemii a úkolům s ní souvisejícím, ale v praxi ho spíš zajímala činnost útvarové skupiny Rudé hvězdy, která pod jeho vedením pravidelně kráčela od úspěchu k úspěchu (skutečné proslulosti však dosáhl až v éře posametové a nyní spokojeně žije v Belize).

O můj morální profil však museli z principu a koncepce zásad demokratického centralismu pečovat především mí noví kolegové z oddělení. A Arnošt zvaný Andy připadl na nápad seznámit mne se svou příbuznou. Myšlenka to nebyla zdaleka nejhorší – jakožto jediný svobodný soudruh na útvaru jsem přece jen trochu vyčníval a pokud bych byl správně morálně a politicky usměrňován nejen v kolektivu pracovním, ale i v navazujícím užším kruhu rodinném (příbuzná pochopitelně taktéž pracuje u podniku), nemohlo by mi to rozhodně uškodit. A krom toho jsem byl zvědavý... takže Andy zafungoval jako spojka a jeho příbuzná se uvolila zaskočit do interhotelové kavárny a podívat se, jakýže zajíc se v tom pytli nachází...

*

Libuši je devatenáct, ale vypadá, že to má v hlavě docela srovnaný. Klábosíme už asi hodinu a zatím jsme na ničem neza-

drhli. Lichotí mi, že se na mne přišla podívat mladá pěkná holka, a oceňuju její náhled na vlastní vrstevníky opačného pohlaví (“...a von mi ten trouba pořád jen vykládal, jak mě děsně miiiiluje a jak chce se mnou beeejby...”). Plánovaný rozsah schůzky značně přetáhneme a já ji pak doprovodím domů.

Pochopitelně netuším, že jsem právě poznal svou budoucí první ženu a že spolu vyrážíme na dost smutnou a křivolakou cestu, která způsobí nejen nám samotným, ale i mnoha dalším lidem spoustu nepříjemností. A že to bude hlavně moje vina, protože si pak sice v těch splaškoidních a nechutných fázích usilovně ubližujeme navzájem, ale já jsem ten starší a proto jsem měl a mám mít rozum.

Jenže ho nemám. Ještě pořád jsem totiž nedospěl, i když si to už myslím.

*

Po několika měsících zjišťuju, že veškeré okolí blízké i vzdálené považuje můj a Libušin sňatek, následovaný dlouhým, šťastným a plodným rodinným životem, za hotovou věc. Určité pochybnosti mají, pokud mohu soudit, pouze dva lidé z kruhu zainteresovaných: její starší sestra a já sám. Moje pocity zahrnují v první řadě provinění – protože nedokážu nadšeně zatančit a zalykat se láskou, i když se o to usilovně snažím – a pak jakési vzdálené tušení, že je něco špatně, i když to vypadá dobře (z dnešního úhlu pohledu se dá ono “tušení chyby” definovat poměrně snadno – prostě tomu vztahu chyběl řidič i navigátor, no... na jedné straně mladá holka, která potřebuje vypadnout z domova a opřít se o nějaký pevný ramena, na druhé straně maník, kterej sice měreno věkem jakous takous oporu nabízí, ale v určitých – bohužel zrovna těch podstatných – kritériích je to ještě kluk, který by se radši ženit vůbec nikdy neměl, a když už, tak by na to taky potřeboval spíš nějakou zkušnou partnerku, vedle který by dozrál, ořezal chyby a rozvinul to

dobrý... dejte takovýhle dvě jehňata dohromady a nechte je o samotě a máte katastrofu, to je jasný jako facka... jenže léta po bitvě nad štosem sebraných faktů se to hodnotí a kecá, že).

A vlak událostí už jede po své trati, rozumné argumenty proti veškeré žádné a počet argumentů pro nebezpečně narůstá a když se objeví i podpůrné argumenty takříkajíc biologicko – fyziologické, zdá se, že je vymalováno. Jenže pak se něco zvrtně a už je to zas jen o té morální stránce a já se rozhoduju z toho vlaku přece jen vystoupit. Bohužel nemám Sylviinu tvrdost a schopnost stříhu, tak při tom vystupování nějak zůstanu viset za stupátko. A je to špatně a příbuzenstvo z obou stran by rozhodně nevstoupilo do mého fanklubu a k věci se začínají podle všeho vyjadřovat i lidi odjinud – dostávám pár opravdu hodnotných anonymních dopisů a přijmu nějaké zajímavé telefonáty (maně přitom vzpomenu na Sylvii – historie se opakuje, zločin a trest, co sám rád nemáš jinému nečin a tak dále – jenže Sylvie aspoň vždycky věděla, kdo jí píše nebo volá...) a kluci v práci si myslej všelicos a Andy taky není zrovna rád (i když se snaží zůstat stranou) a...

...aspoň že je to za mnou a že je konec...

...jenže se pletu. Zatím končí jen první jednání. Děj se pořádně rozjede teprve za čas.

*

STOJÍM U OKNA,

kterým se do napůl dívčího a napůl ženského pokojíku zvolna plíží soumrak, a připadám si špinavě a hnusně jak už dlouho ne. Květa se choulí v rohu lůžka, moje Narva, Waterloo a Stalingrad. Oba mlčíme, protože opravdu není co říct a o čem mluvit. Toužím utéct, zmizet, vypadnout, zakopat se, rozplynout se v nicotu.

Nevím, jestli jsem někdy literárním a filmovým hrdinům

jejich nadsamčí potenciál záviděl... možná v době předpubertální, kdy jsem měl o probírané problematice jen velmi vágní představy. Později mi byli spíš k smíchu a někdy mne ta jejich bezchybná nafrněná výkonnost i mírně popouzela. Jsou to fakt občas panáci k pomilování, ti superhrdinové... James Bond, kvůli kterému si i divoká domorodka z drsného karibského ostrova dojede do nějakého krámu koupit dvojmístnej spacák (patrně si pro něj zapádluje pro jistotu až do Nassau); přemoudřejej Travis McGee, který ví vždycky všechno, takže vám napřed na pěti stránkách vysvětlí, co právě prožívá ta další krásná žena jím skolená, kterou se nyní chystá, řečeno jeho vlastními slovy, “vybroušeným stylem pomalu provést rájem”, a pak ji naplní rozkoší až po palec u nohy.... To člověk kolikrát zatouží jukat zpoza pelesti, aby se aspoň něčemu přiučil, fakt že jo.

Odhlédnu-li od hlavní ryze biologické funkce, kterou většina normálních lidí chápe celkem správně, i když jim to neustále neotlouká o palici církev katolická, a podívám-li se na sex jako na celosvětovou všelidovou zábavu, určenou všem vrstvám, viděl bych to asi takhle:

Sex je hra s velmi košatými pravidly, ve které lze poskytováním radosti jinému poskytnout radost i sobě samému, a to v libovolné dosažitelné míře.

Možná je to předkopnutí toho druhého před sebe sama nonsens, ale u mě to tak zkrátka a dobře funguje. Sám sobě můžu udělat radost prakticky kdykoliv, zvláště při současných technologických a komunikačních možnostech. A mám to laciný a rychle a bez dlouhodobých náročnejch příprav a ještě dlouhodobějších následnejch keců.

Takovej autoregulační trénink, řekl bych.

Ale když už v tom jedou dva (větší počty bych přenechal spíš fantazii, komerčně orientovaným videosekvencím

a závislákům, kterým to potřebné rozdělení pozornosti na víc subjektů současně prostě dělá dobře), je to hra, která by měla těšit a obohacovat obě strany. Oba jsou partneři i soupeři najednou, oba chtějí hrát a vyhrát, oba do toho dají všechno – a nakonec oba vyhrajou. A mne prostě těší, když vidím partnerku vyhrávat. Jednoduché, milý Watsone.

Jenže tu a tam to nevyjde – jako u každé jiné hry. A člověk prohraje a může se tak akorát buď vztekat, nebo si pokorně odnést nějaké to poučení.

Já jsem pochopitelně prohrál mockrát.

Někdy už v kvalifikaci, když se člověk pečlivě připravil, vystartoval na objekt svého zájmu – a byl utřen na dvě doby jako cosi, co se právě vylilo z kanálu... není zájem, ráčejí vypadnout, vašnosti.

Stane se a dá se to vydržet.

Někdy přišla prohra až po úvodních kolech. Nic příjemného, zvlášť v případech, kdy to ze začátku vypadalo na snadnej zápas a rychlý vedení. Vzpomínám si, jak jsem kdysi v noci doprovázel v jednom cizím městě jednu mladou, nadějnou a něžnou, ušel jsem snad sto jarních kilometrů, na něhu nastoupil něhou, považoval se za krále králů – a při pokusu o časně ranní něžné pokračování byl stroze vypakován s tím, že jsem na ni moc hodnej a absolutně ji nevzrušuju. Docela hloupý – zvlášť když pak člověk stojí před barákem a vůbec netuší, kde je a jak odtud.

Někdy stála za porážkou (nebo – což je možná ještě horší varianta – za upachtěnou a nerozhodnou bitvou, která vytuhla po nekonečném přetlačování a naprostém vyčerpání všech záloh na obou stranách zcela bez efektu) jednoduchá chyba v základní komunikaci... jedna strana nedokázala říct, co od hry očekává a jak by ji chtěla hrát, a strana druhá pak

všechno neúmyslně zvirtala tím, že nehrála tak, jak si první strana přála, ale tak, jak si sama myslela, že by si to první strana přála... auvajs. Někdy se to povedlo dokonce oběma stranám současně... auvajs auvajs.

Stane se a dá se to vydržet.

No a pak se taky stane, že člověk padne na hráče, kterej hraje naprosto jinou hru – třeba na pitomce nebo tak... a pak třeba ten první člověk stojí, ač byl nejdříve pozván, u zamčených dveří a zevnitř se ozývá hejkání toho druhýho člověka o otrapech a prudičích, určené jiným uším nebo i třeba jen samotnému hejkajícímu pro jeho ujeté potěšení.

Budiž, jak říkají česky mluvící počítače Apple Macintosh.

Hrát se dá leccos a pravidla těch možných her, jak již bylo zmíněno, jsou fakt košatá.

Jenže s Květou to nebyla vůbec žádná hra.

To byla prostě katastrofa.

Seznámili jsme se během jakési kulturně konzumační akce na půdě mého posledního vzdělávacího ústavu. Mne tam přivedl exspolužák, toho času odborný asistent na katedře, kterou jsme za studií zrovna dvakrát nemuseli. Květa se objevila v průběhu večera jako dobrá přítelkyně ještě lepší přítelkyně nějakého jiného akademika. U stolu s chlebičky jsme na sebe trochu viděli a patrně jsme ani jeden nebyli vyloženě zhnuseni vystupováním toho druhého. Pochopil jsem, že vystudovala filosofii a že v jakémsi ústavu bádá nad nějakými v Evropě nepříliš rozšířenými jazyky. Byla malá, hezká, mluvila málo a neříkala blbosti. Při odchodu jsme se čirou náhodou srazili u dveří a já jí podržel rukáv tmavě zelené bundy s kožešinovým límcem, kterou nosila převážnou část roku a kvůli které ji všichni také Kožíškem nazývali.

Měli jsme stejnou cestu, během níž se opět neříkaly žádné blbosti, a stavili jsme se na kávu. Imponovala mi, byla příjemná, chytrá a hlavně nebyla od podniku – přece jen už jsem z té přehlídky hodnotí na polštáři trošičku začínal trpět ponorkovou nemocí.

Všechno probíhalo naprosto normálně. Párkrát jsme se sešli při různých ryze civilních příležitostech (a mně dělalo docela dobře, když jsem si mohl v dosud rozjitřené atmosféře polibušské dělat prostor jednoduchým a zcela nevinným prohlášením “jdu večer s Kožíškem na kafe”, což okolí mohlo jen těžko pochopit jako avízo nějakého sexuálního výboje), sympatie oboustranně rostly... až se konečně to takzvané kafe konalo večer, u mne, za romantických záblesků plamene ze starých peter a na pohovce z šesti matrací. Květa Kožíšek si odložila zdroj své přezdívky a seděla pohodlně v bílém tričku s docela půvabným obsahem. Já donesl to takzvané kafe, což byl ve skutečnosti čaj, a posadil se vedle. Romantika chladného předjarního podvečera.

Opravdu jsem jí tu ruku kolem ramen nepoložil s nějakými přehnaně necudnými úmysly a reakci jsem v první chvíli považoval za legraci. Jenže to legrace nebyla. Leknutí, stres, vyděšené sbalení se do klubíčka... což pro změnu vyděsilo mne. Romantika v troskách.

Ten večer jsem se pochopitelně co nejrychleji vrátil k tomu kafečaji a dál nic nepodnikal ani neřešil, ale později jsem se pokoušel vyloupnout jádro problému z ořechu. Dospěl jsem k závěru, že část spočívá ve strachu všeobecném, čistě z odporu k fyzickým kontaktům jako takovým, a část ve strachu konkrétně cíleném, ve strachu ze mne samotného, neboť – jak mi bylo jednou zajímavě sděleno – patřím přece k těm, co pronásledují jiný lidi a pak jim ubližují.

Pěkná pozice. To jednoho potěší.

Ale Kožíšek mne zajímal a tak jsem shodil z kola řemen a nechal věcem volný průběh. Přehouplo se léto, ve kterém jsme se společně vypravili na vodu: během několika nocí v malém stanu nedošlo k ničemu proti ničemu a nevzlétla žádná noční můra, i když se přece jen někdy setkaly ruce nebo se rty lehce dotkly vlasů nebo tváře.

Začínal jsem věřit, že trpělivý a citlivý přístup nakonec dokáže odbourat všechny překážky a že se k té sdílené radosti časem přece jen dostaneme.

Možná jsem ty naděje dával příliš najevo a možná se mi nechtěně podařilo vyvolat nesprávné pocity.

Každopádně jsem byl dnes v podvečer uveden do toho malého, napůl dívčího a napůl ženského pokojíku a nakonec se v počínajícím přítmí octl na lůžku vedle obnaženého a chvějícího se drobného těla...

...a příliš pozdě pochopil, že se dnes nekoná žádná slavnost a vítězství radosti, ale naopak hrůzná, bolestivá a krvavá oběť, kterou je potřeba přinést, aby už ten děs pominul a on s tím dal konečně pokoj, když mu na tom tak záleží.

Bylo to jak rána kladivem do kedlubny.

A teď tady stojím a za mými zády se choulí jedna drobná, hezká, chytrá a nešťastná bytost a prožívá něco, co si neumím představit, ale je to určitě děsný, a já vím, že tohle neustojím, že je to Narva, Waterloo a Stalingrad a že nikdy nebudu mít sílu to říct nahlas, nikdy jí nevysvětlím, že teď už je to všechno definitivně v háji. Jsem na to moc měkký, moc zbabělý, moc... dětský.

Nevím, jak jsem se ten večer dopravil domů. Nevím, jak dlouho jsem to všechno převracel v hlavě. Jenom vím, že už jsem nikdy nezavolał, prostě jsem nasadil pštroší politiku

a ten nešťastnej chamberlainovskej epízment... a zbaběle doufal, že se všechno nijak vyřeší samo.

*

O pár týdnů později vycházím z podchodu a proti mě kráčí drobná postava v tmavě zelené bundě s kožešinovým lemováním. Blíží se ke mně, dívá se mi do očí, já zastavuju, nasazuju neupřimný úsměv, blekotám nějaký pozdrav...

...a ona se jen smutně pousměje a pokračuje dál, bez zastavení, beze slova, bez ohlednutí.

Po Václavským Václaváku chodí spousta člověků a nikdo z nich neslyšel tu příšernou morální facku přes celou hubu i přilehlý rybníky, kterou zrovna koupil ten zaraženej týpek támhle u schodů.

Už s tím nic nemůžu dělat, Kožíšku. Vůbec nic, jen se zase jednou tichounce zastydět...

*

LIBUŠE SE VRÁTILA

do mého života po roce, téměř přesně na den.

Náhodné setkání v metru, veselé klábosení, jak se má prima a svět je fajn, akorát doma to zas nějak drhne, už aby byl člověk pryč, však to znáš, jsem rád, že je v pohodě, vystupuju dřív, tak ahoj a zas někdy, dveře se otevírají, ale koukejte rychle ukončit nástup, protože se zas hned zavrou, tak teda honem ven...

...a najednou se mi do nadloktí zarejou dívčí prsty a prudce se otáčím a vidím ty velký kulatý oči a v nich si přečtu, že to není v pohodě a že svět není fajn a že...

O pár týdnů později říkám nějakýmu chlápčovi s trikolórou "ano".

V okamžiku, kdy se ke mně Libuše nastěhovala, se celá mašinérie rozjela plnou parou znovu a tentokrát už se zabrzdit nedalo – když nic jiného, tak co by tomu přece řekli lidi?

O správnosti svého “ano” zapochybují už po několika minutách, když je mi před radnicí v rámci všeobecného veselí nasazen dřevěný chomout co symbol mé poroby a má mladá krásná novožena bujaře škuje za pestrobarevné pentle, až se mi brada klepe a vržou krční obratle.

Po obřadu je hostina, jejíž start se pokouším vylepšit vtipnou vložkou, která ovšem jednak přijde vtipná akorát mně samotnému, druhak nevyjde a třetjak mi na čelo vypálí cejch lakomce.

Po pár měsících už je naprosto jasný, že vlak dějin tentokrát vyjel špatným směrem a že nezbyvá než doufat v mírný protisvah a vykolejení co nejdecentnější. Nejsme schopni společně hospodařit, zorganizovat si čas, skloubit své profese a své zájmy a po pár týdnech už ani souložit.

Po necelém roce se na otázku sympaticky vyhlížející soudkyně, zda hodlám k právě rozvedenému manželství něco dodat, vyslovím v tom smyslu, že laskavý socialistický stát své občany testuje z kdejaké pitomosti, ale by je otestoval ze způsobilosti ustát tak náročný institut, jakým je manželství, k tomu se nedokope. V očích vážené paní odpůrkyně se tím stanu ještě o něco větším pitomcem, ale žena v taláru se mnou souhlasí... aspoň někdo. Následují naprosto odporné majetkové tahanice, v nichž se hraje hlavně o byt, rozjede se krutá válka policajtů, obě strany tlučou vesele pod pás, zlá krev teče proudem, jen tak na pozadí se ukazuje, jak s oblibou říká Lukáš, “hů is hů”, soused Petr pro mne udělá maximum, když jde kvůli mně svědčit do jámy lvové, Viktor pro mne udělá skoro stejně, když mi na rovinu řekne, že on by tam nešel, do akce se zapojuje vlivné příbuzenstvo i inspekce ministerstva vnitra a já se stávám

nadšeným obdivovatelem prezidenta Husáka, jehož amnestie mne podle všeho vytáhla z pořádné šlamastiky. Jsem ochoten přiznat svůj zásadní podíl viny na vývoji událostí, ale nemíním platit příliš vysoké kontribuce... Byt vyhrávám na dva pomocné body, vojenskému prokurátorovi uklouznu díky laskavosti Gé Há a zdecimované šiky obou stran vyklízejí bojiště, odcházejí do ústraní a lížou si rány. Dokonáno jest. Paradoxně na všech těch kbelících špíny a mracích jedovatých zplodin profituje moje psychika, neboť všechny ty mé návštěvy na okrsku věbé, návštěvy statečných příslušníků v bytě, porady s právníky, výsledky vyšetřovatele a projevy v soudních síních dokonale stírají poslední zbytky růžovejch sraček a já začínám pomalu vstávat v nové podobě jako bájný fénix, i když se té vrozené měkkosti a touhy radovat se až prostřednictvím radosti jiných doopravdy nezbavím nikdy. A vědomí, že jsem zbytečně kazil mládí pěkný holce ve svý podstatě nevinný a hodný, si ukládám do tajné přihrádky své duše.

*

O řadu let a jeden režim později se na zdánlivě opuštěném bojišti rozhoří lokální konflikt po ofenzívě příbuzenstva proti příbuzenstvu. Pochopitelně jde zas o ten majetek, kdo by se páral s nějakými ideály... zatažen do přestřelky proti své vůli, vypálím na vzdálený nepřátelský kontingent několik salv malé ráže. Pár dní je klid, pak zazvoní telefon a já zas jednou slyším Libuši. Cimrmanovské principy očekávání a zklamání však tentokrát ke slovu nepřijdou; Libuše mne ujišťuje, že s celou akcí nemá nic společného a že si přeje pouze, aby jí s tím všichni zúčastnění vlezli na záda. Jsem potěšen a na oplátku ujišťuju já ji o své ochotě kdykoliv jakkoliv spolupracovat, pokud se rozhodne, že ode mne nějakou spolupráci potřebuje. Scházíme se na večeri a v naprostém poklidu si vyprávíme, jak jsme si zbytečně a pitomě kazili život. Černý monument s nápisem Libuše je z té pochmurné interní pláně trapasů, kiksů a přehmatů odstřelen a snesen. Budiž bohu chvála.

Měli jsme mít rozum a rozejít se pořádně hned napoprvé, Libuško. Nemuselas absolvovat celý to martyrium, jehož následky pouhou analýzou a přiznáním vlastní odpovědnosti těžko zmírním. Ale byla to cenná zkušenost a přežili jsme to. Naštěstí, téměř bez újmy na zdraví... a oba.

*

CHYSTÁM SE NA SRAZ

vedoucích z letního dětského tábora a absolutně netuším, že v onen večer absolvuju svůj dosud nehlubší a ve všech směrech bezesporu výjimečný sexuální prožitek.

Jeden z nesčíslných vtipů, kterými si tehdy lid zpestřoval svou vládu a budování lepších zítřků, se zaobíral souložením v pracovní době (dávno a dávno před tím, než se o stejné problematice zmínil jistý film, který se stal legendárním jen proto, že půl roku před Velkým Sametem konečně hrdinně přivedl na plátno mnohá fakta, o kterých jsme v soukromí všichni věděli už léta). V tom vtipu se tehdejší nejvyšší soudruzi jednotlivých zemí tábora míru a socialismu bůhví proč snažili zjistit, ve které zemi je tento nešvar nejméně rozšířen, použili k tomu účelu letadlo s měřičem pracujícím na principu blíže neurčeném – a naše socialistická vlast dopadla v tom srovnání o maličko lépe než ostatní jen proto, že – jak prozradila pointa – pilot po celou dobu měření kroužil nad pionýrským táborem...

Nevím, jak hodnotí význam letních dětských táborů jiní, ale podle mne to nikdy nebyly ani úschovny rodičům dočasně nepohodlné mládeže, ani doupata neřesti (i když mi teda pořád nejde trochu z hlavy ten Rikitan...). Naprostá většina vedoucích se v zájmu milých dětiček, což jsou mezi námi někdy pěkní spratci, několik měsíců trápí s přípravou zajímavého programu a pak po celý turnus kmitá vysokou frekvencí a kritiku si nezaslouží. A jen zřídka se mezi nimi objeví nějaký exot, který má s dětmi úmysly poněkud jiné – jako byl tehdy například ten horník, který zásadně procvicoval s dospívajícími dívkami výhradně jejich vzájemně

obvazování se v krajině tříselné a když nakonec dostal klepeta, stěžoval si, že je bolševikem nespravedlivě trestán za pouhou snahu a ochotu pracovat s mládeží...

Jenže analytik musí pracovat s fakty. A tak je třeba objektivně uznat, že spousta lidí si na eL Dé Tě skutečně trochu navyšuje celoroční průměr své sexuální aktivity, i když do toho děti netahá a vše probíhá podle pravidla “pokud se o svůj oddíl dokonale postaráš od budíčku do večerky a ani v noci nic neprošvihneš, tak si dělej, co chceš”. Mladí vedoucí obého pohlaví si dokážou udělat veselé noci s různou náplní v různě poskládaných párech i větších skupinách a občas se najde i nějaký starší kocour, který se snaží omámit nějakou tu vysokoškolačku. A táborová generalita obvykle zůstává v klidu, protože se stará hlavně o to, aby se moc nesblížovali hodní hoši a způsobná děvčátka z nejstarších oddílů potažmo nedospělí asistenti; proti vedoucím se zasahuje pouze v případě nějakých alarmujících zjištění – například že při poledním klidu dívka ve srubu pro nejmenší se zájmem nakukují škvírami mezi prkny do ložnice své mladé “soušky” a pozorují, jak tato slečna na tvrdém úzkém lůžku zacvičuje svého šestnáctiletého praktikanta...

Poprvé jsem se na táboře ocitl hned jako člen vedení, jakási technická podpora pracující s věcí tehdy málo vídanou, totiž přenosným počítačem. Jako soudruh nadporučík s třicítkou již za krkem jsem se řadil mezi ty starší a uvážlivé, na které mladí a družící se pohlíželi s odstupem a nedůvěrou, ale po několika letech už jsem byl přece jen trochu vnímán jako součást té dobré party, která se hrdě označovala za nejlepší turnus a která si po tvrdé práci ve prospěch dětí trochu té zábavy ve volném čase zasloužila. Kolektiv se utužoval i pravidelnými schůzkami během celého kalendářního roku; obvykle se sedělo někde v hospodě a nálada byla výborná, zvláště když si každý platil sám svou útratu (pokud byl veden hromadný účet, zbývalo při jeho placení na poslední vytrvalce obvykle asi třicet piv a tři večere na hlavu). Takže co

sraz, to událost – a všichni se srdečně a dlouho těšili.

V inkriminovaný večer se akce vydařila natolik, že se zhruba sedmi osmi lidem nechtělo z hospody domů ani po zavírací hodině. Bydlel jsem nedaleko místa srazu, po libušínském masakru jsem byl sám jako kůl bez plotu a můj původně pevně vlastnický vztah k bytu po všech těch půtkách silně zeslábl – prostě se mi tam už přestalo líbit.

Takže jsem nic neměl proti přesunu zbylé squadry k sobě.

Jenže byt není hospoda a tak zábava poněkud vázla, publikum se začalo vytrácet, až jsme zbyli pouze čtyři: dva za vedení, tedy já a sportovní vedoucí, dále jedna dvacetiletá vedoucí oddílová a jedna šestnáctiletá praktikantka. Hodina výrazně pokročila, sporták se začal ošívát a záhy zmizel též.

Ani jedna z dívek nebyla žádná měkkota. Vedoucí si v posledním běhu získala respekt kolektivu způsobem, kterým v noci připouštěla a přes den poté dost surově zesměšňovala svého o trochu staršího kolegu; praktikantka pak byla naprosto výjimečným zjevem, který byl již ve třinácti až příliš obeznámen se světem, takže jej vyděšení rodiče odvěkli k sexuologovi – a zdrceně pak vyslechli odborné konstatování, že některé dívky holt dospívají dřív a že se s tím nedá nic dělat. Hlavní vedoucí by si slečnu dobrovolně do sestavy asi nevzal, ale byla nominována shora a tak byl pouze ustanoven speciální sledovací tým, který měl dbát, aby slečna nevyrobila po dobu tábora žádný zásadní průšvih; dá se říci, že se to vcelku podařilo – až na několik výjimek ...

V místnosti, která je horizontálně rozdělená na obývací část dole a ložnici model letiště nahoře, svítí jediné oranžové světlo a odráží se v řadě prosklených skříněk, které zaplňují celou protější delší stěnu. Jedna slečna sedí na pohovce pod letištěm, druhá v křesle naproti, usrkávají frankovku

a mlčí. Já sedím na polstrované kostce (protože dvě křesla nemám), usrkávám myslivce (protože frankovky je málo a holky dnes nepanákují) a přemýšlím, jak vybruslit z ne zcela ideální situace. Na okamžik mi myslí probleskne cosi o ohrožování mravní výchovy mládeže (přece jen mám ten roční postgraduál) – praktikantka sice vydrží dost a už jsem ji párkrát viděl pěkně zbořenou a tady pije akorát víno, ale to by asi vyšetřovatele neobměkčilo. A pak si říkám, že bych proti vedoucí možná ani nic neměl, ale v téhle sestavě se nic dělat nedá a krom toho by mne pak roznesla na kopytech a přes repráky jako toho chudáka v létě a jedný mladý jsem se horkotěžko zbavil a do stejný řeky nelez a ráno vstávám a vůbec...

Zívnu, dopiju, omluvím se slečnám a odeberu se do patra. Za chvílku jsem v limbu.

Přechod ze snění do reálu je někdy zajímavý proces. Původní sen byl zcela nevinný, zas mne někdo honil nebo jsem neměl včas splněné zadání od Paddyho nebo nějaká jiná normální oddychovka, ale najednou se do něj plete cosi nepatřičného... jako kdyby někde poblíž někdo zatraceně vydatně sexoval. V polospánku tomu nejprve nevěnuju pozornost, ale probírací algoritmus již byl nastartován a tak mi najednou dochází, kde jsem, co vlastně slyším a jaká byla sestava před mým odchodem na kutě. Otvírám oči, překulím se na záda a zkouším si to nějak srovnat v hlavě, počty mi pořád nějak nevycházejí, zdola se ozve táhlý povzdech, podívám se do strany a ve skle skříněk na protější stěně vidím oranžově nasvícený výjev, který mne přinutí prudce prostrčit hlavu pod letištním zábradlím a naklonit se dolů.

Na koberci rozházené kusy dámského šatstva, jedna slečna vzdychá na zádech na pohovce, z druhé vidím jen oblast beder a houštinu vlasů pod vypjatými řadry té první. Takže přece jen ohrožování mravnosti mládeže... akorát že já

v tom nejedu a aktivitu evidentně nevyvíjí slečna starší, nýbrž mladší.

Zatímco se mi pomalu vrací oči zpátky do hlavy, která se pro změnu vzdor svislé poloze rychle odkrvuje, zatíná slečna ležící na zádech prsty do hustých vlasů ve svém klíně.

“Karolíno... nech toho, prosím... pro... sím...”

“Drž hubu,” mumlá nezřetelně oslovená.

“Já nechci, nech... ci... pro...bo... ha... pro... síím... Ka... ro... líííí... no!!”

“Povídám, že máš držet hubu...”

Dlouhé dechové cvičení, zvyšující se frekvence pohybů, závěrečný oblouk, vypjatá hrud', otevřená ústa, táhlý kolísavý vzlyk.

“Pane... bože... Karo... karolíno... já tě nenávidím...”

Tou dobou už vrávorám dolů ze schodů.

“Já vás nenávidím vobě dvě. Máte volno nahoře, je to tam širší.”

Odcházím na poněkud vratkých nohou... zbytek tedy do-spím ve druhé místnosti na obligátních matracích – a snad se mi nebude zdát nic navlhého. Snažím se nepohlédnout na pohovku, ale u dveří už to nezvládnou a otočím se.

V mírném oranžovém světle se na mne Karolína upřeně dívá mezi pokrčenými koleny své starší kámošky a kolem rtů jí pohrává úsměv, který nemůžu ohodnotit jinak než jako vítězný...

Jsem bohužel jen člověk a tak jsem o téhle příhodě občas opatrně pohovořil v pánské společnosti. Se strojovou pravidelností padla vždy stejná otázka.

Proč jsem se (tyyyy vole) nepřidal.

Myslím, že by to pochopil pouze ten, kdo by tomu představení tenkrát přihlížel se mnou.

Některé jevy se zkrátka odehrávají ve vyšší dimenzi, do které běžný člověk prostě nedosáhne a nemá tam přístup.

*

SEDÍM V KANCELÁŘI

sám, protože Ruda dřepí na nějaké poradě. Zhruba před půl hodinou jsem dopsal a na centrální svazáckou nástěnku vyvěsil článek o poslední schůzi. V duchu doby jsem ostře zkritizoval některé nešvary, především absence. Pěkně zostra, po soudružsku a v intencích tolik přetřásané, skloňované a někdy i časované Přestavby. Z hlavní místnosti slyším nějaký narůstající hluk, ale nevěnuju mu pozornost – patrně se Standa a Andy zase přetlačují o místo na pracovním stole.

Dveře mé kobky se prudce rozletí a vstupuje rozhněvaná mladá žena s cárem papíru v ruce.

Jsem zrovna trochu pokroucen nad výpisem programu a jednou rukou si podpírám čelo, protože se snažím vymyslet řešení jakési vnořené smyčky, takže mi zaostření chvílku trvá... když jsem již plně koncentrován a připraven čelit invazi, s údivem v té zmuchlané cupanině poznávám podstatnou část svého úvodníku.

“Tak vona by se soudružka měla nad sebou zamyslet, jo?”

No, asi jo, když takhle vpadá do cizích kanclů... ale pořád nevím, oč jde.

“A že musí ta soudružka napřed ráno vodvýt děti do školky a teprve pak se může s jazykem na vestě hnát na nějakou schůzi, to jako nehraje roli, jo?”

Aha, tak už jsem doma... skutečně jsem v tom článku jednu soudružku vyzval k sebekritice kvůli opakované absenci.

“Co si to vůbec dovolujete?”

Soudružka má zjevně vzteka, ale taky docela pěkné krémové šaty. A v těch šatech... přítel Dudlajdá mi nedávno vysvětloval jakýsi žebříček pro hodnocení velikosti ženských ňader. Většinu položek už jsem zapomněl, ale něco mi ve lbi přece jen uvázlo.

Zatímco soudružka pokračuje ve svém rozhořčeném proslou, podpírám si rukou pro změnu bradu a uvažuji, o kterou šprincli se jedná v tomto případě...

Kdybych věděl, že jsem se právě poprvé setkal se svou druhou ženu aneb Manželkou Nade Všemi Dominující, uvažoval bych patrně o něčem ušlechtilejším.

*

PRÁVĚ JSEM SE VRÁTIL

nikoliv z Hradu, ale z několikadenního školení. Ještě v cestovním úboru a s těžkou brašnou na rameni doprovázím k domovu kolegyni Jiřinu. Je celkem čerstvě rozvedená, pohledná a jeví se mi býti sympatickou – a netrhá moje pracně vytvářené skvělé nástěnky. Bydlí pár zastávek od podnikové brány, zatímco ke mně je to lán cesty. Jdu ji doprovodit bez nějakého konkrétního plánu. Z autobusu vystupujeme v družném a veselém hovoru a procházíme malým parčíkem k jejímu bloku.

Z křoví vyběhne chlap a začne na Jiřku cosi pokřikovat.

Zastavím se, celkem nezúčastněně přihlížím a zvažuju, co

udělám. Chlápek není žádná vazba, ale vypadá dost vytočeně. Ještě pořád nereaguju a to je chyba – najednou se otočí, přesune se a začne mi pěstmi opracovávat obličej.

Bim bam bum.

Během několika vteřin schytám snad dvacet úderů do čenichu. Mám naprosto nevhodné oblečení i boty a na boku tu pitomou brašnu, která mi rozhodně nezvyšuje stabilitu. Trochu se zapotácím, kabelka se zhoupne za mne, vychýlí mi těžiště a plesk – válím se po asfaltu jak převrženéj chrobák. Pár centimetrů od svého vymasírovaného obličejce vidím jeho boty a je mi jasný, že je vymalováno – stačí dva tři kopy. Jdu mu rukama po lýtkách, ale moc si od toho neslibuju. Hlavou mi probleskne, jak je hloupý, že jsem si to vlastně vůbec ničím nezasloužil...

...jenže on dělá taky chybu, patrně ho žádní chytří neučili, že když už útok začne, je potřeba ho taky dokončit. Odstoupí, nechává mne vstát, pokřikuje tentokrát na mne, ale teď si zas nedává pozor on – a dokonce se trochu rozkročí...

Násilí mne moc nebere a dokonce i jako napadená oběť trpím přehnanými ohledy k bližnímu, nekopnu ho proto nijak extra silně a ve finále ještě trochu přibrzdím, takže nenásledují žádné filmové efekty s likvidací padoucha; na druhou stranu ale moje nohy provozují triatlon a fotbal, byť amatérsky, a nějakou výkonnost tudíž přece jen mají.

Vypadá to na remízu – chlápek si drží obouruč nádobičko a prát už se evidentně nechce. Obrací se zase k Jiřině.

“S kým se to zas taháš, ty čubko?”

Čímž se vyjasňuje personální obsazení celé taškařice a na hladinu vyplouvá fakt, že minimálně jedna strana ten rozvod asi nebere moc vážně.

Jiřina byla odeslána domů. Opíráme se s chlápkem o stejné zábradlí zhruba dva metry od sebe. Brašnu mám na zemi a jsem trochu pozornější. Ohmatávám si obličej. Krev žádná, necítím žádné odlišnosti od normálu, ale dolní čelist se zjevně nepatrně posunula – zcela se změnil skus. Je to sice jen drobnost, ale celkem nepříjemná... zajímavé, to by mne před tím nikdy nenapadlo.

“Jiřina je akorát moje!” praví chlápek.

“Jste snad rozvedený, ne?”

“Ale šuká akorát se mnou a pořád!” Hm... moje informace jsou trochu odlišné.

“Prima, ale kvůli tomu mi nemusíš přerovnávat zuby.”

Následuje ještě několik podobných replik a nakonec se zhrzený exmanžel vydává k rozdělenému bytu, byv předtím opakovaně vyzván, aby koukal nechat Jiřinu na pokoji, jinak se holt budeme muset poprat znova, ale tentokrát po přípravě a bez zbytečných ohledů.

Pomalou kráčím k zastávce autobusu a musím se vzdor situaci zasmát – to školení, ze kterého jsem se právě vrátil, bylo totiž určeno pro útvárové instruktory sebeobrany... sice jsem jím prošel bez ztráty kytičky, ale zjevně jsem hned doplatil na málo praxe.

Představuju si, jak při přepadení zastavuju útočníka napřeženou rukou a zvoláním “moment!”, načež vytahuju z brašny příslušnou brožurku, nalistuji odpovídající chvat a zaujmu postoj podle vyobrazení... super.

Druhý den se u mne staví Jiřina. Žádné monokly chvála-bohu nemá. Můj obličej překvapivě taky nevykazuje žádné viditelné poškození a na posunutí chrupu v ústech už si

docela zvykám. Během noci jsem trochu přemýšlel a dal si pár věci dohromady. Především už asi vím, kdo mi to vlastně před pár dny ulomil zrcátko, zatímco jsem Jiřině nastavoval rozladěnou televizi. Dále soudím, že exmanžel bude asi dobřej magor, kterého by bylo k zastavení nutno leda zabít. Jiřina to vidí stejně, bohužel nejsme schopni vymyslet žádný spolehlivý způsob, jak zabití zrealizovat a nedostat se přitom oba do lochu. Takže žádná detektivka v dohledu.

O pár dní později Jiřina hlásí, že magor zmizel.

Možná ho teda zabil někdo jinej...

*

DOBA SE NÁM, SOUDRUZI,
začíná poněkud zauzlovat.

Média i jednotlivci sice melou o přestavbě o sto péro, ale v reálu všechno vypadá spíš na destrukci. Některé pilíře socialistické společnosti se otrásají naprosto viditelně – kupříkladu rodina; jen v mém nejužším pracovním kolektivu jsou zcela rozkotána nebo zjevně spějí k záhubě hned čtyři manželství. Mohl bych to brát jako plus, protože jsem byl zatím jediný vyvrhel, ale přijde mi to spíš jako námět k zamýšlení. Rodinný krb právě zhasíná dokonce i soudružka Utržená Nástěnka (od incidentu už uplynulo více než rok, my si za tu dobu leccos vysvětlili a navázali o něco vřelejší vztahy... kvůli mně se ovšem rozhodně nerozvádí, prostě už domácí vana trpělivosti přetejká).

Sedím doma na pohovce pod jediným oranžovým světlem a nepříliš pozorně sleduju večerní zprávy, zatímco se Adéla cachtá ve sprše. Přestavba, přestavba, přestavba... už je to pomalu jak s tím Leninem a masovou konzervou. Znechuceně stahuju zvuk. Odvedle je slyšet šum tekoucí vody a další typické zvuky hygienických operací.

Adéla se zjevila na silvestrovském večeru v interhotelu, o přestávce se mnou zapředla rozhovor o některých aspektech kavárenské muziky, v jejích očích se přitom víc než jednou zablesklo a přesně podle zákonů školy zrzko-martinské se tedy stala mou zatím poslední propustkou do mature worldu – pokud si ještě vůbec mohu ve svých Kristových letech dovolit tenhle termín používat. Uhlazená fasáda šťastně provdané dcery z dobré rodiny, diplomatické služby, devizy, šperky a parádní hadry – a pod tím vším jen další zklamaná a frustrovaná holka, která chce trochu zapomenout na těžké jho a odírající řetězy nudného manželství udržovaného jen kvůli konvencím a škváře. V mém bytě se mění v stydlivou a současně dychtivou holčičku a v mé posteli na trpělivou a povětšinou pasivní konzumentku, příjemně vyděšenou z vlhce líné svobody volby a absence zákazů a příkazů všeho druhu.

Slyším šum vody, šoupání nohou a dušené údery sprchové hadice o kachlíčky... a najednou se po tom svém pokoji (kdysi s láskou nakresleném a po střepinkách vybavovaném, od libušinských válek už jen flegmaticky využívaném) rozhlížím jinýma očima. Mnohonásobnou projekcí si promítám všechny ty tváře, vlasy, ňadra a nohy, které tudy prošly, a s hrůzou si uvědomuju, že funguju jako nějaká ujetá čerpací stanice s bistroem, poskytující unaveným cestovatelkám krátké osvěžení a doplňující jejich palivovou nádrž pro další cestu k neznámým cílům... čím posloužím, madam? Prosím zkontrolovat a dofouknout sebevědomí, pár decilitrů červeného do zažívacího traktu, trochu klidu do duše a pár kapek něčeho jinýho někam jinam, dobrý muži... co jsem dlužna? Kurva, jak to vlastně žiju? Jakej to má všechno smysl?

Adéla na mne čím dál tím víc působí dojemem družstva rázných zákopníků připravujících prostor pro redislokaci pevnostní divize. Manžel mne nechápe, Jiříčka by sis jistě oblíbil, naši by se o nás postarali... hele, brzdi, je to sice divnej život, ale je můj, proč bych si ho měl zas nechat or-

ganizovat? Jenom proto, že si nedokážu vybudovat a hlavně udržet rozumnej vztah? Proto, že mi mladý holky přijdou moc mladý a nedokážu jim být oporou? Proto, že jsem nikdy neměl odvalu přiznat si, že jsem holt fixovanej na starší spolehlivý modely, kterejm jsem ovšem neměl v souladu se zákony profesora Parkinsona co nabídnout? Proč tady sakra není Martina? Proč jsem si nedokázal udržet Sylvii, se kterou by se ten zakletej zámek možná proměnil? I když... kdo ví... kruci, kudy medle, rytíři?

Možná bych o jednom řešení věděl. Druhý den dopoledne chvíli váhám, pak se chápu služebního telefonu a vnitřní linkou volám Utrženou Nástěnku. Mám pocit, že ona by mohla pochopit, wocovlastněkuagoes.

“Ahoj... hele, potřebuju trochu pomoct... asi to nebude moc veselý, ale... můžeš? Tak dík...”

Adéla odhazuje svou hrůznou čtvercovou kabelku, rozepíná sáčko drahého kostýmku a chystá se na další dlouhodobou okupaci. Zhluboka se nadechnu a jdu do akce.

“Adélo... víš... musím ti něco říct... dneska to asi nepůjde. A pak... pak už asi taky ne... ona se mi totiž vrátila jedna dávná kámoška... a za chvíli je tady...”

Za chvíli jsme skutečně ve třech. Così mi to připomíná, ale tentokrát se hraje naprosto jiná hra, než jednostranně vyhlášený souboj o dvacetiletou pionýrskou vedoucí. Shoda spočívá pouze v tom, že se opět nenaplnují moje premisy. Adéla klidně sedí dál a po půlhodině dost chaotického dialogu (Nástěnka většinu času jen stojí u okna a dívá se na deštěm zkrápěnou ulici) nabývám dojmu, že je ochotná založit vícečlennou rodinu islámského typu. Nakonec ta trapná tragikomedie přece jen doklopýtá k plánovanému konci a Adéla opouští palubu i se svou čtvercovou kabelkou... ulehčeně děkuji Nástěnce a jdu do lednice pro

vavřince... sympatická holka, tahle Nástěnka. Rozhodně si nenechá nic líbit, problémy hned řeší, zkušeností má na rozdávání... možná ten můj život přece jen není ještě úplně ztracenej do jalova...

*

Někteří jedinci jsou prostě nepoučitelní, že... ale to už by byla nejen jiná kapitola, ale především zcela jiná kniha.

„Policejní jedenáctky prej hrajou tvrdě... víte, co je to stres? Jen je nechte, ať se třeba zkopou jako koně...“

(názor policisty z knihy o ztracené stříkačce
– „Brandbilen som försvann”,
Maj Sjöwall/Per Wahlöö)

ESTÉBÁK A SPORT

aneb

TĚLOVÝCHOVNÉ TRÁPENÍ NEVINNÉHO NEMOTORY

JSME NA MALÉ VENKOVSKÉ STŘELNICI

sami dva, jediným zabezpečením a zároveň i výstražnou signalizací jsou Ondrovy červené trencle vlající na stožáru celkem nízkém, leč zásluhou výhodných terénních podmínek zdaleka viditelném.

Práskáme ze služebních padesátek už docela dlouho, kolem nás se kupí lesklé nábojnice. Jako levák jsem v nevýhodě, škorpion aspoň vyhazuje kolmo nahoru, to můžu, ale ten zbytek... při jedněch střelbách se mi horká hilzna přilepila dva centáky pod levé oko, moc prima.

Zpoza dřevěné boudy kryjící čtyři stanoviště se ozývá zvuk blížícího se prskoletu. Přerušujeme palbu. Silný stroj umlká a záhy k nám přichází místní funkcionář.

„Trénujete, hoši, trénujete?“

„Trénujeme, soudruhu, trénujeme.“

„Nojo... vy jste aspoň slušný, soudruzi, a máte jen ty čízy... ale jezďej nám sem i troubové se samopalama, představte si to...“ Snažím se nekoukat na batoh ležící v rohu boudy... jsou v něm dva ještě horké škorpiony. Nábojnice z obou zbraní jsou našťestí stejné.

Trénujeme na oblíbenou taškařici z repertoáru Rudé hvězdy – totiž na závod branně-bezpečnostní. Opičí dráha, střelnice, orienták v lesích. Start povolen jen střelecké a atletické elitě ozbrojeného sboru.

Vladyk atlet... checht, zrovna já... každéj přece ví, že správný muzikant je rachitická postava, která jakýmkoliv sportem hluboce a z přesvědčení pohrdá...

*

O TOM, ŽE TO VE SPORTU

moc daleko nedotáhnu, se rozhodlo prakticky hned při příchodu na svět, možná i nějakou dobu před tím. Sice jsem neměl žádný obtížný (takzvaný kruhový) porod, ale přece jen se to cestou nějak pomotalo a překroutilo a o něco jsem po trase asi zadrhnul... a tak jsem se plácnut po prdýlce rozeřval možná trochu i proto, že se má levá ručička ohýbala v předloktí téměř o sto osmdesát stupňů zpět. Zatímco mou milující matku spolurodičky litovaly jakožto autorku mrzáčka, Síla Tam Nahoře povolala nuselskou babičku, aby přijela a splnila svou historickou povinnost. Dřevěná lopatička, s jejíž pomocí trpělivá stařenka nakonec srovnala prokleté předloktí, byla pak po celý život ukryta v hlubinách matčina prádelníku, na sametu a v cizelované skříňce. Za mé leváctví ta porodní lapálie asi nemohla, ale za mimořádně slabé ruce pravděpodobně ano. Pacholík měl totiž mnohé ruční aktivity zapovězeny, protože měl přece tenkrát ten problém a ruce je třeba šetřit a co kdyby a... a vůbec.

Nástup do školních škamen mé kondici taky moc nepomohl. Tehdejší tělověda ještě nedospěla k poznání, že násilným předěláním na praváka levák blbne, a tak jsem své prvotní psací pokusy realizoval násadkou svíranou naprosto překvapenou pravicí. Zatímco ostatní prvňáčci předtištěná klubička prostě obkreslovali, já jsem je obrýval... a tím více jsem své slabé ruce nenáviděl... nakonec se nešťastná pravička se svou novou rolí jakžtakž srovnala a kladla do širokých linek písmenko za písmenkem, i když to na jedničku z krasopisu většinou nevyšlo. Zda jsem tím předěláním skutečně zblbnul, to musí posoudit jiní a historie; faktem ovšem je, že dodnes píšu obouruč a čtyřmi způsoby (bohužel jsem to ale nestihl být jen částečně zpeněžit).

Bud' jak bud', k značné nevůli tatínka, univerzálního amatérského sportovce, jsem se do sportovních análů zapisoval jen málo a nikdy ne v rubrice kladů. Při svém prvním nácviku na spartakiádu jsem jakožto známé motovidlo nepřeskočil spolužáka dělajícího kozu a když jsem byl do role kozy nominován sám, špatně jsem počítal skákající, na posledního jsem se už nedržel a o tu legendární pitomou bednu (kdo tu skladbu vůbec tenkrát vymyslel? nebyl to nějaký strejček Smrčiček nebo pedofilní sadista?) jsem si krásně rozlousknul nos... přesto jsem z jakýchsi pochybných, patrně ideologických důvodů musel nastoupit na městské kolo a spolužákům pokazit postup, protože jsme byli jediná skupina nosičů beden, jejíž poslední člen kozu nepřekonal elegantní roznožkou, ale pouze jí poklepal na rameno, aby věděla, že už je konec... a konec to doopravdy byl.

Přesto jsem na sport nijak nezanevřel, naopak. Toužil jsem po atletické postavě a skvělých výkonech, po večerech doma nadšeně hltať Žákova „Dobrého borce Antonína“ (mmch tahle kniha už asi zmizela v propadlišti dějin, škoda, rád bych si ji zas někdy přečetl, je v ní kus mého dětství) a přes den se snažil svůj sportovní profil nějak vylepšit. V hrůze z veřejného zesměšnění jsem se ale uchýloval do ústraní a cyklistické, plavecké i běžecké základy jsem si tudíž vštípl samostatně, bez ohledu na vědecké poznatky a tedy vesměs nesprávně. Vznikl tak zajímavý model všestranného jedince, který běhal tratě krátké i dlouhé, plaval všemi tehdy známými styly s výjimkou delfína a jezdil usilovně na kole – a to všechno špatně nebo ještě hůř... samostatnou kapitolou pak byly sporty zimní, neboť sánky mi přišly trapný, boby jsem si neuměl udělat, lyžovat jsem nechodil nemaje kam a bruslit jsem se nenaučil, protože by mne při tom viděli. A tak se mým jediným kolektivním sportem té doby stal fotbal – chodil jsem poctivě dvakrát týdně na trénink, pelášil úděsnou rychlostí podél levé lajny tam a zpět, z deseti příhrávek jsem jich pět zachytil a třikrát nacentroval. Z těch centrů někdy padl gól; patrně proto mne trenér žákovského mužstva nevyhodil, tu a tam postavil za béčko a dokonce několikrát nechal sedět na lavičce při zápasech áčka. Za pár let usoudil, že, jak pravil, přišel můj čas – a můj čas opravdu přišel, bohužel trochu jinak, než to myslel trenér. Potkal jsem se s kytarou a mičuda musela stranou. Čestně přiznávám, že můj mateřský fotbalový klub na tom nijak zásadně neprodělal.

A tak jsem patrně největší sportovní výkony v éře předobčankové předvedl v zahraničí a v disciplíně, které dodnes moc nerozumím, totiž v chůzi.

V první půli srpna roku osmašedesátého se sice jasná obloha nad Kotlinkou zvolna připravovala na mračna dýmu z tankových výfuků, ale já o tom nic nevěděl a poklidně seděl na nepohodlném sedadle obstarožního autobusu Škoda 706 RO, který se šoural po socialistické části Balkánu maximální rychlostí padesáti pěti kilometrů v hodině, za sebou táhl vlek a v ošuntělých útrobach skrýval putovní pionýrský tábor. Na výletě kdesi u Burgasu se stroj poněkud rozpadl asi tak dvanáct kilometrů od kempu a ke zpětnému přesunu bylo nutno použít vlastních nohou. Můj spolubydlicí ze stanu se v necelých patnácti vytáhl na dva metry, mocně natahoval čapí pačmáchy, já se ho držel... a tak jsme záhy unikli zbytku tábora nyní skutečně v pravém slova smyslu putujícícho. Ten únik nám sice vynesl první dvě místa v celkové klasifikaci, ale bohužel těž způsobil, že jsme nebyli v pelotonu přítomni v okamžiku, kdy jej naložil na korbu jakýsi gruzavík jedoucí kamsi pro broskve... ostatní se vezli, akorát my dva si tu dvanáctku poctivě odšlapali per pedes...

...což ovšem nebylo zdaleka všechno...

...protože o pár dní později na půdě pro změnu rumunské hrála kousek od kempu pražská Dukla zápas, v němž se loučil Josef Masopust, my mu jeli fandit a já se při odchodu ze stadionu jaksi ztratil. Moje složitá psýcha problém vyřešila tak, že jsem se jakžtakž zorientoval v terénu a vyrazil přibližně správným směrem po svých, zatímco vyděšený hlavní vedoucí organizoval v okolí stadionu záchranné oddíly. Těch osmnáct kilometrů jsem zvládl v horké černomořské noci zhruba za tři hodiny a když se zbytek výpravy v poněkud hysterické náladě časně zrána vrátil též, spokojeně jsem chrupal ve svém spacáku... drobná předzvěst pozdějších samotářských úletů a triatlonového blbnutí...

STŘEDOŠKOLSKÝ SPORT

se v mém provedení smrškl na tu a tam hraný fotbal, občas plácáný volejbal, letní badminton a celoroční zuřivý souboj s tělocvikářem, mladým a pohledným druholigovým gólmanem. Duel byl velmi nerovný, neboť mé výkony ve většině povinných disciplin páchly trapností a převaha peda-

gogova byla zdrcující. Přesto jsem několikrát zabodoval vykostiv svého trýznitele při volejbalu šťastně trefeným rotovaným podáním, pošimrav mu atletický hrudník kopačkou při souboji v malém vápně... a hlavně jsem si na něm smlsnul v povídce stříhu Š+G, kde jsem zesměšňoval jeho nadšení pro baseball a nazýval jej kapitalistickým přísluhovačem... On se pak oženil a měl jiné starosti, mně málem uřízli levé zadní kopýtko až těsně pod kyčlí a pak jsem si hned stříhnul želtuchu, takže se mne sport na pár let jaksi přestal týkat... krásná to doba.

Paradoxně to byla právě ta žloutenková epidemie okresního formátu, která mne katapultovala k největším sportovním zážitkům i nejlepším výsledkům v životě.

Ve stejném domě, na stejné chodbě a v protější bytě se totiž povaloval jiný rekonvalescent, o sedm let starší Jarda, druhdy talentovaný motorkář soutěžák, jehož šance na reprezentaci a start v Šestidenní zhatila drobná lapálie... když se totiž na své třístapadesátce jาวě vracel z tréninku po hlavní, mazala si to po vedlejší stojedenáctka tatra, jejíž řidič si bohužel taky myslel, že je na hlavní... poté, co Jardovi po roce konečně vymontovali z těla poslední zbytné železo, bylo jasné, že je s motorkou ámen, a tak se motorista tělem i duší přesunul na čtyři kola - do oblasti, která se ještě dala jakžtakž ekonomicky zvládnout a udržet přitom fungující rodinu.

Takzvané „boasky“, tedy branně-orientační automobilové soutěže.

V polovině sedmdesátých let byl svět silně bipolární a nebylo zatím zcela jasné, tedy alespoň na první pohled, který pól je silnější – zvláště, když bylo možno moderní a drahou proudovou stíhačku poslat k zemi celkem snadno a relativně levně tím, že se jí do cesty nastřílely nějaké ty matice, šrouby a podobný drobný kovový odpad... Na oběžných drahách se předháněly mírové družice se satelity pirátů kosmu a proti jakékoliv aktivitě odtamtud bylo nutno postavit něco podobného tady, i kdyby šlo třeba jen o euro- versus intervizi.

V motoristickém sportu ten bipolární souboj probíhal pochopitelně rovněž. Tuzemský motofanouš znal Emersona, Ronnieho, Nikiho, Jodieho, Claye,

Carlose a všechny ty hvězdy formule jedna, které se za železnou oponou prohánely v motorizovaných krabičkách od cigaret s vysokými komíny, zajímal se o výstředního lorda Hesketha a jeho chráněnce Bouráka Jamese... a občas je viděl i v místní televizi, i když přenos obvykle nabídl jen prvních pár kol, načež jsme se stříhem přenesli do kola předposledního, komentátor nás ujistil, že se mezi tím vůbec nic nedělo, akorát odpadli A, B, C a D, E a F se několikrát vzájemně předjeli a G-ovi upadlo kolo, vyhrál H, to je pro dnešek vše, zas brzy na shledanou u televizní obrazovky, přátelé silných motorů... a už se zas radilo zemědělcům a frčel další díl školy pokrokových zkušeností. Ale mnohem častěji byl k vidění tuzemský autokros nebo formule easter, nadšení vzbudily škodoväcké speciály veleúspěšně bojující v nejslabší kubatuře Rally Monte Carlo.. a v kinech běžel sovětský film „Rallye Modrý průšmyk“..

Soutěž branně orientační představovala politicky stravitelnou a pro socialistického budujícího občana přitom finančně jakžtakž dostupnou a dostatečně atraktivní motozábavu, při níž se taky tunilo auto, taky jezdilo podle rozpisu a taky občas pěkně rychle, ale osádka navíc házela granátem, vzájemně si fačovala hlavy, rozjížděla se bez couvnutí do kopce a v předstartovních testech dumala, kdože to vlastně napsal s Marxem ten Kapitál. Jarda si pořídil vůz fiat, vytunil ho pro kategorii A2 do tisíce kubíků a usilovně jezdil krajské přebory, jsa ovšem poněkud limitován spolujezdcem ražení lehce laxního, který ho navigoval způsobem „jedeš dobře, kámo, ale teď si asi tak tři sta metrů couvni“. A jak jsme tak společně žloutli na jedné chodbě, slovo dalo slovo, vyšlo najevo, že o mapě něco málo tuším a že jsem schopen spočítat čas příjezdu do kontroly – a tak jsem se stal Jardovým novým „mitfárou“ a vydržel v těch lítých bojích polovinu zbývající a celé dvě další sezóny... prakticky až do chvíle, kdy jsem se odstěhoval do Matky měst. Postoupili jsme do malé republiky, od velké nás dělilo jen pár bodů (což bylo dobře, protože mistrovství ČSSR už byla dost drahá sranda), tu a tam jsme něco vyhráli, jezdili jsme občas sto devadesát a honili se po okreskách se škodovkami a vyladěnými, vysokou rychlostí a basovým zvukem udivujícími trabanty, tu a tam dokonce s lahůdkami jako autobianchi a fiat abarth. Byla to hezká doba, občas o nás vyšel článek v místních novinách a v kombinézách s logem sponzora na prsou jsme si připadali skvěle, i když nás občas někdo na ulici zastavil a ptal se, zda mu neopravíme sporák... báječné dny... asi

jsem fakt ty jízdny časy počítal dobře, protože jinak ze mne chudák Jarda moc neměl: finančně jsem mu byl k ničemu a na autě jsem byl schopen opravit maximálně posunutý kobereček...

*

LIBERÁLNÍ POSTOJ ŠKOLY VYSOKÉ

k akademickému sportu jsem příliš nevyužil, neb jsem se hned od prvního semestru rozhodl něco udělat s neuspokojivou kondicí. Z pestré nabídky jsem zvolil kanoistiku doufaje, že se záhy stanu když ne přímo Tarzanem, tak aspoň nositelem altetického trojúhelníku, širokých ramen a svalnatých paží... nevyšlo to, pořídil jsem si akorát hemeroidy (od sezení v chladu a v poloze roztažené), zdecimované kolenní vazy (od hopsání s třicetikilovou činkou při zimní přípravě) a jednu pěknou chřipěčku (od Vltavy - když jsme se jednoho mrazivého rána počátkem prosince udělali zásluhou výměny pozic, zbytkového alkoholu po plese a volné podlázky... a na grog do legendární uhlířské hospody U Kalendů dorazili příliš pozdě). Po dvou letech marného boje o muskulaturu pomocí pádla jsem se tedy vrátil k fotbalu a obratem si pořídil pro změnu problém s tříslý, který mne na celý rok zas jednou odstavil od sportu vůbec. Po návratu už jsem toho moc nenakopal, pouze jednou jsem odehrál zápas, který vešel do dějin... zapomenuv kopačky, našel jsem v bedně se zbytky a relikviemi jediný pár ve správné velikosti, šlo však o botky staré, opatřené podkůvkami... nastoupil jsem v obraně a dosahoval obdivuhodných defenzivních výsledků, neboť každý hráč soupeře se mne pokusil obejít jen jednou a pak už v mém operačním prostoru nechával míč míčem a zbaběle prchal. Přesto jsme zápas nakonec prohráli nula jedna, protože jsem využil své rychlosti, v pekelném spurtu za dlouhým centrem z hloubi pole předstihl soupeřova útočníka a nekompromisní ranou kolem překvapeného gólmána zavěsil přímo do šibenice vlastní branky... stačil jsem ještě vítězně zdvihnout ruku a pak už jsem mazal ze hřiště, pronásledován spílajícími spoluhráči...

Povinnému zimnímu soustředění ovšem vděčím za průlom do sportů zimních. Lyžařskému výcviku bohužel nešlo legálně uniknout a tak jsem zvolil nejmenší zlo, totiž běžky, o kterých jsem sice nevěděl zhola nic, ale doufal jsem, že nebudu tolik padat a že pořídím levněji výbavu. Běžky jsem si zapůjčil a byly to opravdu vynikající lyže, jakási dubiska evoku-

jící další povídku stříhu Š+G, která předchází majitel navíc natřel černou barvou. Nadřel jsem se na nich jako tažné dobytče a doplniv je puchýři, pravidelně jsem bojoval o poslední místo v libovolné disciplině... ty dva pojízdné pražce mne skutečně potěšily pouze jednou – když jsme projížděli jakýmsi zledovatělým korytem, v němž číhal kámen... zatímco z několikerých artisek, ano i fišerek mých zdatnějších spolužáků odletovaly špičky jedna radost, na svých černých přízracích jsem ucítil pouze jakési slabé zadrhnutí... tím si u mne mé originální běžky definitivně našplhaly a já je po návratu koupil za celých devadesát korun. Nádhera. Za rok jsem je odprodal spolužákovi rovněž do té doby nelyžujícímu. Tříbarevnou větrovku z té doby používám dodnes... jeden rukáv se trošku páře, jinak dobrý.

Bezvýznamnou epizodou éry těsně předdiplomové se pak stala horečka jedné letní noci, v níž jsem se poněkud zdržel na až příliš počestné návštěvě u někdejší spolužačky a z její rodné vsi to kolem půl jedné napálil po vlastních směr Praha... šlo sice jen o směšných deset kiláčků, ovšem po temné železniční trati to nebyla žádná selanka, co si budeme povídat.... zvlášť když mi chyběl Cimrmanův rakousko-uherský drážní krok.

*

Poslední šancí k nějakému sportovnímu prozření byla armáda, ale i ta hanebně selhala. Za celý rok jsem se nijak zásadně nehnul, pokud se zrovna neskládalo uhlí. Vzhledem k celkové situaci v této organizaci ovšem nemůže nikoho překvapit, že jsem při rozdělení přebytečných odznaků dostal a celý rok hrdě nosil jakousi zlatou hvězdu s nápisem VOZ... a dodatečně zjistil, že se jedná o „vojenský odznak zdatnosti“ elitní kategorie... takže jsem se na rok přece jen tím Tarzanem stal, byť jen zásluhou ryze administrativního opatření...

*

Suma sumárum, do řad ministerstva vnitra jsem vstupoval jako pěkná zchátralina... chtěl jsem ovšem býti vzorným příslušníkem a socialistické vlasti sloužit obětavě a do roztrhání těla, přičemž to finální roztrhání nebylo příliš žádoucí, takže bylo nutno usilovat o slušnou kondici. A já pro ni byl ochoten udělat maximum.

*

JAKKOLIV

jsem na svém prvním působišti tvořil především nedílnou součást kolektivu, v oblasti sportu a tělovýchovy nebylo jiné volby než pustý individualismus. Pravda, byli jsme schopni postavit docela slušný tým na malou kopanou, v němž se po slabších začátcích naplno prosadila moderní koncepce setrvale sprintujících dvojic obránců a útočníků kolem spolehlivého a míče přesně rozdělujícího poloprofesionála Vika před jistým gólmanem Bořkem, jenže postavit šestičlennej mančaft z kolektivu, kterej čítá těch členů celkem sedm a z těch jsou dva pořad ve službě, není právě snadná záležitost. První indivindi pokus jsem podnikl pod vlivem okouzlení novými práskajícími hračkami, ale vedoucí odborového družstva střelců poměrně záhy zjistil, že já jim kvalitu rozhodně nepozvednu, zatímco mně stejně rychle naplno doklapnul limitující vliv slabých ručiček... udržet delší dobu nehnutě kus železa v natažené ruce dá makačku i větším borcům, než hošíkovi, který bez bolestivého odkrvení a doprovodného úpění ani nevymění žárovku v lustru. A tak nastoupilo poklusávání a kolo v létě a v zimě ony nedávno objevené běžky, již nikoliv dubiska, ale z té těžké estébácké škváry promptně zakoupené nové krystalky nebo kýho čerta. Účinným katalyzátorem pak bylo zjevení se jakési vzdálené pošumavské sestřenky, která hodlala studovat vejšku a od vzdáleného bratrance očekávala nějakou tu teoretickou přípravu. Krásná jemná blondýnka, upoutávající něžnýma očima, milostnými řadry a okouzující západočeskou výslovností (“...no a celou tuhle závorku pak můžeš jednoduše vykrátit...” “...a japato?”), do níž jsem se okamžitě zamiloval, totiž fungovala co provozní v horském rekreačním středisku a neviděla žádnou překážku bránící ochotnému příbuznému v týdenním zimním pobytu.

Ten dlouho očekávaný prosincový týden pro mne ovšem začal řadou šoků. Vystoupiv z železnorudského vlaku vyvrávoral jsem s lyžemi na zdřevěnělém rameni do párkilometrového krpálu a užasle zíral na honosnou stavbu ani

vzdáleně nepřipomínající tu skromnou horskou chatu, kterou jsem podvědomě očekával – tohle byl normální exkluzivní hotel, kde se na slepé chodbě u hajzlíku vyskytovala lenoška řádově vyšší kvality než nábytek v našem rodinném obýváku. Moje střízlivé golfky, růžovej kulich a trojbarevná větrovka zde působily jaksi, ehm, nepatřičně. Druhou ránu do čenichu mi uštědřila sama sestřenka, která mne srdečně uvítala a (po nezbytném představení početnému personálu) zavedla do přiděleného pokojíku. Zmateně jsem hleděl na dvoulužák, na kterém byla půlka letiště evidentně využívána nějakým dalším spolubydlicím, a opatrně se zeptal, s kýmže to bydlím... odpovědí mi byl udivený pohled a krásně odintonované “no se mnou... s kympa’ asi?” Poté zafungovala Cimrmanovská frustrační kompozice, neb bylo dychtivé očekávání rázně sraženo do kolen zklamáním... pro sestřenku nebyla vzdálenost jednotlivých rodinných větví ničím a já byl totéž co bratr, takže jí žádné nadstandardní sblíživání nenapadlo ni stínem. Ve výsledku jsem šest večerů, nocí a časných rán trpěl jako zvíře, vida vše, nemoha nic – a navíc povinně zadržovav jakékoliv přirozené projevy tělesné, protože to bych se musel hanbou propadnout...

...a tak jsem pro svou kondici dělal maximum, prchaje na běžecké trati již časně zrána a vraceje se až za tmy k smrti uondán. Vypiloval jsem trochu klasické techniky, naučil se bruslit, vypil několik půllitrovek rumu a bezstarostně porušoval veškeré základní zásady pohybu v horách, rejdiv zcela sám v neznámých končinách...

...díky, Adélko, jak by řekl Fanfán.

V RADOSTNÉM OBDOBÍ

Sylvie nebyl na sport čas, v ponuré éře postsylviánské zase nálada. K monumentálním individui výkonům mne nakonec vrátilo opět mé pošumavské vzdálené příbuzenstvo, i když se krásná sestřenka mezitím šťastně provdala do kapitalistické ciziny. Její tatínek ovšem stále působil jako autoklempíř v malém městečku na Klatovsku a mně se stala ta veselá příhoda, že jsem hledal cosi v kufru své nové staré škody sto a byly tam nějaký boty a já chvíli dumal, co jsou zač, a v těch botách byly nohy a mně došlo, že vidím tím kufrem sám sebe a že teda bude asi potřeba nějaká drobná oprava karoserie. Vzdálený příbuzný písemně souhlasil s rekonstrukcí, vozidlo převzal a přislíbil vyřešit do týdne.

O týden později jsem postával na okraji západočeské metropole a nechápavě si přerovnával v makovici nezvratný fakt, že do městečka s autodílnou pro ten den již nic veřejně hromadně dopravního nejede. Zas jednou mi hráblo v kouli a vyrazil jsem pěšky... z potřebných pětáctýřiceti kiláčků jsem zdolal osmatřicet, na zbytek mne ochotně a dobrovolně naložil v půli prudkého stoupání bodrý místní občan s vozem wartburg ("kdybys na mě bejval zamával, mladej, tak sem se na tebe vysral, protože stopaře zásadně neberu, ale tys vypadal tak správně zhnuseně, že sem tě prostě vzít musel..."). Sice vím a uznávám, že pro maratónce je taková vzdálenost denním chlebem a že se spousta maratónců určitě vyskytovala i v tehdejší Rudé hvězdě, takže to moje pochodové cvičení nebylo nic světoborného, ale stejně jsem byl na svůj výkon hrd a bral jej jako doklad vysoké fyzické připravenosti mladého soudruha. Vstoupil jsem do dílny s pocitem vítěze od Stalingradu.

To jsem ovšem nevěděl, co mne čeká v příštích minutách a následně i v příštích dnech.

Stáli jsme v montážní jámě a vzdáleně příbuzný autoklempíř ukazoval, co všechno bylo na tom dříve tatínkově opečová-

vaném a leštěném miláčkoví v čudu, když tu zarachotila plechová vrata garáže a svěží hlas pravil, aby šel tatínek i s bratránkem k večeři. Bratránek lezl z jámy, vytréštil oči, bříknul šiškou o nárazník, uvědomil si, že krásná sestřenka byla prostřední ze tří sester a že tato nádherná slečna orámovaná obdélníkem vrat a nasvícená zapadajícím sluncem bude asi ta nejmladší, kterou dosud neznal, a okamžitě se do ní zamiloval taky.

U večeře jsem se k údivu všech včetně sebe najednou slyšel říkat, že jsem vždycky rád poslouchal svého dědu (což byl značně příkrášlený popis reality) a že mi vyprávěl, jak jel před válkou z tohoto městečka do Prahy na kole (což byla pravda) a jak se již léta chystám zkusit to v jeho stopách (což jsem si vymyslel právě před pěti vteřinami), navíc obousměrně. Pošumavské příbuzenstvo mne možná mělo za pitomce (spíš určitě), ale souhlasilo s případným poskytnutím noclehu pro případ, že bych se někdy v budoucnu na tom picyglu opravdu zjevil. Cíle mise bylo tedy dosaženo a já odfrčel čerstvě zavařenou škudkou domů, abych mohl zahájit přípravy. Moje bujará mysl byla prosta všech obav, protože jsem přece zrovna dokázal, jak silný nohy mám, a krom toho jsem na kole dvakrát, ano i třikrát měsíčně přece jezdil občas i čtyřicet kiláků dlouhé štreky kolem Uhříněvsi, hotovej Eddy Merckx, takže japa copa...

Je silně pozdní odpoledne slunného podzimního pracovního dne, projíždím obcí Mlýnské Struhadlo a mám pocit, že jsem ujel najednou dvě třetiny Tour a celý Giro. Docházím k závěru, že to vytyčování trasy tak, abych nejel po hlavních (když už někam jedu, tak ať taky něco vidím, ne), nebyl moc dobřej nápad, zvlášť když jsem na mapě velkoryse přehlížel takový ty hnědý zakroucený čáry. Krom toho jsem ode dneška ochoten komukoliv odpřísáhnout, že nejvyšším českým pohořím nejsou Krkonoše, nýbrž Brdy. Zadek už našťestí naprosto odumřel, takže z této strany již žádné větší utrpení nehrozí, nohy jsou celkem v pohodě (kolena mi

začnou odcházet až o několik let později), jenže se mi nijak extra nešlape, protože se mi již u Nového Knína podařilo vyhoblovat závit držící šlapku v klice, sice pomohl místní kutil s autogenem, ale žádnéj růžovej sad to fakt nejní... Na kochání se přírodou taky nejsou podmínky, protože bych si musel zatlačit vypoulené oči zpátky do hlavy a sebrat z předního blatníku plíce. K dovršení útrap mám na sobě žlutý trikot, což jest opravdu okavypulné (éra Velké Cyklistické Renesance, v níž různí odulí veteráni kmitají v mírném kopci šileným fofrem nožkama na nejlehčí převod horského kola, oděni pestrobarevnými dresy s nápisy Shimano, Colagno atd, je taky dosud daleko přede dveřmi, takže se ještě stydím). Občas má mysl zalétne k někdejším táčkám u kamen... jestli to dědek ujel na nějakém kostitřasu model Slavia či Germania, tak byl teda řízek... je ovšem pravdou, že při tom vzpomínání nikdy neřekl, jak dlouho mu ten vejlet trval...

Z Klatov už je to kousek a celkem rovinka, sbírám síly, abych před svou novou láskou vypadal jako člověk, co takovýhle lehký štreky jezdí na rozcvičení před obědem... a usilovně se snažím nemyslet na zítřejší zpáteční cestu, která je povinná, protože jdu večer do služby. Už vidím střechy... cedule s názvem obce, zatáčka, vrata, dvůr, hlavně rozumně slízt a neupadnout na čenich... vítání, tetička, strýček, nejstarší sestřenka a její dvě dětičky a... nic. Moje vyvolená je někde pryč a vrátí se až večer.

Buehehe.

Vlahý podvečer trávím klábosením s rodiči, ale přece jen jsem dneska trošku jako unavenej nebo co a chystám se ulehnout, dokud dojdou k posteli sám a nebudou mne muset nosit. Zjišťuju, že syndrom nerozlišování vzdáleností příbuzenských větví funguje u všech členů pošumavského klanu, protože jsem uložen, kdo by to byl čekal, na kanapátku v pokojíku nejmladší sestřenice... jenže v aktuálním stavu

bych byl nepoužitelný, i kdyby se rozhodla mne brutálně znásilnit a přibrala si k tomu ještě dvě stejně pěkný kámošky na bi a orální sex. Sice nevím, co je limb, ale spadnu do něj cobydup.

Ráno už je sestřenka pro změnu zas pryč, slupnu chleba, naleju si čaj do dvou lahví, poděkuju, vyrážím... když se po několikahodinovém brdském martyriu konečně vezu ze štěchovickýho kopce k Vltavě, cítím se býti oním lvem, co rozbil mříže... a vím, že můžu někdy v budoucnu vyprávět u plynového kotle znuděným vnoučatům, jak jsem ujel na historickém kole trasu Praha – Šumava – Praha během šestatřiceti hodin. Vnoučata Eddyho Merckxe bych tím asi neohromil, ale ty moje to třeba schroupou...

Můj život se záhy podstatně změnil a pošumavské vzdálené příbuzné jsem už pak viděl jen jednou – na tetině pohřbu. A prostřední ani nejmladší sestřenicí už si vlastně ani nevybavím. Stejně to celý byl jen děsnej úlet... copak by některá šla do bratrance a navíc estébáka? Prostě úlet...

...ale milej.

*

NA TECHNICKÉ SPRÁVĚ

byl se sportovním indivindi rázem konec.

Arnošt se Standou nebyli zdaleka jediní starší soudruzi, kteří zajásali nad příchodem soudruha mladšího fyzicky i služebně – a nešlo jen o práci či služby. Než jsem se stačil rozkoukat, stal se ze mě instruktor tělesné přípravy. Dost vtipný, tedy... odbor se hemžil sportovci, kupříkladu takovej Andy sám byl naprostej univerzál sedící na kole snad i při... no, to asi ne, ale sportoval furtumfurt, Ondra měl nějaký děsně vysokej pás v karate... a instruktora udělaj z takový rachitidy... že by se mi omylem dostala do papírů ta VOZka? Nu, teď už je to jedno... nafasoval jsem funkci a k ní první úkol – totiž připravit jednotku na pravidelné

kondiční prověrky. Nijak jsem nezdůrazňoval možnost, že největší problém s kondicí může mít sám pan instruktor Vohnutá Pracka, a jal se konat.

S požadavky na fyzickou zdatnost osádky vnitřáckého výzkumáku to bylo takové trošičku jakoby schizoidní. Na jedné straně asi každý uzná, že potřebujeme-li například špičkového chemika (a ti naši špičkoví fakt byli, když si třeba vzpomenu na tu jejich becherovku...), nebudeme ho vyhazovat jen proto, že neuběhne stovku pod třináct. Na straně druhé by měl člověk, který má oprávnění pobíhat po ulici s pistolí v podpažním pouzdře, umět s tou pistolí zacházet a při jejím použití vždycky trefit cíl nebo alespoň netrefit to, co nechce... a taky by se neměl po uběhnutí pětatřiceti metrů zhroutit a nechat si tu pistolí padouchem sebrat, že.

Resort tyhle požadavky řešil podle mého soudu docela rozumně – každý chovanec ústavu si tu a tam musel splnit pár atletických disciplin a služební zbraní znehodnotit pár terčů. Přitom se přihlíželo k věku, protože průměrný padesátiletý muž s dobře natlakovaným bojlerem pod srdcem asi těžko poběží stejně rychle jako dvacetiletý chrt (i když... no... jak tak dneska koukám na tu dorůstající e-generaci... ale nechme toho radši...). Státněbezpečnostní atlet musel zaběhnout stovku a kilometr, skočit do dálky pár metrů a zahodit granát – vesměs tedy disciplíny, se kterými by si měl dostatečně poradit každý, kdo se aspoň trochu pravidelně hýbe.

Soudruh poručík tělovýchovný instruktor se hluboce zamyslel, zalistoval odbornou literaturou, vyvodil nějaké závěry a zkombinoval několik nesporných faktů. Za prvé: málokdo půjde ve svém osobním volnu dobrovolně na hodinu vrhat gumové granáty po louce, ale spousta lidí si jde celkem ochotně zahrát volejbal (a nemusí se přitom ani vrhat na sličnou Jitku na nahrávce) nebo vezme do ruky

nějakou tu vypletenou věc a plácne si třeba tenis nebo badminton nebo tu právě se prudce rozmáhající novinku s molitanovým míčkem, přezdívanou líněj tenis. Není to sice úplně stejná námaha pro úplně stejnou svalovou skupinu, ale pořád je to lepší, než vypadnout z tramvaje, ne? Obdobné je to s povinným oblbujícím běháním kolem dokola něčeho v porovnání s dobrovolným pobíháním po nějakém tom kurtu... no a za druhé: i ten největší lempl a flegmouš není moc rád, když někde visí veřejně dostupný žebříček, na kterém se jeho jméno vyskytuje někde na konci...

A tak se zrodil “odborový víceboj”.

Když byl náčelník odboru informován v tom smyslu, že všichni určitě projdou prověrkami, pokud budou moci jednou týdně na půl dne vypadnout z kanclů na sportoviště Rudé hvězdy, nijak zásadně neprotestoval (nevím ovšem, zda byl natolik zaujat představou vzorné sportujících podnikových postav v dresech a pelášily trápit tělo. Jakákoliv tělovýchovná aktivita byla převáděna na vícebojové body: vítězství nohejbalisti byli oceňováni za vyhrané sety a kladný rozdíl ve skóre, nohejbalistům poraženým se počítaly uhrané míče. Karatista Ondráš, který sice dokázal během vteřiny ukopnout třem syčákům hlavy, ale při nohejbale byl schopen maximálně ukopnout hlavu sám sobě, sbíral body za série lehsedů a podobné nepochopitelné činnosti, které provozoval v kombinaci s prudkými výdechy a voláním “hadžime!”. A tak dále a tak dále. A týden co týden se obměňoval na hlavní chodbě vyvěšený výpis. Nějaký ten bodík měl velmi rychle každý soudruh či soudružka.

A o to šlo především.

*

ARNOŠT ZVANÝ ANDY

v té době ještě neznal mého souseda Petra (sešli se až o pár měsíců později na privátním turnaji), ale ve vztahu ke sportu byli jak dva rodní bratři. Andy vstával v nesmyslné časně ranní hodiny, aby mohl na kole dojet přes půl Prahy do nějaké nevětrané tělocvičny a tam se s ostatními potit při volejbale; Petr zase jezdil ve tři ráno hrát lední hokej, protože jindy se kousek haly pronajmout prostě nedal. Andy chodil večer běhat, Petr hrál odpoledne tenis. Když Petrova žena Ilona vyjádřila nesouhlas se setrvalou sportovně motivovanou nepřítomností pana chotě (a nesouhlasit uměla dost razantně, občas jsem u nich hodlal zazvonit a po kontrolním náslechu Itálie za dveřmi radši spustil ruku od zvonku a zbaběle prchnul), vyřešil to můj soused a přítel naprosto geniálně: ačkoliv pivo vůbec nepil, odebral se navečer do místního pajzlu “U Kvítečku”, vylil si na hlavu půllitr branicové desítky, nechal se od bujaře hulákajících štamgastů mocně ofunět cigaretovým kouřem... a takto vylepšen zazvonil u svých vlastních dveří za hlasitého zpěvu sprostónárodních písní, svou vyděšenou choť vášnivě a těsně objal a celou pokryl vlhkými polibky – načež poodstoupil a zcela věcně ji požádal, ať si vybere: buď sport třikrát týdně, nebo tohle každý den... a následující odpoledne už zase poklidně plácal tenis...

Stojíme s Petrem v průjezdu našeho domu a smějeme se nové aktivitě domovníka Schülze – v průjezdu je umístěna plechovka s nápisem “kdyz uz tu musite fsichni chat tak aspon sem”. Petr mne informuje o výsledcích zhruba před rokem jím samým založeného mužstva malé kopané, které je účastníkem mně neznámé, nepřiliš rozsáhlé, patrně zcela bezvýznamné amatérské soutěže zvané hanspaulská liga, a že lidi choděj málo... vzpomínám na své nepřiliš přesvědčivé výkony na postě levého obránce a záhy se ocitám v nominaci na nedělní zápas. Ptám se na pokroky v tenise a Petr náhle posmutní.

“Člověče, to bys nevěřil, co se mi včera stalo... jdu normálka na kurt a parťák nikde, tak tam čumím jak trohl... a nikde nikdo, akorát si takovej vychrtlej dědula pinká o zeď... tak si říkám, lepší než nic... a že jako dáme set nebo dva... říkám si, nebudu dědka moc honit, aby mi nezkolaboval, jen tak se protáhnu a pužu domu... ty vole, dvakrát sem prohrál dva šest a dědula povídá jako že dobrý, ale že už musí jít, že má navečer domluvený ještě nějaký šukání... a hup přes dvoumetrověj plot a byl pryč... no kurva je to možný?”

Nojo... veterány občas neradno podceňovat... třeba to byl duch Karla Koželuha.

*

Z TITULU

své instruktorské funkce se občas potuluju po areálu Rudé hvězdy ve Stromovce a nasávám ten poklid a pohodu, občas se přidám ke skupinkám pobíhajících, dám si pár sprintů a pak vyklusávám, je to prima, když všechny palubní systémy pracují normálně... za plotem trénujou softbalistky, s jednou se sejdeme v malém roubeném bufáci, kterej vypadá jak součást někdejší osady ze Žákovejch “Šesti trampů”, chvíli si povídáme... je to velká ramenatá holka s vláchnou mluvou a líně kočičími pohyby, dokonalá na pálce, imponuje mi to, mám rád lidi, co jsou ve svém oboru dobrý, taky se o to snažím... máme rande v podolském bazénu, když plave prsa, musím vedle ní kraulovat, když si dá kraula, musím počkat, až toho nechá... připadám si docela blbě a umiňuju si, že s tím svým stylem budu muset taky něco udělat...

...a tak se to jaksi schází samo: kolo, běh, plavání...

*

ANDY PŘICHÁZÍ DO PRÁCE

poněkud zamlklý, což je naprosto netypické, a tak všichni vzhledneme od svých výzkumných úkolů. Jeho cyklistický oděv vypadá poněkud nestandardně a na stehně se táhne dlouhá krvavá šmouha, klasický cyklistův silniční lišej.

Shazuje batoh, přidrží si pravačkou levý loket, snaží se uniknout na hajzlík. David se postaví před dveře.

“Hele, nespíchej tolik... ty si spad, žejo?”

Andy něco zamručí.

“Co to máš s pazourou, ty vole?”

“To nic není... prostě bába se psem, no... kráva... pes na vodítku a metr přede mnou šup přes cestu... tak sem si lehnul, co jinýho...”

Přemek vstává od svého stolu.

“Ukaž tu ruku, Andy.”

“Říkám vám, že to nic není... copak nemáte co dělat, sakra?”

Andy se sice drží statečně, ale Přemkově autoritě dlouho čelit nemůže. Nakonec váhavě uhne pravačkou z levého lokte.

Z krvavé rány vykukuje v podivném úhlu bílá kost.

Standa si povzdychne a natáhne ruku po telefonu. Andy uhybá očima, jeho jazyk a rty se nehlučně a nervózně pohybují.

Stejně je to divný... člověk vyleze na kolo po šesti pivech, je ho plná silnice, ale dojede a nic, pokud spadne, tak taky nic... a jede za střízliva a přerazí si křídlo. Možná má pravdu Ondra, kterej tvrdí, že opilec zgumovatí a tak se zvyšuje schopnost odrazu a absorbce... každopádně dopadl Andy ještě docela dobře, jeho bývalý kolega si chtěl akorát dojet do samošky pro rohlíky a vhodně umístěný pes ho poslal

doživotně na vozík... osobně bych ty pitomce, kteří soudí, že pejskařům, chodcům a cyklistům stačí dohromady jeden chodník o šířce půl metru, kopal daily do prdele tmavýho.

*

KONČÍM SVÉ PRVNÍ

velké ostré střelby.

Po prvních ranách ze služební padesátky mám jako zatím pokaždé pocit, že by s ní bylo lépe házet, ale na vedlejších stavech se občas někdo slušně trefí, takže jen tou zbraní to asi nebude. Zachrání mne rozvážný Igor, stojící vedle mne; chvíli pochybovačně kouká na mou techniku a pak mi svým poklidným způsobem vysvětlí, že mu sice nemusím vůbec věřit, protože sám taky nastřílí hovno, ale že si tu ránu vždycky strhnu a že musím se spouští zacházet tak jemně, aby mne výstřel pokaždé překvapil... přesnost mé střelby se rázem prudce zvyšuje a já si krátce vzpomenu na toho kapitána z vojenské katedry, který sice hodiny žvanil o pažbičkách a pažbách, ale takovouhle praktickou věc jaksi zapomněl uvést.

Škorpion je jiný kafe, to je opravdu zbraň jako lusk, vůbec se těm teroristům nedivím. Mám pocit, že bych na padesát metrů ustřelil vose tykadlo, akorát ty ruce budou muset trochu posilovat, jak neležím, tuhnu. A trošku mne zaskočí střelba dávkou, zkouším to poprvé v životě, sice počítám s nějakým pohybem vlivem zpětných rázů, ale stejně to neudržím, naštěstí vedle ležící Standa nezaváhá, zbytkem obsahu svého zásobníku smete i mou figuru a spiklenecky na mne mrká.

Fasujeme lehké kulometry, jsem ve dvojici s Přemkem, instruktor se před nastoupenou jednotku rozkročí s jedním exemplářem v ruce a bryskně praví "soudruzí, lehký kulomet je zbraň, kterou připraví k palbě během několika vteřin i malé děcko..." načež po pěti minutách zápolení s pásem doplní "...ale musí se to napřed naučit", což kvitujeme po-

tleskem a uznalým smíchem. Přemek stříli stejně metodicky a precizně, jako dělá vše ostatní, plníme na výtečnou.

Závěr úspěšného dne na střelnici obstará tragikomická vložka, poklidně klábosíce nastupujeme do dvojřadu a reagujeme na obvyklé povely “první řad... dva kroky vpřed! druhý řad... čelem vzad! zbraně ke kontrole... předložit! rána jistoty...” PRÁSK! Několik postav v maskáčích sebou okamžitě mrskne o zem, vzorný dvojřad zakolísá, uprostřed počínajícího chaosu stojí bezradně mladý plavovlasý grafik, který nedávno nastoupil, šermuje svou čizou a koktá “vo.. vono to ňák... samo nebo...”, velitel střeleb se k němu řítí s řevem ”stůj, debile! ani se nehni, ty vole! Kterej pitomec ti tu lochnu kontroloval na palpostu, prokristapána? Panebože, co to dneska bere vnitro za jelita?”

A to bychom prosím měli být jen samí třesnutí inteligenti a ateisti.

Vracíme se do vily mou stovkou škodovkou, počasí se začíná kazit, když se protahuju mezi zaparkovanými vozy v naší čtvrti, už poprchává, natřásáme se na vlhké dlažbě, koutkem oka zahlédnu na chodníku nějaký pohyb a hamtnu na brzdu, zpoza stojící dodávky vyběhne copatá holčička se zmrzlinou, zablokovaná kola se smekají po kluzkých kamenech, je nás v káře pět, takže to něco váží, naštěstí jsem nejel nijak rychle, ale stejně je to věčnost, nakonec dokloužu a zastavím, vyděšená holčička stojí mlčky přesně u mého bočního okna.

“Musíš dávat pozor,” povídám mírně, ačkoliv bych ji nejradši přetrhnul, Bejt to dospělej, asi už bych řval něco o pitomcích, co by se měli sebevraždit doma ve vaně, aby nedostali nevinný spoluobčany do průseru.

“Tak to bylo vo chlup,” šklebí se Standa a tře si naražené koleno.

ZDÁ SE,

že o kolektivní fyzickou zdatnost jde i ve větším měřítku, než to provozujeme u nás na odboru pod mým laskavým vedením, v republice se vyhlašuje jakási akce “Města plavou” nebo podobná kokotina, smyslem je nahnat do bazénu tolik lidí, aby postavili štafetu na celých dvacet čtyři hodin a pak se bude celostátně vyhodnocovat, ve kterém městě toho uplavali nejvíc. Milá blbost a někdo bude mít čárku. Máme volný večer a tak jedeme s Davidem a softbalistkou do Podolí. Organizace akce je podobná jak vejce vejci čemukoliv, co mají na triku místní bafuňáři. Štafety se plavou dvě, do té elitní jsou pouštěni jen registrovaní plavci, protože Matka měst se přece nenechá přejet nějakou Horní Vidlí, že, zatímco plebs se může zapojit do štafety plničů. Časový harmonogram je pochopitelně naprosto mimo realitu, takže přijdem na řadu zhruba za dvě hodiny. Přijde nám to docela blbý, ale už jsme v plavkách a bufáč je otevřen. Místní hlasatel cosi setrvale blábolí, hlavně že Praha je Praha a že elitní štafeta vede nad zbytkem světa o několik parníků. Nakonec se dočkáme, v rozpisu jsem první já, lezu na blok, čekám na dohmat plniče pod sebou, hupnu tam, dávám si svých sto metrů, sice nejdu na krev, ale rozhodně se ne-flákám. Po mně letí z bloku David, softbalistka mi předává ručník a důležitě se tvářící pořadatel diplom. Koukám se na zápis a nevěřičně potřesu hlavou – dosáhl jsem prý nevídaného času tří minut a třiceti sekund. Chytám odcházejícího bafuňáře za loket.

“Co to má jako bejt, tohle?”

“No co asi, váš čas, ne?”

“Poslyšte, já sice nejsem žádný Mark Spitz, ale za tu dobu to uplavu dvakrát a ještě si skočím na hajzl...”

“No abyste se teda neurazil... Karle, napiš pánovi novej diplom a dej mu tam čas dvě minuty!”

Normálně sice plavu asi tak jednu čtyřicet, ale o to nejde – nechápu, že to ten pitomec nechápe.

“Já myslel, že nejde o časy těch, co plavou, ale o to, aby co nejvíc lidí uplavalo stovku za den a noc, ne? A pak to musíte asi někde vejš nějak doložit, ne? Tak musíte sčítat lidi a časy, ne? A jak to teda kurva měříte? Přesejpacíma hodinama?”

Chlap kouká jak bacil do lékárny. Mezitím k nám přistupuje David.

“Že se s ním bavíš, s volem... pod' rači na pivo...”

Má pravdu. S volem je zbytečný mluvit, dělat, kooperovat. Je naprosto jedno, jestli je to nějaký blbec v plavkách s logem podolskýho stadionu, kterej nepochopí princip soutěže jím zajišťované, nebo třeba chytrák, kterej nepochopí, kde udělali sovětští soudruzi chybu po sestřelení korejskýho civilního letadla, a oponenty označuje šmahem za zaprodance kapitálu. Pitomec zůstane pitomcem a spolehlivě zavraždí libovolnou myšlenku. Bodík, puntík, tečka.

Když opouštíme stadion, přijde k nám jiný panáček v plavkách s logem. Tváří se ustaraně.

“Promiňte... nechtěli byste si zaplavat ještě jednou v tý elitní štafetě? Voni nám takhle na noc nějak nechoděj plavci...”

“Hm... ale to by byl podvod, my nemáme registraci... tak s tím di do prdele, soudruhu,” praví David. Smějeme se a odcházíme.

*

STÁVÁM SE

sice nikoliv oporou, ale pravidelně hrajícím členem Petrova “hanspaulského” teamu. Celá liga začíná nabírat zajímavé obrátky, mluví se o zvýšení počtu týmů ve skupinách i o

přidání skupin. Původně hospodsky poklidná atmosféra se trochu mění, z nižších pater postupují mladí namakaní vlčáci. Všimám si rozumného systému, který zajišťuje relativně hladký běh celé soutěže s minimem nároků na organizaci – termín i hřiště domlouvá a zajišťuje domácí tým, rozhodčího staví některý jiný tým z jiné skupiny, aby nedošlo ke střetu zájmů. Zápis dělá rozhodčí a podepisují kapitáni, v případě sporu platí prostá většina ze tří hlasů, ověřené a podepsané zápisy se dávají do schránky ligy, když zápis nedorazí do stanoveného data, je zápas kontumován bez bodů pro oba a tým rozhodčího má průser, kdo šáhne na rozhodčího, má megaprůser. Jednoduché, chytré.

Hraju levého obránce a za sezónu dám tři góly, z toho dva vlastní a dokonce v jednom zápase, což by si asi zasloužilo zápis do ligové knihy rekordů... přitom to nebylo nic zásadně kopytózniho, prostě nás soupeř setrvale mačkal a když je před malou bránou narváno deset lidí a jedenáctej tam pošle pumelici, je to jen otázka vhodného odrazu... že jsem ve stejném zápase minimálně tři čtyři podobný řachy odvrátil do bezpečí, to si ovšem historie nezapamatuje zcela určitě. Ani můj jediný gól do správné sítě nebyl žádnej tučtáček – to jsme pro změnu svého soupeře mačkali my, obléhání bylo neúspěšné, při jednom rohu jsem to jistil na půlce, soupeř odkopl a jeho dva útočníci se řítily za balónem, já u něj byl dřív, nechtěl jsem si komplikovat situaci, tak jsem to prostě napálil směrem k jejich bráně s tím, že bude výkop, otočím se, odcházím... a najednou slyším řev a náš brankář zvedá ruce... takže jsem ten svůj solitérní banán v análech hanspaulky vlastně ani neviděl.

*

NA MALÉ NÁSTĚNCE

v mezipatře Technické správy se objevuje článek s titulkem: “Pozor! Jsou mezi námi bramboroví muži!” Zastavím se a čtu – nejen jako designované nástěnkářské kápo, ale prostě ze zájmu. Pokud to správně chápu, nechalo se několik místních soudruhů inspirovat jakýmsi odporným imperi-

alistickým výmyslem, v němž se fyzicky zdatní jednotlivci během dvaceti čtyř hodin trápí dvěma kilometry plavání, dvaceti kilometry běhu a dvěma sty kilometry silniční cyklistiky. Místní bramboráři si všechna čísla včetně počtu hodin prostě podělili dvěma. Dobrý. Koukám na fotky... no jasně, Andy. To jsem si moh myslet. U odpoledního piva kladu zvědavé dotazy... a nakonec se hlásím na příští podnik.

*

KAŽDOU STŘEDU

chodíme v šesti na kurty a bušíme do sebe v nohejbale. Standardně nastupuju se Standou vzadu a na síti se činí Andy, soupeřem je skvělý smečar Lukáš podporovaný svým nerozlučným dvojčetem Davidem a kýmkoliv z oddělení, kdo je ochoten nastoupit. Po pár měsících už se na to naše bratrovražedné kočkování dá občas i koukat a já zachytím cípek myšlenky, v níž se prolne jednoduchá organizace hanspaulky se vzpomínkou na obdobné trojice či dvojice z jiných odborů správy.

Za čtrnáct dnů startuje nohejbalová liga TS.

Ve dvou skupinách, při jejichž sestavování nehrála roli výkonnost, ale datum vstupu do hry, svádí lité boje šestnáct tříčlenných týmů s kouzelnými názvy jako Břicháči, Slavoj Pivín nebo Klepadlo. Hraje se na tři vítězné sety, celoročně, dvoukolově každý s každým, termín dohodou v rámci daného týdne, zápis píše domácí, evidence v centrální databázi, výsledky na nástěnce. Naše původní dva týmy si mohou dělat reálné naděje na celkové druhé místo v konkurenci tří čtyř dalších, ale leader je jasně dán předem – trojice protřelých borců úspěšně bojujících v oficiální soutěži Rudé hvězdy, kteří si podle shodných křestních jmen říkají Jindrové. Smečující Jindra je opravdu machr, který zasekne míč těsně za síť tak, že od soupeře odskočí zase zpět. Podávající Jindra vymetá rohy kurtu přesnými pumelicemi, jimž dává pokaždé jinou rotaci, takže by si člověk na příjmu občas radši odskočil na panáka. Jsou-li Jindrové na příjmu

sami, předvádějí koncert lehkých zpracování, kdy se balón zdánlivě snadno odráží od poklidně nastavovaných stehů, hýždí i pupků, aby byl poté přesnou vysokou nahrávkou předložen smečari k dalšímu hřebu do soupeřovy rakve... paráda, reminiscence prvorepublikových Žlutých lázní, kde si to strkali borci jako Puč nebo Pepi Bican. Fakt krása...

...když proti nim zrovna nehrajete.

*

VYSLOUŽIL JSEM SI NOMINACI

na přebor Rudé hvězdy v běhu na lyžích (jako vždy nikoliv výkonností, ale spíš tím věkem a délkou služby). V autobuse panuje pochmurná nálada, veteráni vzpomínají na loňský ročník, kdy se v kuchyni cosi přemnožilo, navíc se asi nijak extra nemyly přístroje a výsledkem byla průjmová epidemie takových rozměrů, že se právě dokadivší šťastlivec šel pro jistotu postavit hned zas do fronty před zoufale přetížený hajzlík... což ovšem nijak netankovalo zodpovědné, kteří vzorný kolektiv jídelny na závěr akce odměnili diplomem za vzornou péči o závodníky...

V předvečer závodu se jdu ještě protáhnout na trať a dumám, zda zítra zase promažu jako obvykle. Snažím se bruslit, mám pocit, že mi to docela jde, jsem docela zvědav na čas okruhu. Trať vede lesem, je ticho a klid, slyším jen svist vlastních běžek. Útržkům hovoru nejprve nevěnuju pozornost, ale za chvíli už jasně slyším dva dívčí hlasy – a záhy toho mocně dýchajícího, nohama usilovně zabírajícího a holemi zuřivě píchajícího mne předjíždějí dvě slečny, které si nenuceně povídají, přitom bruslí lehkými plavnými pohyby a celkem zbytečné hůlky svírají pod paží... pravda, mají sice na zádech svých dresů nápis ČSSR, ale stejně to nasere... v cíli kola se zastavím a prudce šmátrám po svých digitálkách, upřímně natěšen na rekordní čas... a zírám na silně opocené a jinak zcela prázdný displej...
...to teda taky pěkně nasere...

HRAJE SE VELKÝ FOTBAL

s týmem jiné správy, stav jedna jedna, ofenzivní záložník Michal se krásně uvolňuje a dává gól, rozhodčí píská ofsajd, Michal se jde zeptat proč, s rozhodčím se znají osobně, Michal mu klade přátelsky ruku na rameno, rozhodčí k údivu všech odskakuje, píská znovu a ukazuje červenou, prej inzultace, Michal chvíli nevěřícně zírá, rozhodčí odchází, Michal se náhle rozeběhne a se slovy “když inzultace, tak inzultace” nakopne sudího pěkně do kostrče, pád, strkаницe, hrozí předčasné ukončení nebo kontumace, chudáka Michala pak řeší celoútvárový výbor ká es če.

Strana holt musí řídit i ten fotbal.

*

JEDEME S ANDYM VODU.

Večer jsme si nad prvním jezem trošku potrénovali, přece jen už od dob mého objíždění kolem Cindy pár let uplynulo a na divokou vodu potřebuju vstřebat pár háčkovskejch grifů, i když ta voda zas až tak moc divoká není. Andy jako starej vodák diriguje z kotrče, hákujeme jak vzteklý, otáčíme a přitahujeme, mělo by to jít. Jsme dohodnuti, že nebudeme blbnout se žádnými jezy, takže si nemusíme hrát na žádný mistrovství republiky. Spokojeně taháme loď z vody a kráčíme do hospý.

Ráno jsem na přídi Andyho vertexky zakleknut v klasické poloze a snažím se usilovným pícháním vytlačit z krve zbytkový alkohol. Andy je celkem v pohodě, na hlavě má bílou bejzbolku, žádný zbytkový alkohol nevytlačuje, nýbrž upíjením z lahve rumu průběžně doplňuje. Má bodrou náladu, co chvíli zvedá pádlo k nebi a táhlým “Ahóóóój” zdraví lidi kolem. Zatím se mi vždycky podařilo ty jeho pozdravy jakž-takž vybalancovat, ale je to fuška. Naštěstí nás dnes nečeká žádný obtížný úsek, jak jsem právě ověřil nahlédnutím do vodáckého průvodce přilepeného na přídi, takže bychom to snad mohli nějak zvlád...

...plums.

Míjíme právě jakousi písčitou kosu, na které postává pár lidí popíjejících cosi bělavého z petflašky. Andyho ten pohled rozveselí, jeho zamávání je tentokrát trochu rozmáchejší a já reaguju příliš pomalu. Slyším jen “Ahóó...” a taktak stihnu vyprostit nohy zpod lavičky. Voda je pěkně studená, ale počasí poměrně slušný, takže se zas až tak moc neděje. Vynořím se právě včas, abych jednou rukou zachytil loď a druhou barel s bagáží. Andy se cáká kousek níž po proudu. Jeden z popíjejících zachytil mé pádlo, Andy svoje drží, takže jsme vlastně naprosto v pohodě.

“Dobrej řízek, ten tvůj kormidelník,” říká petkař a nabízí mi loka. “Zkus to, máme vlastní bejlís, padesát tři procent...”

Stojím po pás ve vodě po proudu zády, jednou rukou přidržuju převrácenou loď, bagážovej barel spočívá pevně na písku... začíná mi být jaksi všechno jedno, hlavně že je pěkně. Ochutnám domácí likér. Nářez. Dám si ještě jednoho a vyměňujeme si se zachránci vtipy. Když jede třetí runda žertů z petlahve, jeden z mých nových přátel ukáže kamsi přes mou hlavu.

“Kámoš se ti možná trochu topí...”

Otáčím se právě včas, abych viděl pár desítek metrů níž po proudu prudké zazmitání bílé bejzboľky. S povzdechem předávám utopenou loď ochotné paži a nasazuju kraula...

Druhý den je Andy krotkej a kající, na což doplácíme výrazně prodlouženou trasou; urazíme skoro dvojnásobek toho, co ostatní, protože na pokorného Andyho sedla těžká vodácká filantropie a jakmile za sebou vidí jakýkoliv náznak možných trablů, okamžitě velí k obratu a návratu na pomoc. Co chvíli musím přitáhnout a pak usilovně píchat proti proudu, abych nakonec sklidil jen udivený pohled údajné oběti...

V noci se vzbudím s pocitem, že mi ruce končí tři centimetry pod rameny a dál už je jen bolest... nevím proč, ale vybaví se mi rané dětství, rodné město a thalidomidové dítě tamo žijící – i mně se zdá, že mám hned u ramene prsty...

Ráno jsem naštěstí zas normální. K normálu se ovšem už vrátil i Andy, takže po včerejší filantropii a akutním záchvatu militantního abstinentismu nevidno ni stopy. Rum je opět v permanenci, občas se natáhnu dozadu a snažím se z lahve trochu odčerpat též. Blížíme se k proslulému nebezpečnému jezu, který má na triku pár nebožtíků. Většina lodí přistává vpravo, menší část vlevo. Zaváhám a pokládám pádlo přes borty.

“Doleva nebo doprava, Andy?”

“Cože?”

“Kde vylezem, nalevo nabo napravo?”

“Nikde, jedem rovně, drž se trochu doleva!”

“Počkej, Andy...” vrahounský jez se nepříjemně přibližuje... zkusím trochu přitáhnout napravo.

“Ser na to, povídám, jedeme rovně! A koukej pořádně makat, vole!”

Za strnulého ticha na obou březích prosvištíme přes vrahouna plnou parou. Naštěstí zůstaneme v lodi, záhy mizíme za obzorem a tak nemám možnost ověřit, jestli nás diváci na obou březích měli víc za frajery, nebezpečné hazardéry nebo blby prostě.

Jo, s Andym se člověk nikdy nenudí, je to možná lepší, než s medvídkem mývalem.

*

NA STODESÁTÉM KILOMETRU

cyklistické části “bramboráka” jsem ještě pořád ve vedoucí skupině a ještě pořád si myslím, že můžu letos vyhrát.

Bramborový muž na Technické správě zdomácněl a i když někteří ze zakladatelů odpadli, vstali noví bojovníci a přidalo se i pár kluků ze správ jiných. O vítězství zas až tak moc nejde, spíš o ten pocit dokončení a překonání, ale časy se přece jen zapisují. Po několika letech ladění celá akce vykrytalizovala do celkem stabilní podoby. Používáme koeficient patnáct, protože původní desítka nebyla zas až tak neobvyklá a originální dvacítká už přestala být zábavou. Začínáme ranním plaváním v Podolí, pak si odběhneme tři pětikilometrové okruhy ve Stromovce, něco slupneme a pak vyšlápneme na kolech bohnický kopec, abychom absolvovali sedm a půl dvacetikilometrového, mírně zvlněného okruhu směrem na Brandýs. Trať stavěl Andy a vybíral dobře, dá se to jet, není to nudné a pokud má jezdec chuť na pivo, tak prostě nastoupí v kopečku před dlouhým sjezdem, na jehož dolním konci zívá útulná hospoda... pokud si dá uprchlík jen jedno kvapné, odjíždí od pípy právě ve chvíli, kdy kolem projíždí hlavní skupina.

V předchozích ročnících jsem sice dokončil, ale nijak zvlášť neuspěl. Nejhorší fiasko mne potkalo vloni, kdy nás bylo jen osm, ve třech jsme pokusili v posledním kole ujet, ale v mírném protivětru se to prostě nedalo a excelentní cyklista Andy nás hravě dojel přitáhnuv za sebou dva další... v té chvíli jsme toho měli tak akorát a přestali jsme šlapat, což si Andy vyložil jako schválnost a pokus unavit ho vystrčením na špici, označil nás za pěkné svině a prostě odjel... z posledních sil se ho chytil David, já už nesebral zbytky vůle a do cíle dojel s několikaminutovou ztrátou (a to mi ještě pomohl děda na babetě, který mne kilák před cílem předjel rychlostí jen o něco málo vyšší, takže jsem zmobilizoval zbytky sil a v oblacích mizerně spáleného benálu za jeho zády zvýšil tempo).

Jenže letos je všechno jinak: zkrácená svatební cesta na vnitřácké interně mne sice zbavila slepáku, ale na oplátku mi poskytla rekonvalescenci, během níž jsem klusal po Gröbovce, plaval na Slavii a na kolo taky došlo, takže se cítím v životní formě. V bazenu se mi dařilo, v běhu jsem ztratil minimum, na kole mám zcela výjimečně sil na rozdávání...

Již poněkud prořídlé, ale i tak nadstandardně početné pole letošních účastníků se na kole trochu potrhalo, vepředu je nás asi osm a je jasné, že se bude brzy lámat chleba. Táhlý spoupaní, přitahuje, dva tři kluci už toho maj akorát, hlavně jistej Pepa z trojky doplácí na mizerně připravené a vrzající kolo... jojo, vše se člověk naučí až praxí, jeden by třeba nevěřil, co mu udělá po deseti kilometrech poklusu s rukama a podpažím původně zdánlivě docela pohodlné tričko, ostřílenýho veterána poznáš hlavně podle toho, jak otahaný hadry oblíká... a je to tady, tři maníci jdou ze sedel, no jasně, když se to utrhne teď, tak dál ve sjezdu už to nikdo nedojede a ztráta pak začne narůstat, první skupina v posledních dvou kolech na pivo určitě nepůjde, zvedám se taky, chytám se do háku, minimálně na dva z tý trojice bych mohl v cíli mít...

...jenže pak se podívám dozadu.

Pepa se festovně trápí, vedle něj slyšitelně úpí druhý kluk... a Andy, ten zatracenej Andy se zařatými zuby drží jeho sedlo a pomáhá mu a přitom na mne kouká upířím pohledem jednoznačným poselstvím “no tak si jeď, jen si jeď, frajere, na kámoše klidně ser...”

Lítostivě se podívám za odjíždějící trojici, už nikdy asi nebudu mít takovou šanci vyhrát Bramboru... a spadnu zpátky do sedla, zarejduju k Pepovi a opřu se mu do zad...

“Buď v klidu, Pepane, to se zvládne...”

Síla Tam Nahoře tehdy patrně zamrkala libostí a udělala si poznámku do bločku. Na příštím ročníku skutečně nevyhraju; na čtyřicátém kilometru cyklistické části mi odejdou vazy v levém koleně a Pepa, tentýž Pepa, tentokrát s kolem novým a vzorně seřízeným, mne na oplátku odtlačí celou tu bolestivou stodesítku a ještě mi jezdí pro limonádu... dojíždíme asi půldruhé hodiny po ostatních.

Estébé esprit du corps.

*

PŘEBOR SPRÁVY V NOHEJBALU

se hraje jako vyřazovák na dva vítězné sety a neuvěřitelně se pomalu stává skutkem, vedeme nad Jindry jedna nula na sety, první sadu jsme vyhráli o tři míče drtivým závěrem a ve druhý vedeme už devět čtyři, vůbec nechápu, co se to stalo, Andy je na síti k neudržení, smečujícího Jindru naprosto vymazal, Standa nahrává jako bůh a já jim to zcela výjimečně nekazím, podávající Jindra mne načapal jen dvakrát, Jindrové jako tým vypadají dost rozhozeně, kolem kurtu stojí docela slušný houfec diváků, protože se schyluje k malému nohejbalovému zázraku, možná i velkému, podávám na vítězství, říkám si když už tak už, zavřu oči a risknu rotovanou točenku ven z kurtu, obvykle se trefím tak třikrát z deseti, ale teď je to přesnej růžek, přijímající Jindra to sice vezme, ale rotace dělá divy, balón letí jasně do sítě, otáčím se k široce vyšklebenému Standovi a nadechuju se k jásavému triumfálnímu výkřiku...

...a koutkem oka vidím Andyho, jak se řítí k síti, co blbne ten cvok, Standa se přestává šklebit nadšeně a šklebí se vyděšeně, Andy natahuje nohu přes pásku, stojná mu podjede, špatný příjem sice končí v saku, ale šílený Andy rovněž, rozhodčí ukazuje na stranu Jindrů, stav pět devět...

...Jindrové vstávají z mrtvých a my k nim padáme, set ztratíme devět deset a v rozhodujícím si už neškrtnem. Sbohem a nazdar. Ani nemáme sílu zničenému Andymu vynadat...

Jo, bejt to v dnešní kapr lize, asi bych tušil, proč šel Andy tomu štěstíčku soupeřů naproti... ale takhle si to vysvětluju euforickým zkratkovitým jednáním a selháním jednotlivce.

*

NA TRADIČNÍ BĚŽECKOU ČTYŘICÍTKU

po krkonošských hřebenech, kterou uzavíráme kolektivní rodinnou zimní rekreaci, se vždycky my kluci z vily doopravdy těšíme.

Letos nás jede pět, obvyklou sestavu doplnil nový muž Roman – sice vydatně pyskoval, že je k obědu zrovna kachna, ale nakonec se dal přemluvit. Navíc se s námi v úvodních kilometrech sveze i Přemek a jeho dvanáctiletá dcerka. Squadra divulgata estebalis.

Výprava nezačala nejlépe, lanovka jaksi zadrhla a zůstali jsme viset nad terénem v lezavém větru skoro čtvrt hodiny, prima frišák, hlavně pro nohy v tenkých běžeckých šlupičkách... nováček Roman si užívá nejvíc, má obutou závodní padesátku. Nakonec se lanovka rozhýbe, my se dohrabeme k bufetu a hned do sebe lejem těžce předražený grog. Bývalý atlet, duklák a běžec Roman vyráží šílenou rychlostí do kopce, drtí mezi zuby kletby a vzpomínky na kachnu.

Na přečpané Petrovce obědváme, všude kolem řvou jako obvykle němečtí turisté, zajímavý, doma jsou jak putinky, Roman vedle mne žvýká řízek a melancholicky vzpomíná na kachnu, uštvaná servírka dribluje s tácem mezi mastnými pysky, hluk k nevydržení, Roman se mne ptá, jak se německy řekne, aby někdo držel hubu, mechanicky odpovídám “maul halten” a teprve dodatečně mi to dojde, pozdě, Roman se vztyčí, třískne pěstí do stolu a zařve “MAUL HALTEN!!!”, načež usedá zpět ke svému řízku, hluk jakoby kouzlem utichá a z několika stran současně zazní ustrašené “zahlen bitte,” uštvaná servírka se prosmykne kolem nás, postaví před Romana panáka myslivce a špitne “to jde na mě, dík, bože, jak ty mě serou...”

Na hřebenech a Cestě česko-polského přátelství fouká jak o život, stačí roztáhnout ruce a člověk se rozjede slušnou rychlostí, je to docela legrace, jenže pak nečekaný poryv zvedne Přemkovu dvanáctiletou dcerku jak hadrovou panenku a sfoukne ji pár desítek metrů do Polska, to už žádná sranda není, zvlášť, když proti naší záchranné výpravě vystartuje polský pohraničník s výhrůžně napřeženým samopalem, to je fakt přátelství jak řemen, to vylizaný hovado si zřejmě myslí, že si tam ta ubohá holka odskočila schválně pro jahůdky nebo co... kašírovaný přátelství jak obrovskej pokryteckej nádor celého toho vzájemně si pomáhajícího spolku, stačí si uvědomit, s kým jsme se to vlastně dali do party, mírumilovní, ve víře tolerantní a v obchodu křišťálově poctiví, pomáhali nám v osmašedesátým i předtím v osmatřicátým, jedna fašistická klika vedle druhý, radši těch úvah nechám, než budu muset sám sebe sebrat pro podvratnou činnost... doškrabeme se konečně na Martinovku, Přemek s dcerkou odbočuje do údolí a my pokračujeme na Labskou, budeme si muset švihnout, máme trochu skluz a počasí nic moc.

Z Labské už jedeme v pěkné slotě a v časovém presu, některým docházejí síly, já jsem zatím v pohodě, inu, účastník přeboru Rudé hvězdy musí jít příkladem, hahaha, vyrážíme s Andym napřed, protože soudíme, že by bylo rozumné brnknout z nepřilíš vzdálené horské boudy na naši chatu a připravit je na pozdní příjezd, poctivě střídáme, teď zrovna je na čele Andy, předbíháme krátkého hada turistů, ještě tři, ještě dva, ještě toho posledního... Andy náhle prudce odbočí stranou a usedá do sněhu.

“Co je? Vstávej, sakra...”

“Nevstanu. Nejedu. Mám hlad.”

“Andy, neblbni... myslíš, že ti tady vyroste pod zadkem svíčková? Vstávej, dojedem na tu boudu, dáš si tam buřta...”

“Hovno, počkám na kluky. Mám hlad, už nemůžu.”

Vidím, že marná lásky snaha... operativně se domlouvám na místě srazu, abychom poslední úsek potmě jeli pohromadě, a peláším na zmiňovanou boudu s telefonem. Podaří se mi dovolat k nám na jídelnu, hlásím zdržení pěti turistů, s potěšením kvituji informaci o schované večeři, kupuju od boudáře pár tatranek a drandím na místo srazu, už je pěkná tma, kalím to lesní cestou co to jde, dvakrát dostanu přes čenich lepáčka větví jedna radost... nakonec se vyřítím na domluvenou mýtinu, kde apaticky posedává zbytek polární výpravy. Tatranky bodly, vyrážíme na závěrečný traverz, pár minut po sedmé se objevíme na sjezdovce nad areálem, už je tma a nikdo nemá odvalu zkoušet to na běžkách dolů, já bych to ostatně nesjel ani ve dne, obvykle jedu stylem tři obloučky jedna tlama, na sjezdovkách by to byla ostuda, ale běžkař na sjezdovce je taknějak hrdina už z podstaty, nerozhodně koukáme do údolí, až to rozetne David, odepne vázání, srovná lyže k k sobě a otočí je špičkami po svahu, usedne na ně s hůlkami pod paží, zařve “přece se z toho neposerem!” a vyrazí na improvizovaných sáňkách přímo dolů, o pár desítek metrů níž vidíme gejzír sněhu a slyšíme chechot, odepínáme lyže taky a kloužeme a kutálíme se se smíchem dolů jak přerostlá batolata.

*

BĚŽÍ MI VÝPOVĚDNÍ LHŮTA

a pro změnu běžím svůj poslední vnitřácký orientáček.

Pár bėbėzetek jsem odlítal, trápil se na opičí dráze, ze škorpiona si vystřílel třídu, kmítal po lese a hledal po stromech rozvěšená razítka... loni přišel příkaz, že se veškeré běhy absolvují v kanadách, musel jsem se na startu přezout, vzteky jsem zapomněl, že vlastně neumím šplhat po laně a vyjel nahoru nez přírazu jak fretka, holt je všechno otázka motivace, na předposlední kontrole už jsem měl puchýře jak pětikoruny, do cíle jsem doběhl za potlesku a pískotu přítomných bos, s kanadami uvázanými kolem krku... a hned

jsem se snažil uškrtit Andyho, který tu trať spolustavěl.

Tentokrát je to docela pohoda, závod družstev, jsme tady čtyři veteráni – já, Andy, Roman a Jirka Truneček, výborný běžec, velmi dobře jsme nastříleli a teď se po lese pohybujeme úsporně, ono znát mapu není na škodu, jeden mladý Slovák už mne na téhle kontrole minul třikrát, pokaždý se přiřítíl z jinýho směru... vzpomínám na poslední olympijský triatlon v rámci Rudé hvězdy, na který nás vedení správy vyslalo na poslední chvíli, takže jsme netrénovali, to byla pěkná ostuda, jeden kluk vzdal hned po plavání, Andy sice šel do závěrečného běhu na nadějný pozici, jenže se jako obvykle nenasnídal, po dvoustech metrech běhu dostal hlad a vzdal taky, já byl pořád poslední a čtvrtý člen týmu těsně přede mnou předposlední, když jsem někoho předplaval nebo předjel na kole, tak hned vzdal, při běhu jsem musel dvakrát do lesejčka s průjmem, taky blbost snídat rajčata, a když si v cíli rozdělovali ceny a ležli na bednu, proběhl jsem kolem nich do posledního kola... náčelník skupiny RH soudruh Boris Vostrý to bral div ne jako sabotáž.

Dnes teda poslední nebudem, už vidím cíl a jsem poprvé v první desítce, dokonce jsem předběhl Jirku Trunečka, Roman s Andym už mají hotovo, natrhli jsme mlaďasům prdel, končím tady vítězstvím a dostávám deku larisa, co mi to všechno připomíná... ajo, už si vzpomínám...

...kdepak je teď asi krásná černovlasá Susan?

*„Well, it's been ten years and maybe more
Since I first put eyes on you;
The best years of my life gone by,
Here I am alone and blue.“*

(Led Zeppelin, Heartbreaker)

ESTÉBÁK A KULTURA

aneb

KAVÁRENSKÉ KLOPÝTÁNÍ SKLÁDAJÍCÍHO SAMOTÁŘE

JSOU TO V TOM ŽIVOTĚ

občas paradoxy, člověk k tomu zjištění ani nemusí znát pana Vaňka. Coby maminkou opečovávaný nedospělec jsem po nocích hrával v hospodách, coby státněbezpečnostní důstojník a výzkumník jsem si přivydělával v proslulém interhotelu. V obou případech jsem dostal jakousi výjimku ze standardního režimu a nebylo to nijak přehnaně drahé; soudružce mamince stačilo, že jsem se k ránu vrátil v pořádku domů (vstala od okna, přitáhla si k tělu noční košili a konečně mohla jít klidně spát), vnitru to bylo dokonce zcela šumák (pouze v posledních letech se občas někteří vzdálenější kolegové zajímali o to, zda z těch závratných vedlejších příjmů řádně platím stranické desátky). A já v obou případech unikal do paralelního světa, kde platila jiná pravidla, priority a mezilidské vztahy.

*

Přechod od středoškolské studentské kapely k hospodským poloprofesionálům byl možná ideově pochybený, ale z hlediska muzikantského obouchávání a vyzrávání vysoce přínosný. Přišed na svou první hru do baru hotelu Dukla s baskytarou Jolana Basso IV na rameni, velice rychle jsem opustil mladicky nerozvážené představy o tom, že se u profiků každá věc pečlivě zkouší a rozepisuje do not a poté po večerech do tónu dře a piluje a... pozdravili jsme se, já se přidrátával k aparátu Regent,

varhaník pravil „tak jedem, tango v es dur“, bubeník to odklep, saxofonista vyjel do předkecu... a již jsem se v tom cachtal jak námořní plavčík na sladké vodě. Naštěstí je klasická basová linka přísně logická záležitost (mluvím o skutečném základu skladby, basso continuo v suterénu, takový ty slapovaný šílenosti jsou podle mne už naprosto jinej nástroj a basáků, co závoděj v prstolamnejch laufech se sólákem a pak nezahrajou polku, jsem si nikdy moc nevážil) a když basista není úplnej vůl, tak se z chyby poměrně snadno vylže tím, že ji přetaví v průchod (akorát holt nesmí bejt těch průchodů moc za sebou, to už se pak obhajuje fakt dost blbě). A já mám navíc docela slušnou hudební paměť (v jiných oblastech je to výrazně horší), takže počet průchodů již první večer sympaticky klesal. A měl jsem kliku na výbornýho bubeníka, protřelýho šedivýho barovýho plejera ošlehanýho drsnejma závanama kuchyňskejch ventilátorů, kterej nebubnoval, ale hrál na bicí, a já se mu snažil pokládat do šlapky jak Paul Ringovi a von když viděl, že zobák kapíruje, tak občas hodil fór a já ho chytil a... prostě mne to začalo bavit a bylo to lepší než klávesy a lehčí na cvičení i na nošení a... a vůbec. Na piáno jsem sice i nadále brnkal velice usilovně, ale jediným vnějším efektem této polyfonní snahy byl docela slušnej trapas – soused hrál na bicí v docela známé místní taneční kapele, nabídl mi zkoušku, já už se viděl jako regionální hvězda, všude roztroubil svou světlou budoucnost... a pak jsem na té jedné zkoušce nezahrál z listu a navíc se zas jednou choval jak trohl a bylo rázem po kariéře... jediné pozitivum z té trapnosti padlo do sféry jazykové – finální vyhazovací větu, již tehdy pronesl kapelník té party, totiž „no hlavně když do toho máš chuť“, od té doby zhusta používám místo plebejského „umíš hovno“... Takže jsem coby instrumentalista sice zůstal sedět na třech židlích, ale už v těch sedmnácti se rozhodlo o významu jednotlivých zájmových sfér: klávesy – super na osamělý vymejšlení, poklidný cachtání se v harmonii a vláčně postupný nahrávání po hlasech a sekvencích, ale naživo vždycky dřina, pot, krev, slzy, bída, svrab a neštovice; kytara – rytmický doprovody, občas jednoduchý sóličko, romantika pro slečny, ale když mě vidí opravdovej kytarista, válí se po zemi smíchy; basa - poslání, čiročirej relax a radost. Byly dny, kdy jsem cvičil osm hodin v kuse, třeba s nějakou deskou nebo i s knížkou na klíně... krásná to doba...

*

Ěru hospodského zaškolování ukončil až rodinný exodus z regionu a přesun do Maticky. Dvouletý dril vyzdíl solidní základy pro budoucí hudební projekty a navíc poskytl věrtel nevídaných a netušených zážitků... jedné zimní soboty přijíždíme s kytaristou a bubeníkem jako trojice najatých rytmických vrahů do venkovské sokolovny jednorázově podpořit čtveřici dechařů pro ples místních hasičů; fasujeme vínové vestičky a pod krk bohatě našasené fiži a jdeme stavět svůj fantastický aparát, totiž děsivě těžkou bednu tuzemské produkce, v níž je zabudován zesilovač tesla mono sedmdesát s dvěma vstupy a ke které se s kytaristou drátujeme dva metry dlouhými kabely; vcházíme do vymrzlého sálu a v úleku civíme na malé pódium, kde je jediným vhodným místem pro tu naši elektronickou krávu asi metr čvereční volné plochy, těsně sousedící s doruda rozžhavenými americkými kamny... po první sérii máme oba zplihlé fiži někde za uchem a vínové vestičky propocené skrznaskrz... bubeník sedí na vyvýšeném praktikáblu, drží se dle svého zvyku přísně zpřímá a při hře se vlní jak mažoretka, dechaři ze svého potrubí procítěně loudí plouzák, páry se kolébají sálem v těsném objetí, romantika nejtěžšího kalibru, zcela mimo rytmus najednou rachot jak při palebném přepadu, otáčím se a z bubeníka vidím pouze mírně ošoupané podrážky lakovek... nebožák se při tom svém vlnění posunul až k zadnímu konci praktikáblu, přepadl naznak za pódium a v pádu ještě stačil nakopnout oba činely... jindy hrajeme klasickou tancovačku, o pauze uposlechnu volání přírody, otvírám dveře pisoáru a vstříc mi letí pěst jak dýně, volně plavu oblohou plnou hvězd a na tmavém pozadí tuším jakési vilně erotické výjevy, jemná vůně vybraných likérů, někdo mne přátelsky pleská přes papuli, probírám se a omámeně zírám na svalnatého havíře, který do mne leje myslivce a žoviálně se omlouvá, promiň, čéče, ale dyž ty ses tam připleť, já čekal na něj, rozumíš, né na tebe, já sem normálně v klidu a nežárlím, ale na Marcelu von mi teda šahat nebude, to teda ne... na jiné venkovské zábavě zkouším třeskatou inovaci, nějaká chytrá hlava vymyslela kroucenou šňůru ke kytaře, já jsem ještě o něco chytrější a tak použiju kroucenou telefonní, o stínění nemám ani šajna a tak se stávám nechtěným průkopníkem využití spleteného páru neboli UTP, basa hraje skoro stejně a o pauze na tu šňůru chytám Prahu, místní písti jsou v tranzu a louděj, viděli to někde v bravíčku a chtěj to taky, mám už nějaké to pivo a tak nabízím dodání libovolného množství v černé, bílé či vínové, našťěstí nevybírám zálohy a tak o podvod nejde... milá to doba...

Přesazen do velkoměsta hudebně trochu vadnu a usychám, tady není s kým a tam už to mám sakra daleko, rozladěný pianino se mnou do Matičky nesmělo a tak trénuju na svůj nový nástroj, totiž klaviset Weltmeister, super záležitost, klapky cvrnkaj o plíšky a ladí se to pilníkem, trošku horší než vysněná trojkombinace elpiána Fender Rhodes, klavinetu Hohner a kolíbkovejch Hammondek, ale jsem rád i za něj, basu honím přes gramorádio z Tesly Orava s knflíkem „hlúbky“ na doraz a přesně vím, ve který poloze knoflíku „hlasitost“ začne řvát soused o patro vejš, oprašuju myšlenku sólového nahrávání, která mne drží prakticky od dětství, kdy jsem si zpíval dvojhlasně s magnetákem, půjčuji si další magnetáky a laboruju s postupným přitáčením, velice mi pomůže v elektronice zběhlý spolužák Jiří, který přestaví svou bé čtyřicet dvojku na čtyřstopák a k němu vyrobí mixpult moderní modulární koncepce, učím se hrát sám se sebou a je to další dobrá škola, ale sakra náročná na čas, teprve ve třetím čtvrtém pátém kole člověk zjistí, co na začátku zbodal, mezitím propadnu programování, ve škole se přesypeme podle specializace a náhodou se dám do řeči o muzice s novým spolužákem Vildou Koubkem, hraje bigboš, mají klávesy a nemají klávesáka, jdu se podívat na zkoušku, hrajou se Párplíci, který můžu hned po Ceploších, kvinta ke kvintě a slovo k slovu a už jsem zase ve studentský kapele...

...a ta kapela není vůbec špatná, Vilda je na basu výbornej a dokonce má nástroj značky Fender model Jazz Bass a k tomu staví slušný aparát, bubeník Zbyněk byl původně klávesák, varhany Delicia ve dřevě a s nastříkaným nápisem HAMMOND jsou jeho, jenže se ondyno nešťastně fíknul do prstu a doktoři mu tu utíkající šlachu chytli až u předloktí, s chromatickejma běhama má utrum, ale u bicích to nevadí... maličko drhne kytara, jenže já přivedu svého někdejšího regionálního spoluhráče Sekyrku a původní kytarista v klidu přejde na saxík, Sekyrka je výbornej a obětavě dojíždí, zkoušíme ve starý škole a bereme to kurva vážně, píšeme vlastní věci, je na to doba, rock je sice ofiko pořád tak trochu fujfuj a hároši musej mít v televizi vlasy narvaný do kulichů, nicméně pokrok nezastavíš, co vylezl Hladík s JOČRem v Nový syntéze, tak se rock v socialistické kultuře pevně usadil a málem se to nějak zvrhlo, kdo nehraje dvacet minut v kuse s několika pětiminutovejma sólama uvnitř, je vůl, my teda volové nejsme ani náhodou, máme pět věcí nejen dlouhejch, ale jako bonus prošpikovanejch zajímavejma rytmana, osobně jsem v jedný frázi

předepsal třináct na sedm, člověk aby na to hraní měl kalkulačku...

...ale pro lidi hrajeme pořád ten primitivní čtyřdobej bigboš, trajdáme po Kotlince s rozhrkanou kačenou dvanáctsettrojkou nebo auty půjčenými od rodičů (od mejch ne, soudruh tatínek na to má svou šくだku moc rád), akorát bubeník má svoji vlastní eš stovku, jednou v ní jedeme v šesti a k tomu s mým klavisetem, vzadu i vepředu sedíme po třech, Zbyněk má volant, spojku a brzdu, Vilda šaltpáku a plyn a já jako třetí vpředu akorát strach, na jedný zábavě si místní muzikant chce zahrát, je odmítnut, neb se to nedělá, a tak jen očumuje a pak praví závistivě „ty se máš, takovej nástroj... jo, hemonou, to je značka...“, kdesi na východě málem dostaneme v pauze přes huby, protože nějakej opilec, kterej prospal celou sérii věcí od Párplů (na zpěvový bedně, která s ním mírně jezdila) zastaví bubeníka a ptá se, jestli hrajem taky něco od Párplů, Zbyněk s kamennou tváří odpovídá, že takovou kapelu vůbec nezná a kdo že to je, a místním pístitům to přijde jako provokace... ach jo, další variace legendární muzikantské historky „hrajete Hush?“ „Ne.“ „Umíte hovno“...

...a pak to vypadá, že se konečně chytmem, v Lucerně se rozjíždí nová aktivita pro mládež, pražská vyšší varianta našich někdejších regionálních svazáckých večerů, jmenuje se to „Tančíme v texaskách“ a my jsme kulturním velením nominováni jako jedna z pravidelných kapel, nadšení obrovské, na prvním večeru jsme třetí kapela v řadě, když lezeme na pódium, je sál narvanej, holt moc takovejch akcí v Praze není, přibíhá spolužák a spiklenecky šeptá „hele volové, hrajte ňáký ploužáky, já vomrknul při poslední sérii takový ty alkovny za závěsama a tam se děje ouplně všecko“, spouštíme „Highway Star“ a je to nářez, mám novou efektovou šlapku z obchodu na Jungmaňáku, kterému se mezi muzikanty přezdívá „Dům smíchu“, šlapka je celkem ghovnu, ale vynesla mi přezdívku Kvakin, valím klávesový sólo, lidi na galerii i pod pódiem řvou nadšením a ty dole mi šahaj na nohy, jedna slečna šáhne nějak dál a vyškubne kabel z hovnošlapky, varhany zmlknou a nadšenej řev taky a mění se v řev nenávistnej, mizím pod sirkama, žvejkačkama a vajglama, našťestí je poblíž ten zvidavej spolužák a kabel šoupne zpátky, varhany zase řvou sólo a lidi řvou nadšením a šahaj mi v euforii na nohy...

...pak věřte davu....

...a nakonec vlítnou na sál pořadatelé v tesilkách a snažej se to zklidnit, je fakt, že stará dobrá Lucerna už moc budovatelsky nevypadá, v těch alkovněch se skutečně děje skoro všechno a uprostřed sálu seděj na parкетách tři totálně zmatlaný máničky a apaticky si kutálej flaškou od piva, socialistická mládež si holt kultúry neváží, soudruzi, někdo někde škrtne perem a první tančení v texaskách bylo rázem i tančením posledním.

Náše dvacetiminutový věci se pořád ne a ne prosadit a Vilda míří vejš, hraje s profíkama v baru a vypadá to na výjezd ven, ale ještě předtím nám sežene záskok v interhotelový kavárně, chce to zpěvačku, do Prahy se naštěstí přistěhovala jedna malá šikovná od nás, kterou znám z gymplu (na chmelu jsem se do ní zamiloval, ale zas jen ta prokletá jednosměrka), jmenuje se Radka a zpívat s náma chce, dělám si naděje na případné obnovení a zdvousměrnění, jenže ouha, klapne to Sekyrkovi, zas jednou jsem dal dohromady prima pár a sám utřel lusk, no co nadělám, je mi to líto, ale statečně to tutlám, bohužel pak hrajeme Silvestra na Konopišti a já se tam poněkud přimáznu a jde to ven, hrubá, hrubá chyba, celá ta akce je nějak nalevačku, Vilda má vilné plány s jakousi německou turistkou a půjčí jí klíč od naší chatky, když se pak za ní o pauze plíží, zjistí, že v našich postelích spí asi osm cizích lidí, vyhodit se nedaj a návazná noc je fakt veselá, ležím na zemi a v noci šmátrám po noze fešné Brazilky, jenže se potmě spletu a tak se po chvíli zuřivě vztyčí nějakej kluk, exkytarista saxofonista je jinej řízek, ojede ošklivou vyzubenu Holandanku bez ohledu na to, že mezi nimi leží (pravda, hlavou v nohách, ale leží) její totálně ožralý manžel...

Blíží se promoce a tak už moc nehrajem, ale kluci přece jen dohodnou slušně zaplacený kšeft, jsem zrovna na horách, moc se mi nechce a mám trochu chřipku, tak posílám telegram, že jsem nemocný, nedávno jsme dělali konkurs na zpěváka a přišel kluk, kterej hraje na klávesy mnohem líp než já a má i dobrý vybavení, takže se necítím nijak provinile, jenže v den hraní zastaví před chatou kombík Vildova táty a nasranej Vilda mne prostě unáší, ten druhej nemoh a vůbec, co si myslíš, ty kryso... odehrajem akci a já se chystám na nádraží, abych se moh vrátit na ty hory, Zbyněk se nade mnou slituje a půjčí mi svou stovku, jsem rád a taky jsem pěknej blbec, protože jsem utahanej a naježdíno mám tak leda pendrek, neb mi fotřík mazlíka nepůjčuje, jenže jsem přece Vladyk

Soutěžák a machr největší a řízení mám prostě v krvi... dojedu akorát do Kbel, na konci táhlý rovinky si zdřímnu a otisknu masku škodovky do opukový zdi, když letím dopředu, utrhnu pás, když letím dozadu, vyvrátím sedačku, kára těsně mine betonovej sloup a zůstane stát napříč silnice, má jen jedny dveře a ty se otvíraj nahoru, benzín teče kolem jedna radost, ale jakkoliv je to nepochopitelný, tak jsem přitom výkřiku „mami!“ stačil vypnout klíček, Jardova škola, zaplatpánbu za ni, vylezu bez zranění, akorát mám hlavu trochu dopředu jak kachna, čekám na dopraváky a chystám se na vyhazov ze školy a kriminál, když se konečně přisune modrej maják, nejsem schopen ani ukázat, odkud jsem vlastně do tý mírný zatáčky přijel, překvapivě nedostanu klepeta, ale jen stovku pokuty, vrak odtáhne kolemjedoucí multikára za vrata blízkého podniku a já jdu pěšky potěšit Zbyňka...

Rodiče mne skvěle podržej, opičí láska holt končí u peněženky, sám sis rozbil, sám si zaplat, je to sice spravedlivý, ale trochu tak jako nečekaný, našťestí máme přes léto zas kavárenskej záskok a Zbyněk je fakt kámoš, holt budu hrát zadarmo a jemu ten můj honorář k plnění od pojišťovny stačí, je to škola pro všechny, já se aspoň bez újmy na zdraví naučím spoléhat sám na sebe a uvědomím si, jak je nebezpečný nezdravý sebevědomí - nejen při řízení... v dalším životě se mi to bude mockrát hodit.

V kapele už to skřípe, našťestí jdem na vojnu a tak to nebudeme muset řešit, v kavárně hrajeme v růžovejch košilích a s úsměvy, Radka zpívá turistům ze zemí Velkého Bratra lidovou píseň a já ji doprovázím na křídlo, noty jsou napsaný červeně a nějakej chytrák zhasne a nechá svítit jen červenej reflektor, zírám na náhle prázdněj dvojlist a hrabu se v klávesách jak gynekolog v... tam, Radka dostane záchvat smíchu a musí se otočit zády, nemůžu dělat nic jinýho, než se smát taky, nakonec se nějak chytnu a jakžtakž to doklepeme... ...stylové loučení s vejškou a studentským muzicírováním...

*

Jsem přidělen k první rotě, fasuju uniformu a různý krámy a s bágla a kytarou lezu do otlučenýho baráku z dob Marie Terezie, dozorčí u vchodu je svobodník v provedení atlet a kouká jak vrah, to bude těma kolejnicema asi, nojo, kámo, já za to nemůžu, měl ses líp učit... večer na schodech u ved-

lejší roty někdo brnká na kytaru, docela dobrej folk, moje parketa to sice není, ale holt to tady budu muset nějak překlepat i bez elektriky, hlavně že to není to český kántry, z těch Džese Džejmsů by člověk občas blil, holt to nejní na elektriku, tak to soudruhům tolik nevadí... s dovolením přisedám a něco málo přibrnknu, domlouváme se, že zas někdy, druhej den začínám vstřebávat vojenský umění a přebírám své nákladáky a řidiče, fakt hustý, nagyon köszönöm, večer pelášim ke druhý rotě na schody až těsně před večerkou a potmě, folk skoro stejnej, ale ten kluk je nějakej jinej, nojo, ten včerejší je prej ve službě... ale taky dobrý a večerka a honem zpátky na svou rotu, vodněkud hraje kytara Barbru, kdepa kdopa, nakouknu do světlice číslo šest, kdo to tady sedí na regále se španělkou v ruce, není to pocestný? není, je to ten atletickéj svobodník ze včerejška, ale no to sou věci, pane Berka...

...a máme volnou neděli a na kavalcích v prázdný ložnici číslo šest nás sedí s kytarama pět, po měsíci se mi to konečně povedlo svolat, z první roty jsme dva a z druhý jsou tři, házíme si navzájem věci a zjišťujeme, že všichni můžem Beatles, to je dobře, na těch jsem začínal, středoškolská kapela je nejen hrála, ale taky celkem přesně zkopírovala jejich začátky, taky se ukázalo, že doprovodnej kytarista hraje líp než původní sóláč a ten zas převzal nástroj po prakticky nepoužitelným basistovi, i bubeníka jsme pak vyměnili, akorát jsme už zůstali tři a i v dalších ukazatelích nám Betlízové nějak poodskočili... a na vejšce se díky spolužákovi Jirkovi seznámím s kompletním dílem slavných Brouků, chybí nám jen Inner Light, sháníme ho jak šílenci a když ho nakonec ulovíme, jsme trochu zklamany... a teď si od nich dáváme pár kousků akusticky, netušíme, že se tomu bude říkat nebo snad už říká unplugged, ale nezní to špatně, už jsem si něco zjistil o armádní soutěži umělecké tvořivosti neboli ASUTu, když dáme dohromady pár věci, můžem vypadnout z kasáren, kdo by nechtěl, takže jsme všichni pro, jenže než se dohodneme na repertoáru, tak se ti tři z druhý roty nějak neshodnou a jsou už taky jen dva a celkem jsme tím pádem čtyři, svobodníkovi z vlastní roty jsem křivdil, učil se dobře, má taky vejšku, dokonce tělovýchovnej institut, takže je magistr kotrmelec, jenže se prostě na katedru vykašlal a radši šel na dva, těžká volba, sice si asi nepřipadal na škole jako vylepanej pitomec, ale zase tady lítal rok jak zobák, i když je starší než já...

...a v kasinu je kinosál a já se tam jdu kouknout a vzadu za plátnem místnost a hele – bicí souprava a pár elektrofonickéjch kytar, basa bohužel žádná, ale támhle v rohu... no je to možný? jednomanuálový varhany vermona... zjišťuju, že právě odešli supráci prej hráli docela slušně, ale z následníků to hraní nikoho moc netankuje, akorát nějakej novej špagát ze čtvrtý roty prej se pídil, tak pátrám, nojo, to bude ten, co měl fousy a papír vod doktora, celej tejden tu zrzavou bradu hájil proti celý Varšavský smlouvě, něco říkal, že je taky basák a jadernej fyzik a udělali z něj zdrojaře, dáme řeč, chtěl by hrát bigboš a varhany ho nezajímaj, ale já mu naznačím, že mám nějakou tu praxi a že takovej barovej repertoár může zabrat i na vojně a když dáme dohromady pár věcí, můžem vypadnout z kasáren, kdo by nechtěl, takže se dohodnem, že se poohlídne po nějakým bubeníkovi... a zdrojař ráno pravidelně odmítá vstávat na rozčvičku se slovy „píči nechoděj“ a už mu ta Píča zůstane co přezdívká...

...a s kytarovým kvartetem jedeme na první kolo ASUTu a máme čtyři písničky, jednu od Betlízů, jednu od Stevensa s českým textem vod Michnový a dvě ode mne, angažovaný texty už jsem měl přednapsaný, protože byly kdysi určeny k boji o aparát z pionýrskýho baráku, Betlíze jsme vybavili dostatečným ideovým nábojem celkem snadno, jen u tý čtvrtý věci jsme museli slova narychlo přepisovat, protože původně jsme mysleli, že Zuzana Michnová v klidu projde, leč u politruka neobstála... a ve zkušenách hrajou samý party s kontrabasem a s metličkama a vodevšad je slyšet bendžo z Mlžnejch hor a na nás všichni koukaj jak na čtyři exoty, kytary a nic jinýho, dokonce i nějaký ty posměšky, jenže my naprosto v pohodě vyhrajem a bimho – měníme se v celebrity, vezem pro útvar cenný body, píše se o nás v Bojový zástavě a v Československým vojákovi, škoda, že nejsou v kasinu žádný fanynky... ale aspoň se zalíbíme kotelníkovi a můžem se sprchovat v teplý vodě mimo střidu...

...a s Píčou hrajeme i elektricky, dovezl si basu a já mám varhany v kanclu a jeden z mladejch základáků je docela slušnej bubeník a já se zmocním jedný slušný elektrofonky Jolana Marina a hraju taky sólovku, nojo, co nadělám, nikdo lepší tam letos není, a kotelník je současně promítač a je přísně zakázáno připojovat cokoliv ke zvukové aparatuře kina, takže se k ní okamžitě přidrátujem a pořádáme vševojskové kulturní večery bez lampasů a s ostrahou, zobáci ležej u vrat kasina s polním telefonem...

...a s akustikama se dostanem až do okruhovýho tvořivýho finále a Straně je zrovna šedesát a já se trápím s nějakým textem, oslavy mi nejdou z huby a nakonec se tomu oklikou vyhnu, předzvěst budoucích pochybností, písnička je o pivním chytrolínovi, zato s textem na památku nedávno zavražděného Johna Lennona nemám žádnéj problém, a tak jedeme se čtyřma vlastníma věcma a nakonec jsme druhý, porazila nás parta konzervatoristů, kteří hráli líp, s hubou problémy neměli a jednu píseň té Straně Jediné a Oslavující přímo věnovali... ale ten můj a náš úhybněj manévř s pivním rádcem aspoň vyhraje autorskou soutěž, možná byla ta Strana Všemocná v podání našich přemožitelů trochu moc silný kafe i na porotu, která nám to ovšem vykompenzovala umytím hlav za ten epitař pro Johna, s tím bítlzákem ste to teda kapku přehnali, soudruzi...

...a máme hrát v Sokolově na festáku politických songů a nakonec tam nehrajem, protože si to polepíme několika drzostmi uměleckými i kázeňskými, padáme do klatby, ale smíme hrát u voleb, krásná ukázka povinné dobrovolnosti, volí se v dlouhé úzké chodbě, hned u vstupních dveřů napravo komis a nalevo urna, až daleko v hloubi tunelu plenta, zkusmo k ní s lístkem v ruce jakoby v zamyšlení zamířím a komis mne hned důrazně upozorní na chybný směr, no nehodte to tam... a rozhodujeme se, že si ty naše pjosonky nahrajem na památku a po nocích se slejzáme v knihovně u magiče a utíkáme tam ze služeb i z basy a zmákneme to bez techniky, jen s dvouma mikrofonama, jednou stereoteslou a párem dek jako zvukovou clonou... a když se loučíme, tak ještě uvažujem, že bysme toho teda nenechali a hráli i v civilu, hrajou i horší a uživěj se, jenže já a atletický Zdenda Paleček, nyní již desátník, míříme do Maticky a Jarda s Karlem domů na jih, museli bychom to překopat, hrábnout si do životů... a nemáme na to odvalu, možná je to škoda, možná ne, to by se bejvalo poznalo jen při tom hraní...

...ale bylo to prima, kluci, vojna se tím pro nás stala ještě o něco kratší a krásnějši, než pro ty ostatní, škoda, že jsme se nakonec museli vrátit do tý civilní pakárny...

...já ovšem jen na chvíličku...

*

TĚŽKÉ TMAVORUDÉ

sametové závěsy jsou zatažené a nad pódiem svítí jen pár pracáků. Zbyněk si jako obvykle zapomněl šroubovák na utažení bubnů a půjčuje si korunu, taky už by si mohl na to vylepšování životní úrovně na úkor spoluhráčů zkusit jinej figl... zapínám žhavení svého basového Marshalla originál Koubek a doufám, že se dnešní zvuk bude alespoň částečně blížit tomu, který jsem pracně nastavil včera. Zpěvačka Vanda si rovná noty a kapelník Tibor laboruje s přepínači svého nového syntáku Siel. Na parketu pod námi se dře baletka Simona v sepraném a zašivaném tréninkovém trikotu s nějakou stepařskou figurou.

Postranní závěsy se poodhrnou a na pódium vchází kytarista Franz s plnýma rukama efektových krabiček.

“Čest práci, soudruzí... prej se v Podolí chystá nějakej zápas ve vodním pólu, nepudete se mrknout? Komunisti prej budou mít červený čepičky... a žraloci modrý...”

Je docela s podivem, že jsme jako kapela vůbec schopni fungovat. Já jsem poručíkem estébé, bubeník Zbyněk je dokonce nadporučík, slouží v útvaru správy vnitřáckého majetku. Franz je naproti tomu zarytý antikomunista, podle kterého mají bolševici na triku i ukřižování Ježíše Nazaretského. Kapelník Tibor pracuje v pézetce, elita tedy, ale podle všeho si někdy v minulosti uplivil směrem k hradu a bdělým soudruhům to neušlo, takže taky není zrovna fanoušek rudého baletu. Jedině Vanda je důsledně apolitická a naše vzájemné štengrování ji nechává zcela v klidu.

“Seš fakt vtípněj,” utrousí Zbyněk a vida odcházející Simonu, hbitě usedá ke své soupravě.

“Hele, mám novou věc, včera jsem to stáhnul z rádia... je to asi takhle...” čínel vedle mého pravého ucha se rozeřve, nemilosrdně bičován synkopami Zbyňkovy levačky.... tyn tyn

tyntydyn tydyn tyn tyn... připadá mi, že má ubohá hlava vibruje jak těm kresleným postavičkám v disneyovkách; patrně mám i podobně ujetý výraz. Kravál končí stejně rychle, jako začal. Hlava mi přestává kmitat a vrací se do klidové polohy.

“Co na to říkáte? Dobrý, ne?”

“Výborný,” odpovídám, potěšen, že ještě trochu slyším. Vanda si půl metru ode mne v klidu upravuje mikrofon.

“Tobě ten magor s kulometem nijak neublížil?” ptám se nedůvěřivě.

“Nemůže, nemám levej bubínek,” říká Vanda nevzrušeně... klikařka.

“To se máš... počítám, že tě brzo doženu, akorát to bude zprava.”

“Jakej magor, jakej kulomet, šlechetný jinochu?” ptá se ubliženě Zbyněk a přitahuje si vrchní činel hajtky.

“Toho neznáš,” přidává se Franz a zapojuje poslední z baterie krabiček..

*

První měsíce u vnitra jsem se věnoval výhradně služebním povinnostem, ale malý kousek času jsem si přece jen ušetřil, zakoupil horkou tesláckou cívkovou novinku jménem B 113 a zahájil další fázi nahrávání se sebou samým. Vysokoškolská kapela definitivně zemřela. Dozvuky vojenských přátelství rychle mizely ve fade-outu, párkrát jsme si byli s Píčou a Zdeňkem zaplavat v novém hostivařském bazénu, jenže exdesátník už jel v jiných prioritách, na třetí bazén si přivedl krásnou tanečnici, koukli jsme s Píčou na sebe a bylo nám to jasné, příště už soudruh desátník Paleček nedorazil, místo něj za čas dorazilo jen svatební oznámení...

...odehrajeme s Píčkou a vynikající zpěvačkou Zuzkou pár akustických akcí po vnitřních klubech, ale vojenský kytarový kvartet to není, nějak to vyhnije, doma o to pilněji točím a úročím aranžérské zkušenosti z vojny, přehazuju cívky se studiovými pásky maxell gold a nahrávám si první sólové album, přichází éra Sylvie a zas odchází, první věci na albu jsou tudíž zamilované a poslední spíš depresivní, jednou večer listuju poslední Melodii a poskočím, někdo tam prodává originál Fender Jazz Bass z doby ještě před požárem skladu dřeva, sedmnáct je až podezřele slušná cena, prachy by byly, zrovna mi končí rodiči druhdy založené megavýhodné prémiové spoření mládeže, jsem ale podezřívavej soudruh, na námluvy přicházím vybaven elektronickým voltmetrem a měřím napětí snímačů, neumím s měřákem zacházet a změřím leda hovno, starej vlasatej rocker na mne kouká jak na pitomce, беру si dva dny na rozmyšlenou a kroutím se zas jednou v noci na loži Záhořově, pak volám že jo, jenže basa už je pochopitelně pryč... jsem asi vůl, ale možná ne, člověk nikdy neví, co je k čemu dobrý, co tě nezabije... náhodou se ozve exspoluzák a přítel Dudlajdá, hraje na kytaru v místní kapele, na kterou jsme se na gymplu pravidelně každou středu tlačili ve frontě, regionální legenda, loňský sněhy, potřebujou klávesáka, původní je nechal ve štychu, dvoumanuálový vermony stejné koncepce, jako byly ty v kasinu, беру to, dřív jezdil Sekyrka poctivě odtamtud do Maticky, teď pro změnu dojíždím poctivě já z Maticky tam, jenže slavné doby skupiny už jsou pryč, vlastně si po tom záskoku na akci, kvůli který mne Dudlajdá hlavně kontaktoval, už nikdy pořádně nezahraju, jako obvykle v krizi dojde na ideové střety, nakonec zorganizuju zkoušku s bývalými spoluhráči Sekyrkou a Zbyňkem, moc nám to nejde a navíc se ve zkušebně neplánovaně objeví zpěvák a šéf původní sestavy, bere to jako podraz a má pravdu, jsem zas jednou za svini, no, jako začínající estébák holt dělám co můžu, zpátky do Práglu mne veze Zbyňk, klábosíme a on se velice podiví, že hraju taky na basu, chci se urazit, ale pak mi dojde, že mne vlastně vždycky viděl u kláves, takže mlčím, doveze mne domů a kouká zamyšleně za mnou, vocoasisgoes...

...a já si na tu basu zas po dlouhý době zahraju před lidma, jinej bejvalej regionální spoluhráč zvaný repetent Pelnář mne povolává na záskok do místního baru, docela se těším, to je barovka s visačkou first class quality, repetent je kytarista od boha, navíc zdatnej elektrikář a jeho fotřík lítá Ňujork, v Kotlince má tím pádem repetent trošku náskok, zla-

týho Gibsona Les Paula tady má akorát Hladík a von sám, k tomu staví z dovezených součástek parádní zesilovače a efekty a svému klávesákovi postavil dokonce synták, moog jak vyšitej, budu hrát na slušnou kopii Jazz Basse a na skvělej aparát a hlavně... no ty vole fakt tam na bicí hraje sám Lindemann, hvězda zářící daleko za hranice regionu... stojím rozechvěle na malém pódiátku, sotva si stačím uvědomit pravdivost evoluční teorie, před lety svazácký večery a čtverečkovaná kámoška na schodech v suterénu, dneska bar ve druhým patře, Pelnář je dost přísněj, formálně sice šéfuje klávesák, ale v reálu von, otáčí mi všechny knofle na doraz a huhlá „koukej za to rvát a nešudlej to u kobyly, tady nehraješ u Šamsů, vole“, začínáme Mississippi Queen a pak hned Pretty Woman a já stojím vedle Lindemanna a jdu mu pod šlapku a rvu za to, protože nejsme u Šamsů, ale hlavně poslouchám ten vířivej koncert paliček, no ty vole kam se sere Stewart Copeland, po dvou sériích pauza, Lindemann zvedne jedno oko a koutkem usykne „slušný... kde že to vlastně hraješ?“ a já se nadmu jak holub bublák, jdeme na personálku za šest kaček, tak tohle je lepší start než tenkrát na klávesy, tady mi nikdo neřek „hlavně že máš chuť...“, škoda, že je to jen jeden záskok, protože stabilní basák to má předplacený do penze...

...najednou mi volá vynikající zpěvačka a lidová konzervatoristka a administrativní síla tamtéž Zuzka a hlásí, že mě vzali na lidovku na skladbu, sice prej sem prolez přes tu čáru hodně těsně, ale prolez...

...a do toho ten souhlas náčelníka správy s převelením na Technickou...

...a do třetice Zbyněk, hraje v legendárním pražském interhotelu na kavárně s docela dobrou partou a basák už jim leze na nervy a co kdybych to zkusil a já na to no jasně a zas jednou dělám rychlý rozhodnutí a za prachy z pé es em si kupuju Vildův starej aparát, Vilda už je hóch, profesionál na plnej úvazek a na kopie nehraje, soudruzi rodiče pyskujou, ale jen si trhněte, kdo je tady ten mladej, ještě nějakou basu, chudák Jolana Basso IV už by asi neprošla, jedu do Bolky pro nějakýho Pearla, kopii Jazz Basse, jenže ten vůl zapomněl do insertu napsat, že to má krátkou menzuru, takže nic a čas tlačí, nedá se nic dělat, dům smíchu a nový model Jolany zvaný Superstar, hraje celkem slušně a tak ji беру, říkám jí mazlivě „moje čupr starká“ a netuším, co s tím docela přítulným ori-

ginálním názvem za čas vyvedou kola šoubyznysu, na zkoušce v kavárně odehrají co mám, černý kytarista Franz do mne fest jde, ale nakonec je spokojen...

...a já právě nastupuju do svýho nejdelšího muzikantskýho úvazku...

*

LIDOVÁ KONZERVATOŘ PRO PRACUJÍCÍ

je zajímavou institucí, která umožňuje odborné studium milované hudby jednak těm mladým, kteří nemohou na konzervu státní (příčiny toho nemožení jsou rozmanitě různé, zdaleka nejde jen o nedostatek talentu či později tak oblíbené politické obstrukce, státní konzerva je opravdu „konzerva“ i v původním slova smyslu, některé nástroje a předměty jsou tam prostě e-e, člověk si maně vzpomene na Študáky a kantory...), druhak těm, kdož mají milovanou hudbu jen co koně a přes den někde hákujou... a treťjak jako berlička pro zavedené hvězdy místní kulturní scény, umožňující jim urychleně nafutrovat nějaké to odborné vzdělání. Na chodbách lze tedy potkat ledaskoho... s potěšením konstatuju, že je tam skoro celá studentská kapela, Vilda, Zbyněk i Sekyrka studují své nástroje, všichni ovšem o rok vejš, na zpěvu taky o rok vejš je dokonce má někdejší kámoška a potom černá kaňka na svědomí zvaná Princezna...

Sedím ve třídě obsahující kompletní první ročník oboru skladby a aranžování, spousta hárošů, většinou mlaďasové, ale taky pár známejch tváří, hele, tenhle kluk hrál přece na basu u Abraxas, policajt ale budu asi jenom já... třídní je známá persona, skladatel a dokonce měl snad něco s vedením jejich svazu, taky s filharmonii, chytřej slušnej chlap, jakpak a kdy si asi on chudák uplivnul směrem k hradu, že má taky *úpépédékávé*, to jest úplně po piči do konce vojny, jak jsme říkávali v kasinu..?

Na začátku druhé hodiny se otevrou dveře a vstupuje sám

pan ředitel a vede sebou Rockera, no tak to je teda nářez, tenhle dřive narozenej kluk s muskulaturou kulturisty, vousem a odzbrojujícím pohledem má jeden z nejlepších rock'n'rollovejch hlasů v Kotlince, ale moc ho nevyužívá, spíš točí pěkně podbízivý ptákoviny z pubertácký kuchyně... a teď je dodatečně uváděn mezi adepty odborně zmáknuté kompozice a aranžerství, copato japato? A proč s ředitelem, že by nějaká protekce? Nedůvěra je hmatatelná ještě večer, když jdeme za roh na pivko, do Rockera nevybíravě šije jeden mladej kluk jménem Matouš, asi talent, ale taky pěkněj fracek, vidím sám sebe v osmnácti, akorát že já byl arogantní a drzej neúmyně, to von teda ne, teď útočí ostrým fleretem dotazů, hele, jak je to možný, takovej hlas, vždyť my to o tobě všichni víme, a ty tady točíš nějaký pitominy vo jogurtu, jak si chlape připadáš? A Rocker na něj kouká, pak se poklidně napije plzně, utře si pěnu z bíbra a uvážlivě povídá “no popravdě řečeno, hochu... připadám si jako čurák... ale na rozdíl od tebe musím živit rodinu...” a najednou se ta podezřívavá bariéra prolomí a Rocker je vevnitř, já už jsem tam taky a o pár minut dýl, protože jsem jako obvykle neposlouchal předpisy a prásknul se včetně vymejšení pendreků.

*

INTERHOTELOVÉ HRANÍ NA KAVÁRNĚ

je taky dost specifická záležitost, hlavním klientem je Inturist a tak ke stolkům usedají s železnou pravidelností návštěvníci z různých republik Velkého Bratra. Jako hosté jsou ukáznění a jako posluchači naprosto nanic, protože přijdou, slupnou večeri, apaticky zkouknou program a na povel vstanou a jdou pryč. Nevíme, jestli hrajeme tak blbě nebo jestli se prostě boje odvázat, ale pro muzikanty je to dost depresivní, obvykle totiž nedokážeme najít ani toho páně Werichova jednoho “pana publikum”, na kterýho bychom se mohli soustředit a hrát výhradně pro něj. Ano, vyskytnou se výjimky, některé výpravy jsou trochu odvážnější, když ta svazující obruč praskne, je někdy i veselo, ale

opravdu jen někdy... zato pravidelně dostáváme odznáčky a od turistů neevropských i prošíváné čtverhranné čepičky... už toho máme v šatně na slušnou burzu.

A tak hrajeme většinou pro sebe, hlavně před programem, kdy se hosté teprve zjevují, vážně usedají a jest jim zavážena strava. Naštěstí nejsme typická barovka a tak nechlastáme, ostatně si to jako poloamatéři při místních cenách ani nemůžeme dovolit, a tak se bavíme ušlechtleji, házíme si muzikantský fórky slovem i činem a o pauzách vzadu mažeme mariáš, což se kapelníkovi Tiborovi ani trochu nelíbí. Vracíme mu to na pódiu, jednou se my kluci rytmický domluvíme a v plné jízdě zahrajeme v šestnáctkovém dusajícím diskohitu jeden takt jen na sedm osmin a drandíme dál jakoby nic, klávesy jsou zčistajasna o dobu pozadu, zmatený Tibor není schopen prostě chytit první v dalším taktu a místo toho se nás snaží dojet zrychlením jak cyklista po defektu... Pochopitelně přidáváme taky a je z toho parádní galimatyáš, můžem si to dovolit, nikdo netancuje.

V neděli odpoledne se ovšem tancuje, místní čaje jsou vyhlášené. Vanda šeptá mazlivé waltzy a my s Tiborem a Zbyňkem něžně ševelíme sbory, Franz, který je ve zpěvu prakticky nepoužitelný, oslňuje precizními kytarovými vyhrávkami. Na parketě je pravidelně přítomen jeden elegantní pár, starší stříbrovlasý pán ve smokinku a mladší pohledná žena v pastelové toaletě. Dvojice se na sebe něžně usmívá a tančí velmi zaujatě první dvě série, pán dvorně usadí dámu ke stolku k vídeňské kávě, ona se poté odchází upravit, následující dvě série sedí pán u své kávy sám, nakonec odejde také, za pár minut se vrací i s dámou a dvojice opět tančí až do konce čajů, již méně zaujatě a bez úsměvů. Jsou pro nás stejnou nezbytností jako barman Jáchym, celý ten příběh už jsme viděli v desítkách repríz a další nás čekají, dáma je bohužel notorička, po prvních dvou seriích odchází do baru v hotelovém foyer a tam do sebe lupe jednu vodku za druhou, pán jí dá chvíli čas, pak si pro ni dojde a

na schodech ji nafackuje... každéj holt máme nějakýho toho koníčka a víkendovej program.

*

KYTARISTA SEKYRKA

a jeho manželka Radka se chystají emigrovat už dlouho a teď to konečně vypadá nadějně, soudruh stát souhlasí s jejich týdenním výjezdem k západoněmeckým příbuzným. Párkrát jsem se u nich stavil na návštěvě, ale od oné konopištské noci už moc velcí kámoši nejsme a moje zaměstnání tomu přátelství asi taky moc nepomohlo. Se svým úmyslem se mi pochopitelně nesvěřili, ale máme některé společné známé a od těch vím, že Sekyrka těžce drtí němčinu a nutí k tomu i svou choť a že o ten devizák žádá už dlouho a že teď prodávali pár věcí a dokonce i kytaru, jsem sice blbej fízl, ale ne až zas tolik...

Pár dní před jejich plánovaným odjezdem potkám náhodou Radku na autobusovém nádraží a chvíli si povídáme, překotně mne ujišťuje, že se u Sekyrkovy tety jen na tejden ohřejou a hned zas půjdou zpátky, koukám na ni a uvnitř je mi děsně smutno, tak takhle dokapávají ty kohoutky přátelství, chudák holka se zjevně bojí, že mne vnitro poslalo, abych na ni dohlídl a případně ji rovnou sebral, socialistická normalizační varianta toho televizního kata, co nepočká, a já to pochopitelně udělám rád a se zvrhlým potěšením, protože ubližuju lidem z profese a navíc taky žárlím, huh, na jejím místě bych to asi viděl stejně, co se to s náma kurva stalo... přijíždí Radčín autobus, nastupuje jako poslední, беру ji za ruku, otočím ji a říkám "tak ať vám to klapne a ať se tam chytnete", dveře zasyčí a já vidím přes špinavý sklo ty velký oči a v nich ten velký strach... no do prdele, tenkrát ta hnědá, čo odo mňa chcela prezrieť alebo aj dieťa urobiť, to byla teda veselejší kukačka přes okno od busu...

...a za pár týdnů se profesor kytary na Lidové konzervatoři pro pracující zarazí s napřaženým perem nad třídní knihou:

“Sekyrka... ten už tu sakra dlouho nebyl... kde sakra vězí, ten Sekyrka?”

“Von asi emigroval, pane profesore...”

“Cože? Nu dobrá, píšu tedy omluven...”

Když to tak probírám v kontextu a globálně, uvědomuju si, jak velkou kliku jsem měl, že to mým spřáteleným manželům vyšlo a neprásknul je nikdo jinej... měl bych dva smrtelný nepřátele a nikdy bych nedostal šanci na obhajobu... počítám, že se Radka doma pochlubila a že se oba nervózně ohlíželi ještě u letadla nebo vlaku nebo jak přes tu čáru vlastně jeli...

...byla holt taková doba.

*

PRŮNIK VILY

do mého alternativního světa je soudružsky otevřený a razantní a stojí opravdu za to.

V kavárně obvykle hrajeme hodinový blok před varietním programem, pak je kratší přestávka, v níž za bukem vyčkáváme, zda návštěvníci odejdou. Někdy to vyjde. Pokud ne, vracíme se na pódium a promyšlenými uspávačkami a častými, neustále prodlužovanými přestávkami vytváříme atmosféru k odchodu mocně vybízející. Zábava naruby.

Teď jsme ale teprve před tím programem, hosté dostali o pauze své kuřecí soté, široké mnohodílné dveře kavárny se zavírají a my znovu zaujímáme místa na pódiu. Právě ve chvíli, kdy zhasínají světla a připravuje se baletní entré trojice tanečnic v pavím peří, které doprovázíme ryčnou hudbou, se hlavní dveře pootevřou a dovnitř napochoduje David s Andym. Pusinka se mi stočí do kroužku a prudce vydechnu... pokud si vzpomínám, domlouvali se chlapci odpoledne, že si skočí na pár piv, jen co se Andymu podaří

někde sehnat rycí vidle. O návštěvě nějakého interhotelu, pokud vím, řeč nebyla. Podlouhlý balík v Andyho ruce naznačuje, že rycí vidle v krámě měli. Kolik mí soudruzi požili oslavných piv, to takhle na dálku neodhadnu, jen pevně doufám, že jich nebylo mnoho a že se zmíněnými vidlemi při konzumaci nijak zásadně neinspirovali.

Naděje sice umírá poslední, ale někdy to taky chudinka schytá.

Chlapci usedají do prázdného neosvětleného salónku po mé levici a rozmáchle mi kynou. Naděje na klidný průběh tím dostává dávku kulek do prsou a definitivně hyne o pár minut později... úvodní balet končí, tanečnice ustupují pod pódium, pod přední světelnou rampu přichází první hvězda programu, proslulý operetní zpěvák, sošným vokálem vysvětluje publiku, že je vlastně cikánským baronem...

...a za jeho nic netušícími zády plavně propluje přes parket David a vyzve baletku Simonu elegantní úklonou k tanci. Kousnu se do rtu, odvracím se a pro jistotu i zavírám oči...

Nakonec to nebyla úplně velká ostuda, jen obyčejný trapas. David je urostlý chasník na leccos zvyklý a tak z té facky, kterou mu Simona vlepila, nedělal vědu. Andy nepoužil rycích vidlí. Operetní hvězda si ničeho nevšimla. Sovětští turisté mysleli, že vše patří k programu. Barman Jáchym přišel až ve chvíli, kdy už jsme byli z pódia dole, takže jsem stačil vše uspokojivě vysvětlit; soudruzi dostali silnou kávu a byli odesláni i s vidlemi domů.

Druhý den klepu s kyticí růží na dveře programové šatny, předávám pugét Simoně a omlouvám se za včerejší extempore. Přebírá kytky a dívá se na mne zachmuřeně.

“S tebou je to fakt hrozně těžký, když seš vožralej...”

Pak se na tom široširým světě dovolejte spravedlnosti...

MÉMU SKLADATELSKÉMU STUDIU

trochu padá řemen hned z několika důvodů – nestihám a chtěl bych změnit profesora na hlavní předmět.

Lidsky svého pedagoga docela беру – ostřílený matador, skladatel a perfektní klavírista, který zdatně proplouvá těžkými časy a ze svých dvou křestních jmen si k aktuálnímu použití operativně vybírá to, které lépe odpovídá duchu doby... Jako můj učitel mne ale docela sere, protože je sice excelentní na klavírní výtahy a evrgrýny a aranžování big-bendu, ovšem o rocku toho ví asi tolik, co já o skrytých kvintách lesních rohů v tvorbě Giovanniho Battisty Pergolesiho, to jest starou belu. Zrovna před chvílí si na notovém držáku svého křídla rozprostřel mou poslední partituru, nespokojeně zamlaskal nad prvním taktem verze, kde melodie začíná kvintou a harmonický spodek tvoří subdominanta, akordickou značku G rázně škrtl a vepsal tam fádní Áčko, čímž se z pěkného plouzáku plnýho dramatického napětí stala nudná sračka...

...ovšem napsaná přesně podle regulí. Tak teda dík... jakže je to s tím čmelákem? Lítá, protože neví, že nemůže? Obávám se, že jsem na tom podobně s vlastní tvorbou ve střetu s kompozičními a aranžérskými pravidly.

Druhá věc je ten zatracenej čas, nejsem ani da Vinci, ani da Cimrman, dokonce ani ten Purkyně ne. Na víc činností současně na špičkový úrovni prostě nemám, možná to není ani na úroveň průměrnou. Výuka stylem “víš, co je to blues?” “asi jo...” “tak mi jich do čtvrtka šest napiš!” je celkem k ničemu, když zmíněný dialog proběhne v úterý večer a pan kandidát věd skladatelsko-aranžérských ve středu slouží čtyřiaadvacítku...

...jak by řekl Švejk, zdá se, že moje studium vovinuły nějaký mračna.

Závěrečné zkoušky za prvák jakžtakž zmáknou, trocha legrace je pouze s obligátním klavírem. Moje profesorka, žena rozumná, poměrně záhy upustí od nějakých šílených prstolamů a tak smím u zkoušky přehrát svou vlastní skladbu, kterou se mnou trochu dopiluje, aby z toho kolegy examinátory nekleplo. Když usedám ke klavíru, upozorní mne předseda komise, že si mohu pistoli klidně odložit na horní desku, pokud mi vadí... směju se společně s komisí, já ovšem při představě, jak by koukal na minulé hodině intonace, kdy jsem koktavý železo skutečně v podpaží měl, protože jsem se do škamen přiřítit na poslední chvíli z mimořádné služby...

Vysvědčení za prvák dostanu, i když k elitě ročníku asi zas až tak moc nepatřím.

*

PO PŘÍCHODU NA TECHNICKOU

se snažím kulturně působit i do vlastních podnikových řad. S kolegou Ondrášem si občas blokneme malý klubík a připravíme nějaké, jak by řekl Ringo Starr, blbé výplňky mezi sériemi diskotékových hitů, které pouští Ondra ze své bohaté fonotéky. Ondráš to má jednoduchý, prostě přivede pár žáků karatistů a podle jednoduchého libreta je ztluče na jednu hromadu. Já můžu něco zahrát na kytaru, ale diskotéce se hloupě konkuruje, ač to zkouším napřed ve čtyřech, pak jen ve dvou a nakonec sám jen s magičem – tohle úsporný opatření se zvrhne v pěknou trapas, protože chudinka bé sto třináctka není žádnéj studiák, v teple drobátko zrychlí, k tomu se mi rozladí kytara a je to... Modern Talking asi měli ty magiče o chlup lepší... no co, mohlo to bejt i horší, Floydí se prej při premiéře porvali na pódiu...

O něco větší úspěch mám s rádobyhumornými scénkami, v jedné se blýskne soused Petr, který kromě svých sportovních hyperaktivit ještě stihá amatérské divadlo, ale o skutečný vrchol, dosažený navíc kolektivním úsilím celého vzorného Nekolektivu, se postará vzdálený kolega Venca

Vlášek. Tento milý hoch se kromě schopnosti mazat spoluživatelům datové disky vyznačuje ještě schopností psát verše, a to verše překvapivě dobré a příjemně oplzlé (“a jeho únava ji zaplavila horkou pěnou jako hlavy prudce štvaných bílých koní...”). Přijme mou nabídku odbýt si v rámci našeho klubového pořadu celosvětovou premiéru autorského čtení, jenže v den konání akce nás sprostě ponechá na holičkách vzkázav, že je mu děsně špatně... díru v programu nehodlám dopustit a tak zapojím všechny kolegy... v opuštěné sklepní kanceláři je umístěna židle, lampička a magnetofon (vidět to pracoviště někdo ze Sametových Studentů, asi už nikdy nikdo ten punc místa surových výsledků z naší vily nesejme) a jednotliví soudruzi se tam postupně odebírají a každý nahraje v libovolné, ostatním neznámé aranži jednu Vláškovu báseň. Večer v klubu je magnetofon spuštěn a já do mezer mezi básněmi zadumaně brnkám na kytaru. Výsledný dramatický efekt překoná veškerá očekávání, když po dlouhé pauze Lukáš mocným hlasem rázně uvede znenadání báseň “Dusno”, přítomné dámy vyjeknou...

...pak se řekne necitliví surovci bez srdce i mozku... houby houby, zlatá rybko. Samý něžný duše...

*

POPŘVÉ V ŽIVOTĚ

letím letadlem a hned do Ruska, takže už můžu všem radit a navíc se těším na spoustu nových neotřelých zážitků. Táta se připlctl k nějakému zájezdu, tedy přesněji záletu, nechtělo se mu samotnému zmizet v dalekej cizině a jedno místo tam ještě bylo. Tam letíme s ČSA, letoun měkce dosedá na leningradské letiště a já mám pocit, že se mi rozletí makovice, jsem člověk pozemský povrchový a ty změny tlaku teda nic moc. Bydlíme s otcem na dvoulůžáku v sedmnáctém patře hotelu Rossija a krátce po ubytování zažíváme první šok, když na naše dveře energicky zaklepou dvě pokojské a dožadují se dámských punčochových kalhot a džín, mávajíce svazky rublů. Džíny máme dohromady jen jedny, totiž moje, a punčocháče fakt žádné. Snažím se to

první pokojské vysvětlit svou zarezlou ruštinou, ale než se dostanu k druhé větě, otočí se tato ke kámošce a se slovy “už to prodali” ji odvádí bez ohlédnutí pryč... zdá se, že jsme podcenili předprojektovou přípravu.

Ráno vstávám brzy a koukám z okna. Vidím jakési děsivé rumišťe, ze kterého ční k obloze mohutný stavební jeřáb. Budka jeřábníka je zhruba v úrovni našeho okna. Dole u paty jeřábu vidím drobnou postavičku ve vaťáku, která se právě začíná drápat vzhůru po žebříku... jdu provést základní hygienické úkony a když se po několika minutách vracím k oknu s umytýma rukama, propláchnutýma očima a vycištěnými zuby, leze venku jeřábník právě na ohoz. Dívám se lépe a vidím, že je to jeřábnice, blondaté vlasy se derou zpod ušanky a předek vaťáku taky moc nevypadá na chlapa... otevírá budku a souká se dovnitř, v jedné ruce drží termosku.

Cestou na snídani dumám, jak to tam chudák holka asi řeší, když musí... přece neleze pokaždý dolů..? A má jen jednu termosku...

Vylezu z hotelu na široký prospekt a šoky naberou tempo, přiřítí se ke mně nějací hošíčci, na pionýry to nevypadá, vyškubnou mi tašku se suvenýry a jsou v trapu, tak tuhle starost teda mám za sebou, aspoň se s tím nemusím tahat. Pak mi dojde, že je vlastně děsná zima, na hotelu je teploměr a ukazuje minus sedmnáct, no ty vole, přitom všichni kolem ukusují moroženoje, no ty vole kvadrát, třeba se tím vyrovnaj teploty, koupím si teda taky jednu zmrzku, vyrovná se houby, je mi zima fakt jak v Rusku, akorát už chápu, proč jim nevdá ty dvě blbě oplatky, tady si teda prsty rozteklou smetanou nikdo nezapatlá... mám sice bundu na český poměry teplou až až, ale tady se klepu jedna malina, ten Hitler byl cvok, to nešlo vyhrát... Aurora jsou jen takový větší necky, ale Ermitáž je nádherná, Lenin všude kolem, na nádraží maj pod sklem lokomotivu, na jejímž tendru pod

uhlím Vladimír Iljič zdrhnul do Finska, průvodkyně Valja mluví slušně česky, ale moc se s tím vytahuje, v náhlém hnutí myslí jí věnuju svýho kolibřího Vančuru, bez kterýho už léta neudělám krok, on ti splaskne hřebínek, švitorko, a já si v Praze koupím jinej výtisk (*bohužel netuším, že si koupím houby a počkám si celých patnáct let, než ho léta po Sametu vyštrachám v jednom malým antikvariátu*)...

...večer si v obrovské restauraci a jednotlivých barech užívám roli inostránce v obleku od Adama, bohužel netuším, že hotel je sendvičovitě rozdělen na patra devizová a rublová, chci si dát panáka v devizovém a barman na mne kouká jak na červa v mase, klasika, navenek je potíráme a v privátě jim lezem do prdele, dobrá tedy, velká večere a nosí se šampus, je teplej jak sviňa a pokusy o otevření skončily u sousedních stolů vesměs sprchovačkou, u našeho se do toho nikomu moc nechce, s povzdechem to беру na sebe, koneckonců jsem v interhotelu jako doma, tak snad... ale prdlajs, slavný soude, sprchujem se taky, přichází statná číšnice, asi se omluví, je to přece jen interhotel, amazonka bere druhou láhev do tlap, směrem ke mně pohrdlivě ucedí “něznaješ otkryvat, málcik...”, otočí láhev dnem vzhůru a vytáhne špunt dolů, ani kapka vedle, čumíme jak parmy.

Ve spodním patře hraje kapela, výborná zpěvačka, o pauze se lstivě vlichotím ruštinou již méně rezavou a poměrně přesným rozborem poslední hrané skladby, chvilku si povídáme a pak ji zvu na kafe, bojí se, protože nesmí, takže to vyřešíme na půl cestě, ona vyjde na chodbu za bar a já tam přinesu dvě kafe, je fakt pěkná, s roztomilým přízvukem pronese “Čekhslhvákja... Ghstav Ghhhhsak”, zasměju se a chci jí to oplatit, přeložím do ruštiny fór o Leninovi v televizi, rádiu, novinách a o konzervě, co se bojím otevřít... nesměje se vůbec, zamyšleně mne pozoruje a pak střízlivě podotkne, že mluvím nějak moc dobře rusky, doprdele, zas jsem něco zvorál... nakonec její obavy rozptýlím svým neodolatelným šarmem a vyměníme si adresy.

Druhý den se toulám městem bez doprovodu, obrovský krámy, nekonečný regály a v nich jeden typ rybí konzervy, připomíná mi to tu špatnou a dobrou zprávu, jak měli ty dva v poušti k jídlu akorát velbloudí trus, ale zas ho bylo děsný kvanta, svezu se tramvají, spousta jednosměrnejch a úděsně hrbolatejch tratí, odbočky do různejch dvorů a temnejch průjezdů, Valja se večer rozpovídá a mimo jiné se zmíní, že místní milice honí nějaký frajery, co provozujou vlastní tramvaj a kasírujou jízdny a na noc vždycky někam zmizej, asi nějaká leningradská varianta někdejšího pražského Péráka...

Letíme zpátky tak akorát, už mám tý bramborový kaše plný zuby, myslím na Irinu a na to, že jí pošlu poslední desku The Police, má je ráda a u nás jsou k mání nějaký jugoslávský výlisky, snad jí to dojde.. a najednou vidím pod sebou Prahu a koukám na Vltavu a pilot Aeroflotu s tou kraksnou práskne na zem tak rychle, že si ani nestačím vzpomenout, že by mne vlastně měly bolet uši.

S Irinou si vyměníme pár dopisů, desku dostane, aspoň že tak. Později se jí snažím protlačit na návštěvu do Prahy, počmáráme tuny papírů i bumáček, zaručuju se naprosto za všechno, razítek jak v předávací knize, vleče se to skoro půl roku, nakonec mi Irina se soudružskou otevřeností napíše, že to vzdává, stejně ji nepustěj, poznali jsme se v baru a tím pádem to máme oba polepený, i kdybych byl já tady u nás bolševik největší, je mi smutno z té hořkosti a mám docela strach, jestli to nějak neodskáče, je fakt, že to byl její poslední dopis, ale počítám, že kdyby někomu opravdu vadil, tak by nikdy neodešel... a ještě jednou si s údivem prohlížím všechna ta lejstra a hlavně její datum narození, je o deset let starší než já, tak to bych teda nevěřil, co je to za pitomej systém, když ani nepustí pětatřicetiletou svobodnou holku za čáru, když si pro ni navíc můžou za tu čáru kdykoliv sáhnout...

*

STOJÍM NA KAVÁRENSKÉM PÓDIU

s čupr starkou na krku a povídám si s bubeníkem, sice přitom hrajem, ale lidi ještě nedorazili a my už jsme zvyklí. Na schodech se objevují první siluety, takže přerušujeme hovor a tváříme se profesionálně, barman Jáchym vstává z bočního křesla a jde na své pracoviště, mám u něj jednu lahvou plzeň, svůj zdejší čistej hodinovej plat, včera se nějak opil a při balení se nám motal pod nohy a nakonec mne křísnuł do hlavy mikrofonním stojanem, naštěstí jsem trochu ucuknul a trefil mne jen tou gumovou patkou. Jsem zvědav, co nás dneska čeká, včera se lidi trochu bavili a nakonec ke mně přišla docela pěkná holka, dala mi odznáček a řekla rusky “já chápu, že nás nenávidíte, ale my nejsme Rusové, jsme z Kazachstánu”... tihle dnešní sice taky vypadaj na nějakej ten X-stán, ale spíš to bude něco blíž k jihu, spousta černejch hadrů. Kytarista nasazuje na sólo a má tam pár rytmickejch vychytávek, pouštím hosty z hlavy a soustřeďuju se na hru.

Začínáme další sérii, pohodovej ploužák, kloužu se lehce a vláčně prstama po strunách a očima po kavárně, fakt jsou většinou v černým, žádný teplákový soupravy, aspoň něco, a pár ženskejch a támhle...

...cink...

...a najednou je to zas jednou tady, ale tohle není sylviánský blesk, to je něco mezi nebem a zemí, vůbec nechápu, co se děje... je černá, rovné dlouhé vlasy jako uhel, štíhlá a snědá, sedí zpřímá zády ke zdi a transfokátor v mých očích zvětší ty její nade všechny meze, tekutej jantar, z každé strany ji hlídá mohutná barišna v černé burce nebo co to sakra je, jmenuju se myslím Karel a hraju asi na hoboj nebo snad foukám pozoun, tohle město by mohla bejt Litomyšl... když na ni třeštím nepřetržitě oči už přes dvě skladby, naznačuje mi, ať koukám jinam, snažím se bez ohledu na basu na krku pantomimicky vysvětlit, že to nejde, naštěstí už je

konec série a bude předvarietní pauza, kytarista i bubeník mi cosi říkají, neslyším je, kapelník mi asi nadává, ignoruju ho, sundávám čuprstickou z krku a opírám ji o stojánek a přitom pořád civím na ni, jedna z bab na mne velitelsky kývá, jako v tranzu slézám s pódia a jdu k nim, za sebou slyším vzrušený šepot svých spoluhráčů.

Rozhovor je věčný, babizna po levici mi suše sdělí, že je jí můj zájem naprosto jasný a dívce také, že se dívka jmenuje Zyiba, je dosud volná a můj zájem jí není nepříjemný, že se u nich doma nevěsty většinou řeší přes zlato, ale v tomto mimořádném případě se můžeme dohodnout i jinak, pokud ovšem doložím, že jsem se schopen o Zyibu dostatečně postarat... Odpovídám, že hraju pouze pro zábavu a žívím se jako počítačový inženýr ve státní službě a mám hodnost poručíka, vlastní byt... a dokonce i přepočítám svůj měsíční plat na ruble v platném kursu... jsem pořád v jakémsi rauši, kdyby chtěly vidět moje trenky, asi bych je bez zaváhání ukázal... Obě babizny zahájí tichou a energickou poradou, zatímco se koupu v tekutém jantaru. Babizna po pravici mne nakonec informuje, že jsou ubytovány v hotelu Olympik a že se mám večer dostavit a domluvit podrobnosti. Odpovídám, že dorazím ihned, jakmile dohrajeme, omlouvám se, že musím jít doprovázet program, vstávám a zdvořile se ukláním, tekutému jantaru pro jistotu dvakrát, odcházím do šatny, dostávám parádní kartáč od kapelníka za rozhovor s hosty u jejich stolu, protože je to přece počin kurevsky neprofesionální...

Varietní program se vždy odehrává za tmy v sále, takže na svou budoucí ženu nevidím. Během závěrečného kankánu celá skupina synchronně vstává a bez potlesku odchází... ve světlém obdélníku dveří krátce zahlédnu tři černé postavy, dvě malé zavalité a jednu vysokou a štíhlou. Baletky zmizí k šatnám, prázdnou kavárnu zaplaví bílé světlo.... otřesu se a dlouze mrkám.

“Cos to proboha vyváděl?” ptá se Vanda. Zbytek kapely na mne mlčky civí.

“Nemám vůbec tušení,” odpovídám popravdě.

Po hraní vezu bubeníka a kytaristu domů, jsem dneska na řadě. Kdesi vlevo svítí do noci hotel Olympik.

Dodnes netuším, jestli to tenkrát braly vážně ony... ale vím, že já v ten okamžik ano a že kdybych se z toho tekutého jantaru včas nevynořil, jmenovala se má žena Zyiba.

Určitě.

Rozhodně.

*

S DOUTNÍKEM

značky Partagas postávám před kavárnou na širokém schodišti, ten doutník je něco jako předstartovní rituál, kupuju je v trafice vedle podnikový brány v krabicích po pětadvaceti kusech, cena devět padesát za jeden, a pokaždé před zahájením varietního programu jeden vybáním, jsem sice nekuřák nejhrubšího zrna, ale před časem mne už opravdu namíchlo, jak je v šatně vždycky nahuleno, vzpomněl jsem si na vojenské provokačky (ve stráži se kouřit nesmí a proto čím větší oheň, tím větší frajer), zakoupil čvaňháka, přišel na zkoušku o půl hoďky dřív... a pak se kochal zuřivým nadáváním spoluhráčů, vždyť přece hulíte pořád, ne, tak v čem je najednou problém? Jenže pak si huliči zvykli a já taky a teď už se chovám slušně, kouřím způsobně ve volném prostoru k tomu určeném a u popelníku a beru to jako součást předzápasové přípravy.

Stojím před kavárnou a zdravím postupně se trousící umělce, je to taková trochu zvláštní symbióza, my jsme přece jen amatéři a máme jiného zřizovatele, ale potkáváme se často a pravidelně. První přicházejí vždycky baletky,

protože účinkují v entré, někdy jsou jen dvě a někdy jich přijde pět, i akce pro Inturist a Čedok mají zjevně nějakou interní hierarchii a žebříček priorit. Simona občas prohodí pár slov, ale většinou ty holky přiletí až na poslední chvíli, klasika, někdo holt špurtuje těsně před šestou ranní k píchačkám, někdo cválá na devátou večer ke kankánu...

Jo, Simona... sympatická dlouhovlasá zrzka, dost na sobě maká a často trénuje sama na potměnělém parketu, když přicházíme stavět aparát na předvečerní sérii... a večer v pavím peři vypadá excelentně a když ji taneční figura otočí tváří k nám, dělá na nás legrační ksichtíky. Pokud vím, v soukromí si zas až tak moc legrace neužije, co partner, to kolize, kdysi jsme na tohle téma vášnivě debatili s přítelem Dudlajdá a shodli se v názoru, že hezký holky to maj často mnohem horší, protože normálně uvažující kluk si prostě netroufne v domnění, že na to nemá, a pak nastoupí někdo nenormální, kdo na to nemá doopravdy, ale nechybí mu potřebná drzost a sebevědomí... a hezký holky od kumštu to mají ještě těžší, protože normální kluk by sice hopsandu rád, je to tak vzrušující, ale co pak doma po ránu, přece jen je tam ten světskej prvek a kdoví, co dělala včera... Ve vile má Simona docela početný fanklub, Davidův pokus o taneček s následnými represemi pochopitelně nezůstal utajen, ale největší popularitu jsem jí nechtěně zařídil já sám, použiv k tomu její starou černobílou televizi... vyslechl jsem ondyno její nářky na porouchaný přístroj a, veden pohnutkami výhradně ušlechtilými, nabídl jsem možnost opravy, přístroj přivlekl do své zimní zahrady a pochopitelně sám na nic nepřišel, proč taky, barák plnej specialistů, a tak se poměrně záhy u mne v kanclu objevil Igor od sousedů a z té bedny šrotu udělal opět funkční přijímač, na mne zbylo jen nasazení zadního krytu a zpětné předání, okouzlen představami nejrůznějších protislužeb jsem ale ten zadní kryt nasadil špatně, když jsem tu těžkou krávu zvedal na skříň, aby do předání nepřekážela, neuchycený plast se uvolnil, plavně sklouzl a cestou k zemi čistě ustríhl

patici obrazovky i s kusem hrdla, Vladyk Šikula v jednom ze svých parádních čísel, vzteky jsem ten hnusnej mizernej dekl nakopnul a tentokrát jsem byl šikovnej pro změnu až moc, plast prosvištěl kanceláři ke dveřím a trefil pod koleno právě vstupujícího Rudu... zas jednou jsem byl za pitomce na obě strany, Simona bez televize, Ruda s podlitinou... patrně i díky téhle kauze jsem byl kolegy považován za naprosto levoruké motovidlo, o pár dní později jsem šrouboval na síťovou šňůru novou vidlici a Lukáš se mi s naprostou vážností nabízel, že mi to radši zapojí sám...

No, na tohle je lépe nevzpomínat, mocně potahuju a zachraňuju oheň na poslední chvíli jak Robinson Crusoe, kolem prochází jeden z hudebních klaunů, ten nás asi dvakrát v lásce nemá, nedávno nás před publikem zastavil a kázal opakovat nástup, my ho taky moc rádi nemáme, považujem jeho číslo za podprůměrnou šmíru, což ovšem nemůže mít a také nemá vliv na naše ryze profesionální výkony.

Hudebních klaunů vystupuje v programu povícero a na některá čísla se každý večer upřímně těšíme, obrovská zpěvačka v kostýmu keltské ženy a její droboučký partner a manžel, vibrafonista v ústroji kuchaře, který rozsah svého nástroje rozšiřuje pomocí sklenic, kastrolů a pánví... kytaristé, haronikáři, houslisté, bendžisté... a starý kouzelník, který jednotlivá čísla spojuje řadou krátkých gagů a ohromuje ctěné diváctvo a posluchačstvo neotřelou ruštinou.

Potahuju z krátícího se doutníku a zdravím skupinu gymnastů, někdejší reprezentanti vytvořili přibližně osmičlennou partu a předvádějí fantastické fóry na standardním gymnastickém nářadí, lidi pokaždé řvou smíchy, my se koukáme zezadu a vidíme, že to zas až taková legrace není, občas urputné soustředění těch zdánlivě nezúčastněných členů, jindy bolestná grimasa po ne zcela přesném doskoku, ona ta legrace není vůbec žádná sranda... vzpomínám na jednoho z artistů, který zdánlivě lehce manipuluje s různými

objemnými předměty a přes rameno přitom zuřivě a hrubě nadává své mladé a krásné partnerce, protože mu nestačila včas něco podat nebo naopak odebrat.

Kolem prochází něžná blondýnka a já ji nezdravím, nemá to smysl, za slabou hodinku bude v stříbřitém a lesklém kostýmu uchopena silnou paží svého partnera a vyzvednuta na speciální otočný piedestal, bude se na něm zvolna otáčet jak letící anděl, to vše balancováno na špičce nože a ten nůž drží její partner v zubech... už mnohokrát jsme s Franzem a Zbyňkem dychtivě přihlíželi tomu nádherně mnohoznačnému pohybu, kterým si dívka rovná tu rotující konstrukci těsně nad klínem, a mnohokrát jsme se jí zdvořile ukláněli u dveří a nikdy jsme se nedočkali odpovědi... ale naše teze o hrdopyšné chladné netýkavce nebyla správná ani pravdivá, jednoho večera jsme se všichni sešli na megaakci ve velkém sále, dívka nenuceně konverzovala a mimo jiné nám i vysvětlila, že prakticky nevidí dál než na půl metru a naše zdvořilé němé pozdravy z uctivé vzdálenosti proto nikdy nemohly padnout na úrodnou půdu...

Můj doutník zvolna dohořívá a tak už se budu muset pomalu chystat, jakpak asi bude dnešní program sestaven, někdy máme dlouhé volné bloky a můžeme si skočit na kafe nebo nějak pořešit odběr stravy, Tibor si pravidelně nosí svačinu z domova, ale my mladí a neklidní umělci to řešíme večer od večera jinak, někdy se dá zaskočit až do nejhlubších útrob hotelu a zkusit štěstí v kuchyni, občas je k mání za slušnou cenu docela slušná personálka, někdy má kuchař čas a náladu a jako personálku nám naservíruje nějakou specialitu, nad kterou bychom se jako řadoví hosti pěkně prohlí... někdy je ovšem naopak zaplaven prací a již u dveří slyšíme jeho „dneska vám leda naseru, mám toho moc!”...

Průhledem do kavárny vidím Jáchyma s pomocníky žonglovat s platy plnými talířů, tak to má být, host si musí před

duchem potěšit i tělo, napřed nakrmit, pak pobavit, když to dobře půjde, tak poté dojde i na taneček, hlavně nezapomenout předat na závěr kapele odznáčky, popřípadě čepičku... musí to být stejně děsný, takhle se přesouvat v koloně a na povel, jestlipak taky dostanou aspoň půl dne vycházku? Kolektivní snídaně, autobus, teď se mrknem tady a teď zas támhle, baví nebaví, vsjo ravnó, a večer pěkně šupky hupky na organizovanou večeri a pevně organizovanou zábavu, pak by si třeba někdo chtěl dát ještě panáčka a zatancovat si ještě jeden kousek, ale kdepak, autobus už čeká, soudruzi, hupky šupky z hotelu do hotelu, tak jsme loni byli v té Českoslovačii, Jevgeniji Ivaniči, nic moc, Jelizavetě Petrovně tam vůbec nechutnalo...”

Pečlivě zhasínám nedopalek a zapichuju ho do písku k tomu účelu denně čerstvě sypaného, po schodech vybíhá Franz právě ve chvíli, kdy se v postranních dveřích nepoužitého salónku objeví Tibor a významně klepe na hodinky, však už jdeme, spácháme zas jeden malej atentát na kulturu...

Jáchym se na mne široce zubí, kývne a začíná zavírat velké mnohodílné hlavní dveře. Správně, ještě by třeba někdo čučel na špičkovéj program z chodby zadarmo...

*

ROCKER

potřebuje urychleně nahrát demo a tak se domlouváme, že zajede ke mně a využijeme mých spřažených cívkáčů. Ujišťuju ho, že to bude brnkačka, zvlášt když disponuje fantastickou krabičkou, která simuluje bubeníka, umí hrát několik základních rytmů a dokonce i dva přechody. Jedeme Rockerovým novým jasně žlutým kombíkem. O ulici před tou svou si vzpomenu, že musím ještě do spořky, poprosím Rockera, aby mne vysadil a sám počkal v mé ulici před barákem.

Ve spořitelně jsem hotov za pár minut, zatočím kolem důvěrně známého rohu a strnu v úžasu.

Většinu protější strany ulice, ve které bydlím, zabírá zadní trakt jakési pletárny se spoustou oken obvykle slepých a mrtvých... nyní jsou ta okna ovšem živá až moc a z každého vykukuje několik ženských hlav.

Před naším průjezdem sedí Rocker v pootevřených dveřích svého kombíka, tváří se nevšimavě a zadumaně brnká na dvanáctistrunku.

Bleskurychle se k němu řítím, vleču ho z auta ven a doufám, že z toho neplánovaného mítinku nebude nějaký průser a že si pletařky stačily taky všimnout mne, toho, že je Rocker můj kámoš a že tam narozdíl od něj bydlím.

Můj systém postupného přitáčení stop Rockera moc nena-dchne a tak akci rušíme. Náš odjezd je opět provázen čilým ruchem u oken na protější straně ulice.

“Aspoň bys jim moh zamávat,” upozorňuju Rockera.

“Proč? Nuděj mě... ale týdle, týdle teda zamávám!” vyhrkne najednou a mění svá slova rázně v čin. Rychle se podívám na příjemce, tedy příjemkyni – v posledním oblouku stojí za zavřeným oknem, stranou, sama a jaksi stydlivě zralá... no, velmi zralá žena... na Rockerův vřelý pozdrav odpovídá užaslým úsměvem a drobným pokynutím dlaní.

Nojo... když je někdo přežranej kaviáru, asi mu zas začne chutnat suchej rohlík... nevím a nemůžu to objektivně posoudit, kaviár pojídám zřídka kdy.

*

STUDIUM KONZERVATOŘE BALÍM

v půlce druháku. Prostě už to nestíhám. Krom toho si myslím, že mi ten rok poskytl dostatečné základy pro to, co hodlám v budoucnu vyvádět, trápí mne jen obavy, že teď už nikdy nic nenapíšu, protože si vždycky uvědomím, jakých chyb proti regulím se zrovna dopouštím. Vysvědčení

z prváku a tudíž i jakousi kvalifikaci mám. Nestíhám, počítač nad obligátním klavírem a seškrutanejšma partiturama jasně vítězí na body... a šéf ročníku má pravdu, když mi opakovaně připomíná, že by za mne snadno a rád nastoupil někdo, kdo by ten čas měl a té možnosti studovat si vážil.

Nechť si tedy váží. Usedám k počítači Osborne a opatrně formuluji svou oficiální rezignaci. Je to těžký, ale současně pociťuju i jakousi nelogickou úlevu.

O pár týdnů později se setkám v tramvaji se svým bývalým třídním.

“Tak jak se vede, poručíku? Nelitujete?”

“Někdy jo... ale fakt jsem to nezvládal, pane profesore. Časově... a vlastně ani věcně... možná kdybych změnil profesora na tu skladbu... no, teď už je to jedno, holt jsem to asi neměl správně srovnaný...”

Dívá se na mne zkoumavě.

“Nu, já myslím, že to máte srovnaný docela dobře. Tak hodně štěstí...”

“I vám, pane profesore...”

Potřebovat ho asi budeme oba dva, řekl bych. Po škole se šušovalo cosi o nějaké nemoci.

*

NO A KDYŽ UŽ

Jsem v těch rezignacích, tak se vykrotím i z té kavárny. Poslední dobou jsem z toho prostě unavený, taky budu muset rozštipnout tu Libuši a vůbec... basu po mně přebere Vandin přítel Kamil, profík, skvělejší muzikant a dobřejší kluk, sice spíš kytarista než basák, ale zas výborně zpívá... rozcházíme se v naprosté pohodě, Franz si se mnou poz-

ději dokonce zahraje na mé svatbě, ještě kapele pomůžu při přehrávkách, víc lidí rovná se vyšší procenta, předstírám, že hraju druhou kytaru a když lezeme na pódium, zatrne mi, protože v komisi sedí Radim Hladík... no, snad ty be-glajty zas až tak neprzním, krom toho jsem staženej co to jde... na posledním hraní se trochu zmatlám, není to sice profesionální, ale moc to nevadí, je to jakási staropražská veselice a bujará nálada patří k režii. Na schodech potkám baletku Simonu a najednou mi dojde, že už jí možná nikdy neuvidím, přece jen už má taky věk a biologický hodiny tikají a nemůže hopsat v tom pavím peří a vyhazovat nohy věčně... chci jí to všechno říct, ale vlastně ani nemusím, ví to všechno stejně dobře jako já, potichu se obejmeme za sloupem v mezipatře a chvílku tam stojíme bez hnutí a já si o její dlouhý rusý vlasy opatrně otru jednu dvě slzy.

Ach jo... budeš mi chybět, kavárno na vedlejší třídě...

*

JEŠTĚ JSEM SI TĚ SVÁTOSTI MANŽELSKÉ

ani pořádně neužil a už jsem zas rozvedenej, to byl teda sakra fofr... a už zas mne svrběj prsty, jenže není s kým hrát a na co hrát, aparát jsem prodal ještě před svatbou a zbyla mi jen basa bez ničeho, klaviset Weltmeister je taky dávno v čudu... ale nějaký to nahrávání by se zkusit dalo, technika už zas pokročila, začínaj se objevovat domácí studia na bázi vícestopých kazeťáků a různý rytmy vyluzující mašinky, Vlasta Peřina předvádí v kavárně Carioca svou novou Yamahu RX-5 a po skončení produkce se do užaslýho ticha ozve zoufalej výkřik “Japonci vražděj český muzikanty!”...

Rozvedenej nadporučík s minimálními provozními náklady nějaký ty prachy má a když není zbytlí, může si přece vzít půjčku... po konzultaci s bývalými spolužáky z konzervatoře si koupím jetej synťák Roland JX3P a pídím se po nějakém tom vícestopém kazeťáku, ve Vodičkovy před vitrinama vývěskový služby mám už vystátý důlky, Síla Tam Nahore se zas jednou slituje, zničehož nic se objeví ten správnej in-

zerát, někdo prodává čtyřstopák Fostex, je to teda rána, ale když chce voják mít, musí se starat, volám a jedu, ocitám se v bytě maníka, kterej se právě vrátil z Japonska a zjistil, že má na krku jiný problémy než hraní, s magičem jsme domluvený hned, vedle stojí nějaká podivná bedna se spoustou knoflíků, ptám se wocogoes a je mi představen automatický bubeník Roland TR909, pochybuju, že ho tady někdo už viděl, maník by ho možná i prodal, ale dvě rány jsou nad moje síly, takže zůstávám jen u původní a jediný položky, odcházím s magičem v tašce a u dveří mne maník zastaví a apaticky povídá “no dobře, tak kolik bys teda dal?”

V šestnácti jsem s pokusy o sólové nahrávky začínal, ve třiceti mám sice ryze amatérské, ale přece jen kompletní vybavení... nadšeně se vrhám do spolupráce se sebou samým, jen počkejte, teď to teprve rozbalím...

*

SEDÍM NA NÁVŠTĚVĚ

u Franze, nedávno se oženil, kecáme o ničem a upijíme pivo. V kavárně se toho za rok moc nezměnilo, ale případný další klávesy by možná nebyly na škodu a já klávesy mám, takže provádíme takové opatrné námluvy... do pokoje najednou nakoukne Franzova mladá a nesmělá žena.

“Františku... už jsou asi zase tady...”

“To sou ale hajzlové... no, co se dá dělat... musím vypadnout, ale ty to v klidu dopij...” říká Franz během natahování džín a mikiny. Nechápu, co se děje, Franz jen kývne hlavou k oknu a mizí z pokoje. Na chodbě klapnou dveře.

Přistoupím k oknu a dívám se na ulici. Pod okny stojí vojenský UAZ.

“Víte... on má jít František na vojenské cvičení... ale moc se mu nechce... tak se nenechá nikdy a nikde zastihnout...”

“A kam šel teď?”

“No... on to vždycky vezme přes střechu a někam zmizí...”

Zakloním se v křesle a rozesměju se. Z předsíně se ozve dlouhé zařinčení zvonku.

Pár let po Sametu vidím v televizi jakousi elektrifikovanou country kapelu, jak se vozí v uniformách na džípech a zpívá vojenské písně. Užasnu, když mezi muzikanty rozeznám Franze. Hraje a zpívá s takovým zápallem, jako by se v tom maskáči narodil...

...inu, odříkaného chleba největší krajíc a koho chleba jíš, toho píseň zpívej...

*

VRÁTIL JSEM SE

a v kavárně prožíváme asi nejlepší muzikantské období.

Zpěvové party převzal Kamil – s Vandou se vzali a na cestě je přírůstek do rodiny. Používáme dvoje klávesy a vypadá to na troje – bubeník si pořizuje Korga poly 800 a přes MIDI ovládá mou devětsetdevítku. Tenhle Roland se vůbec v kapele pevně usadil, některé věci už jedeme jen s autematem, máme pouze problém s jeho rychlým programováním. Ukládání dat na magnetofonových kazetách není nijak zásadně spolehlivé a nahrávání série trvá příliš dlouho. Do výzkumu problému se dokonce zapojuje i Technická správa – požádám Lukáše, zda by nevyvinul nějaký převodník mezi MIDI a Ozzym... naštěstí včas zjistíme, že tenhle úkol už vyřešili Japonci. Do kapely pořizujeme jeden z prvních samostatných sekvencerů – Roland PR-100. Tahle bedýnka bohužel používá nestandardní dvoupalcové diskety dostupné pouze za devizy – a tak je Tibor donucen v zájmu kapely podstoupit dost ponižující proceduru a přes obchodního partnera vyvekslovat pár mařen. Učiní tak s nechutí a po skončení operace praví, že už to nikdy nechce zažít...

plně ho chápeme a doufáme, že nebude muset – přes různé šedé dodavatele nakonec získáme celých dvacet disket, což by mělo stačit na celý repertoár..

Dva vnitřáci kapitáni využívají v krajní nouzi služeb alternativní ekonomiky... moc pěkná vizitka pro režim, jen co je pravda.

Tibor nám to ovšem vrátí celkem vtipně a z nečekané strany... jednoho dne nás seznámí s mladou atraktivní dámou. Není to zpěvačka, jak mylně předpokládáme, ale módní návrhářka.

V budoucnu půjdeme za fešáky.

Dáma nám předloží spousty barevných skic a nakonec dodá jednak pytlovité obleky barvy bílé kávy a druhak barevné mikiny různých střihů a barev. Každá studie je pochopitelně přísně podřízena konkrétnímu hráči, jeho postavě, barvě očí, povahovým rysům a délce chlupů na prsou... a příslušná analýza taktéž pochopitelně něco stojí.

Nejsme nijak zásadně přesvědčeni a perfekcionista Franz prská naprosto nepokrytě, označiv zajisté pečlivě vybraný materiál obleků za hadr. Nicméně si nakonec všichni odnášíme svou náruč textilu domů, zatímco do dámina vlastnictví přechází podstatná část kapelového rezervního fondu..

Příští den hrajeme – poprvé v nových úborech. Akce má vyšší společenskou důležitost a Tibor proto nařizuje nasazení obleků barvy bílé kávy v kombinaci s jednobarevným černým či bílým tričkem. Stavíme aparát, zapojujeme kabely... Franz nikde. O nic zatím nejde, kytaru si zapne za pět minut. Převlékáme se do obleků. Franz stále nikde.

Deset minut před zahájením stojíme na pódiu za zataženými sametovými závěsy, oděni v oblecích barvy bílé kávy.

Boční závěs se rozhrne a na pódium vkročí Franz, taktéž v obleku barvy...

...zářivě a čistě bílé.

Zatímco poněkud zmateně sledujeme blížící se andělský zjev podivně kontrastující s černou řepou a plnovousem, zapojuje si Franz chvatně krabičky a přerývaně vykřikuje různá bojová hesla.

“Kráva je to! Říkal jsem to? Říkal! Čím myslíte, že to barvila? Leda tak cibulí, volové! Ci –bu –lí!!! Za tři litry kus! Takovej hadr!”

“Co se stalo, Franzi?” ptám se mírně.

“Co... no co asi? Jsem snad něký prase, abych na sebe natáhnul něco nevypranýho? Na třicet jsem to pral... na třicet! Jak prvničku... a koukněte, jak vypadám! Kráva je to, normální kráva!”

Nakonec na tom Franz vydělal – jediný vypadal na pódiu čistotně. My ostatní, v barvě bílé kávy, jsme vedle jeho cukrově bílého dresu působili trochu, ehm... nevypraně.

*

AGILNÍ SOUSED PETR

nás dostal do televizní soutěže, sedíme ve studiu na pravé straně arény a naše barva je modrá, reprezentujeme volné sdružení číšníků, tanečnic a hudebníků, velká cedule pod námi nese jméno týmu, Kamilem původně navrhovaná zkratka “PaM”, to jest “pinglové a muzikanti”, nebyla schválena, inovované “ČUM”, to jest “číšníci, umělkyně, muzikanti” taky ne, nakonec tam tedy stojí podivné “ČMU”. Soutěž je klasickou ukázkou odpolední zábavy pro lidové vrstvy, pro nás sprosté lidi, kurva, dva týmy odpovídají na lstivé otázky a předvádějí různé veselé scénky, jeden postoupí dál a druhý jde domů, o postupujícím rozhodnou

svým hlasem televizní diváci, do toho se občas pouštěj písničky méně známejch kapel, polovina jde dál a polovina vypadne, o postupujících rozhodnou svým hlasem televizní diváci, hlasujte na korespondenčních lístcích, pokračování za měsíc, celostátní sledovanost... ve skutečnosti jde pochopitelně pouze o to, aby se uživil dramaturg, scénárista, režisér a jeden kompletní televizní štáb, soutěžící jsou jen komparsisti a jsou taky tak placeni, všechno stojí na jednoduché kalkulaci, totiž že si jak přímí soutěžící, tak pouštěné kapely naposílají v touze po postupu spousty korespondáků a akce má tím pádem sledovanost jedna á.

Nevím, kde Petr celou záležitost vyslídil, každopádně postavil svůj tým, zúčastnil se a v prvním kole vypadl, nicméně se stačil sprátelit s dramaturgem a v honbě za další porcí soutěžících kašpárků dohodil mne a celou tu muzikantsko-číšnicko-baletáckou sebranku jakožto zajímavé vybočení z monotónně se opakujících svazáckých organizací, zemědělských družstev a státních podniků.

A teď jsme tady, vedeme si docela dobře, baletky na nás trochu zapracovaly a tak kolektivně předvádíme docela vtipné taneční číslo na jednu z mejch písniček, bohužel zjišťuju, že to, co leze z Fostexu, hraje v televizi pěkně blbě, no co naděláme... na lstivé soutěžní dotazy odpovídám hlavně já a jsem dost za chytrýho, na pana Štercla v legendárním "Souboji s pamětí" sice nemám, ale taky leccos vím – hlavně proto, že jsem se od Petra předem dozvěděl sice nikoliv přímé otázky, to už by byl podvod neslučující se s morálkou dobrého soudruha, ale rámcově vymezení oblastí, do kterých dotazy půjdou. Naběhnu si akorát ve výrokové logice, zrovna v sekci, která by mi měla být vlastní, řešení je jednoduchý, jenže já neměl nikdy rád zkoušení u tabule, tak prostě vypnu mozek a plesknu špatnou odpověď, přitom ještě než si sednu, vidím jednoduché a elegantní zdůvodnění, mnohem přímočařejší a efektnější, než to oficiální, no nezabili byste ho? K dovršení potupy se zrovna tenhle záběr nepovede

a já musím se širokým úsměvem znovu odpovědět blbě, ach jo, to se zas v noci vodkopu... na závěr pořadu jako přijde Tibor v novém ohozu a vyzve nás, ať nevotravujem diváky a radši něco zahrajem, druhá moje skladba z Fostexu jde pod titulky, šaškujeme v pestrobarevných mikinách bez sak a s nástroji bez kabelů, zvuk zas na hovno, s tím už holt nic nesvedem, ale bráno z jinýho úhlu – kterej amatér měl kdy hned dvě věci v televizi, no ne? To vše za šedesát šest korun na hodinu a bez tantiém a dalších požitků vyplývajících z autorských práv, nekupte to.

Užíváme si svou hodinu televizní slávy, mám najednou několik nových známých i v rámci Technické správy, na zvědavé dotazy, kolik to hodilo a jestli jsem z toho vejvaru zaplatil stranickou známku, odpovídám, že tak velkou známku Strana dosud nevydala a novýho mercedesa že parkuju za rohem, aby soudruzi nezáviděli.

Vymyšlená strategie funguje, posíláme si spoustu koresponděáků, měníme rukopisy a angažujeme známý... po čtrnácti dnech je jasný, že postupujeme, bohužel se taky proflákne, že ze všech pouštěných písniček dostala nejvíc hlasů písnička naše, jenže ta přece postupovat nemůže... a tím se situace zkomplikuje.

Předprojektové nadšení nás už totiž stačilo opustit a dostavuje se realizační vystřízlivění.

Po zralé úvaze a týden před natáčením dalšího dílu sdělujeme dramaturgovi, že když naše písnička nemůže postoupit, nemůžeme holt my nastoupit. Nepotřebujeme šaškovat v televizi, protože třikrát až pětkrát tejdně šaškujeme před živejma lidma. Nepotřebujeme šedesát na hodinu, v kavárně jsme na tom líp. Jde nám jediňe o propagaci a když nám ji soutěž neposkytne, nemáme důvod soutěžit.

Nezdokumentovaná a do análů československé televize ne-

zanesená, leč zcela regulérní stávka komparsistů.

Již legendární Jaroslav Hašek popisuje, čeho všeho jsou schopni kupříkladu poslanci, aby nepřišli o volné lístky na tramvaj. Tady jde podle všeho o krk celému štábu a tak večer před prvním natáčecím dnem nastoupí v bočním salónku kavárny sám dramaturg a nestačíme koukat, co všechno by pro nás mohl udělat... slibů padala spousta, pamatuju si pouze na hodinový televizní medailónek naší kapely... nakonec tedy souhlasíme, koneckonců už jsme přípravě na druhé kolo věnovali nějaký ten čas, a s ukojeným dramaturgem se přátelsky rozloučíme pomocí poněkud drsného žertu - vyzveme ho, aby vyplázl jazyk co možná nejvíce, uchopil ho do prstů levé ruky a pevně držel, v této nepohodlné pozici vyslovil větu "Pro koho přijel ten autobus?"... a když tak učiní, všichni zařveme "Pro tebe, ty debile!"...

V uvolněné natáčecí atmosféře předvedeme mnohem lepší výkon než minule, hrajeme na logára a flašky a zobcové flétny a zorganizujeme totálně potrhlou televizní besedu o stavu společnosti (cedulku s označením RSDr. před jedním z besedujících nám ovšem režisér nepovolí).

Ze soutěže vyletíme takovým fofrem, že by závistivě koukala i sama Valentina. Počítali jsme s tím, takže žádný smutek v poraženém táboře. Hodinový medailón s námi televize kupodivu nenatočí.

Stejně to byla zajímavá doba, když se tak člověk otočí a vybaví si všechny ty odpolední zábavné pořady, besedy se svazáky a komponovaná hudební pásma, v nichž písničky hvězd první kategorie přezpívaly hvězdy kategorií nižších, to vše pro blaho společnosti a veselejší a lepší socialistické budování... a po Sametu se člověk dozví, že všichni umělci vlastně byli proti a každé protestoval a vedl soukromej odboj a do Ruska přece nikdo nejezdil...

...to by jeden nevěřil, jak to všechno ten chudák Pavel Liška stíhal... a těch převleků, co musel fofrem zmáknout.

*

DOBA NÁM NĚJAK STŮNĚ

a kultuře se to nevyhne, přestavba kam se podíváš, ale In-turist začíná nějak pokašlávat, je míň lidí a tak i míň hraní, mám čas na filosofování, když se tak koukám kolem sebe, vzpomínám si na Davidovo vyprávění o kulturním vyžití u nich v rodné vesnici a o jakémisi místním buranovi, který se na každé tancovačce hned začne prát, všichni ho seřezou jak koně a vyhoděj ze sálu, on jde domů, umeje si krev z obličejů a převlíkne košili, vrátí se a začne se prát, zbijou ho zas, jenže počtvrtý nebo popátý už to nikoho nebaví a jdou teda radši domů oni a tak buran ovládne zábavu a stojí tam co vítěz, nějak takhle to dopadá s celou naší společností, prostě už to nikoho nebaví a buran vykládá cosi o bojlorech.

Už dávno nemám Rolanda, nestačil tempu doby a měl mizerný MIDI, od jinýho barovýho muzikanta jsem koupil ze zámoří dovezenou zbrusu novou Yamahu DX-11, peněz jak za kozu, na půjčku mi museli ručit hned tři nekolektivní kolegové, prodávající se bál podepsat kupní smlouvu, aby ho nezavřeli, je fakt, že to napálil co to šlo, na druhou stranu mně to bylo jedno, jinak bych se k těm klapkám nedostal ven nejezdív a krom toho jsem věděl, že do roka je splaceno (a taky bylo). Největší přestavbou v kapele prochází bezesporu bubeník Zbyněk, už dávno nehraje na bici (všechno řeší strejček Roland a jeho mašinky), odešel i od vnitra (nechtělo se mu do načalstvem vyžadované a silou vymáhané vejšky) a nakonec opouští i nás, docela ho chápu, deset let v jedný kavárně, na rozloučenou pořádá banket jen pro kapelu v nové luxusní restauraci kdesi na periferii, kde nastupuje jako skladník, Franz vyjadřuje pochybnosti, jestli bude dost jídla a jestli kuchař vůbec umí vařit a ví, co to je chilli, když vylejzáme z taxíku na parkovišti před nízkou novostavbou, stojí ve dveřích obrovskej chlap v bílém a s ďábelským

úsměvem se ptá, kterejže je to ten hladovej nedopepřenej, u stolu začíná Franzovi od prvních minut očistec, my máme předkrm na talířku, Franz ho dostane ve vaně, následně je mu přinesena mísa obrovských řízků na zeleném listě, musím ocenit, že se drží statečně, hází to do sebe jak lopatou a ještě se stačí bavit, v dalším kole se objeví na stole nějaká masová směs a ve dveřích lokálu kuchař, se zájmem pozoruje Franze, jak nabírá první sousto, já už ochutnal a jsou to docela šavle meče, Franz maličko přibrzdí, než polkne, patrně má těch mečů trochu víc, než my ostatní, ale i nadále zachovává dekorum, odpovídá Kamilovi na jakousi otázku a jakoby roztržitě si přisype trochu pepře, kuchař se ušklíbne a mizí... o něco později si odskočím a když si myju ruce, vtrhne dovnitř Franz, vrhne se ke kohoutkům, prudce roztáčí studenou s výkřikem “ty vole mně ta huba snad uhoří” a poté lačně a dlouho chlemtá...

Na jedné akci potkávám Rockera, jezdí teď holit ve dvou do Němec a nabízí mi, ať jedu taky, dlouhý prachy, ale nic pro estébáka, tak tolerantní už by vnitro asi nebylo. Moje bejvalá kámoška z hotelový recepce mi představí svýho novýho kámoše Ivana, sympatickej kluk, zpěvák a kytarista, potřebuje natočit nějaký demo, jejich kapela má šanci dostat se na Lyru a já prej mám doma studio, domluvíme se, Ivan dorazí s kytarou na rameni a s rockmanem na opasku, čtyřstopý Fostex ho nijak přehnaně nenadchne, ale něco málo natočíme a navíc si slušně pokecáme, shoda zas jednou přesahuje výšku nálevny, krom toho spolupracuje s jistým Matoušem, něco mi sepne, upřesňující otázky potvrdí, že skutečně jde o mého někdejšího spolužáka z konzervy, mezitím se ovšem z trochu arogantního fracka stal uznávanej skladatel a aranžér, nojo, měl na to a do služeb nechodil, budiž mu to přáno...

Už zas chodím do kavárenskejch schodů jak po flámu do kolbenky, je jasný, že brzo skončím, podle všeho brzo skončí celej ten systém podnikovými er ó há kluby podporovaný

poloamatérský zájmový muziky, buď plný profi, nebo out... Sila Tam Nahoře zas jednou špásuje, Ivan s Matoušem mají zkušebnu v suterénu vily prakticky proti mému hotelu, jdu je navštívit, Matouš má stejnou Yamahu jako já, ale k ní nějakou šilenej MIDI zvukovej modul od Rolanda, hraje to jak prase, ale prachy aby do toho člověk sypal vidlema, pro amatéry už to asi nebude... možná se nakonec dám taky na to český kántry a nadrtím bendžo z Mlžnejch hor, akustický nástroje jsou ještě pořád levný, tedy ty levný...

Skončil jsem v hotelu po oboustranné dohodě, jaksi mimochodem se přes vše včetně kultury převalí vlna pendreků z Národní, nastává čištění chlívů Augiášových, musím si to sám se sebou taky nějak srovnat, šilenej MIDI zvukovej modul od Rolanda si sice nekupuju, ale mám ho dlouhodobě půjčenou a připravuju album s názvem Růžová budoucnost, aspoň se ze všeho vykecat formou textů, točím ve vyklizeném špajzu u Utržený Nástěnky, Ivan to nazpívá a nahraje kytary, sám má taky docela stresy, postoupili na Lyru a basák kapelu šokoval prohlášením, že jim všem děkuje za spolupráci a písnička je jeho, nastane kolem toho dost nechutná tahanice, snažíme se s Matoušem bojovat po Ivanově boku, ale je to jako obvykle na hovno, basák to na Lyře odehraje s novou partou a z původně zajímavý písničky udělá sračku, po který neštěkne pes.

Nastává éra podnikatelská, snažíme se s Matoušem sehnat prachy na vybavení pořádnýho studia, Matouš kamarádí s bejvalým vekslákem, který po Sametu mohl přestat šudlat dvoumarkový kšefty pod stolem v Alcronu a vybalit to ve velkým, teď by nám to studio moh koupit levou zadní, pokud bude adekvátní protislužba, párkrát se sejdeme v kavárně, je to docela zajímavý spojení, vekslák s estébákem, nechtěnej a netušenej symbol časů nadcházejících, bavíme se u campari, občas vekslákovi říkám, že bych takový jako on docela rád zavřel a on se směje a přátelsky praví, že už to asi nestihnou a ať si na něj dám panáka, protože mám na rozdíl

od něj houby prachy, je to pravda a on se evidentně dobře baví, jeho znuděná krásná žena projeví přání prásknout si na střelnici ze škorpiona, mám už nakročeno od podniku a tak zvažuju, že bych ji to možná umožnil, případný postihy už mi můžou bejt u levý kejty...

...sedím s panákem myslivce na kraji baru jako jakási podivná vekslákova ochranka a sleduju, jak se k němu lísá významný soudce městského soudu pro Prahu iks, servilita z něj přímo kape, když vypráví, co všechno může přikrejt a jak jeho ségra tahá vojetý auta z Německa, hezky se nám ta demokracie vybarvuje, akorát se mi z toho maličko zvedá kufr, veklsák si jde odskočit a soudce sedí na baru chvílku sám, zavadí o mne očima, nasadím tvrdý pohled, pozdvihnu k němu svého tekutýho přítele a líně pronesu “zajímavý historky, pane doktore... jakže se to vlastně jmenujete?” a vidím úlek v tý nařvaný držce, došlo mu to, když se vekslák vrátí, končí debata po dvou větách a soudce mizí, hajzl jeden křivá, celá ta etuda byla sice dětinská a totálně na hovno, ale potěšilo mne to...

*

NEÚNAVNÝ SOUSED PETR

připravuje s amatérským divadlem novou hru, je to taková alegorie na Samet, dělám jim k tomu scénickou hudbu, jde o lehce potrhlý příběh pilota váhajícího mezi stranou Návětrnou a Větrnou, součástí scény jsou filmové dotáčky, Petr má docela slušnou videokameru a žádá mne o součinnost, proč ne, hrajeme skrytou kamerou snímané tajné agenty blíže neurčených temných sil, nejprve dostáváme instrukce poblíž jisté budovy na nábřeží, poté vynášíme papírové bedny tajných dokumentů a nakládáme je do velké černé limuzíny a nakonec je pálíme na poli kdesi u Tuchoměřic, mám na sobě jakousi starou modrou uniformu a čepici námořního kapitána, často se stavím do pozoru a salutuju... premiéra proběhne v Lucerně, sedím na improvizovaném zvukařském stanovišti a pouštím svou geniální muziku, představení málem nezačlo, protože jakýsi kámoš nových

mocných zabral jednu televizi, bez které se hrát nedalo, odmítal ji vydat a přitom se choval natolik arogantně a požíval takové argumenty, že by si to dřív sebevětší bolševik asi nedovolil, Petr později sepíše stížnost, která pochopitelně zapadne bez odezvy...

...ale teď už hra hladce běží, Petr v hlavní roli pilota plachtí nad záběry Kotlinky, dost těžkej atletickéj výkon, celou dobu musí ležet na břiše na polovysunutém prkně, držet se přísně vodorovně a mávat nohama i rukama ve vzduchu, na pozadí se objeví naše agentsko-paličská sekvence, diváci se smějí, posouvám Fostexe na další hudební segment a uvědomuju si, že jsem vlastně svým způsobem sehrál sám sebe, kapitán ve starý vyřízený uniformě, kterej se často staví do pozoru a zbytečně salutuje...

...kampak asi doletíš, pilote z Kotlinky? A přistaneš na straně návětrné nebo větrné?

„Situace ještě zdaleka není beznadějná, soudruzi... máme přece zbraně!“

*(poslední věta nedokončeného projevu
delegáta HV KSČ před jeho inzultací
na celoútvárové schůzi po 17.11.1989)*

ESTÉBÁK OPOUŠTÍ PALUBU

aneb

POSTUPNÉ PROZŘENÍ A SAMETOVÉ SOUVISLOSTI

STOJÍM V ÚTROBÁCH

Svatovítského chrámu na Pražském hradě, zmítán rozporuplnými pocity. Na můj vkus je dost časně ráno, ale únava z nevyspaní vhodně doplňuje image tvořené několikadenním strništětem, odrbaným zeleným kabátem a sepranými džínami. Zvědavě si prohlížím prostory, ve kterých jsem byl naposled jako děcko a které si téměř nepamatuji (děs, který ve mně tenkrát vyvolaly zvony rozburácené právě ve chvíli, kdy jsme sestupovali z věže, si ovšem pamatuju dodnes) a současně si decentně kontroluju pozice a pohyby, abych něco nezvrtal.

Jsem tu dnes totiž v roli věřícího a nemám k tomu ani ty základní předpoklady.

Anežka Česká už zamotala hlavu leckteré osobě duchovní i světské, ale celý jeden státní rezort se kvůli ní plašil patrně poprvé. Zvěsti o brzkém svatořečení, plánovaná celonárodní pouť a související přípravy způsobily podle všeho politickým i veřejným špičkám kopřivku a vředy a původně vágní obavy nenápadně přerůstaly až v hysterii. Bylo jasné, že vnitro nezůstane stranou a svým aktivním přístupem zase jednou zasadí zaprodancům a ztroskotancům pořádnou řachu.

Ne, že bych vůbec nevěřil v nějaké vyšší síly, ale kříž ani jiný symbol ke své víře nepotřebuji, takže mne církevní tanečky kolem nějaké za života neprovdatelné a dnes už dávno mrtvé šlechtičny nechávaly v klidu. Byl jsem ovšem stále služebně nejmladší soudruh (v neměnné sestavě útvaru je tento post setrvalý, stejně jako zůstává navždy novým třeba Nové Město pražské) a tak bylo jasné, že se do jakékoliv související operace osobně zapojím.

Kdo by to byl čekal... no fakt, zapojil jsem se.

Podzemní sál praská ve švech, na pódiu uniformy, zlatejch hvězd jak nadefekováno, do mikrofonu hřímá jakýsi generál. Jsem sice služebně nejmladší na svém oddělení, ale různých příprav či bojových rozdělení už jsem absolvoval bezpočet, takže burácivý projev mazácky propouštím ušními trubkami, vzorkuji s nízkou frekvencí a čekám na konkrétní formulace úkolů. Energická slova se odrážejí od stěn.

“Soudruzí, tyto síly... chystají shromáždění... nutno překazit... celonárodní pouť... svatovítský chrám... ano, soudruzí, všemi prostředky...” (blablbla, zatím nic zajímavého pro soudruha kapitána) “...i přes to pravděpodobně proniknou... přímo na místě... a proto...” (pauza s dramatickým nádechem, bacha) “...bylo rozhodnuto, že...” (tak už to vysyp)

“...vy, soudruzí, vy tam ty věřící půjdete dělat!!!”

A to je mi pěkná taškařice, poslyšte.

Zatímco se aula zvolna probírá z ohromení, generál pokračuje. Vysvětluje detailní opatření na přístupových trasách, upřesňuje počty a způsob nasazení, upozorňuje, že akce byla expertním týmem připravována řadu měsíců.

“Takže, soudruzí: má k akci někdo nějaký dotaz?”

Vpředu vlevo se váhavě zdvíhá jakási ruka.

“Slyším!”

“Soudruhu generále... když je to teda tak připravený, tak já nevím... ale přece jenom... nebude to divný, když v tom kostele budem akorát samý chlapi? Nemělo by tam bejt taky aspoň pár ženskejch?”

Generál se hluboce zamyslí.

“Poslyš, soudruhu... na tom něco je! Expertní tým to zohlední při dalších podobných akcích!”

Na navazující, vlastní, ryze soukromé přípravě jsem se rozhodl, že do chrámu vstoupím v podobě prostého občana mírně buranského typu. Ošuntělý ohoz, nevyspalý a neoholený ciferník. Když se blížím k majestátnímu vchodu, přistoupí ke mně jakýsi strážmistr a požaduje občanský průkaz. Potěšen správnou volbou převleku se záměrně zmateně chvílku šacuji a oklepávám, poté tasím své červené eso a se zájmem sleduji barevné proměny tváře pod brigádýrkou. Vstupuji a záhy stojím v útrobách katedrály, zmítán rozporuplnými pocity.

Jak by řekl továrník Zdeborský, je to okavypulné.

Kromě několika postav v klerikách a ornátech nebo jak se všechny ty hacafráčky jmenujou se prostorem pohybují ve dvojicích, trojicích či sólově desítky mužů v oblecích a kravatách, z nichž jako věřící vypadá jen málokdo, zatímco na policajta lze otipovat prakticky kohokoliv. Jednomu expertovi čouhá z kapsy saka Rudé právo, druhý rychle a našťavaně listuje výtiskem Katolických novin – patrně hledá sportovní stránku.

Mám slabý pocit, že je něco trochu špatně.

Vstupuje drobná stařenka v černém; pokud to není kolega maskovaný ještě lépe než já, musí jít o nějakou venkovanku, která přijela odkudsi z podhůří nějakým jiným vlakem, než byly ty z různých důvodů v celé železniční síti zastavované. Je chladné březnové ráno a od země to pěkně táhne, ale stařenka je obuta do lehkých vyleštěných bot a tenkých černých punčoch. Padá na kolena a vroucně se modlí. Několik mužů v kravatách přihlíží se zjevným despektem, kdosi se zasměje.

Mám neurčitý pocit, že je něco špatně.

O několik desítek minut nebo snad stovek hodin později končí slavnostní mše. Nemám moc přehled o čase, jsem ospalý a většinu energie jsem vybryndal na pečlivé sledování okolostojících – nikoliv, abych je prásknul, ale abych se sám neprozradil vynecháním nějakého podstatného úkonu. Vedle mne stojí muž o něco málo mladší, o něco méně neoholený, o něco pečlivěji oblečený. Na zádech má baťůžek, podle všeho posnídal něco s česnekem, ale mši sleduje s nadšením a slouží mi jako vzor, ceremoniář, lord strážce protokolu. Od oltáře zazní zpěvavě “obejměte se”, můj soused se ke mně obrací a rozpřahuje náruč. Činím totéž a během krátkého objetí se snažím nemyslet na Jidáše. Koutkem oka vidím v okolí zmatené reakce některých mužů v kravatách. Mám pocit, že slyším zvonek, ale nejsem si jist, protože se má mysl dosud zaobírá Jidášem a třiceti stříbrnými v česnekovém zábalu... v té chvíli se dav zavlní, řada věřících pokleká a několik mužů v kravatách prudce vyráží na zmatený úprk.

Mám silný pocit, že je tu něco hodně špatně, abych kurva neklel...

Je šestého března roku tisícího devítistého osmdesátého osmého.

Pokud bych měl někdy co nejpřesněji definovat časoprostorové souřadnice onoho “bodu obratu”, v němž jsem definitivně ztratil víru v socialismus, přesněji tedy v reálný socialismus v místním provedení, bylo by to právě v tento den a v malém výčepu na Pohořelci. Seděl jsem sám v koutku, třel si neholenou bradu, nepřítomně čučel oknem na mokrou dlažbu, upíjel grog a snažil se o správnou kategorizaci. Mým třídním nepřitelem je tedy ta babka, co si odírala zmrzlá kolena, a ten kluk, co mi dal sice česnekovýho, ale ryze upřímnýho hubana. Mým druhem ve zbrani a ideovým soupeřem je naopak švejhula s ručičkou v kapse, jouda, co se tý babce smál, a největší vtipálek před Bohem, který, včas neuniknuv svatému přijímání, odmítl hostii řka, že již snídal. Z hlediska ideového a třídního je toto rozdělení bezesporu zcela korektní, ovšem z hlediska mé osobní morálky totálně na piču, milá Valentino.

*

DO SOCIALISTICKÉHO TÁBORA

vtřhla soudružka Pěrestrojka, ale neměla to tady holka vůbec lehký.

Někteří nepřizpůsobiví občané mají snad nějaké námitky nebo co. Drobné neshody se postupně vyvinou v pravidelné kolektivní sprchovačky na Václaváku. Nic netušící Přemek se chystá do kina, jeho choť prý zakoupila lístky do kina Blaník. Jako vždy upravený a s kravatou nás opouští kolem páté a kolem šesté je opět zpátky, upraven postatně méně.

“Jaký bylo kino?” tážu se, jda náhodou kolem. Přemek vypadá trochu vykořeně, ale použitá slova, tvary, větná stavba a dikce jsou akurátní jako vždy.

“Vím já? Vyjel jsem z podchodu na Můstku po pohyblivých schodech přímo před hadice, kdosi mne praštil obuškem, někdo jiný mne popadl za ruku a otočil... a jel jsem zase po pohyblivých schodech dolů do podchodu...”

SEDÍME NA SCHŮZI

základní stranické organizace odboru a pod bdělým zrakem delegáta z hlavního výboru řešíme důležité otázky v kontextu probíhající přestavby. Stranická skupina našeho oddělení má referát o stavu na pracovišti. Standa předčítá pevným hlasem předem připravený text, v jehož závěru oznamuje přítomným, že naše oddělení plní zadané úkoly a že komunisté jsou příkladem ostatním. Standardní závěrečná floskule.

Po chvílce ticha zvedá ruku Lukáš.

“Hele... Stando... ten konec byl jako co? To jako že my tady jsme příkladem Přemkovi, kerej nás všechny naučil řemeslo? To myslíš vážně?”

Standa nervózně poposedá, soudruzi z jiných skupin udiveně vzhlížejí, za předsednickým stolem je rušno. Delegát há vé si bere slovo.

“Soudruzi, nezabihejme do podrobností... navrhuji postoupit k dalšímu bodu... jak jistě víte, dochází k jistým personálním změnám ve složení há vé ká es čé...”

Tentokrát zvedá ruku Roman.

“Ano, to víme... mne by, soudruhu, v této souvislosti zajímalo, jak může být členkou hávé soudružka Znáčková, která byla v minulosti potrestána za potlačování vnitrostranické kritiky?!?”

Šum za předsednickým stolem se zvyšuje, ale Romanův dotaz putuje do zápisu. Schůze poté končí. V neuspořádaném houfu se vracíme do vily.

“Tys mi dal s tím Přemkem,” vyčítá Standa Lukášovi. “Já to člověče opisoval z nějakýho starýho referátu a tohle jsem

překouk... taková pitomost... a hele, Romane, a to s tou Znáčkovou má bejt jako co?”

“Pěkná malá domů, co jinýho,” odpovídá Roman. “Znám tu ježibabu ještě z espécéčka... jenže von jí voprašuje sám soudruh předseda, víš... no, jsem zvědavěj, co s tou mou otázkou udělaj... uvidíme, uvidíme...”

Vidíme poměrně brzy.

Po Romanovi vystartuje nadřízený orgán, obviňuje jej z nepravdivého nařčení vyššího funkcionáře strany a navrhuje potrestání. Stranická skupina protestuje, nadřízený orgán přitvrzuje a potrestání nyní hrozí nám všem. Ostatní oddělení nás zrovna v lásce nemají, ale základní organizace se Romana zastane též. Předseda ZO v tomto smyslu informuje nadřízený orgán. Oflastrovat celou ZO – to už by byla fakt silná káva. Nadřízený orgán ustupuje. Je svolána mimořádná schůze, na kterou se opět dostaví delegát hlavního výboru. Přednese obsáhlý referát, v němž obhajuje pozici soudružky Znáčkové, stahuje veškeré návrhy na potrestání, varuje před vnitrostranickými rozbroji v náročném období přestavby a navrhuje záležitost ukončit s tím, že nikdo nebude potrestán a nikdo nebude štourat do zvolení soudružky Znáčkové. Vedení ZO a členové ostatních skupin si ulehčeně oddychnou, průšvih je zdárně zažehnán.

Naše skupina si vyměňuje tázavé pohledy. Ruku zvedá Aleš zvaný Klymín.

“Soudružky a soudruzi, po vyslechnutí příspěvku tady soudruha z há vé...”

Delegát se lehce uklání.

“...navrhuji dát do zápisu, že vystoupení delegáta hlavního výboru na této schůzi bylo politicky naprosto pochybené!”

Aleš usedá, delegát třeští oči, předseda si obouruč podepře zpoceně čelo...

*

TAK NÁS KONEČNĚ DOSTALI.

Naše oddělení projde reorganizací a bude se stěhovat do hlavní budovy, kde několik místností uvolnila rovněž reorganizovaná Prazvláštní Správa. Vzhledem k celkové situaci to vypadá na pomalou likvidaci a rozpouštění. Tento dojem v nás posiluje i fakt, že Paddy předvádí vrcholné číslo ze svého pestrého sortimentu mizení – tentokrát nezmizí na pár hodin ze svého pidikanclu, ale z celého vnitra a patrně navždy. Přechází do vojenského výzkumáku. Jednak to všichni chápeme jako zradu, druhak pravděpodobnost zániku oddělení výrazně roste; Paddy má na tyhle věci čuch.

Motáme se zhnuseně dlouhými chodbami hlavní budovy s vozíky, rozebranými stoly a bednami plnými krámů.

Náčelníkem oddělení se stává Igor od sousedů. Dopadli jsme poměrně dobře, Igor je profík ze staré školy a prima chlap, ale “esprit du corps” původního útvaru už nějak zvětrává.

Na maďarsko – rakouské hranici se dějí divné věci. Náhle se vyrojivší fóry o obnovování Rakousko – Uherska v původním rozsahu vlastně ani nejsou směšné.

*

INTERHOTELOVÝ BARMAN JÁCHYM

tu a tam přitáhne na kavárnu nějakou závadovou literaturu – podezřívám ho, že má kontakt na lidi od podniku, kteří to vytahují vyděšenejm poutníkům z auťáků na celnici. Už nám kluk taky trochu stárne... ještě nedávno nosil hlavně porno (jeden anglosaskej ryze textovej paperback jsem si kdysi vzal domů a tak erotickej osamělej večer jsem snad nikdy předtím ani potom neprožil, fantazie povzbuzovaná potřebou soustavně čučet do slovníku dělala divy), teď se pustil do samizdatu. Podstrkuje mi drobnou brožurku

se slovy, že mě nebo aspoň nějaký můj kámoše by to mohlo zajímat. Zběžně zalistuju nepříliš kvalitně vytištěným svažečkem s obligátní výzvou “přečti a předej” a v přehledu obsahu objevím jakousi esej Václava Havla.

Když už někoho honím, měl bych ho trochu poznat, ne? Zatím jsem o něm jen tu a tam zaslechl a jednou viděl jeho fotku – dokonce v Rudém právu, i když pravda jen mrňavou a ve “zprávách rodinných” (ono narozeninové přání panu Ferdinandu Vaňkovi z Hrádečku tenkrát pobavilo celou správu, nesmálo se pouze několik zodpovědných, kteří obdrželi vydatný pojeb za nedůslednost). Poděkuju Jáchymovi a strkám brožurku do kabátu.

Schůzka stranické skupiny je pouze informační a proto krátká. Skupinář Andy se chystá poděkovat a zavelet k rozchodu, ale předběhnu ho.

“Možná bysme si mohli něco přečíst,” navrhuju a tahám brožurku na světlo boží.

“Četba na pokračování? Co to máš?”

“Pro dnešek nějakou esej od Václava Havla...”

“Neposral ses náhodou? Si pleteš partu, ne?”

“Vůbec ne... když někoho honím, tak bych ho měl poznat, ne? A kromě toho jsou to naprostý bláboly vo ničem, včera jsem do toho koukal...”

“Tím hůř. Žádná četba... končím schůzi!”

Tak mi to promiňte, pane Václav. Fakt jsem se o to předání dál snažil...

*

PŘED PATNÁCTI LETY

jsem svou ročníkovou prací o semaforech složil hold prvnímu ze svých dvou symbolů socialistické Bezpečnosti, totiž onomu šedovlasému praporčíkovi, který kdysi bravurně ovládal složitou křížovatku elegantními gesty. Nyní se zdá, že budu mít šanci udělat něco taktéž pro symbol druhý, totiž pro kapitána Exnera.

Společně s Igorem a Přemkem se nacházím v útrobách objektu pražské kriminálky, na legendární “čtyřce”. V malé laboratoři se kromě nás nacházejí i dva muži v bílých pláštích a zařízení připomínající EKG. Další vybavení místnosti evokuje místo myšlenek na vědeckotechnickou revoluci spíše vzpomínky na pana radu Vacátka.

Zařízení na starém dřevěném stole je ovšem záležitostí vysoce moderní, James Bond by možná čuměl. Místní následovníci doktora Vejvody se zaměřili na příčinné souvislosti mezi nízkými frekvencemi lidského hlasu a stresem a my se nyní díváme na detektor lži, jehož spolehlivost podle všeho poráží tu americkou mrchu o dvě koňské délky. Sledujeme zpracování části záznamu výslechů dvojnásobného vraha, který byl odsouzen k trestu smrti, a napjatě pozorujeme dvojici zapisovacích per. Z reproduktorů se ozývá monotónní hlas vyslýchajícího (absence emocí v otázkách je podle všeho velmi důležitá) a stručné, někdy jakoby lehce pobavené odpovědi mordýřovy. Po zvolna lezoucím pásu papíru poletuje raménko jednoho zapisovače a vytváří typickou audiočmáranici, zatímco stopou zapisovače druhého zůstává jen lehce zvlněná rovná čára. Vyšší z bílých plášťů vztyčuje ukazovák – blíží se kritické místo.

“Setkal jste se někdy s panem...” následuje jméno druhé vrahovy oběti.

“Néé.”

Zapísovač číslo dvě se prudce pohne a vykreslí několik ostré špičatých klikyháků. Podíváme se s Přemkem na sebe, Igor uznale vyšpulí rty a pokývá hlavou. Po několika neutrálních otázkách přichází další zájmová a zapísovač opět reaguje. Fakt hustý.

Ujasňujeme si rozsah plánované spolupráce – měli bychom se podílet na vývoji návazné analytické jednotky řízené mikroprocesorem, naším oblíbeným Z80. Práce vypadá nadějně a zajímavě a já se na ni těším. Vracíme se do mateřského lůna technické správy a já ještě v Bartolomějské navrhuji, abychom vzpomínku na radu Vacátka a najmě na doktora Vejvodu oslavili jedním pivkem v nedaleké hospě shodného jména. Návrh je jednomyslně přijat.

Prahu mezitím zaplavují desítky trabantů a varřasů. Právě začíná invaze soudruhů z eN Dé eR na západoněmeckou ambasádu.

*

DĚSNĚ SE ZA TO STYDÍM,

ale zlomový okamžik Velké Listopadové Sametové jsem normálně prokoučoval.

Na víkend dorazilo budoucí příbuzenstvo a s budoucím švagrem jsme tedy mohli konečně dodatečně zapít zrození mé potenciální neteře. Možnost byla využita bezezbytku a s několikaprocentním přídavkem navíc, takže jsem celý časový prostor vyplnil příjmy a výdeji zcela jiných komodit, než jsou aktuální informace o společenském dění.

V pondělí ráno, ještě stále v módu poněkud skleněném, vcházím do svého podniku, trnu v úžasu a zahajuji kontinuuální proces divení se...

Budovou poletují naprosto chaoticky postavy v maskáčích i bez nich, na křížovatkách chodeb tu a tam zběsile gestikulují hloučky diskutérů. Vzrušení různě orientované je

cítit ve vzduchu tak silně, že by se o něj mohl jeden opřít čelem.

Můj aktuální kancelářský spolubydlicí Ondra není přítomen, což se za poslední rok ani jednou nestalo. Na jeho stole, vždy vzorně srovnaném, se chaoticky povalují různé předměty a lejstra.

Do dveří nakoukne Standa.

“No to je dost, žes přílez, ty vole... Za deset minut je schůze na kinosále.”

“Co se děje?”

“No co asi... ty fakt nic nevíš?”

“Ne. Co bych měl vědět?”

“Svatá prostoto, ty seš teda kousek. Tak hele...”

Zatímco dostávám rychlokurs o peckovačce na Národní a dějích na ni navazujících, ozývá se na chodbě jakýsi hluk; rozeznávám slova “svině” a “kurvy fízlácký”. Vyměníme si se Standou udivené pohledy a vyhlížíme ze dveří.

Aleš Myklín zvaný Klymín poskakuje chodbou a zuřivě kope do jakéhosi červeného předmětu, ve kterém posléze rozeznávám plastický obal jeho služebního průkazu.

“Hajzlové zasraný! Mlátit do dětí! Verbež bolševická!”

Tak příkrý odsudek mne u mého stranického patrona, u člověka, který vždy neochvějně obhajoval socialistickou myšlenku a který můj neumělý pokus o dostranynevstoupení rázně odsoudil jako svinský podraz celého kolektivu, docela překvapuje. Standa chlácholivě klade paži na Alešovo ramě

a mírným hlasem se vyptává po detailech a příčinách.

“Kluka mi tam zmlátili, syčáci!”

Aha, tak proto. Klasická reakce člověka, jemuž se plody dobra, léta teoreticky hlásaného, v praxi najednou nepříjemně přiblížily k vlastní zahrádce.

Na kinosále panuje stejný hluk a chos jako kdekoliv jinde. Nějak postrádám ty různé velitele a politicky bezchybně orientované šéfy, kterých bylo v časech selanky všude za korunu kornout. Pořád pevně vedeni a jen foukne drsnější větrík, najednou nás, jak by určitě řekl pan Werich, zas nechávaj tápat... jako tenkrát ty čtyři mladý strážmistři na Kampě u Lennonovy zdi... jako tu spoustu vyděšených osožáků na trase sparťanskýho vlaku... patrně zas někde někdo zapomněl, že do kostela nemůžou chodit jen samotný chlapi...

Naše skupina sedí v rohu vzadu a přetřásá situaci. Postupně jsem plně uveden do kompletního děje uplynulého víkendu. To je zase povedená taškařice, paní adjunktová... Ondra a Lukáš stále chybí.

“Kde jsou kluci?” ptám se Davida.

“Akce Vlna,” odpovídá lakonicky.

Hm, tak to jim nezávidím. Smyslem akce je převzetí kontroly nad veškerými komunikačními kanály, rozhlasem a televizí. Po dlouhé době jsem nebyl zcela výjimečně do sestavy nominován já – asi jsem jako nejmladší soudruh nebyl té cti hoden. Nemůžu říct, že by mne to mrzelo.

Bledý Ondra v maskáčích se objeví v kanceláři odpoledne.

“Jak to šlo?” ptám se. Sklízím utrápený pohled. Podruhé se

už neptám. Ondráš se chvatně převléká a mizí.

Lukáš se nedostaví ani druhý den. Je prý nemocen.

O pár dní později se o akci Vlna dozvídám více. Její plánování bylo dokonalé a realizace snadná – pokud by se na ní ovšem podíleli ti správní, ideální, ryze socialističtí lidé. Jenže ideální budoující občan podle všeho dostal pendrekem na Národní a přestal být ideálním budoujícím občanem.

V reálu se zvlnění soudruzi dostali v maskáčích a se zbraní u pasu za záda civilních zaměstnanců, kteří se právě vezli na vlně jiné – totiž na vlně euforie a touhy vysypat na někoho všechno to, co v předchozích dobách vysypat nemohli či nedokázali. A první použitelnou skládkou odpadků v dosahu byl, kdo by to byl čekal, právě ten zvlněný soudruh v maskáčích a se zbraní, stojící jim za zády.

Ani jeden z mých nejbližších spolubojovníků to psychicky neustál, oba byli vystřídáni. Pochybuju, že by to byli jediní dva střídání zvlnění v těch dramatických hodinách a nemám jim to za zlé, kdo ví, jak bych obstál sám...

..ale jsem chlapec nedokonalý a trochu škodolibý, i když jsou to kamarádi, a tak se přece jen neubráním lehkému úsměvu při vzpomínce na ta kázání z pevných ideologických pozic, která jsem od nich slýchal, když jsem kolísal ve víře a plody onoho dobra, teoreticky léta hlásaného, dosud ležely bezpečně daleko od jejich plotů...

*

Večer vyžene zvědavost mne a Rudu na Václavák. Na rohu Jindříšské se noříme do pestrého davu a zvolna plujeme směrem k Muzeu. Pod rozhlasem uvázneme v husté zácpě těl. Nálada je naprosto fantastická, jsem přesvědčen, že tito lidé, kteří se tady vesele baví, přátelsky pošťuchují, provolávají hesla vážná i žertovná, spořádaně uhýbají zvonícím

a řinčícím tramvajím a kynou obdobně veselým lidičkům uvnitř ... že by tito lidé bývali dokázali alespoň průměrně fungující socialismus vybudovat za dvě pětiletky a s třemi prsty v nose.

Věčná škoda, že má to všeobjímající lidství tak jepičí život a že každý hlasatel Jediné Správné Myšlenky, pádící v čele davu a mávající praporem, obvykle záhy končí s jednou či více ranami v zádech.

Hodina pokročila a já se rozhodnu plnit svou povinnost. Koneckonců, jsem přece ve službě.

“Tak občané, rozejděte se!” volám a kynu Rudovi. “Hele, soudruhu, ty je vytlačuj k Jiřáku a já to vezmu do Italský!” Dav kolem řičí smíchy, kdosi mne povzbudivě poklepává po zádech. Konečně jsem se jednou taky trefil s fórem do nálady P.T. publika.

Kamarádi manifestanti, kdybyste tak věděli...

*

Tato schůze v kinosále už je organizovaná o něco lépe. Na nízkém pódiu sedí za stolem několik lidí, které je možno považovat za jakési velení. Slovo má nám již dobře známý delegát há vě.

Tou dobou už všichni víme, jak se vyvíjel zásah mimopražských jednotek Lidových milicí obkrouživších Matičku – muži v šedém se po delším nečinném vyčkávání opět stáhli do svých výchozích obcí a závodů. O mnoho let později si na setkání starých struktur děláme z těch několika málo milicionářů, kteří jsou oprávněni občas na tyto dychánky zajít, těžkou čurinu a do ruda je vytáčíme tvrzením, že se třicet let připravovali na roli Jediných Pravých Ochránců Strany a když konečně mohli vyniknout, dokázali akorát uvařit a sežrat guláš... přitom nikdo z nás nepochybuje o tom,

že to byl počín veskrze rozumný a že by měl Lid Tentokrát Opravdu Vítězný ústy svých zástupců většiny těch chlapíků v šedém spíš poděkovat.

Momentálně ovšem nikdo nikomu neděkuje.

Soudruh z há vé postává před první řadou sedadel a hřímavě propírá kontrarevoluci, zradu dělnické třídy a třídní boj. Zrada je zdá se všeochromující, ale správný soudruh se nevzdává. Nikdy.

“Ještě není vše ztraceno, soudruzí... přece ještě máme své zbraně!”

Sálem se rozhostí náhlé ticho, umlká i soudruh delegát, snad sám trochu zaskočen vlastním výrokem – nebo možná unášen představou, jak se kompletní osazenstvo té es chápe škorpiónů a po krátkém přesunu se rozvíjí na Letné v rojnici. V první řadě vstává pomenší a nenápadná soudružka středních let, kterou zběžně znám z letmých setkání v chodbách. Neuspěchaně přistupuje k řečníkovi a flákne mu výstavní řeznickou facku. Delegát se chytá za tvář a kinosál vybuchuje v bouři smíchu, pískotu a potlesku.

*

JAKO SPRÁVNÝ ČESKÝ CHLAP

provozují gaučing s lahváčem v ruce u televize a pozorují přímý přenos. Diváků a vlajek jak na fotbale, ale hráči tohoto mače nepobíhají po hřišti, nýbrž nalébrž řeční na tribuně k tomu účelu již dříve zhusta využívané.

Sleduju shromáždění na pražské Letné.

Docela oceňuji režii, i když některé výroky provázím pochybovačným potřásáním hlavy. Co taky jinýho může dělat estébák se speciální odborností a z ní vyplývajícími možnostmi zisku informací kupříkladu při řečech o mírumilovném nebytí jako oni, když před pár dny na vlastní uši

poslouchal z týchž nebo alespoň těsně vedle sedících úst řeči jiné, řeči, v nichž se připouštělo případné dojití až k těm lucernám, ovšem jen nebude-li zbytí, samozřejmě... nijak zásadně mne to nepobuřuje, je-li útok zahájen, musí se taky dokončit, o to nic, ale přece jen se mi v těchto souvislostech zdá být nynější nejsme_jako_oniování trochu pokryteckým pindáním... on se na tu lucernu nechá jen málokdo pověsit dobrovolně, takže probíhá-li zatím vše bez krve a relativně v klidu, není to jen zásluha vítězů, ale taky trochu zásluha těch poražených, nebo snad ne?

Na tribuně se změnil řečník, já se na gauči posadím, předkloním... že by... no to snad... ale jo, jasně, je to von... u mikrofonu stojí můj někdejší spoluležící z vnitřáckého špitálu, onen mladej psovod se žaludečními vředy... mluví dobře, obhajuje bezpečnostní složky, působivě popisuje mírumilovný nůž v ruce tiché hospodyňky a a jeho brutální proměnu v ruce zločince... jenže pro lidi je prostě pořád policajtem a kdoví co dělal doopravdy, žádné extra ovace tedy, nevím nevím, hochu, jestli ti to stojí za všechny ty kosé pohledy a postranní kecy, jež budeš ode dneška schytávat od svých kolegů, kteří by sice nikdy neměli odvalu takhle vylézt jako ty, ale nikdy si to nepřipustí jako slabost, naopak...

Další změna a bouře nadšení, jojo, psychologie davu má hentá istá špecifiká, hej, maně zavzpomínám na Marka Twaina, dobrodružství Huckleberryho Finna a epizodu se zastřelením toho Boggse nebo jak se ten chlápek s dlouhými šedými vlasy jmenoval... ale hlavně na ten následný pokus o lynčování jeho vraha a na krásný popis chování davu, jasně, postavte do čela muže nebo aspoň polomuže a můžou se dívat věci, ještě na vejšce při těch mladických debatách o novém lepším světě jsem zastával názor, že celý tenhle stát dokáže otočit sto domluvených a společně jednajících lidí, byl jsem za blbce a vida – teď se to podařilo menšímu počtu lidí, kteří ještě ke všemu ani moc domluveni nebyli...

...nu dobrá, současný dav má k dispozici mužů i polomužů docela dost, o to nic. Václav Malý si své vedení docela užívá, těší se na Stanislava Devátého, vůdce jako řemen, a baví roz dováděné občany veselými říkánkami. Ve chvíli, kdy celá pláň nadšeně skanduje “tak se koukni, Gusto, jak je tady husto” si jdu radši pro další pivo...

*

CHUDINKA STRANA

se asi nestačí divit, kolik hadů si tolik let hrála na svých dmoucích se řadrech. Vystupuje se takovým fofrem, že by si z toho měli plánovači dopravního podniku vzít nějaké poučení, až budou projektovat pérony na přestupech. Dívám se na svou fotku ve stranickém průkazu a hořce se bavím ironií osudu – tolik let jsem se cukal a snažil se téhle knižečce vyhnout jen proto, abych teď řešil dilema, zda s tím zase šlehnout... no doprdele, to jsem opravdu taková korouhev nebo co? Jak k tomu přijde třeba takovej Rudolf Šmatlava, zbytečně zastřelenej jen proto, že se mu nechtělo porušit přísahu? “Prisahal som len raz”? A mám se kochat tím svým morálním vítězstvím, když já jsem ještě vevnitř a fůra těch, co mne tam nutili v zájmu jediných správných idejí a lepšího příštího, už vesele hopsá venku? Již Hašek správně napsal, že morální vítěz si nesmí rány od bejkovce třít, ale namazat je opodeldokem...

Na schůzi své uliční organizace přicházím po třech či čtyřech pivech a dosud nerozhodnut, zda průkaz vrátím nebo ne, pár lidí jak vidno žádnéj problém nemá, u předsednického stolu postává krátká fronta právě končivších. Je mi horko a pivo koná své. Tvrdé členské jádro mezitím bouřlivě diskutuje o věcech příštích, jakási nadšedesátiletá avantgardní soudružka volá “vždyť to jejich fórum má kancelář hned tady za rohem! Pojdme tam na ně!” Představuju si čelní útok jednotky invalidů a změť berlí a dřevěných nohou bušící do hlav občanských fóristů... a najednou se slyším hlasitě říkat “...kristapána, jděte s tím do háje, to tady chcete mít druhý Rumunsko?” Bojechtivá agitátorka

zmlkne, v náhlem tichu a provázen pohledy souhlasnými i odsuzujícími vycházím z místnosti, musím okamžitě pryč, zrovna já, takovej individualista, do piči, proč mne pořád někdo nutí lízt do nějaký škatule nebo šuplíku v zájmu něčeho nebo někoho vyššího?

O hodinu později sedím na rohu své ulice v pajzlu “U kvítečku”, leju si do hlavy a občas i na hlavu branickou desítku a pořávám “Do čeho jsem se to kurva zase namočil!” Jeden z mých čtverečkovaných sousedů mne bodře plácá po zádech a praví “ale ser na to, vole, dyk my tě známe, dyk ty seš náš...”

*

DALŠÍ PORCE GAUČINGU

a další přímý přenos, tentokrát z opačného tábora; sleduji zasedání Komunistů Nejvyšších. Neodbytně se mi vtírá vzpomínka na někdejší oslavy osvobození a mítink v Juldě-Fuldě... stejná konfekce, stejné utrápeně vážné ksichy... jen ta burcující klaka chybí.

Nejsem žádný politický komentátor ani analytik, ale mám pocit, že soudruhům ještě pořád nedošlo, co se vlastně děje. Celý mejdan zjevně probíhá jako otukávačka dvou konkurenčních part, do starců v tesilu se hodlá zakousnout pár mladších rafanů ve svetrech a džínách (americké vlaječky ovšem decentně odpárány). Výsledkem je pokus o kompromis, který už nemůže nikdo brát vážně – patnáct na pět a bezvýrazný Urbánek. Nesvatá levotočivá prostoto... jdu si radši pro další pivo.

*

DNY LÍNĚ PLYNOU,

študáci hlídkující u bran už zřejmě taky pochopili, že tady u nás svoje prsty na tep dějin asi nijak zásadně nepřiložej. Z podnikových chodeb se vytrácí vzrušení a přichází etapa zajišťování pozic. Když do své kanceláře poprvé přichází (poněkud ustrašeně a s připravenou osobní zbraní) nový

ministr, nachází na stole asi tak šest stovek osobních dopisů, vesměs udání policajtů na policajty. Na nástěnce u hlavního schodiště se objeví velká barevná fotografie Václava Havla, druhý den je pryč a na jejím místě visí inzerát s textem “Žádám o pomoc, na Pohořelci poblíž Hradu se zaběhl zrzavý český fousek slyšící na jméno Vašek, kdo ho najde, ať ho kopne do prdele.” Zažívám pocit deja-vu, když se nástěnka během hodiny změní a nový text vybízí anonymní zbabělce k uznání faktu a respektování reality... moc pěkné, akorát že je i tenhle text bez podpisu. Obvykle klidný Standa, jehož kancelář je hned vedle schodů, už to nevydrží a vyvěšuje nápis “Bez ohledu na aktuální situaci budou ti, kdož pracovali, vždycky pracovat, a ti, kdož jen kecali, vždycky jen kecat.” Na rozdíl od předchozích je tento text podepsán.

Zase jednou jsem hrdý na nekolektiv, jehož jsem členem, a na lidi, kteří mne učili... a do mých úvah zní z Ondrášova rádia uděsně servilní Kaplanova píseň “Ať žije pan Havel”... nojo, v Kotlinece už je holt zas všechno v normálním modu.

*

ROZBÍHÁ SE

dlouho očekávaný proces očišťování, na který celkem logicky navazuje bitva o koryto.

Do našich kanclů vstupují různí lidé a kladou různé otázky. Po chodbách se ustrašeně šušká o pohovorech – podle všeho zas bude pár lidí hledat lodičku a ženskou, neb se octnou na druhém břehu a bez toho správného poměru... historie nemá moc pestřej sortiment prostředků. Dvojice dlouhovlasých a vousatých zástupců přísně dohlížející veřejnosti se zastaví u Andyho spuštěné stázi a vzrušeně si šušká. Nápis “Stazi80”, o jehož skutečném původu nemají pochopitelně ani tušení, jim zjevně trochu pozdvihl adrenalin... ten vlasatější a vousatější se obrací na Andyho a podezřívavě praví “vy tady ňák jako víc spolupracujete s dederonama?”

Popravdě řečeno nevím, co si mám o vývoji události myslet. Cynická složka mé povahy se vším dobře baví s přezíravým úšklebkem na rtech, ale idealista je silně zklamán. Už jen ta hysterie kolem Národní... jasně, mlátit do lidí je eklhaft a kdybych dostal pendrekem po čuni, tak bych rozhodně nejuchal, zájem společnosti nezájem nespolečnosti... ale v tíví šotech odjinud jsem občas viděl daleko větší rubanice, aniž by to příslušnou západní demokracií jakkoliv otrásl. A krom toho... ježíšmarjá, lidi, zkuste si někam stoupnout v horku s blembákem na hlavě, stůjte tam pár hodin jako trotl bez vody a bez příkazu... a hlavně si nemalujte, že proti sobě budete mít akorát krásný holky mávající kytkama... mě stačilo těch pár akcí, kde jsem se k tej čáře “my a oni” přiblížil na doslech... nejněžnější z výroků, kterými tehdy byli chudáci kluci v uniformě častováni, zněl “ty zelenej šmejde”... fakt si to zkuste a možná se budete divit, jak pěkně se vám splašej ruce... jasně, stát by se to nemělo, ale dělat z toho brutální masakr... no tak, no tak, ale no tak.

A ty příšerný boty směrem ven... kluk, co byl právě stažen z ambasády z jü es ej, vyprávěl, jak tam během hodiny po slavnostním československém vyhlášení provedení opatření k zastavení vyvážení zbraní volalo asi deset zástupců velkých zbrojařských uskupení a jeden každý z nich se zdvořile dotazoval, zda lze tuto informaci brát jako ověřenou... museli si připadat jak o Vánocích. Nebo to rozkrytí agentů a zpravodajských sítí... panebože, to byla ale blbost... nebo to stříhání svazků drátů před televizní kamerou... je počkejte, troubové, za pár měsíců to budete potichu zase všechno zapojovat a ten agilní stříhač možná ještě nakonec dostane pěkněj flastr... ach bože...

A v příšeří vnitřáckých chodeb se taky nedělo nic, z čeho by se člověk dvakrát odvažoval. Nemůžu říct, že bych pozoroval nějaké snahy o zásadní zkvalitnění činnosti. Zato jsem zaznamenal příchod několika kdysi dávno vyhozených, kterým šlo hlavně o to, aby se napravily staré křivdy

– tedy křivdy spáchané na nich samotných - a aby dostali kancelář a sekretářku odpovídající jejich oprášenému postavení. Čím mohl profesně pozdvihnout činnost specializovaného odboru chlápek, který se posledních dvacet let někde šťoural v zubech, s danou problematikou se vůbec nepotkal a akorát někde tlachal o disentu, to mi fakt uniká. Na různé pozice pak přišlo pár lidí, jejichž nástup nebyl motivován zrovna vysokou odborností dotyčných (“Hele, Kleofáši, ty teď děláš na vnitru, viď? Neměl bys tam fleka?” “Možná jo... co umíš?” “Nic, vole...” “Tak za osmičku?” “To je málo...” “Dobrý, tak deset... bereš?”), a naopak pár lidí odešlo z důvodů, které lze označit za objektivní jen s velkým sebezapřením (špičková a vysoce výkonná vytěžovačka byla odejita pouze proto, že kdysi vytěžovala jednu konkrétní osobu, která se dnes domohla vysokého postavení a jako první počin v nové funkci si došla osobně dotyčnou vyhodit). Veřejně viditelnou špičičkou celého toho ledovce kopanců a blbostí se stala výstavka speciálních zařízení, kterou nová elita uspořádala s úmyslem ukázat světu, co to vlastně za té hrůzovlády tenkrát ti pitomci dělali za nesmysly, ha ha ha... když pak během pár dnů většina exponátů zmizela, byvše ruče odkoupena zástupci rozvojových zemí, smích zvolna ustal a nastoupily rozpaky...

Na částech ledovce hluboko pod hladinou mezitím pu-kají dlouhodobé, léta pečlivě budované vazby... příklad za všechny: stará struktura v kvádru vede svého nového šéfa s copánkem a v šortkách na setkání se zahraničním dodavatelem technologií jinak jen těžko dostupných. Jednání proběhne jakžtakž uspokojivě, pánové se loučí, nový šéf vychází ze dveří, nového podřízeného dodavatel na chvílku zastaví a bez ohledu na novou organizační strukturu na straně klienta sykne “toho blbce už sem prosímtě nevod!”... inu, trnitá je cesta ke skutečné demokracii a bou-rání starých pořádků...

*

SEDÍM U POHOVORU,

který patrně výrazně ovlivní mou budoucnost a setrvání ve službě lidu, a, jakkoliv na to nemám pozici ani souhlas nadřízených, kdesi hluboko v mých útrobách zvolna, leč neodbytně sílí pocit, že začínám bejt pěkně nasranej.

Vedle mne sedí můj nový šéf odboru, naproti Velký Inkvizitor. Novým šéfem se stal Luděk, který se tak konečně dočkal satisfakce za dlouhé roky, v nichž ho přeskakovali odborně méně zdatní s tou správnou politickou příslušností... zaplaťpánbů za ty dary a dejžtopánbů ať se mu ta nová role nevrací do šašky... Velkým Inkvizitorem je právě jeden z těch kdysi možná dobrých, ale vyhozených, nyní zvenčí zpět přišedších, ukřivděných a nechápajících. Krom toho není v nejlepší fyzické kondici, o stěnu se opírá pár francouzských holí. Možná je to duše vlídná, objektivní a tolerantní; já však přes veškerou snahu vidím akorát starýho, zapšklýho a pomstychtivýho prďolu. Podle všeho se mi to v předchozí debatě nepodařilo zas až tak utajit – Luděk už mne asi třikrát pod stolem významně nakopl do kotníku...

Přetřásají se mé první roky u podniku a podíl na fujfuj šmírování spoluobčanstva a mne už to fakt začíná otravovat.

“Copak jste si skutečně neuvědomoval, jakou činnost vlastně provozujete?” ach jo... jak to mám tomu blbovi vysvětlit?

“Jsem programátor, píšu tedy programy. Podílím se na vývoji různých zařízení. Provoz těchto zařízení upravují normy a předpisy, které vytváří někdo jiný. Nevím o žádném porušení těchto norem.”

“No dobře... můžete jít.” Jasně že můžu, jde o to kam. Loučím se s oběma pány a vracím se do kanceláře k rozdělané práci.

Má práce je velice důležitá. Bohužel nejde ani o řídicí

jednotku pro hlasový analyzátor, ani o vývoj přenosného personálního minipočítače pro pochůzkáře a pro jednotlivá místní oddělení. Oba tyto projekty, které by mohly Technickou správu skutečně postavit do role podniku pracujícího pro zvýšení úrovně služeb veřejnosti, byly zastaveny. Výbava pro kolegy v terénu se patrně nakoupí někde v zahraničí, zajisté velmi výhodně... a možná i na nějakou tu provizičku zbude; pro státem placené vývojáře s jiným drahým vybavením nakoupeným již dříve se určitě najde nějaká jiná práce... šetřit se musí, ať to stojí, co to stojí... o hlasovém analyzátoru nevím vůbec nic.

Kdepak, má důležitá práce spočívá ve zpracování části narychlo dopisovávané diplomky některého z nových šéfů... na určité kvalifikační požadavky sice nestačí ani sebelepší přátelské vazby, ale vono všechno de při kapku snaze, jak se říkávalo na vojně...

...maně si vzpomínám na jakási pořekadla o trpělivosti a jakémisi přeplňovaném poháru.

*

NEZNIČITELNÝ PADDY

se opět vynořil... u armády je zřejmě spokojen, dokonce tam přetáhl několik dalších bývalých soudruhů. Jeho potenciál a energie je obdivuhodná; jen tak mezi řečí mi dohodí dva zajímavé problémy z civilní sféry. Demokratický dech vane Kotlinkou a umožňuje různé zajímavé jevy, například výskyt kapitána StB hledajícího zájemce o své zlepšovací návrhy a pracujícího na smlouvu o dílo. A kromě toho jsou to docela zajímavé věci a já mám čas, tolik diplomek se zas na správě nepíše. Celková nálada a bojová morálka jednotky má do úrovně jedna á docela daleko; pohovory jsme sice prošli, ale nikdo z nás není takový trouba, aby si neuměl spočítat, že vyletí hned, jak ho bude kým nahradit...a tak si aspoň všichni děláme strejčky, oprašujeme své staré nápady a zvažujeme jejich komerční možnosti, taktéž si aktualizujeme elektrotechnické znalosti a získáváme o tom doklad, tedy

proslulou “padesátku” v rozsahu potřebných paragrafů.

Paddyho dohazovačské schopnosti nelze nic vytknout, záhy spolupracuji s psychologem na vývoji programu pro vyhodnocování profesní způsobilosti a převádím do moderní elektronické podoby kladení a následné zpracování různých testovacích dotazů (“Uřčete výběrem, co byste děla(a) raději: A - oloupal(a) jablko, B – sbíral(a) v písku pestré kameny”) a s proslulým zahraničním zpravodajem dlouze diskutuji nad programem, který by zjednodušil přípravu podkladů pro sazbu novinových článků.

Mateřský kolektiv je mateřský kolektiv, ale vono by to ani v tom civilu možná nemuselo bejt až tak špatný, poslyšte...

*

POSLEDNÍ KAPKOU,

již pohár přetéká, je jmenování nového náměstka nového ministra vnitra.

Přesněji tedy náměstkyně.

Je hezké pomáhat přátelům, ale všeho s mírou.

Po krátké konzultaci s Utrženou Nástěnkou, která jest tou dobou již několik měsíců mou Ženou Nade Všemi Dominující, startuji symbolicky svého věrného souputníka od firmy Osborne, spouštím svůj vlastní letitý editor ZEDIT pod operačním systémem CP/M...

...a začínám psát žádost o uvolnění ze služeb. Ve zdůvodnění tohoto počinu popravdě uvádím, že ačkoliv jsem za minulého režimu s leccakým děním v podniku nesouhlasil, nikdy mi to nevadilo tolik, jako situace současná; v mrzké touze po mamonu pak zdůrazňuji nevyužitou kvalifikaci. Proti prvnímu důvodu zaměstnavatel formálně nic nenamítá, druhý mi smázne poukazem na univerzální zařazení “referent”, čímž přicházím o polovičku odchodného, to jest

celých sedm a půl tisíce poctivých korun dosud ještě československých. Krom toho odcházím tři měsíce před vznikem nároku na vyrovnávací příspěvek... nedá se říci, že bych si pro svůj odložený ostrý start v civilní pakárně nějak zásadně nahrabal...

...ale skutečnou hodnotu nelze nikdy zaplatit, to přece ví každý. Přemek kdysi vyprávěl o poutači, který viděl u nabízeného vypínače na jakémisi zahraničním veletrhu:

“Tento výrobek obsahuje tři miligramy zlata, deset gramů mědi, sto padesát gramů plastu...

...a čtyřicet let zkušeností.”

Jedné noci během odcházečního procesu se vzbudím a lomcuje se mnou smutek, nakonec brečím v náručí své choti jak želva, protože jsem s něčím skončil a skáču do prázdna a nevím, jestli to náhodou není pěkná pitomost...

...a příští večer sleduju půlnoční besedu vo tej našej novej, lepšej spoločnosti... a diskutuje tam i novej pan ministr vnútra a uprostřed besedy o právech občanských s tajuplným úsměvem rozepíná sako, vytahuje zbraň, tu služební čízu vzor padesát, se kterou bylo někdy lepší házet než střílet, klade ji na stůl před užaslého moderátora a informuje ho (a taky mne a ještě asi pár tisícovek dalších lidí), že zbraně už jsou pouze ve správných rukou a že se občan nemusí bát...

...a já tentokrát nepláču – naopak, říkám si, že jsem s tím odchodem udělal mooooc dobře...

*

JIŽ NIKOLIV KAPITÁN

obávané instituce, ale řadový inženýrek... Papírování ukončeno, vráceno vše, čím mne erár dočasně vybavil (zbyly mi jen odřené kanady, starý řemen a hrst důstojnických hvěz-

diček), zbývá se už jen zase přihlásit na vojenské správě. Filosofující major už je dávno odvádět dechem dějin; jeho nástupce vyřizuje mé papíry a komunikuje celkem rozumně. Důrazně mne přesvědčuje, abych si zažádal o uznání hodnosti. Moc se mi nechce, popravdě mám už hraní na vojáčky tak akorát, ale lampasák mne ujišťuje, že je to jen formalita a budu na tom jako záložka hned líp a já nakonec vyměknu a příslušnou rubriku vyplním.

O měsíc později dostávám odpověď. Ministr obrany mé žádosti nevyhověl a v souladu s platnými předpisy mi přiznává hodnost dosaženou služebním postupem. Podporučík v záloze Peták, odstoupit! Musím se zasmát – zas jednou jsem si formálně u někoho zažádal o něco, co mi v reálu ten někdo vnucuje... a tentokrát ještě ke všemu zhola zbytečně, protože mi to nakonec nedal... házím dopis do koše, ale pak se ušklíbnu, zaštrachám v odpadu, opisuju číslo jednací, usedám k počítači a informuji ministra prostřednictvím jeho hypertrofované kanceláře, že patrně nemá správně evidenci, protože jsem v armádě nikdy nesložil důstojnickou zkoušku... a podepisuji se četař absolvent... je to sice dětinské, ale když už si píšu s tak důležitou osobou, musím si to užít...

Nevím, jestli si ministr obrany ten pořádek v papírech udělal a jakou hodnost mi vlastně nakonec přidělil – sám ve svých očích jsem zůstal i nadále kapitánem, tou nejlepší hodností s největším počtem hvězd... Faktem je, že si na mne armáda nikdy nevzpomněla. A jak se tak dívám na svůj pupek, brejle, oteklé nohy a různé choroby, soudím, že už si asi nikdy ani nevzpomene – hodil bych se jí leda snad jako cvičnej terč...

*

EPILOG

O MNOHO LET POZDĚJI

mne přítel Dudlajdá vyláká na vystoupení jakési rockové partičky. Dunivá basa, parádní kytarový laufy, bubeník skvělejš, plzeň dobře ošetřená... užívám toho všeho plnými doušky, po skončení produkce nabírám přibližný směr k nějakému dopravně využitelnému bodu, kráčím tichými ulicemi, trasa se jakýmisi neplánovanými obloučky po celé šířce chodníku prodlužuje aspoň o dvacet procent, klid a mír v duši, pivo všude jinde, na rozích zatačím nazdařbůh...

...a najednou se v úžasu zastavím u plotu, za kterým roste rhododendron a ve tmě se tyčí obrysy jakési vily, možná i secesní... na dveřích zlacená cedulka s neznámými jmény, no jasně, takovejhle objekt si vnitro určitě držet nechtělo... ale tady mi upadla ta flaška myslivce, tudy jsme nosili krabice součástek, sem chodila ta nešťastná zamordovaná uklízečka vylejvat kýbl...

...a já si náhle unaven pomalu kecnu pod letitej kaštan a čas se líně plouží a já tam sedím bez hnutí a pozoruju, jak si nad střechou té snad secesní stavby poblikávaj hvězdy...

...a možná jsou někde mezi nima i ty čtyři moje...

OBSAH

0.	PŘEDMLUVA	2
1.	ESTÉBÁK SE RODÍ	6
2.	ESTÉBÁK SPLÝVÁ S KOLEKTIVEM	62
3.	ESTÉBÁK BUDUJE A CHRÁNÍ	114
4.	ESTÉBÁK A ŽENY	169
5.	ESTÉBÁK A SPORT	238
6.	ESTÉBÁK A KULTURA	274
7.	ESTÉBÁK OPOUŠTÍ PALUBU	322
8.	EPILOG	349

PODĚKOVÁNÍ:

- kolegům a kolegyním z podkrovní a z vily, bez kterých by to tenkrát ani teď prostě nešlo
- Yvet, bez které bych to buď napsal jinak, nebo nenapsal vůbec
- Warrion za laskavé pochopení a neúprosňé korektury
- Manželce Nade Všemi Dominující za trpělivost a za to, že mi ten počítač nevyhodila z okna
- Petrovi za grafiku, Zdeňkovi za výrobu, Jiřímu za všechno

OMLUVY:

- všem, kterým jsem v *Ěře Růžovejch Sraček* i potom ublížil a v textu se na ně jmenovitě nedostalo
- někdejšímu zástupci náčelníka VI. správy FMV s. Klučincovi za ten trapas u mříže
- někdejšímu zástupci náčelníka Technické správy FMV s. Vostrému za to, že jsem lépe neposlouchal jeho výklad o morálce příslušníka... kdybych to byl udělal, možná jsem byl už taky v Belize

Vladimír Peták: Očima estébáka aneb jak jsem škodil lidu

Obálka a grafické zpracování: Petr Váňa

Vydalo nakladatelství Media Laboratory s.r.o., Vinohradská 1597/174, Praha 3

Rok vydání: 2009

Vytiskly Těšínské papírny s.r.o.

Vydání první

ISBN 978-80-904012-2-8

EAN 9788090401228

OČIMA ESTĚBÁKA

aneb

JAK JSEM ŠKODIL LIDU

I celých dvacet let po Velkém Sametu se kolem bývalé Státní bezpečnosti vyslytuje skoro tolik polopravd a mýtů, jako kolem řízení automobilů. Jedním z důvodů je možná i skutečnost, že není mnoho lidí, kteří v ní působili a přitom jsou ochotni a schopni o své minulosti psát.

Tato kniha je po Frolkové „špiónovi, který vypovídá“ teprve druhým větším informačním únikem, navíc typově odlišným; zatímco Frolík k problematice přistupuje vážně, Peták si s ironickým nadhledem dělá legraci ze všeho a ze všech včetně sebe. Převážně humorně laděný text ovšem občas zvažní a tu přinese pohled na psychiku a názory zúčastněných, onde se dotkne událostí dosahu celospolečenského, se kterými měl autor co do činění osobně – například vyšetřování takzvaných spartakiádních vražd nebo průběh celého bloku jevů předsametových. A pochopitelně nemůže chybět ani (decentně prezentovaný) státně bezpečnostní sex...

www.ocimaestebaka.cz

www.dyxoft.cz

Media Laboratory s.r.o. 2009

ISBN 978-80-904012-2-8

EAN
978090401228

0 788000 401228